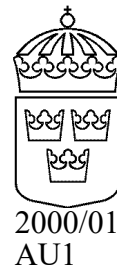

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

2000/01:AU1

Utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens budgetproposition för år 2001 med förslag till anslag på utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv. Ramen för utgiftsområde 13 uppgår till 63 miljarder kronor och ramen för utgiftsområde 14 uppgår till 8,5 miljarder kronor.

Utgiftsområde 13 sammanfaller med det nya politikområdet Arbetsmarknadspolitik. Anslagen inom utgiftsområde 13 hänför sig främst till kontantstödet vid arbetslöshet och arbetsmarknadspolitik. Utgiftsområde 14 är indelat i tre politikområden. Dessa är arbetslivspolitik, jämställdhetspolitik och en del av politikområdet effektiv statsförvaltning. Anslagen inom utgiftsområde 14 hänför sig därmed till arbetslivsfrågor, jämställdhetsfrågor och statliga arbetsgivarfrågor.

I betänkandet behandlas också ett stort antal motionsförslag, drygt 160, som väckts under allmänna motionstiden och några motioner som väckts under förra årets allmänna motionstid. Där behandlas även ett förslag från Riksdagens revisorer om arbetslinjens tillämpning för de äldre.

I betänkandets inledande avsnitt redovisar utskottet sin syn på *inriktningen av arbetsmarknads- och arbetslivspolitiken* och konstaterar att utvecklingen på arbetsmarknaden inger tillförsikt även om det finns ett antal riskfaktorer för framtiden, däribland regionala skillnader i sysselsättning och hög arbetslöshet i vissa grupper. Utskottet konstaterar att målet om att halvera arbetslösheten år 2000 uppnåddes i oktober då 4,0 % av arbetskraften var arbetslös enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU).

För år 2001 drar utskottet slutsatsen att sysselsättningen kommer att öka och arbetslösheten minska. Målet är nu, betonar utskottet, att återgå till full sysselsättning. Detta förutsätter att arbetsmarknaden fungerar väl. Också insatser inom arbetslivspolitiken och på andra områden har betydelse i sammanhanget.

På utgiftsområde 13 föreslås att 14,9 miljoner kronor av inflytande arbetsmarknadsavgifter skall få användas för *tillsyn av arbetslöshetsförsäkringen*. Det nya anslaget Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd omfattar i princip samtliga former av kontantstöd som kan lämnas vid arbetslöshet eller vid deltagande i vissa arbetsmarknadspolitiska program. Genom att de nu samlas under ett anslag ökar flexibiliteten i arbetsmarknadspolitiken. Arbetsmarknadsverket föreslås få *disponera inkomsterna från finansierings-*

bidrag vid arbetspraktik för användning till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

Den *lägsta ersättningsnivån för dem som deltar i arbetsmarknadspolitiska program* föreslås bli höjd från nuvarande 103 kr per dag till 143 kr från år 2001. Höjningar planeras även åren 2002 respektive 2003. Också för deltagare i ungdomsgarantin som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning, eller som uppbär försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen när han eller hon börjar delta i verksamheten, föreslås en höjning från nuvarande ersättning på 1 967 kr per månad till 2 562 kr från år kommande årsskifte.

När det gäller arbetsmarknadsutbildning och andra arbetsmarknadspolitiska program betonar utskottet vikten av satsningar på *högkvalitativa yrkesutbildningar*, särskilt inom *bristyrkesområden*, eftersom detta underlättar möjligheterna att få ett reguljärt arbete.

Utskottet betonar att funktionshindrade skall ha samma möjligheter som övriga att delta i arbetslivet och understryker behovet av ett *samlat grepp över insatserna för stöd till arbetshandikappade*. Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen om detta. När ekonomiskt utrymme finns, och lämpligen i samband med att nivån i arbetslöshetsförsäkringen tas upp nästa gång, bör enligt utskottet möjligheterna också prövas att justera nivån på den maximala inkomst som får läggas till grund för lönebidraget.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att det i fortsättningen bör ankomma på regeringen att, utan riksdagens hörande, godkänna vilka branscher *Samhall AB* skall verka inom. Utskottet understryker dock att val av bransch kan ha betydande regionalpolitiska konsekvenser, vilket bör uppmärksammas. Det övergripande syftet med Samhalls verksamhet skall även i fortsättningen underställas riksdagen för prövning.

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) föreslås tillföras ytterligare 6 miljoner kronor i anslagsmedel, bl.a. därför att institutets uppgifter utvidgas.

På utgiftsområde 14 Arbetsliv föreslås en anslagsökning med 70 miljoner kronor för personalförstärkningar samt metod- och kompetensutveckling inom *Arbetsmiljöverket* samt med 2 miljoner kronor till *Jämställdhetsombudsmannen* eftersom arbetet med rådgivning och stöd kommer att utökas till följd av nyligen beslutade ändringar i jämställdhetslagen.

Reservationer och särskilda yttranden

I en gemensam reservation av företrädarna för *Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet* kritiserar de inriktningen på arbetsmarknads- och arbetslivspolitik. De fyra partierna pekar på att ca en miljon människor i arbetsför ålder saknar ett riktigt arbete. På många håll utanför storstadsområdena är arbetslösheten fortfarande hög. För att nå den sysselsättningsnivå som gällde i slutet av 1980-talet krävs att minst 300 000 nya arbetstillfällen skapas.

Om detta skall vara möjligt krävs ett bättre näringsklimat på alla håll i landet liksom en politik som underlättar företagande och tillväxt. Kraftfulla åtgärder måste till för att förhindra att den omfattande obalansen på arbetsmarknaden permanentas.

Skatte- och avgiftssystemen skapar orimliga marginaleffekter och måste reformeras. Det måste finnas möjligheter att påverka den egna livssituationen och det måste löna sig att arbeta. Arbetsmarknadspolitiken måste moderniseras och kunna anpassas till varierande förhållanden i olika delar av landet. Lönebildningen behöver förändras. Arbetsrättsliga regleringar som skapar problem för nytillträdande på arbetsmarknaden men också för bl.a. småföretagen måste undanröjas.

Arbetsmarknadslagstiftningen måste göras mer flexibel. En allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring med höjd egenfinansiering bör införas. Arbetsmarknadspolitiken skall stimulera till arbete och det lokala ansvaret för de arbetslösas situation stärkas. Insatser för arbetslösa måste riktas mot bristyrkesutbildning och meningsfulla yrkesinriktade utbildningar. Tillsättande av lediga arbeten skall ha hög prioritet. Utbildning och kompetens betonas, bl.a. genom införande av system med personliga utbildningskonton och lärlings-system. Sveriges nationella handlingsplan för sysselsättning bör utformas i enlighet med EU:s sysselsättningsriktlinjer.

Totalt har 32 reservationer och ett antal särskilda yttranden avgivits i ärendet.

UTSKOTTET

1. Allmänna frågor

1.1 Propositionen

Svensk ekonomi utvecklas väl. Tillväxten är god, arbetslösheten minskar och sysselsättningen ökar.

Hög sysselsättning är grunden för välfärden. Åtgärder genomförs för att ytterligare pressa tillbaka arbetslösheten. Målet om att sänka den öppna arbetslösheten till 4 % år 2000, det s.k. halveringsmålet, har så gott som uppnåtts. Mätt som årsgenomsnitt beräknas den öppna arbetslösheten under innevarande år uppgå till 4,6 % och år 2001 till 3,8 %.

Den offensiv för tillväxt och rättvisa som regeringen presenterade i 2000 års ekonomiska vårproposition (prop. 1999/2000:100) skall förverkligas genom ett brett åtgärdsprogram. Målet är full sysselsättning. Åtgärdsprogrammet innebär bl.a.

- att de arbetsmarknadspolitiska programmen i högre grad riktas mot de långtidsarbetslösa,
- att kraven på aktivitet i arbetslöshetsförsäkringen tydliggörs,
- att ett generöst anställningsstöd utgår till de arbetsgivare som anställer personer som varit arbetslösa under lång tid,
- att aktiva åtgärder genomförs för att sjukskrivna och förtidspensionerade skall kunna återgå till arbetslivet,
- att Kunskapslyftet förlängs för att öka utbudet av utbildad arbetskraft,

- att det införs en maxtaxa inom barnomsorgen som minskar marginaleffekterna och därmed främjar arbete och utbildning, och
- att resurserna till skolan och högskolan ökar kraftigt de närmaste åren.

Målet om 80 % sysselsättning år 2004, det s.k. sysselsättningsmålet, ligger inom räckhåll och skall uppnås. Sysselsättningen ökar över i stort sett hela landet, men fortfarande finns stora regionala obalanser. Den helt övervägande delen av de nya arbetstillfällena tillkommer inom den privata tjänstesektorn.

Möjligheterna att delta i arbetslivet skall öka för alla. Kraftfulla insatser görs för att öka arbetskraftsutbudet. Alla behövs på arbetsmarknaden. Ökat arbetskraftsutbud är också en förutsättning för en hög tillväxt i ekonomin.

Människor med invandrarbakgrund har i dag betydligt högre arbetslöshet och lägre sysselsättning än övriga svenskar, vilket måste ändras. Åtgärder vidtas för att bl.a. öka möjligheterna att komplettera utbildningen för utländskt utbildade, för att stimulera etnisk/kulturell mångfald inom offentlig förvaltning och privata företag och för att erbjuda rådgivning till invandrare som startar eller driver småföretag.

Det finns fortfarande lediga resurser på arbetsmarknaden, och det förväntas inte uppstå några generella bristsituationer i år och nästa år. I vissa regioner respektive sektorer finns det dock tecken på arbetskraftsbrist.

Arbetsmiljöpolitiken skall främja god tillväxt och tryggad välfärd. En viktig förutsättning för ökad sysselsättning och tillväxt är en fortsatt hög prioritering av insatser för en god arbetsmiljö, integrering av arbetsmiljöarbetet i verksamheten, liksom insatser mot arbetsskador. "Det goda arbetet" ger individen möjlighet till delaktighet och inflytande, till utveckling och ökad kompetens.

Regeringen avser att skapa största möjliga uppslutning för en politik för full sysselsättning. I det sammanhanget har arbetsmarknadens parter en viktig roll. Budgetpropositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Genom samarbetet, som berör de fem områdena ekonomi, sysselsättning, rättvisa, jämställdhet och miljö, bekräftas att det finns en politisk majoritet för en ekonomisk politik inriktad på full sysselsättning, rättvis fördelning, ett offentligt överskott på 2 % av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel samt prisstabilitet. Politiken syftar vidare till jämlikhet, jämställdhet och ekologisk hållbarhet.

Vissa särskilda grupper

När det gäller *arbetsmarknaden för invandrare* konstateras i budgetpropositionen att situationen för utomnordiska invandrare har förbättrats något efter 1997. Arbetslöshetstalen i denna grupp är dock fortfarande väsentligt högre än vad som är fallet för personer födda i Sverige även om det finns stora skillnader mellan olika grupper av invandrare.

Regeringen anser att politiken måste inriktas på att undanröja strukturer som kan verka diskriminerande eller på annat sätt utestängande och har initierat ett särskilt mångfaldsprojekt som senast den 1 december 2000 skall presentera ett förslag till nationellt program för ökad och bättre tillvaratagen mångfald inom arbetsmarknad och näringsliv. Regeringen avser därefter att

återkomma till riksdagen med förslag om hur mångfalden i arbetslivet kan utnyttjas bättre.

När det gäller *arbetsmarknaden för ungdomar* har såväl arbetslösheten som långtidsarbetslösheten under det senaste åren minskat kraftigt, vilket är ett resultat av regeringens starkt uttalade ambition att ingen ungdom skall vara arbetslös i mer än 100 dagar utan att få ett erbjudande om ett arbete eller utbildning. Målsättningen om att inga ungdomar skall vara långtidsarbetslösa har uppfyllts.

Även om arbetsmarknadsutvecklingen under första halvåret 2000 generellt sett är positiv för de långtidsinskrivna med ett minskat antal sådana personer inskrivna gäller detta dock inte för de *äldre på arbetsmarknaden*. Gruppen äldre än 55 år är den enda grupp där långtidsinskrivningarna inte minskat under perioden.

Avstämning av halveringsmålet

I anslutning till att målet för öppen arbetslöshet, det s.k. halveringsmålet, infördes utfäste sig regeringen att varje halvår redovisa en avstämning av måluppfyllelsen. Den åttonde redovisningen, som återfinns i budgetpropositionen för år 2001 och som även inkluderar en uppföljning av det s.k. sysselsättningsmålet, innehåller bl.a. följande uppgifter.

Arbetslösheten har minskat kraftigt bland kvinnor och män under de senaste åren. Minskningen har sedan våren 1997 uppgått till mer än 4 procentenheter och regeringen bedömer att arbetslöshetsmålet är så gott som uppnått.

När *sysselsättningsmålet* fastställdes gjordes beräkningen att ca 55 000 nya arbetstillfällen per år skulle behöva tillkomma mellan 1997 och 2004. Sedan sommaren 1997 har sysselsättningen ökat med i genomsnitt 80 000 personer per år, alltså klart snabbare än den takt som krävs för att uppnå sysselsättningsmålet.

Regeringens politik för ökad sysselsättning bygger på fem grundstenar: sunda offentliga finanser och stabila priser, bättre fungerande lönebildning, huvuddelen av sysselsättningsökningen de kommande åren bör ske inom den privata sektorn, i den offentliga sektorn skall verksamheter prioriteras före transfereringar samt minskad arbetslöshet främst genom att fler får arbete eller utbildning som ökar möjligheterna till arbete.

1.2 Förslag från Riksdagens revisorer om arbetslinjens tillämpning för de äldre

Riksdagens revisorer har på eget initiativ granskat arbetslinjens tillämpning för den äldre arbetskraften. I rapporten 1999/2000:7 *Arbetslinjens tillämpning för de äldre* redovisas revisorernas granskning, överväganden och förslag. Rapporten har remissbehandlats.

I revisorernas förslag till riksdagen (1999/2000:RR13) angående arbetslinjens tillämpning för de äldre finns överväganden och förslag med fyra huvudinriktningar: regelverken behöver bli tydligare, tillämpningen av regelverken behöver förbättras, staten bör föregå med gott exempel och ”äldreavgångarna” måste stoppas.

Revisorerna konstaterar i sitt förslag att remissbehandlingen av deras rapport Arbetslinjens tillämpning för de äldre visar att det råder stor enighet kring det angelägna att bryta trenden mot successivt allt lägre faktisk pensionsålder. Huvudansvaret för detta ligger på arbetsmarknadens parter, men statliga regelverk kan också främja en utveckling i denna riktning.

När det gäller behovet av *förtydliganden av regelverken* för att främja arbetslinjen för äldre betonar revisorerna att arbetslinjen måste stå i fokus vid översyner och förändringar av de statliga ersättningssystemen. Det finns enligt revisorerna anledning att kartlägga ansvarsfördelning och ärendeströmmar mellan olika ersättningssystem, liksom kombinationer av sådana, och att analysera effekterna på arbetslinjen. Riksdagens revisorer föreslår mot denna bakgrund att regeringen redovisar hur vanligt det är att arbetslöshetsersättning kombineras med andra ersättningar och hur vanligt det är att arbetslösa rör sig mellan olika ersättningssystem samt redovisar de åtgärder som vidtagits mot bakgrund av revisorernas påpekanden (revisorernas förslag 1).

Revisorerna ser positivt på att AMS vidtagit åtgärder för att *förankra tillämpningen av arbetslinjen för de äldre* inom förmedlingsverksamheten och föreslår att regeringen följer upp och redovisar de åtgärder AMS och RFV vidtagit för att förbättra tillämpningen av regelverken för de äldre (revisorernas förslag 2).

Enligt revisorerna har staten som arbetsgivare en viktig roll när det gäller att påverka negativa attityder mot äldre arbetskraft.

När det gäller behovet av att *stoppa äldreavgångarna* konstaterar revisorerna att uppgifter tyder på att uppmärksamheten i bl.a. medierna kring dessa kan ha bidragit till att företeelsen minskat i omfattning. Vidare kan införandet av aktivitetsgaranti utgöra en lämplig åtgärd för att hjälpa äldre arbetslösa tillbaka till arbete. Revisorerna föreslår att regeringen redovisar de åtgärder som vidtagits för att stoppa äldreavgångarna, vilka insatser som satts in för de personer som befinner sig i denna grupp och vilka lösningar man därvid åstadkommit (revisorernas förslag 3).

1.3 Oppositionspartiernas alternativ till regeringens förslag i budgetpropositionen

Oppositionspartierna har i parti- och kommittémotioner angivit sina mer övergripande synpunkter på arbetsmarknadspolitiken. Nedan redovisas i sammandrag partiernas politik i denna del. I avsnittet behandlas också motioner om arbetsmarknaden för grupperna invandrare, ungdomar, äldre och långtidsarbetslösa samt enskilda motioner om politikens allmänna inriktning och om en gemensam nordisk arbetsmarknad. Motioner om arbetsmarknaden för arbetshandikappade tas upp i anslutning till behandlingen av anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade.

Moderata samlingspartiet

Moderaterna menar i motion A244 (yrk. 1, 2, 3 och 6) att Sverige står inför en rad *utmaningar* som vi måste möta: ett individ- och samhällsklimat måste skapas där alla människor ges de bästa möjliga förutsättningar att växa. I

sammanhanget har utbildning och rörlighet otvetydig betydelse. Varje individ måste få tillgång till utbildning av högsta kvalitet. Vidare måste företagande och entreprenörskap, hårt arbete och avancerade studier premieras. Alla människor måste ges möjlighet att få ett arbete. Den trygghet och tillfredsställelse ett arbete ger kan inte ersättas av bidrag eller konstlade åtgärder.

För att detta skall bli möjligt krävs förändringar när det gäller lönebildning, socialförsäkringssystem, skatter, utbildning och kompetensutveckling så att ett dynamiskt samhällsklimat kan skapas. För att alla skall kunna få ett arbete krävs också att den traditionella, ineffektiva arbetsmarknadspolitiken läggs om och att fokus sätts på resultaten. Geografisk rörlighet i form av pendling bör uppmuntras. Den stora arbetskraftsreserven måste tas till vara. Konstlade åtgärder och bidrag måste bytas mot riktiga arbeten. Även internationaliseringen innebär en utmaning. Strukturreformer krävs, bl.a. när det gäller beskattningen, för att kunnande och idéer skall stanna i svenska företag och i Sverige.

Ytterligare en utmaning för Sverige är enligt Moderaterna att bryta det växande *utanförskapet* i landet. Denna fråga tar partiet också upp i motion Ub281 (yrk. 4). Utanförskapet samt den farliga och onödiga tudelningen är en följd av långtidsarbetslösheten och av att många människor med invandrarbakgrund aldrig får chansen att ansvara för sin försörjning. Partiet förordar reformer för att ge alla människor redskap att själva ta ansvar för sina liv. Utbildningen i svenska måste ha hög kvalitet och ha samband med ett riktigt arbete, man skall ha rätt att välja skola åt sina barn och det skall gå att starta företag utan att drunkna i regelverk och byråkrati. Den som står utanför arbetsmarknaden måste ges verkliga möjligheter att ta sig in där.

Enligt Moderaterna gäller det att skapa ett *dynamiskt samhällsklimat* där enskilda människor har verktygen för att själva kunna påverka sin livssituation och sin framtid. Det är inte bara arbete som skall vara lönande utan också investeringar i utbildning samt idéer och företagande. Den viktigaste åtgärden i sammanhanget är reformerade och sänkta skatter. Också andra insatser behövs, exempelvis ökade resurser till kunskapskluster, åtgärder för att förbättra tillgången på riskkapital samt för att minska och förenkla regelverken kring företagande. Sverige bör också snarast ansluta sig till EMU:s tredje steg.

Moderaterna anser i motionerna A244 (yrk. 6), N266 (yrk. 4) och A301 (yrk. 1) att den traditionella arbetsmarknadspolitiken har misslyckats. Nu behövs omfattande förändringar. Möjligheterna att stärka det lokala ansvaret för de arbetslösa situation genom någon form av arbetsgaranti bör prövas. Konstlade åtgärder och bidrag skall tas bort, och det skall i stället vara arbete som är det viktiga. Yrkes- och lärlingsutbildningen skall utökas kraftigt bl.a. i syfte att motverka flaskhalsar, äldre arbetslösa bör få bättre möjligheter att gå igenom tidsbegränsade och specifikt inriktade yrkesutbildningar och den kompletterande utbildningen för invandrare förbättras. Undervisningen i svenska för invandrare måste effektiviseras och individualiseras.

För att skapa en *öppen och rörlig arbetsmarknad* måste bl.a. den arbetsrättsliga lagstiftningen moderniseras och individualiseras samt lönebildning-

en decentraliseras. Regler om proportionalitet vid stridsåtgärder bör införas och rätten till sympatiåtgärder avskaffas. En allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring med en bortre parentes bör införas. Försäkringen bör i större grad än i dag finansieras genom premier från den enskilde. Dess utformning skall underlätta lönebildningen och stimulera den enskilde att aktivt söka arbete. Den nya försäkringen bör införas från den 1 oktober 2001.

Moderaterna pekar i motion Sk795 på en rad problem med olika regler rörande bl.a. skatter, arbetsmarknad, arbetsrätt och socialförsäkringar som utgör problem för s.k. *gränsgångare i de nordiska länderna* och som bromsar ett ökat utbyte av arbetskraft mellan de nordiska länderna.

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna poängterar i motion A278 (yrk. 1, 2, 4, 6 och 31) *arbetets värde* i sig. Arbetet är viktigt för människans möjlighet att utveckla sin identitet. För de flesta människor är arbete av största vikt för upplevelsen av en god livskvalitet. Ur fördelningspolitisk synvinkel är tillkomsten av nya arbetstillfällen den i särklass viktigaste frågan. Arbetslöshet innebär slöseri med mänskliga resurser, och därför är full sysselsättning ett ideologiskt mål för Kristdemokraterna.

En förutsättning för full sysselsättning och tillväxt är en långsiktig och stabil ekonomisk politik i samspel med en aktiv arbetsmarknadspolitik. För att stimulera tillväxten i Sverige måste *arbetsmarknadspolitiken reformeras*. Floran av arbetsmarknadspolitiska åtgärder är fortfarande för ymnig. Stela och detaljrika regelsystem måste ersättas av mer generella och enkla system. Även inom arbetsmarknadspolitiken måste man utgå från subsidiaritetsprincipen, dvs. det en lägre nivå klarar på egen hand skall inte högre nivåer lägga sig i.

Kristdemokraterna instämmer i det *övergripande mål för arbetsmarknadspolitiken* som föreslås i budgetpropositionen men uttrycker kritik mot regeringens sätt att beskriva arbetsmarknadspolitikens uppgift. Denna är inte i första hand att uppnå ekonomisk nytta för den offentliga sektorn, företagen och samhället utan i stället att sätta den enskilda arbetslösa människan i centrum.

I motion N324 (yrk. 9) behandlar Kristdemokraterna åtgärder för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och uppnå en bättre balans i lönebildningen. En allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring med en högre grad av egenfinansiering bör införas. Lagstiftningen som reglerar kollektivavtal bör ses över bl.a. i syfte att öka möjligheterna för enskilda löntagare att sluta avtal med arbetsgivare utan hänsyn till gällande kollektivavtal. Praktik/lärlingssystem för ungdomar bör införas i syfte att öka möjligheterna att komma in på arbetsplatser. Arbetsmarknadsutbildningen bör i högre grad samordnas med det reguljära utbildningsväsendet.

Kristdemokraterna framhåller i motion A278 (yrk. 4) att det, för att förhindra långtidsarbetslöshet, är viktigt att åtgärder sätts in på ett tidigt stadium av arbetslösheten. Det gäller exempelvis utbildning eller praktik. För att bryta långtidsarbetslöshet krävs en rad insatser, däribland individuella handlingsplaner, kompetenshöjning, tydliga krav på den arbetssökande samt stöd och

ekonomiska incitament. Partiet konstaterar att det bland de långtidsinskrivna finns personer som inte är anställbara av olika skäl. För dessa grupper är det viktigt med nära samverkan mellan arbetsförmedling, kommun, försäkringskassa och sociala myndigheter. Kristdemokraterna efterlyser förslag till regler för en övergångsarbetsmarknad utan risker för osund konkurrens.

Enligt motion A278 (yrk. 31) bör regeringen snarast revidera den nationella handlingsplan för sysselsättning som utarbetats med utgångspunkt i EU:s sysselsättningsriktlinjer. EU-ländernas gemensamma ståndpunkter när det gäller bekämpande av arbetslöshet måste omsättas i praktisk tillämpning, anser motionärerna.

Ett antal principer som bör styra insatser för att underlätta *ungdomars situation på arbetsmarknaden* slås fast av Kristdemokraterna i motion A278 (yrk. 6). Utbildning skall uppmuntras och premieras, utbildningssystemet skall ge även praktiskt inriktade ungdomar utvecklingsmöjligheter, och kommunerna skall ha det grundläggande ansvaret för ungdomar upp till 20 år. Det fåtal ungdomar som inte går i gymnasieskolan skall ges möjlighet till kommunal praktiktjänst som skall ge reell arbetslivserfarenhet. Inga ungdomar skall behöva leva på socialbidrag. Även om partiet förespråkar satsningar på lärlingsutbildning, skattelättnader inom tjänstesektorn, flexibla lönesättning och ny arbetsrättslagstiftning framför utvecklingsgaranti för ungdomar 20–24 år, så anser partiet att utvecklingsgarantin skall finnas kvar tills vidare.

Centerpartiet

Centerpartiet förespråkar i motion So358 (yrk. 10) en *decentraliserad och flexibel arbetsmarknadspolitik* för ökad livskvalitet. Arbetet ger inte bara försörjning utan är också en källa till kreativitet och självförverkligande, och det har en viktig social funktion. Under 1990-talet har våra trygghetssystem uppvisat stora brister samtidigt som arbetsmarknadspolitiken har varit starkt centralstyrd, och omfattande strukturförändringar har ägt rum på arbetsmarknaden. Centerpartiet anser att arbetslagstiftningen bör förenklas samt reformeras utifrån en positiv syn på människans förmåga att vilja utveckla sig och sina idéer. Människorna måste få grundläggande förutsättningar för att själva ta ansvar för sin konkurrenskraft i arbetslivet.

Arbetsmarknadspolitiken måste decentraliseras, och varje kommun skall ha ett särskilt kontor för långtidsarbetslösa och arbetssökande som har akuta behov av kompletterande praktik eller utbildning för att få arbete. På kontoret skall en tjänsteman utforma handlingsplaner för den enskilde och svara för kontakterna med övriga aktörer. Kommunerna måste få ökat ansvar för att samordna insatser utifrån statliga regelverk och resurser. Partiet anser också att den lokala arbetsförmedlingen bör få makt över de arbetsmarknadspolitiska medlen. Stora delar av Arbetsmarknadsverket kan avvecklas till förmån för decentralisering och privata entreprenörer.

Den arbetssökande skall ha stort personligt inflytande över de åtgärder som behövs. Det är nödvändigt med överlappning och samverkan mellan arbetsmarknads- och utbildningspolitik.

Tillfälliga arbetsmarknader, *övergångsarbetsmarknader*, bör prövas i regionala partnerskap mellan arbetsmarknadsmyndigheter samt privata och

offentliga arbetsgivare. Där skall långtidsarbetslösa kunna komma i kontakt med arbetsgivare och få möjligheter till anställning.

Också i motion Fi210 (yrk. 7) tar partiet upp frågan om övergångsarbetsmarknader och förespråkar att sådana inrättas. Där skall arbetskraften vara billigare genom återföring av arbetsgivaravgifter.

I motion Sf611 (yrk. 11) betonar Centerpartiet behovet av *individualisering* av arbetsmarknadspolitiken samt vikten av *samordning och samverkan på lokal nivå*. För personer med en svag ställning på arbetsmarknaden är det särskilt viktigt att samarbetet mellan arbetsförmedling, försäkringskassa och kommun fungerar tillfredsställande.

Folkpartiet

Folkpartiet förordar i motion A263 (yrk. 1–7, 10–12, 17–21) en arbetsmarknadspolitik som bygger på tilltro till individen och som man benämner den *djupa arbetsmarknadspolitiken*. Den måste utgå från aktiv arbetsmarknadspolitik, en näringspolitik för fler arbeten genom företagande och en ekonomisk politik för sunda och sanerade statsfinanser, eller vad partiet benämner *arbetsmarknadspolitikens tre ben*. Arbetsmarknadspolitiken måste enligt Folkpartiet förbli en statlig angelägenhet, bl.a. på grund av risken för undanträngningseffekter. Det bör dock genomföras en *långtgående decentralisering inom Arbetsmarknadsverket* till den lokala arbetsförmedlingen. Lokala arbetsmarknadsprojekt måste uppmuntras och stödjas.

Det sistnämnda gäller bl.a. *aktivitetscentra*, vilket tas upp i motion Sf617 (yrk. 6) där partiet förespråkar en decentraliserad integrationspolitik. I aktivitetscentra bör långtidsarbetslösa, däribland arbetslösa invandrare, själva kunna driva verksamheten exempelvis på entreprenad. På så vis kan man uppmuntra människor som länge vandrat mellan arbetsmarknadsåtgärder och passiv arbetslöshet att själva ta initiativ och ansvar.

Folkpartiet betonar i motion A263 att arbetet inte bara har betydelse för den personliga ekonomin utan också ett *socialt värde*. Detta är extra viktigt för arbetshandikappade. Arbetsmarknaden måste breddas genom att fler kommer i arbete, annars finns det stor risk för flaskhalsar och ökad regional obalans. De åtgärder som sätts in skall i huvudsak inriktas på utbildningsinsatser för att öka arbetskraftens kompetens. En breddad arbetsmarknad får man framför allt till stånd genom att *stimulera tjänstesektorn* och vidta generella åtgärder för att underlätta för företagande, anser Folkpartiet. Detta ställer höga och delvis nya krav på arbetsmarknadspolitiken som skall underlätta för företag att snabbt rekrytera arbetskraft samt medverka till att arbetssökande hittar vägar till arbete eller kompetenshöjning. Arbetsmarknadspolitiken skall *underlätta rörligheten* på arbetsmarknaden. Den måste läggas om och inriktas på dagens förhållanden där det till följd av det framväxande kunskaps-samhället ställs högre krav på kunskaper och färdigheter, exempelvis för-måga att kommunicera.

Kvinnornas ställning på arbetsmarknaden måste stärkas genom åtgärder för att *bryta de offentliga monopolen*. Kvinnor skall inte längre vara inlåsta på vissa arbetsplatser utan att kunna byta arbetsgivare. Fler kvinnor måste

ges möjlighet att starta företag. Stöd för detta bör lämnas till alla kvinnor som är långtidsarbetslösa.

2000/01:AUI

I motion N268 (yrk. 25) menar Folkpartiet att det var bra med försöksverksamhet med *friare användning av arbetsmarknadspolitiska medel* i vissa län. Partiet förespråkar att detta blir möjligt i hela landet även om arbetsmarknadspolitiken fortfarande skall vara en statlig angelägenhet.

I motion A263 för Folkpartiet fram en rad förslag i fråga om arbetsmarknaden för olika grupper. När det gäller *arbetsmarknaden för invandrare* bör arbetsförmedlingar och arbetsgivare gemensamt, exempelvis genom informationskampanjer, verka för att fler invandrare får arbete inom de yrken där de har utbildning. Vissa invandrare hamnar i en rundgång mellan arbetsförmedling, socialtjänst och sfi-undervisning, hävdar partiet och kräver att denna rundgång stoppas. I fråga om *arbetsmarknaden för ungdomar* anser partiet att en utvärdering bör göras av utvecklingsgarantin för ungdomar 20–24 år. Det är viktigt att kommunerna i dagens konjunkturläge inte ”håller kvar” ungdomar i utvecklingsgarantin om de kan få arbete på den reguljära arbetsmarknaden i stället. Folkpartiet motsätter sig alla förslag som innebär att *äldre arbetskraft* skall pensioneras bort eller generationsväxlas från arbetsmarknaden i för tid. I motionen betonar partiet också att de *långtidsarbetslösa*s situation måste uppmärksammas och att åtgärder måste sättas in i ett tidigt skede av arbetslösheten (yrk. 17–20).

Övriga motioner

Friare användning av arbetsmarknadspolitiska medel

I likhet med Folkpartiet berömmar *Runar Patriksson (fp)* i motion N325 (yrk. 27) den tidigare försöksverksamheten med friare användning av arbetsmarknadspolitiska medel. Motionären vill att det skall bli möjligt med sådan friare användning i hela landet.

Gemensam nordisk arbetsmarknad

Torgny Danielsson m.fl. (s) tar i motion A269 upp frågan om en gemensam svensk-norsk arbetsmarknad och föreslår att nuvarande regler för flyttningsbidrag i samband med att en arbetssökande kan få arbete på annan ort utvidgas till att gälla EU/EES-medborgare bosatta i Norge och Sverige. Motionärerna vill att en bilateral svensk-norsk lösning skall skapas i avvaktan på en eventuell nordisk överenskommelse. De förespråkar att ett bilateralt avtal ger gränspendlare samma möjligheter som anställda i Sverige att få arbetslöshetsersättning vid deltidsarbetslöshet.

Arbetsmarknaden för invandrare

Inger Lundberg (s) efterlyser i motion A212 insatser för att öka utrymmet för kompetensutveckling i svenska för förvärvsarbetande invandrare. Motionären vill att en analys skall genomföras av hur detta skall kunna ske inom arbetsmarknadsutbildningen.

I motion A216 (yrk. 1) av *Elizabeth Nyström och Lars Björkman (m)* förordas större möjligheter till yrkesinriktad svenskundervisning inom arbetsmarknadsutbildningen.

Lena Sandlin-Hedman och Ingemar Josefsson (båda s) talar i motion A230 om en arbetsmarknadspolitik för hållbar integration. Sysselsättningsmålet måste prioriteras i arbetsmarknadspolitikerna och "utrikes födda" snarare än "utomnordiska medborgare" bör utgöra en prioriterad grupp. Klyftan mellan utrikes födda och infödda svenskar när det gäller sysselsättning måste minskas, anser motionärerna. Denna uppfattning förs också fram av *Lena Sandlin-Hedman m.fl. (s)* i motion A286.

Ana Maria Narti (fp) betonar i motion A217 (yrk. 1) att långtidsarbetslösa invandrare måste få rätt att ta egna initiativ, eget ansvar och få makt över sin vardag.

Arbetsmarknaden för ungdomar

Magnus Jacobsson och Amanda Agestav (kd) vill enligt motion A211 ha en försöksverksamhet med ungdomsarbetsförmedlingar för de ungdomar som har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Dessa förmedlingar bör ha sina lokaler nära gymnasieskolan eller högskolan.

Motion med anledning av förslag från Riksdagens revisorer om arbetslinjens tillämpning för de äldre

En motion har lämnats med anledning av förslag (1999/2000:RR13) från Riksdagens revisorer om arbetslinjens tillämpning för äldre.

Hans Andersson m.fl. (v) anser i motion A8 att staten som arbetsgivare skall föregå med gott exempel när det gäller att anpassa arbetslivet till människors förutsättningar. Statens arbetsgivarpolitik bör kombinera hög effektivitet med personalpolitiskt ansvar.

1.4 Arbetsmarknadsutskottets syn på inriktningen av arbetsmarknads- och arbetslivspolitikerna m.m.

Arbetsmarknadsläget

Utskottet har ovan redovisat den positiva syn på den ekonomiska utvecklingen och på arbetsmarknadsutvecklingen som kommer till uttryck i budgetpropositionen.

Riksdagen har nyligen fastställt utgiftsramar m.m. för 2001 års statsbudget. I det betänkande från finansutskottet som låg till grund för beslutet (bet. 2000/01:FiU1) bedömde utskottet att de senaste årens mycket gynnsamma utveckling i den svenska ekonomin håller i sig. Ekonomin fortsätter att växa med historiskt höga tal under de närmaste två åren, enligt finansutskottets bedömning. Uppgången i både produktionen och sysselsättningen har kunnat ske med en bibehållen låg inflation. En del tecken tyder på att resursläget i ekonomin har skärpts under det senaste året, exempelvis har bristen på vissa grupper av arbetskraft stigit. Nivåerna på den rapporterade arbetskraftsbristen är ändå relativt låga i ett historiskt perspektiv.

Målet om att halvera arbetslösheten år 2000 uppnåddes i oktober i år då 4,0 % av arbetskraften var arbetslös enligt Statistiska centralbyråns (SCB) arbetskraftsundersökningar (AKU). Den gynnsamma arbetsmarknadsutvecklingen har fortsatt. Sysselsättningen har ökat med hela 3,0 procentenheter mellan oktober i fjol och i år, vilket motsvarar 121 000 personer. Ökningen har skett bland fast anställda inom den privata sektorn och då starkast inom företagstjänster. Antalet arbetslösa minskade till 173 000 personer i oktober i år, vilket skall jämföras med 223 000 eller 5,2 % samma månad året innan.

Också när det gäller undersysselsatta uppvisar AKU-statistiken förbättringar. Antalet reducerades med 19 000 personer under tolv månadersperioden fram till oktober i år. Som kan förväntas vid ett gynnsamt konjunkturläge ökade antalet latent arbetssökande, och i oktober i år uppgick det till 144 000 personer. Antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program ökade med 7 000 personer under perioden.

Enligt den prognos för utvecklingen på arbetsmarknaden t.o.m. 2001 som AMS presenterade den 20 november 2000 är utvecklingen på arbetsmarknaden utomordentligt stark, och det tillkommer ett större antal arbeten än det gjort sedan slutet av andra världskriget. Åren 1998 och 1999 ökade sysselsättningen med sammanlagt 146 000 personer, och för år 2000 respektive år 2001 förutspår AMS en uppgång med 86 000 respektive 77 000 sysselsatta.

Utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden har enligt AMS varit betydligt mer positiv än inom EU-området som helhet. Den goda konjunkturbilden förutses bestå under nästa år, även om takten i förbättringarna avtar något. Detta har framkommit av arbetsförmedlingarnas intervjuer med drygt 9 000 arbetsställen under september. För att målet skall nås om att andelen reguljärt sysselsatta av befolkningen mellan 20 och 64 år skall uppgå till 0 % år 2004, sysselsättningsmålet, beräknar AMS att antalet sysselsatta behöver öka med ytterligare ca 160 000 personer.

Samtidigt som den starka tillväxten fortsätter väntas 6,5 % av arbetskraften stå utanför den reguljära arbetsmarknaden nästa år. Enligt AMS måste därför arbetsmarknadspolitiken koncentreras på sysselsättningshöjande insatser.

Hittills under högkonjunkturen har rekryteringssvårigheterna kunnat begränsas för företag och arbetsgivare. Emellertid är nu enligt AMS särskilt storstäderna på väg mot betydande arbetskraftsbrist, vilket riskerar att bromsa den starka tillväxten och sysselsättningsökningen. De regionala skillnaderna väntas förbli stora under prognosperioden, men utvecklingen i skogslänen bedöms ljusna nästa år, enligt AMS.

Den öppna arbetslösheten fortsätter att minska, från 4,7 % som årsgenomsnitt i år till 3,9 % för år 2001. Antalet personer i arbetsmarknadspolitiska program blir ca 113 000 i år och beräknas bli 115 000 under år 2001, vilket motsvarar 2,6 % av arbetskraften. Deltagarantalet har därmed nära halverats sedan 1996, alltså under samma tid som den öppna arbetslösheten har halverats till 4 %. Antalet långtidsinskrivna (arbetslösa två år och längre) har minskat kraftigt – under det senaste året med hela 30 %.

Arbetsmarknadsutskottet har i sitt yttrande till finansutskottet om ramarna för 2001 års statsbudget (bilaga 3 till arbetsmarknadsutskottets protokoll 2000/01:5) i likhet med regeringen konstaterat att arbetsmarknaden utvecklas väl även om problem kvarstår.

Arbetslösheten faller, men det finns fortfarande lediga resurser på arbetsmarknaden. Ansträngningar måste göras för att öka sysselsättningsgraden bland äldre, funktionshindrade och utomnordiska grupper.

Utskottet framhöll i yttrandet att det, även om utvecklingen på arbetsmarknaden inger tillförsikt, finns ett antal riskfaktorer för framtiden: hög arbetslöshet och låg sysselsättningsgrad inom vissa regioner, hög arbetslöshet bland personer med lägre utbildning, hög arbetslöshet och låg sysselsättningsgrad bland invandrare, många långtidsinskrivna, alltjämt en omfattande deltidsarbetslöshet som bara minskar marginellt och tilltagande matchningsproblem med risk för inflationsdrivande flaskhalsar.

Någon avgörande förändring har inte skett i den bedömning som utskottet gjorde för ungefär en månad sedan. De ovannämnda riskfaktorerna kvarstår samtidigt som man i de konjunkturbedömningar som redovisats under hösten samstämmigt drar slutsatsen att högkonjunkturen fortsätter i Sverige under år 2001 samt att sysselsättningen kommer att öka och arbetslösheten minska. Det finns därmed all anledning att återigen betona att målet nu är att återgå till full sysselsättning.

Mål och andra övergripande frågor

Inledningsvis vill utskottet uttrycka sitt starka stöd för vad som sägs i budgetpropositionen om att möjligheterna att delta i arbetslivet skall öka för alla. Alla som vill skall kunna få ett arbete. Arbetet har, som också påpekas i motioner, ett stort socialt värde utöver den ekonomiska betydelsen. Bland annat därför är det viktigt med kraftfulla insatser för att öka arbetskraftsutbudet – ett ökat arbetskraftsutbud är också en förutsättning för hög tillväxt i ekonomin. Nu gäller det att ta till vara fördelarna med ett gynnsamt konjunkturläge och att med eftertryck motverka långtidsarbetslöshet.

Det mål, arbetslöshetsmålet, som regeringen och riksdagen satte upp 1996 om att halvera den öppna arbetslösheten från dåvarande 8 % till 4 % år 2000 uppnåddes som framgått i oktober 2000. Också målet om 80 % sysselsättning år 2004, sysselsättningsmålet, ligger inom räckhåll enligt såväl regeringens som arbetsmarknadsutskottets bedömning. Samtidigt finns dock anledning att betona att arbetslöshets- och sysselsättningsmålen endast skall ses som delmål. Målet skall vara full sysselsättning, något som också regeringen framhåller i budgetpropositionen.

Det åtgärdsprogram med inriktning på målet om full sysselsättning som presenteras i budgetpropositionen och som sammanfattats ovan bör enligt utskottet utgöra en grund för fortsatta insatser och reformarbete. Det finns all anledning att redan nu ta krafttag för att målet om full sysselsättning på sikt skall kunna uppnås.

Även om arbetsmarknadssituationen har förbättrats väsentligt på senare år och det råder optimism i fråga om möjligheterna att nå arbetslöshets- och sysselsättningsmålen finns det skäl att erinra om att det kvarstår en rad problem på arbetsmarknaden. Fortfarande har vissa grupper en besvärlig arbetsmarknadssituation. Det gäller exempelvis för många äldre, invandrare och arbetshandikappade. Ett annat problem är de stora regionala skillnaderna på arbetsmarknaden.

Även om den allmänna ekonomiska politiken och strukturpolitiken är avgörande för den långsiktiga sysselsättningsutvecklingen spelar också närings-, regional- och arbetsmarknadspolitiken stor roll. Hur den arbetsmarknadspolitiska verksamheten utformas har stor betydelse för möjligheterna att på sikt uppnå målet om full sysselsättning. Omläggningen av arbetsmarknadspolitiken fortsätter. I den nya förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som trädde i kraft den 1 augusti i år formuleras huvuduppgifterna för verksamheten på följande sätt (3 §):

- att effektivt sammanföra den som söker arbete med den som söker arbetskraft,
- att främja sysselsättning och kompetensutveckling för arbetslösa personer på en effektiv och flexibel arbetsmarknad,
- att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden,
- att motverka långa tider utan reguljärt arbete, samt
- att motverka en könsuppdelad arbetsmarknad och på andra sätt bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män samt till ökad mångfald i arbetslivet.

Det slås fast att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall utformas så att den stärker möjligheterna för den enskilde att få eller behålla ett reguljärt arbete som så nära som möjligt ansluter till hans eller hennes förutsättningar och önskemål, att den inte skall snedvrída konkurrensförutsättningarna för annan verksamhet och att den skall utformas så att risken för att reguljära arbetstillfällen trängs undan blir så liten som möjligt. Verksamheten skall anpassas till skilda förutsättningar och behov i olika delar av landet samt vara förenlig med målen om ekologisk hållbarhet (4 § förordningen).

Utskottet anser att den beskrivning av huvuduppgifterna för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som görs i förordningen ligger väl i linje med vad som framförs i ett antal motioner om exempelvis ökad tonvikt på utbildning och kompetensutveckling i de arbetsmarknadspolitiska insatserna, på rörlighet och på insatser för att motverka långtidsarbetslöshet. Stadgandet i förordningen om att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall anpassas till skilda förutsättningar och behov i olika delar av landet står i överensstämmelse med flera motionsförslag om decentralisering och lokal anpassning. Också vikten av personligt ansvar och inflytande kan sägas komma till uttryck i såväl i flera motionsyrkanden som i de ovan angivna huvuduppgifterna.

Arbetsmarknadspolitikens tillväxtfrämjande roll

Arbetsmarknadsutskottet har de senaste åren vid flera tillfällen pekat på arbetsmarknadspolitikens tillväxtfrämjande roll. Senast i betänkande 1999/2000:AU7 konstaterade utskottet att insatserna inom arbetsmarknadspolitiken för att främja tillväxt och företagande främst sker inom ramen för kärnuppgifterna för politikområdet, nämligen platsförmedling, företagskontakter, insatser för att motverka flaskhalsar och åtgärder för att hjälpa dem

som har svårast att få arbete. Utskottet har också tidigare, exempelvis i betänkandena 1999/2000:AU1 och AU7, redovisat och kommenterat insatser för att främja företagande.

I detta sammanhang inskränker sig utskottet till att peka på att regeringen i budgetpropositionen för år 2001 (utgiftsområde 24 Näringsliv) konstaterar att flera områden är centrala för arbetet med att stimulera näringsklimatet och därigenom skapa goda förutsättningar för bl.a. nyetablering av företag samt möjligheter för redan etablerade företag att växa. De viktigaste områdena är kapitalförsörjning, regelförenklingsarbete, information, service och rådgivning, kompetens och kunskapsöverföring samt en väl fungerande konkurrens. På ett mer övergripande plan bör staten främja positiva attityder till företagande och entreprenörskap. Vidare betonas vikten av att insatserna utgår från det lilla företagets perspektiv.

I anslutning till resonemangen om åtgärder för att främja tillväxt föreslås i flera motioner reformering av bl.a. lönebildningen, arbetsrätten och arbetslöshetsförsäkringen. Utskottet vill understryka att arbetstagarnas trygghet och inflytande liksom närvaron av en stark arbetsrätt är av stor betydelse för en positiv sysselsättningsstillväxt, men avstår i detta betänkande från att närmare kommentera motionsförslagen. Arbetsrättsliga frågor om undantag från turordningen m.m. har nyligen behandlats i betänkande 2000/01:AU4. Motioner om arbetsrätt och lönebildning från den allmänna motionstiden hösten 2000 planeras bli behandlade i ett utskottsbetänkande under våren 2001. Också arbetstidsfrågor inklusive frågor om bl.a. deltidsarbetslöshet beräknas bli behandlade senare. I fråga om arbetslöshetsförsäkringen vill utskottet hänvisa till betänkande 2000/01:AU5 En rättvisare och tydligare arbetslöshetsförsäkring som utskottet behandlar parallellt med detta budgetbetänkande.

När det gäller arbetsmarknadspolitikens roll i ett tillväxtperspektiv kommer denna enligt utskottets uppfattning på ett tydligt sätt till uttryck i beskrivningen i den nyss nämnda förordningen av huvuduppgifterna för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Tillväxtinriktningen betonas också i en rad andra sammanhang, exempelvis i AMV:s regleringsbrev för år 2000 där det sägs att arbetsmarknadspolitikens uppgift är att främja tillväxt och sysselsättning genom att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden och motverka inflationsdrivande flaskhalsar.

Som framgått har arbetsmarknadspolitiken också en viktig fördelningspolitisk uppgift. Den skall stödja personer som har särskilda svårigheter att få och behålla ett arbete. Som Folkpartiet respektive Kristdemokraterna betonar i motionerna A263 respektive A278 är det viktigt att insatser görs på ett tidigt stadium av arbetslösheten. Därigenom minskar riskerna för uppkomsten av långtidsinskrivning och långtidsarbetslöshet. Utskottet instämmer också i motionärernas uppfattning att det krävs en mängd olika åtgärder för att bryta långtidsarbetslöshet.

Arbetsmarknadspolitiken skall även medverka till att bryta könsuppdelningen på arbetsmarknaden, bidra till trygghet vid omställning och främja arbets- och kompetenslinjen. Ytterligare en uppgift för arbetsmarknadspolitiken är att medverka till ökad mångfald i arbetslivet, något som utskottet återkommer till nedan.

Arbetsmarknadsutskottet har nyligen i ett yttrande till finansutskottet redovisat synpunkter på regeringens förslag om indelning i politikområden och ny indelning av anslagen på utgiftsområdena 13 och 14 (bilaga 3 till arbetsmarknadsutskottets protokoll 2000/01:5). Utskottet poängterade att det råder ett starkt samband mellan arbetsmarknads- och arbetslivsfrågorna även om de hänförs till olika politikområden. Enligt utskottets bedömning kommer detta sannolikt att bli än mer påtagligt framöver. En ökad sysselsättning måste i hög grad bygga på utbildning och kompetensutveckling.

I anslutning till vad som här sagts om samband mellan arbetsmarknads- och arbetslivspolitik bör det också betonas att dessa områden även framgent har starka kopplingar till en rad andra områden som exempelvis forsknings-, social- och utbildningspolitik.

Utskottet återkommer nedan under utgiftsområdena 13 respektive 14 till dels frågan om indelning i utgiftsområden, dels regeringens förslag om mål för politikområdena Arbetsmarknads-, Arbetslivs- respektive Jämställdhetspolitik. I detta sammanhang vill utskottet dock i likhet med regeringen betona att det är först i nästa steg, när mål formuleras för verksamhetsområden inom respektive politikområde, som det är möjligt att fullt ut tillgodose riksdagens önskemål om tydliga och uppföljningsbara mål.

Arbetsmarknad och arbetsliv

Sambandet mellan arbetsmarknads- och arbetslivsfrågor tas upp i rapporten *Arbetsliv och Hälsa 2000* som i november 2000 givits ut av Arbetarskyddstyrelsen och Arbetslivsinstitutet. Där konstateras att den svenska arbetsmarknaden har genomgått dramatiska förändringar under 1990-talet. Enligt rapporten tycks detta starkt ha påverkat arbetsmiljön och förekomsten av arbetsorsakad ohälsa. Arbetslivet i dag ställer allt större krav på arbetskraften, och kvalifikationskraven ökar i olika yrken och branscher. Enligt rapporten talar mycket för att arbetslivet genomgår förändringar av nästan samma dignitet som under den industriella revolutionen.

I rapporten, som innefattar en bred genomgång av olika aspekter på arbetslivet, konstateras att produktiviteten inom svensk industri har ökat dramatiskt under 1990-talet men att också klyftorna i samhället ökat under samma period. Löneklyftorna har vidgats. För vissa grupper har inflytandet blivit större medan det har minskat för andra. Mest problematisk har situationen blivit för dem som är lågutbildade eller som av andra skäl inte efterfrågas på arbetsmarknaden.

Utvecklingen i arbetslivet visar på ökad ohälsa. Utskottet ser allvarligt på detta och menar att det är angeläget att vidta åtgärder för att motverka ohälsa och ökande klyftor. Det är därför med tillfredsställelse som utskottet noterar att regeringen har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att utarbeta en handlingsplan för minskad ohälsa och förnyelse av arbetslivet. Som framgår av avsnitt 3.1 i betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag om resursförstärkning till Arbetsmiljöverket (anslag 23:1). Utskottet ser positivt på att regeringen i budgetpropositionen (utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp) aviserar en reformering av arbetsskadeförsäkringen.

Det är angeläget att människor som drabbas av skada eller sjukdom i arbetet har rätt till en rimlig prövning av och ersättning till följd av sin skada.

Enligt rapporten Hälsa och Arbetsliv 2000 har som nyss nämnts situationen i arbetslivet blivit mest problematisk för personer som har låg utbildning eller av andra skäl inte är efterfrågade på arbetsmarknaden. Utskottet anser att det är angeläget med satsningar på utbildning och kompetensutveckling, såväl för den enskilda individen som för att öka utbudet av arbetskraft med god utbildning. Som framgår av budgetpropositionen väntas ett utredningsförslag om utformningen av ett system med individuellt kompetenssparande föreligga i december 2000.

Utskottet vill i detta sammanhang även peka på det starka samband som också råder mellan politikområdena Arbetsmarknadspolitik och Jämställdhetspolitik. Som framgått ingår det i huvuduppgifterna för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten att motverka en könsuppdelad arbetsmarknad och på andra sätt bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män.

Decentralisering av arbetsmarknadspolitiken – översyn av AMV

Frågan om decentralisering av och inflytande över arbetsmarknadspolitiken behandlas i flera motioner. Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall, som framgått, enligt gällande författning anpassas till skilda förutsättningar och behov i olika delar av landet.

I rapporten Erfarenheter av nittiotalets arbetsmarknadspolitik från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU, stencil 2000:2) konstateras att ett decentraliserat beslutsfattande både har för- och nackdelar. Å ena sidan kan man på lokal nivå ha bättre information som leder till att de lokala aktörerna fattar mer välgrundade beslut än vad centrala aktörer skulle göra. Å andra sidan kommer man enligt rapporten att på den lokala nivån bortse från att besluten kan ha konsekvenser också utanför den egna regionen.

I IFAU-rapporten, där resultaten från ett antal studier kring decentralisering av arbetsmarknadspolitik sammanfattas, anser forskarna att det är för tidigt att säga om för- eller nackdelarna med decentraliseringen överväger. Man pekar dock på en studie som tyder på att sannolikheten för arbetslösa att få ett fast arbete är större i kommuner där den lokala samverkan har utökats kraftigt.

En av de risker med decentraliseringen som tas upp av IFAU-rapporten är att kommunernas naturliga intresse av att vidmakthålla befolkningsnivån kan komma i konflikt med den nationella målsättningen om en väl fungerande arbetsmarknad med betydande rörlighet i större arbetsmarknadsregioner. Vidare finns enligt rapporten risker för att kommunerna, med sin omfattande verksamhet, försöker använda arbetsmarknadspolitiska medel för att främja den egna verksamheten. Som exempel på att problem inte bara existerar i teorin utan också i praktiken nämns en studie av arbetsförmedlingsnämnderna där resultaten tyder på att lokala aktörer ofta har svårt att veta sin roll i arbetsmarknadspolitiken och att styrningen av nämnderna och utbildningen av nämndledamöterna har varit bristfällig. Ökad decentralisering innebär att det blir svårare för staten att styra, kontrollera, följa upp och utvärdera arbetsmarknadspolitiken, konstateras det i IFAU-rapporten, som nämner som exempel resultaten från studier av den aktivare användningen av arbetslös-

hets-ersättning och försöksverksamhet på länsnivå med friare användning av arbetsmarknadspolitiska medel.

När det gäller motionsförslagen om friare användning av arbetsmarknadspolitiska medel, anser utskottet att dessa i väsentliga delar måste anses tillgodosedda genom den nya mer ändamålsenliga struktur på de arbetsmarknadspolitiska programmen som håller på att utformas och de regelförenklningar som genomförts bl.a. till följd av riksdagsbeslut våren 2000 om förnyad arbetsmarknadspolitik för delaktighet och tillväxt (prop. 1999/2000:98, bet. AU7, rskr. 230). Förändringarna syftar till att öka effektiviteten i arbetsmarknadspolitiken bl.a. genom en tydligare målsättning om att insatserna skall leda till arbete.

Aktivitetsgarantin som infördes från den 1 augusti 2000 kan anpassas till den enskildes förutsättningar. Inom ramen för aktivitetsgarantin skall organiserade jobbsökaraktiviteter kunna bedrivas och övriga befintliga program och insatser kunna användas. Insatserna kan bedrivas i samverkan med andra aktörer, exempelvis kommuner, föreningar och privata företag. Från den 1 november 2000 får deltagare inom aktivitetsgarantin, med bibehållet aktivitetsstöd, delta i förberedande utbildning inom det reguljära utbildningsväsendet för att exempelvis skaffa sig nödvändiga kunskaper i kärnämnen svenska, engelska och matematik i syfte att de senare skall kunna delta i upphandlad yrkesinriktad utbildning. Detta ger enligt utskottets mening sammantaget stor frihet att utforma insatserna efter den enskilda individens behov och är också ett uttryck för en större insikt om behovet av samverkan mellan olika aktörer för att nå framgång i arbetslöshetsbekämpningen.

Som regeringen konstaterar i budgetpropositionen koncentrerar sig aktivitetsgarantin på dem som står längst bort från arbetsmarknaden. Utskottet kan för sin del inte se annat än att aktivitetsgarantin är utformad på ett sådant sätt att den bör kunna tillgodose Kristdemokraternas och Centerpartiets motionsförslag om inrättande av övergångsarbetsmarknader.

Utskottet vill i detta sammanhang betona vikten av fortsatt forskning om och utvärdering av arbetsmarknadspolitiken. Som forskarna påpekar i rapporten Erfarenheter av nittioalets arbetsmarknadspolitik kan effekterna av olika former av arbetsmarknadspolitisk verksamhet variera under olika konjunkturskeden. Det som kan vara en lämplig strategi under lågkonjunktur kan vara direkt olämpligt när konjunkturen vänder. På motsvarande sätt finns också för- och nackdelar med exempelvis decentraliserad arbetsmarknadspolitik.

Utskottet har ingen förståelse för Kristdemokraternas krav på att regeringen skall revidera den nationella handlingsplan för sysselsättning som utformas med utgångspunkt i EU:s sysselsättningsriktlinjer. Sverige har aktivt påverkat nu gällande sysselsättningsriktlinjer och uppfyller de tre kvantitativa mål som lagts fast i dessa. Det är dock viktigt att vidareutveckla och förbättra riktlinjerna för kommande år. Enligt vad utskottet har erfarit har den svenska regeringen i de diskussioner om sysselsättningsriktlinjerna för år 2001, som förts i EU:s sysselsättningskommitté och ministerråd under hösten, framställt krav på att riktlinjerna skall göras mer konkreta, tillämpbara och utformas på ett sådant sätt att uppföljning underlättas.

Med hänvisning till vad som anförts finner inte utskottet anledning till något uttalande från riksdagens sida med anledning av de behandlade motionerna. Utskottet avstyrker därför motionerna A244 yrkandena 1–3 och 6 (m), A263 yrkandena 1–7, 10–12, 17 och 21 (fp), A278 yrkandena 1, 2, 4 och 31 (kd), A301 yrkande 1 (m), Sf611 yrkande 11 (c), Fi210 yrkande 7 (c), Sf617 yrkande 6 (fp), So358 yrkande 10 (c), Ub281 yrkande 4 delvis (m), N266 yrkande 4 (m), N268 yrkande 25 (fp), N324 yrkande 9 (kd) och N325 yrkande 27 (fp).

Åtgärder för att främja en nordisk arbetsmarknad

I budgetpropositionen framhåller regeringen att arbetsmarknadspolitikens uppgift främst är att öka anpassningen på arbetsmarknaden. Det skall bl.a. ske genom en effektiv matchning mellan arbetssökande och lediga arbeten.

Det är mot denna bakgrund man skall se frågan om införande av flyttningsbidrag i Norden. Riksdagen biföll 1998 på förslag från arbetsmarknadsutskottet ett regeringsförslag om att flyttningsbidrag skulle kunna lämnas till den som är eller riskerar att bli arbetslös och som söker och tillträder arbete i annat nordiskt land (prop. 1998/99:1, utg.omr. 14, bet. AU1, rskr. 105). Något avtal mellan de nordiska länderna med denna innebörd har ännu inte kommit till stånd.

I motion A269 förespråkar motionärerna en bilateral svensk-norsk lösning på frågan i avvaktan på en eventuell nordisk överenskommelse. Utskottet vill för sin del inte utesluta att bilaterala överenskommelser kan träffas. Det kan dock konstateras att frågan på senare tid kan sägas ha kommit något närmare en gemensam nordisk lösning i och med att EG-kommissionen i ett yttrande förklarat att flyttningsbidrag till arbetssökande i de nordiska länderna står i överensstämmelse med EG-rätten. Yttrandet hade begärts av Nordiska ministerrådets arbetslivs- och arbetsrättsutskott. Utskottet förutsätter att frågan snarast kommer till en lösning när nu också kommissionens yttrande föreligger. Med vad som anförts avstyrks motion A269 (s).

Utskottet delar Moderaternas uppfattning om att det är angeläget att ta bort hinder mot ett ökat utbyte av arbetskraft mellan de nordiska länderna. En rad åtgärder har vidtagits i detta syfte under de senaste åren. På senare tid har bilaterala inventeringar och rekommendationer setts som en väg att påskynda arbetet med att riva gränshinder och att fördjupa det nordiska samarbetet.

I maj 1998 publicerades den s.k. Öresundsrapporten som tog upp en rad frågor rörande skatter, transporter, näringspolitik och arbetsmarknad m.m. I maj 2000 presenterade en gemensam svensk-norsk arbetsgrupp med representanter för de båda ländernas regeringar en *Handlingsplan för en fördjupad integration mellan Sverige och Norge*. Utifrån redan genomförda inventeringar av olika gränshinder för enskilda, företag eller organisationer verk samma i gränsregionerna eller de båda länderna generellt, har arbetsgruppen identifierat och föreslagit förändringar som bör genomföras. Synpunkter på rapporten inhämtas nu från fackdepartement som i sin tur i många fall har kontakt med underlydande myndigheter för att gå igenom gruppens förslag. Gruppen har rekommenderat att en uppföljning skall ske av rapporten.

På motsvarande sätt har en svensk-finsk arbetsgrupp varit verksam. Gruppen publicerade i juni 2000 rapporten *Integrationsfrämjande mellan Sverige och Finland*. Denna rapport är i likhet med den svensk-norska rapporten inriktad på förslag till åtgärder eftersom det redan hade gjorts ett utförligt kartläggningsarbete. Den svensk-finska gruppen har lämnat rekommendationer på ett tjugotal områden. Rapporten behandlas nu i de båda berörda länderna och gruppen har rekommenderat att uppföljning av vidtagna åtgärder skall ske.

Till grund för de båda sistnämnda rapporterna ligger bl.a. Nordiska rådets rapport *Gränshinder i Norden* (1999).

Med hänvisning till vad som anförts avstyrker utskottet motion Sk795 (m).

Arbetsmarknaden för invandrare

Utskottet delar den uppfattning som förs fram i motionerna A230 och A286 om att sysselsättningsmålet skall ha hög prioritet i arbetsmarknadspolitiken. Klyftan mellan personer som är födda i Sverige och de som är födda utomlands måste snabbt minskas för att sedan snarast elimineras. Som framgått ingår i huvuduppgifterna för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten att bidra till ökad mångfald i arbetslivet. Ett av effektmålen för arbetsmarknadspolitiken och AMV utgörs av ett arbetsliv som präglas av integrering och mångfald. Detta framgår av AMV:s regleringsbrev för budgetåret 2000.

Som framhålls i budgetpropositionen skall den generella arbetsmarknadspolitiken utgöra grunden i de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Det är också främst genom generella insatser som arbetslöshet och utanförskap skall motverkas. Ibland kan det dock vara nödvändigt med riktade insatser för att öka arbetskraftsdeltagandet bland särskilt utsatta grupper.

I budgetpropositionen nämns invandrarna som en grupp som har en svagare ställning på arbetsmarknaden med betydligt högre arbetslöshet och lägre sysselsättningsgrad än övriga svenskar. Mot den bakgrunden har 100 miljoner kronor per år avsatts för riktade insatser under perioden 2001–2003 för att öka sysselsättningen bland invandrare (prop. 1999/2000:100, bet. FiU20, rskr. 261), vilket utskottet återkommer till nedan. Vidare har, som också framgår nedan, 100 miljoner kronor avsatts under budgetåret 2000 för särskilda förstärkningar av arbetsförmedlingarna i utsatta storstadsområden inom ramen för den s.k. storstadssatsningen.

När det gäller motionärernas synpunkter att gruppen utrikes födda bör vara prioriterad i arbetsmarknadspolitiken, snarare än gruppen utomnordiska medborgare, kan utskottet konstatera att inte någon av de nämnda grupperna pekas ut i de författningar som reglerar arbetsmarknadspolitiken. I regleringsbrevet för AMV för år 2000 anges att effektmålen för arbetsmarknadspolitiken bl.a. är att motverka långa tider utan reguljärt arbete och ett arbetsliv som präglas av integrering och mångfald. Det sägs inte att någon viss grupp, exempelvis äldre eller utländska medborgare, skall vara prioriterad. Utgångspunkten för de arbetsmarknadspolitiska insatserna skall i stället i första hand vara den enskilda individens stödbehov.

I arbetsförmedlingens interna datasystem, AF90-systemet, matas en rad uppgifter in om arbetssökande vid förmedlingen, exempelvis namn, adress, ålder, kön, utbildning och sökinriktning. Även uppgifter om medborgarskap

registreras men då med en förhållandevis grov indelning som totalt omfattar nio grupper. Informationen om medborgarskap används framför allt i samband med analyser av utfallet av arbetsmarknadspolitiska insatser, exempelvis programdeltagande, och inte primärt för att i förhand fördela medel till insatser.

Det är enligt utskottet glädjande att även de grupper som drabbats värst av arbetslösheten under 1990-talet, däribland invandrarna, får del av den gynnsamma utvecklingen på arbetsmarknaden. Även om arbetsmarknadssituationen således har förbättrats finns det enligt budgetpropositionen bland de utomnordiska medborgarna samtidigt många som har behov av kompletterande utbildning. Utskottet delar regeringens uppfattning att det för personer som har sådana behov bör finnas särskilda utbildningsinsatser för att stärka förankringen på arbetsmarknaden. Aktivitetsgarantins betydelse bör betonas i sammanhanget. När det gäller aktivitetsgarantin vill utskottet med anledning av motion A217 poängtera att dess flexibla utformning bör öka möjligheterna för deltagarna – såväl invandrare som icke-invandrare – att ta initiativ och få makt över den egna vardagen, som motionären uttrycker det.

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen att bristande kunskaper i svenska är en av orsakerna till svårigheterna för många invandrare att finna arbete. Ett sätt att förbättra undervisningen i svenska är att kombinera svenskundervisning med arbetslivspraktik. På detta område pågår utvecklingsarbete inom ramen för storstadsinsatserna (prop. 1997/98:165, bet. 1998/99:AU2, rskr. 34). Totalt har som nämnts 100 miljoner kronor fördelats för tillfälliga personalförstärkningar vid arbetsförmedlingarna i de tre storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö. Medlen skall bl.a. användas för att förmedlingarna i samarbete med kommunerna skall kunna öka antalet praktikplatser för sfi-studerande där praktik är en integrerad del av utbildningen. AMS skall enligt regleringsbrevet för år 2000 redovisa hur samarbetet med kommunerna utvecklats och hur många nya praktikplatser som har skapats.

Utskottet vill betona att det är angeläget att samarbete mellan förmedlingar och kommuner kommer till stånd också utanför storstadsregionerna för att fler deltagare i sfi-undervisning skall få möjlighet till praktik i arbetslivet som en integrerad del av svenskundervisningen. Det kan i sammanhanget finnas anledning att nämna att det av förordningen (1994:895) om svenskundervisning för invandrare framgår att styrelsen för utbildningen i samarbete med arbetsförmedlingen skall verka för att undervisningen så snart som möjligt kan kombineras med sådan arbetsplatsorientering eller sådant förvärvsarbete som ger deltagaren möjlighet att träna sig i att tala svenska (9 § förordningen).

När det gäller förslaget i motionerna A212 och A216 om insatser för att öka utrymmet för kompetensutveckling i svenska för förvärvsarbetande invandrare inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen vill utskottet något närmare redovisa de riktade insatser för att öka sysselsättningen bland invandrare som berörts ovan.

I budgetpropositionen för år 2001 redovisas hur insatserna skall genomföras. Där framgår att 65 miljoner kronor av det totalt avsatta beloppet på 100 miljoner kronor beräknas avse kompletterande utbildningsinsatser inom

områden där det råder arbetskraftsbrist, exempelvis inom hälso- och sjukvårdsområdet samt när det gäller läraryrken, tekniker och naturvetare. Medlen skall användas för att genomföra vårdutbildning för arbetslösa invandrare i syfte att tillgodose behovet av tvåspråkig personal inom primärvård och äldreomsorg. Medel för dessa ändamål beräknas under utgiftsområde 13 anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader. Återstoden av de för budgetåret 2001 särskilt avsatta medlen skall bl.a. användas till att förbättra svenskundervisning och introduktion av nyanlända, försöksverksamhet med alternativ platsförmedling till invandrare, utvärdering och metodutveckling av rådgivningsverksamhet riktad till invandrarföretagare, stimulering av etnisk och kulturell mångfald inom offentlig förvaltning och privata företag främst inom samhällsvetenskap, data, juridik och ekonomi samt till validering av utländsk yrkeskompetens.

Förutom de särskilda medel som således finns avsatta för riktade insatser i syfte att öka sysselsättningen bland invandrare vill utskottet peka på de möjligheter till stöd för kompetensutveckling för anställda som står till buds via det svenska mål 3-programmet för programperioden 2000–2006, främst inom insatsområdena 1 Kompetensutveckling för sysselsättning och 3 Integration, mångfald och jämställdhet. Utskottet delar inte motionärernas uppfattning i motion A212 om att arbetsmarknadsutbildning skall kunna komma i fråga för kompetensutveckling i svenska språket för anställda, utan anser att såväl arbetsmarknadsutbildning som förberedande utbildning inom ramen för programmet förberedande insatser i första hand skall riktas mot personer som är arbetssökande och är eller riskerar att bli arbetslösa.

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att arbetsförmedlingen fullt ut bör använda det kontaktnät man har med arbetsgivare för att underlätta för arbetssökande som saknar erfarenheter från det svenska arbetslivet att etablera sig på arbetsmarknaden.

Även om den generella arbetsmarknadspolitiken, som betonats ovan, skall utgöra grunden för de arbetsmarknadspolitiska insatserna görs dock, som redovisats, vissa insatser som riktas direkt mot invandrare. Ytterligare ett exempel av denna karaktär kan nämnas i detta sammanhang, nämligen ett pågående pilotprojekt som initierats av AMS och där ett bemanningsföretag skall kunna vara ett komplement till den ordinarie offentliga platsförmedlingsverksamheten. Syftet med projektet är att öka möjligheten för invandrare som saknar kontakt med det svenska arbetslivet att få ett reguljärt arbete.

Med vad som anförts avstyrker utskottet motionerna A212 (s), A216 yrkande 1 (m), A217 yrkande 1 (fp), A230 (s), A263 yrkande 20 (fp), A286 (s) och Ub281 yrkande 4 delvis (m).

Arbetsmarknaden för ungdomar

När det gäller insatser för att underlätta ungdomars situation på arbetsmarknaden delar utskottet Kristdemokraternas uppfattning i motion A278 om att utbildning skall uppmuntras, att även praktiskt inriktade ungdomar skall erbjudas utvecklingsmöjligheter inom utbildningssystemet, att kommunerna skall ha det grundläggande ansvaret för ungdomar upp till 20 år och att det fåtal ungdomar som inte går i gymnasieskolan skall ges möjlighet till praktik

i arbetslivet. Utskottet instämmer också i uppfattningen att inga ungdomar skall behöva leva på socialbidrag.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det är angeläget att följa upp och utvärdera ungdomsinsatserna, något som också Folkpartiet pläderar för i motion A263 där partiet vill ha till stånd en utvärdering av utvecklingsgarantin. Flera sådana utvärderingar har redan genomförts, bl.a. av Ungdomsstyrelsen och Statskontoret 1999. Enligt vad utskottet erfarit kommer ytterligare en utvärdering av utvecklingsgarantin som på regeringens uppdrag gjorts av Ungdomsstyrelsen att publiceras i slutet av november 2000.

I detta sammanhang kan också nämnas att arbetsmarknadsutskottets kansli under sommaren 2000 genomfört en mindre uppföljning av insatser mot ungdomsarbetslöshet i form av kommunala ungdomsprogram och ungdomsgaranti. Uppföljningen har gjorts genom intervjuer vid arbetsförmedling respektive kommunal arbetsmarknadsenhet i tre kommuner. De frågor som blir belysta i uppföljningen är framför allt målen för ungdomsinsatserna, ansvarsförhållanden och samarbete mellan arbetsförmedling, kommun m.fl. aktörer, processen in i ett ungdomsprogram, användningen av individuella handlingsplaner samt förmedlingens respektive kommunens uppföljning av insatserna (PM från arbetsmarknadsutskottet 2000-10-05).

I motion A211 föreslås försöksverksamhet med inrättande av ungdomsarbetsförmedlingar riktade mot de ungdomar som har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Utskottet är principiellt positivt till att nya former för förmedlingsverksamhet prövas och utvärderas. Det är dock enligt utskottets uppfattning inte en fråga för riksdagen att besluta om hur förmedlings- och vägledningsverksamheten skall organiseras. Det är i stället länsarbetsnämnden som avgör om arbetsförmedlingskontor, specialförmedlingar osv. skall inrättas eller läggas ned.

Arbetsmarknadssituationen för unga har förbättrats väsentligt på senare år. De ungdomar som har de största svårigheterna att komma in på arbetsmarknaden utgör målgrupp för ungdomsinsatser i form av kommunala ungdomsprogram och ungdomsgaranti för ungdomar 20–24 år där kommunerna har en betydelsefull roll för att insatserna skall bli framgångsrika. Det är den kommunala arbetsmarknadsenheten (motsvarande) som svarar för att den unga får praktik eller annan verksamhet på heltid.

När det gäller förmedlingsverksamhet riktad mot unga kan utskottet konstatera att det tidigare har funnits ungdomsarbetsförmedlingar på några håll i landet. I dag finns inga sådana förmedlingar, men vissa arbetsförmedlingar har inrättat särskilda ungdomsgrupper, dvs. arbetslag med arbetsförmedlare och vägledare som inriktar sin verksamhet specifikt på ungdomar. I detta sammanhang kan också nämnas s.k. infotek som finns på några tiotal orter i landet. Vid infoteken är insatserna inriktade på vägledning och inte på arbetsförmedling eller placering i arbetsmarknadspolitiska program. Huvudmän för infoteken är i regel kommun och arbetsförmedling i samverkan. Vanliga samarbetspartner till infoteken är Centrala studiestödsnämnden (CSN) samt högskolor och universitet. Infoteken skall erbjuda ett heltäckande och aktuellt material kring utbildnings-, yrkes- och arbetsmarknadsfrågor.

Motionerna A211 (kd), A263 yrkande 19 (fp), A278 yrkande 6 (kd) och Ub281 yrkande 4 delvis (m) avstyrks med hänvisning till vad utskottet anfört.

Arbetsmarknaden för äldre

Som framgått görs kraftfulla insatser för att öka arbetskraftsutbudet. Detta sker med utgångspunkt i ett särskilt åtgärdsprogram som har skapats för att öka möjligheterna för alla att delta i arbetslivet. När det gäller arbetsmarknaden för äldre finns det anledning att särskilt peka på två av beståndsdelarna i åtgärdsprogrammet. Den ena är att de arbetsmarknadspolitiska programmen numera i högre grad riktas mot långtidsarbetslösa, den andra är att generösa anställningsstöd lämnas till de arbetsgivare som anställer personer som varit arbetslösa under lång tid.

Av Riksdagens revisorers förslag angående arbetslinjens tillämpning för de äldre framgår att den kraftiga nedgången i efterfrågan på arbetskraft under de första åren på 1990-talet särskilt drabbade de allra äldsta och de allra yngsta på arbetsmarknaden. För de yngre har en kraftig återhämtning skett medan förändringen inte alls är lika tydlig för de äldre.

Trots ett gynnsamt konjunkturläge som lett till minskad förekomst av långtidsinskrivningar för en rad grupper kvarstår en bekymmersam arbetsmarknadssituation för många äldre långtidsinskrivna. Enligt AMS tredje kvartalsrapport år 2000 med anledning av uppdrag i regleringsbrevet uppgick antalet långtidsinskrivna som är 55 år eller äldre till 17 900 personer i genomsnitt under tredje kvartalet, vilket innebär en ökning med ca 500 jämfört med tredje kvartalet i fjol. I den totala gruppen långtidsinskrivna har därmed andelen äldre ökat från drygt 21 % till närmare 31 % jämfört med samma kvartal året innan.

Utskottet vill framhålla att revisorernas granskning, den forskningsrapport som tagits fram som ett led i granskningen, de diskussioner som ägt rum under arbetets gång samt ställningstaganden och förslag som framkommit från revisorerna själva men också från remissinstanser m.fl. har bidragit till att fästa uppmärksamheten på en viktig samhällsfråga.

Det är enligt utskottets uppfattning angeläget att samhällsdebatten om de äldres villkor på arbetsmarknaden stimuleras. Här har bl.a. den parlamentariskt sammansatta äldreberedningen en viktig uppgift. Beredningen har enligt direktiven i uppdrag att skapa förutsättningar för en långsiktig utveckling av äldrepolitiken och skall i sitt arbete bl.a. behandla frågan om äldres delaktighet i arbetslivet och möjlighet att fortsätta ett aktivt yrkesliv efter uppnådd pensionsålder (dir. 1998:109). Resultaten från beredningens arbete skall redovisas senast den 1 maj 2003.

Om målet om full sysselsättning skall kunna nås och ett arbetsliv för alla skall kunna skapas måste de äldres situation på arbetsmarknaden förändras. Möjligheterna att stanna kvar i arbete måste väsentligt förbättras. Också demografiska skäl talar för att fler äldre personer måste finnas kvar i arbetslivet.

Mot denna bakgrund instämmer utskottet i vad som sagts i revisorernas rapport om att avgörande för om trenden mot successivt allt lägre faktisk pensionsålder skall kunna brytas, blir om arbetslivets villkor kan förändras

på ett sådant sätt att människor kan och vill fortsätta arbeta fram till den ordinarie pensionsåldern. Detta i sin tur förutsätter att arbetsuppgifterna utformas så att den äldre arbetskraftens kompetens kan utvecklas och tas till vara.

I regleringsbrevet för AMV tar regeringen upp just dessa aspekter på arbetslivet i anslutning till att den slår fast att ett av de tre effektmålen för AMV är att *motverka långa tider utan reguljärt arbete*. Där sägs att AMV skall verka för att arbetslösa som under en lång tid varit utanför den ordinarie arbetsmarknaden får ett reguljärt arbete. Därmed skall långa perioder av arbetslöshet förebyggas samt risken motverkas att personer permanent slås ut från arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) skall aktivt samverka med Socialstyrelsen (SoS), Riksförsäkringsverket (RFV) och Arbetarskyddsstyrelsen (ASS) så att en effektivare användning av tillgängliga resurser inom rehabiliteringsområdet uppnås. Syftet skall vara att varje individs arbetsförmåga tillvaratas så att det blir möjligt för den enskilde att försörja sig genom ett arbete. Motsvarande uppdrag slås fast i regleringsbrevet för SoS, RFV och ASS.

Att *minska långtidsarbetslösheten* är ett annat effektmål för AMV. Arbets- och kompetenslinjen skall hävdas, framgår det av regleringsbrevet. Långtidsarbetslöshet skall motverkas genom åtgärder som syftar till att stärka den arbetslöses möjligheter att få ett reguljärt arbete. Det är av stor vikt att de personer som riskerar att bli eller är långtidsarbetslösa har en upprättad handlingsplan av god kvalitet.

När det gäller medlen för att förhindra långtidsinskrivningar, långtidsarbetslöshet och många gånger på sikt kanske också utslagning från arbetsmarknaden samt för att öka sysselsättningsgraden för de grupper som fortfarande har en svag förankring där, har två viktiga arbetsmarknadspolitiska instrument tillkommit på senare tid. Det är dels aktivitetsgarantin som startade den 1 augusti 2000, dels det särskilda anställningsstödet som trädde i kraft den 1 november 2000. Det särskilda anställningsstödet är, som framgår nedan, enbart riktat mot äldre.

Eftersom utskottet bedömer att aktivitetsgarantin och det särskilda anställningsstödet kommer att ha stor betydelse när det gäller att förbättra förutsättningarna för äldre långtidsinskrivna att finna arbete på den reguljära arbetsmarknaden beskrivs här de båda stödformerna relativt utförligt. Utskottet beskriver senare i betänkandet huvuddragen i samtliga anställningsstöd. I betänkande 2000/01:AU5 har utskottet nyligen behandlat vissa frågor rörande aktivitetsgarantin.

Aktivitetsgarantin syftar till att förbättra de arbetslösas möjligheter på den reguljära arbetsmarknaden. Den riktar mot personer som är 20 år eller äldre, som söker arbete genom arbetsförmedlingen och som är eller riskerar att bli långtidsinskrivna. Med långtidsinskriven menas att personen varit inskriven hos arbetsförmedlingen i minst 24 månader. Deltagandet sker på heltid. Av de 19 900 deltagarna i aktivitetsgarantin i början av november (vecka 45) var nära en tredjedel 55 år eller äldre.

Varje deltagare får stöd av arbetsförmedlingens handledare i en mindre grupp med 10–15 personer samtidigt som man har tillgång till alla ordinarie arbetsmarknadspolitiska program. När aktivitetsgarantin inleds utarbetar

handledaren och den arbetssökande en individuell handlingsplan, s.k. jobbsökarplan, där man specificerar vad förmedlingen kan erbjuda och vad som krävs av deltagaren. Skillnaden jämfört med att delta i ett enstaka arbetsmarknadspolitiskt program är att alla tillgängliga program samlas "under ett tak" och att den individuella jobbsökarplanen går som en "röd tråd" genom alla aktiviteter.

Många insatser inom aktivitetsgarantin avses ske i partnerskap mellan stat, kommun, företag, organisationer och arbetsmarknadens parter. Staten kan subventionera arbeten som kan leda vidare mot arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Till företag, exempelvis bemanningsföretag, organisationer och kommuner som anordnar verksamhet inom aktivitetsgarantin, utbetalas ersättning för administration och kringkostnader.

Särskilt anställningsstöd får anvisas en person som fyllt 57 år och som sedan 24 månader antingen varit arbetslös eller deltagit i ett arbetsmarknadspolitiskt program och som omedelbart före anvisningen under samma tid varit anmäld som arbetssökande på arbetsförmedlingen samt tagit del av aktivitetsgarantin under minst tre månader.

Det särskilda anställningsstödet får lämnas i 24 månader med 75 % av lönekostnaden, dock högst med 525 kr per dag. Det kan beviljas tidigast från den 1 november 2000.

Vid tidsbegränsade anställningar, där arbetsuppgifternas varaktighet är kortare än 24 månader, skall stöd lämnas den tid som arbetsuppgifterna varar.

I anslutning till beskrivningen av aktivitetsgarantin och det särskilda anställningsstödet kan utskottet nämna att stödformen OTA, offentliga tillfälliga arbeten för äldre arbetslösa, upphör den 31 december 2000 med undantag för personer som fyllt 62 år före den 1 januari 1999. I riktlinjer som under hösten 2000 gått ut från AMS till länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar anges uttryckligen att arbetsförmedlingens målsättning skall vara att så många OTA-deltagare som möjligt erhåller någon form av anställning i samband med att OTA upphör och att ingen skall bli utan sysselsättning. Denna målsättning bör enligt AMS riktlinjer kunna uppnås med hjälp av aktivitetsgarantin och det särskilda anställningsstödet. AMS beräknar att ca 5 000 personer lämnar OTA under året.

När det gäller aktuella insatser på *arbetslivsområdet* kan nämnas att regeringen har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att ta fram en handlingsplan för att minska ohälsan. Arbetet omfattar en översyn av bl.a. sjukpenning, rehabiliteringspenning, tillsynen av arbetsmiljön och förtidspension och omfattar därmed en rad frågor som rör regelsystemen. Utskottet delar regeringens uppfattning att det är av största vikt att arbetsförhållanden och arbetsmiljö inte ger upphov till sjukdom och arbetsskada. Förebyggande arbete måste prioriteras. Det är angeläget att aktiva åtgärder genomförs för att sjukskrivna och förtidspensionerade kan återgå till arbete på hel- eller deltid.

Som framgått har Riksdagens revisorers överväganden och förslag om arbetslinjens tillämpning för äldre fyra huvudinriktningar: regelverken behöver bli tydligare, tillämpningen av regelverken behöver förbättras, staten bör föregå med gott exempel och "äldreavgångarna" måste stoppas.

När det gäller *regelverken* på det arbetsmarknadspolitiska området har, som redovisats ovan, betydande förändringar skett i och med införandet av aktivitetsgarantin. Generellt sett har dessa blivit väsentligt tydligare, enklare och mer tillämpbara efter den 1 augusti i år då flera nya författningar trädde i kraft samtidigt som ett antal äldre upphävdes. Riktlinjer för tillämpning av arbetslinjen har, som framgått av ovanstående exempel, också gått ut från AMS till länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar. När det gäller aktivitetsgarantin har AMS tillsatt en projektgrupp med uppdrag att i nära samarbete med länsarbetsnämnderna arbeta vidare med ett antal utvecklingsområden som bedömts som strategiska efter att pilotprojekt sedan våren 2000 bedrivits på 46 orter i landet i syfte att ge erfarenheter inför den riksomfattande starten av programmet den 1 augusti 2000.

Utskottet förutsätter att regeringen noga följer utvecklingen av de nya respektive reformerade arbetsmarknadspolitiska programmen och återkommer till denna fråga i avsnitt 2.2.

När det gäller frågan om kombinationer av ersättningar från olika ersättningsystem och förekomsten av detta vill utskottet hänvisa till det utredningsarbete som skall genomföras av den s.k. ohälsogrupp som tillsatts av regeringen.

Som Riksdagens revisorer konstaterar i anslutning till sina förslag har uppmärksamheten bl.a. i massmedier kring *äldreavgångarna* medfört att företeelsen minskat i omfattning eller helt upphört på flera orter i landet.

Inom AMV har frågan om äldreavgångar tagits upp i rekommendationer som gått ut inom verket i samband med att aktivitetsgarantin infördes. I dessa rekommendationer sägs att nya arbetssökande med överenskommelse om avtalspension och uppmaning från facklig organisation/arbetsgivare om att "stämpla", omedelbart borde informeras om och anvisas plats i aktivitetsgarantin. Rekommendationerna har lämnats av en arbetsgrupp som haft till uppgift att följa de ovannämnda pilotprojekten inom aktivitetsgarantin.

I anslutning till frågan om äldreavgångar kan nämnas att en särskild utredare nyligen har tillkallats med uppgift att belysa frågan om omställningsavtal på arbetsmarknaden (dir. 2000:55). I utredningsdirektiven konstateras att det på delar av arbetsmarknaden sedan länge finns kollektivavtal som syftar till att underlätta arbetstagares omställning vid omstruktureringar i verksamheten. Avtalen syftar till att göra detta genom förebyggande insatser i form av kompetensväxling och, om uppsägningar inte kan undvikas, genom vägledning, utbildning och ekonomiskt stöd till arbetstagaren så att denne kan finna nya arbetsuppgifter eller ett nytt yrkesområde. Sådana avtal finns i dag på det privata tjänstemannaområdet i form av ett omställningsavtal och inom den statliga sektorn i form av ett kollektivavtal om trygghetsfrågor.

Utredaren skall belysa och analysera effekterna av dessa avtal och överväga om avtal med motsvarande eller liknande innehåll skulle kunna ingås så att de täcker hela arbetsmarknaden. Syftet skall vara att alla arbetsgivare tar ansvar för arbetstagares omställning vid omstruktureringar av verksamheten och har tillräckliga resurser för detta. Äldre eller lågutbildade arbetstagares behov av omställning vid strukturrationaliseringar skall särskilt uppmärksammas i utredarens arbete. Enligt direktiven skall en viktig utgångspunkt för arbetet vara att arbetsmarknadens parter, både inom den privata och den

offentliga sektorn, bär ansvaret och kostnaderna för omställningsavtalen och att ingen statlig subvention skall lämnas för detta. Utredarens arbete skall vara slutfört senast den 30 november 2001.

Utskottet övergår nu till att avslutningsvis ta upp frågan om *statens roll som arbetsgivare* som förutom i revisorernas förslag också behandlas i motion A8 som väckts med anledning av förslaget.

I handlingsprogrammet "En förvaltning i demokratins tjänst" (Justitiedepartementet, 2000) konstateras att regeringen har delegerat stora delar av arbetsgivarpolitiken till myndigheterna. Syftet med denna delegering är att myndigheterna skall använda arbetsgivarpolitiken som ett medel för att uppnå verksamhetens mål med hög effektivitet och på ett sätt som inger förtroende hos medborgarna. Regeringens uppgift är att ställa krav på och följa upp myndigheternas arbetsgivarpolitik. Under senare tid har uppföljningen bl.a. inriktats på åldersstruktur, könsfördelning och etnisk mångfald. År 2001 kommer regeringen att följa upp myndigheternas arbetsmiljöarbete.

En ökande andel anställda kommer att pensioneras fram till år 2015, konstaterar regeringen i handlingsprogrammet. Myndigheternas förmåga att möta denna utveckling och att se till att organisationen har kompetens på kort och lång sikt är en av förvaltningens större utmaningar de första decennierna av 2000-talet, enligt handlingsprogrammet. En förvaltning som förmår att konkurrera om arbetskraften kan bara skapas om myndigheterna i fortsättningen vinnlägger sig om att vara stimulerande och kreativa arbetsplatser, med en god arbetsmiljö och en genomtänkt personal- och lönepolitik. Ansvaret för att hantera dessa frågor vilar på respektive myndighet och lösningarna måste anpassas till förhållandena i verksamheten där.

Arbetsmarknadsutskottet delar motionärernas åsikt i motion A8 att statens arbetsgivarpolitik bör kombinera hög effektivitet och personalpolitiskt ansvar. I enlighet med regeringens uppfattning i det nämnda handlingsprogrammet finns det anledning för myndigheterna att arbeta med kompetensförsörjningens långsiktiga och strategiska inriktning. Som framgår av revisorernas skrivelse genomför de för närvarande en granskning av statens personalpolitik där den aktuella frågan kommer att tas upp.

Mot bakgrund av vad som anförts anser utskottet att det inte finns anledning att rikta något tillkännagivande till regeringen med anledning av revisorernas förslag. Revisorernas yrkanden 1–3 bör därmed lämnas utan vidare åtgärd. Inte heller är utskottet berett att förorda ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motion A8 (v) som avstyrks av utskottet.

Också motion A263 yrkande 18 (fp) avstyrks med hänvisning till vad utskottet anför.

2. Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

2.1 Allmänna frågor

Propositionen

I budgetpropositionen för år 2001 föreslås en ny struktur med indelning i politikområden.

Politikområdet Arbetsmarknadspolitik omfattar platsförmedling, arbetsmarknadspolitiska program, bidrag till arbetslöshetsersättning och särskilda insatser för arbetshandikappade. Vidare ingår Europeiska socialfonden samt Samhall AB:s verksamhet och Stiftelsen Utbildning Nordkalotten. Därutöver ingår Arbetsmarknadsverkets avgiftsfinansierade tjänster Arbetslivstjänster och Aske kursgård samt bidrag till Lernia AB. I politikområdet ingår också lönegarantiersättning, vilken skall ersätta arbetstagares lönefordringar vid arbetsgivares konkurs. Även förvaltningskostnader för Arbetsmarknadsverket (AMV), Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige ingår i politikområdet.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att målet för politikområdet Arbetsmarknadspolitik skall vara en väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt (prop. yrk. 5). Förslaget till mål för politikområdet innebär inga förändringar i arbetsmarknadspolitikens uppgifter. Det föreslagna målet utgör en sammanfattning av de uppgifter för den framtida arbetsmarknadspolitik som riksdagen ställt sig bakom våren 2000 (prop. 1999/2000:98, bet. AU7, rskr. 230).

Arbetsmarknadspolitikerna är ett centralt instrument för att nå regeringens övergripande mål om tillväxt, stabilitet och rättvis fördelning och därmed för att nå de kortsiktiga målen om halverad arbetslöshet och ökad sysselsättning samt det långsiktiga målet om full sysselsättning.

Det är ytterst angeläget att de långtidsarbetslösa och långtidsinskrivna får del av den uppgång som sker på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadspolitikerna är också ett viktigt instrument för att förbättra jämställdheten mellan kvinnor och män i arbetslivet och därmed även i samhällslivet i övrigt. Detta innebär bl.a. att insatserna i än större utsträckning än tidigare måste inriktas på ett effektivt platsförmedlingsarbete och företagskontakter för att motverka inflationsdrivande flaskhalsar samt insatser inom ramen för aktivitetsgarantin för grupper som har svårast att få ett arbete.

Den könsuppdelade arbetsmarknaden skall motverkas och mångfalden i den svenska arbetskraften skall bättre tas till vara. Lediga platser skall snabbt tillsättas och konkurrenssnedvridning samt inläsnings- och undanträngningseffekter i de arbetsmarknadspolitiska programmen motverkas. En viktig uppgift är också att skapa förutsättningar för en fortsatt konjunkturuppgång genom att öka arbetskraftsutbudet.

Långtidsinskrivna, ofrivilligt deltidsarbetande, utrikes födda eller personer med funktionshinder utanför arbetsmarknaden är grupper som i dag inte är fullt utnyttjade på arbetsmarknaden. Dessa motsvarar ett stort potentiellt arbetskraftsutbud och bör tas till vara.

Motionerna

Moderaterna anser i motion A301 (yrk. 9) att förslaget till mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik skall avslås av riksdagen. Partiet hänvisar därvid till sina förslag som framförts i motioner om arbetsmarknad och arbetsliv (motion A244), arbetsrättslig lagstiftning (A710), arbetslöshetsförsäkringen (A5) samt om arbetshandikappade (A304).

I motion Ub281 (yrk. 1) pekar *Moderaterna* på att många av de traditionella instrumenten i den aktiva arbetsmarknadspolitikerna leder till betydande

undanträngning. För en del arbetsmarknadsåtgärder kan undanträngningseffekterna, enligt en rapport från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) som Moderaterna åberopar, vara så stora att två reguljära arbetstillfällen försvinner varje gång tre subventionerade tillskapas. Enligt partiet bör därför arbetsmarknadspolitiken fortsättningsvis i allt större utsträckning inriktas på insatser som underlättar företagens rekrytering, i stället för på volymåtgärder. Moderaterna pekar i motionen på att resultaten av bl.a. arbetsmarknadsutbildningarna är blandade. Flera studier tyder på att sökaktiviteten minskar hos deltagarna. Träffsäkerheten i den traditionella arbetsmarknadsutbildningen för äldre personer är också ett problem, påpekar partiet.

Centerpartiet anser i motion A306 delvis att de kostnader som är kopplade till försörjningsstödet skall samlas under utgiftsområde 13 medan de kostnader som inte hänförs till försörjningsstöd skall samlas under utgiftsområde 14. Syftet är att öka flexibiliteten i arbetsmarknadspolitiken.

I motion Kr346 (yrk. 31) pläderar *Folkpartiet* för förenklingar av stödet till kulturen genom att starka kulturfonder byggs upp och används till långvariga arbetsstipendier och investeringsmedel för utrustning. Motionärerna förordar att konstnärer kan erbjudas riktiga arbeten. De anser att kulturarbetsförmedlingens verksamhet måste minska och att de medel som därigenom frigörs styrs över till kulturell verksamhet. Regeringen bör få i uppdrag att redovisa hur detta kan ske.

Miljöpartiet anser i motion Kr701 (yrk. 8) att ytterligare medel bör föras över från arbetsmarknads- till kulturområdet utöver de medel som anslagits till centrumbildningar och en tredje anställningsform inom teatern.

Övriga motioner

Sofia Jonsson (c) anser i motion A206 (yrk. 1) att de mindre företagen bör prioriteras i de nationella arbetsmarknadspolitiska målen.

Ana Maria Narti (fp) förespråkar i motion A217 (yrk. 2–4) fristående aktivitetscentrum drivna på entreprenad av arbetslösa. Därigenom skulle långtidsarbetslösa själva aktivt kunna delta i planering och genomförande av verksamhet som rör dem själva. Motionären anser vidare att mottagare av socialbidrag eller andra stöd borde kunna få utföra uppdrag mot betalning och sätta in inkomsterna från detta på särskilda kompetenskonton. Genom att införa studiecheckar skulle arbetslösa själva kunna finna de utbildningar som bäst passar den egna situationen.

I motion A288 (yrk. 1–3) tar *Ana Maria Narti (fp)* upp en rad kulturfrågor. Motionären anser att en del av AMS resurser bör flyttas till Kulturdepartementets budget för att förstärka kultursektorns ekonomi. I samma motion liksom i motion 1999/2000:A229 (yrk. 2 och 3) föreslår motionären vidare att nya konst- och kulturstiftelser bildas som regelbundet delar ut långvariga stipendier och garanterar att täcka kulturens investeringsbehov. Vidare bör möjligheterna utredas att etablera fristående agenturer och distributionsfirmor på kulturområdet.

Arbetsmarknadsutskottet tillstyrker regeringens förslag om att *målet för politikområdet Arbetsmarknadspolitik* skall vara en väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt. Utskottet delar därmed inte Moderaternas uppfattning om att det aktuella förslaget bör avslås av riksdagen. Motionen avstyrks därmed av utskottet.

Utskottet vill i detta sammanhang peka på vad som regeringen i anslutning till målbeskrivningen för politikområdet anfört om uppgifterna för arbetsmarknadspolitiken, nämligen att dessa skall:

– Medverka till en effektiv matchningsprocess med korta vakans- och söktider. Uppgiften är arbetsmarknadspolitikens viktigaste. Genom en snabb vakanstillsättning kommer arbetsmarknaden att fungera bättre och friktionsarbetslösheten att minimeras.

– Öka de arbetslösas kunskaper. Med ökade kunskaper underlättas omställning på arbetsmarknaden samtidigt som den enskildes ställning stärks. Därmed minskar även flaskhalsproblematiken.

– Arbetslöshetsförsäkringen skall underlätta och stimulera omställning på arbetsmarknaden, vilket bidrar till en fungerande försörjning av arbetskraft till företag och förvaltningar. Ersättning skall utgå enligt principen om inkomstbortfall under en övergångsperiod av arbetslöshet.

– Stödja dem som har det svårast att få ett arbete. Genom att ta till vara under- och utnyttjade resurser på arbetsmarknaden ökar samhällets gemensamma produktion och därmed tillskottet till den gemensamma försörjningen. Långtidsinskrivna, ofrivilligt deltidsarbetande kvinnor, äldre långtidsarbetslösa, utrikesfödda arbetslösa eller personer med funktionshinder utanför arbetsmarknaden är alla grupper som i dag inte är fullt utnyttjade resurser på arbetsmarknaden.

Utskottet tillstyrker som framgått regeringens förslag till mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik (prop. yrk. 5) och avstyrker motion A301 yrkande 9 (m).

Centerpartiet har i två motioner, A306 som behandlas i detta sammanhang och A307 som behandlas under utgiftsområde 14, föreslagit en annan fördelning av anslagen på utgiftsområdena 13 och 14 än regeringen. I A306 föreslås att vissa anslag skall tas bort från utgiftsområde 13 och i A307 att motsvarande anslag skall läggas under utgiftsområde 14.

I och med att utskottet ställer sig bakom regeringens uppfattning om fördelningen av anslagen på utgiftsområden m.m. avstyrks motion A306 delvis (c).

När det gäller frågan om *undanträngningseffekter* av arbetsmarknadsåtgärder liksom frågor om effektivitet m.m. i arbetsmarknadsutbildning och andra insatser som Moderaterna tar upp i motion Ub281 finns det anledning att erinra om att utskottet behandlade frågan om undanträngning relativt utförligt i sitt förra budgetbetänkande, betänkande 1999/2000:AU1, och därvid

bl.a. uppmärksammade forskningsresultat från IFAU. Utskottet anförde bl.a. följande:

Enligt en nyligen publicerad rapport från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU), Direkta undanträngningseffekter av arbetsmarknadspolitiska åtgärder (1999:6), har åtgärder som innebär subventionerad sysselsättning medfört betydande undanträngningseffekter, dvs. vanliga arbetstillfällen trängdes bort från arbetsmarknaden till följd av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Arbetsmarknadsutbildning förefaller enligt studien inte ha medfört någon undanträngningseffekt medan sådana effekter varit betydligt större vid exempelvis åtgärderna arbetsplatsintroduktion (API), arbetslivsutveckling (ALU) och beredskapsarbete. Utskottet har tidigare, bl.a. vid behandlingen av Riksdagens revisorers förslag 1996/97:RR10 angående undanträngningseffekter (bet. 1997/98:AU1, rskr. 125–127), poängterat vikten av kontroll och uppföljning av arbetsmarknadspolitiska åtgärder och att undanträngningseffekter därvid bör uppmärksammas. Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att vara observant på risken för undanträngning, särskilt i ett gynnsamt konjunkturläge. Också problematiken med undanträngning såväl regionalt som lokalt måste beaktas. Enligt 1999 års regleringsbrev för AMV skall de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna hålla hög kvalitet. Vidare anges där att undanträngnings- och inläsningseffekter skall motverkas. Nu ökar tonvikten på arbetsmarknadsutbildningen i arbetsmarknadspolitiken medan åtgärder som API, ALU och beredskapsarbete har utmönstrats. Även om detta torde minska riskerna för undanträngning vill utskottet ändå betona betydelsen av att fortsatt uppmärksamhet ägnas åt undanträngningsriskerna. Detta är viktigt inte minst med tanke på att arbetsmarknadspolitiken skall vara tillväxtinriktad.

I detta betänkande redovisas i det inledande avsnittet huvuduppgifterna för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten så som de anges i den nya förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Där framgår att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall utformas så att risken för att reguljära arbetstillfällen trängs undan blir så liten som möjligt. Också i AMV:s regleringsbrev för budgetåret 2000 anges att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna skall hålla en hög kvalitet och att undanträngnings- och inläsningseffekter skall motverkas. Det bör dock understrykas att en viss "undanträngning" ibland kan uppstå genom tidigareläggning av anställningar eller en styrning av anställningar till prioriterade grupper av arbetssökande som annars har svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden. I sådana fall – t.ex. i samband med anställningsstöd – är effekten medvetet planerad och ligger inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska prioriteringarna. Det är en grannliga uppgift att göra en samlad avvägning så att sysselsättningstillväxten, resursutnyttjandet och den fördelningspolitiska effekten blir så stor som möjligt.

Moderaterna anser som framgått att arbetsmarknadspolitiken i större utsträckning bör inriktas på insatser som underlättar företagets rekrytering i stället för på volymåtgärder. Utskottet vill för sin del betona att arbetsmarknadspolitiken uppgift är att dels medverka till en effektiv matchningsprocess med korta vakans- och söktider som leder till att arbetsmarknaden fungerar väl, dels hjälpa dem som har svårast att hitta ett arbete och därmed bidra till att minska långtidsarbetslöshet och långa tider utan reguljärt arbete. Utskottet vill för sin del erinra om att, som framgått ovan, såväl regeringen som utskot-

tet anser att arbetsmarknadspolitikens viktigaste uppgift är att medverka till en effektiv matchningsprocess med korta vakans- och söktider samt att en snabb vakanstillsättning leder till att arbetsmarknaden fungerar bättre och friktionsarbetslösheten minimeras.

Med hänvisning till vad som här anförts avstyrker utskottet motion Ub281 yrkande 1 (m).

I avsnitt 1.1 har utskottet fört ett resonemang om möjligheterna att utforma aktivitetsgarantin efter den enskildes förutsättningar och om behovet av samverkan mellan olika aktörer för att nå framgång i arbetslöshetsbekämpningen. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion A217 yrkandena 2–4 (fp).

I motion A206 (c) förordar motionären att de mindre företagen bör prioriteras i de nationella arbetsmarknadspolitiska målen. Utskottet delar inte denna uppfattning utan anser i likhet med regeringen att det är en väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt som skall utgöra mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik. Därför måste individens förutsättningar och möjligheter på arbetsmarknaden stå i centrum för intresset. Däremot skall de små och medelstora företagens villkor beaktas vid utformningen av arbetsmarknadspolitik.

Som exempel på detta kan nämnas att AMS i AMV:s årsredovisning för budgetåret 2000 skall redovisa vilka åtgärder som vidtagits och planeras för att utveckla och förbättra verksamhetens information, service och tillgänglighet, riktad främst till små och medelstora företag. Redovisningen skall enligt verkets regleringsbrev för budgetåret 2000 göras med utgångspunkt i bl.a. resultaten i den kundundersökning bland myndighetens företagskunder, som årligen kommer att tillställas myndigheten från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i särskild ordning samt utifrån AMS egna servicemätningar.

I detta sammanhang kan också nämnas att analyser av omvärldsfaktorer m.m. av betydelse för verksamheten och kompetensbehovet hos anställda på små och medelstora arbetsplatser med privat eller offentlig arbetsgivare ingår bland de insatser som helt eller delvis kan finansieras genom EU:s Växtkraft Mål 3.

Utskottet anser att motion A206 yrkande 1 (c) bör avstyrkas med hänvisning till det anförda.

Arbetsmarknadsutskottet har vid ett flertal tillfällen de senaste åren tagit upp frågor rörande *kultur och arbetsmarknad* (yttr. 1997/98:AU8y, bet. 1999/2000:AU1, bet. AU7, yttr. AU4y). I yttrande 1997/98:AU8y anförde utskottet att en rätt tillämpad arbetsmarknadspolitik motverkar en överetablering av konstnärer och därmed också ett kulturutbud som inte svarar mot det kulturpolitiskt motiverade. De kulturpolitiska och arbetsmarknadspolitiska målen skall därför inte behöva ställas mot varandra.

Också i dag vidhåller utskottet sin tidigare uttalade uppfattning att de arbetsmarknadspolitiska resurserna skall fördelas efter de mål som styr arbetsmarknadspolitik.

Efter riksdagsbeslut våren 2000 med anledning av den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1999/2000:100) har under innevarande budgetår 10 miljoner kronor anslagits för försöksverksamhet med arbetsförmedling vid

Centrumbildningarna, studieförbunden och folkparkerna. Vid utformningen av regelsystemet skall enligt gällande regleringsbrev för AMV hänsyn tas till kulturarbetsmarknadens särart. Tillämpningen av definitionerna av långtidsarbetslösa och långtidsinskrivna på kulturområdet måste utgå från verkligheten på kulturarbetsmarknaden. Enligt riksdagsbeslut med anledning av vårpropositionen skall högst 10 miljoner kronor utbetalas under budgetåret 2000 för försöksverksamhet inom Teateralliansen AB med en s.k. tredje anställningsform inom teatern.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1999/2000:A229 yrkandena 2 och 3 (fp), A288 yrkandena 1–3 (fp), Kr346 yrkande 31 (fp) och Kr701 yrkande 8 (mp)

2.2 Arbetsmarknadspolitiska program

Bakgrund

I budgetpropositionen för budgetåret 2000 (prop. 1999/2000:1) aviserade regeringen att regelverket skulle reduceras väsentligt och fokuseras på arbetsmarknadspolitikens huvuduppgifter. Under våren 2000 presenterade regeringen i proposition 1999/2000:98 Förnyad arbetsmarknadspolitik för delaktighet och tillväxt förslag till författningsändringar som skulle möjliggöra förenklingar av regelverket. Vidare presenterade regeringen ett kortfattat utkast till hur man ansåg att programstrukturen skulle se ut. Förslaget innebar bl.a. att det infördes en ny författningsreglering av en del av de arbetsmarknadspolitiska programmen, lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program. I den nya strukturen ersattes den tidigare benämningen arbetsmarknadspolitiska åtgärder av beteckningen arbetsmarknadspolitiska program/insatser. Regeringen betonade dock att flera insatser kunde tillkomma och att de exemplifierade insatserna kunde komma att inordnas under andra program. I betänkande 1999/2000:AU7, där utskottet ställde sig bakom förslagen, återfinns en tabell som visar hur regeringen tänkte sig att strukturen skulle kunna se ut (s. 35 i betänkandet).

Därefter har regeringen beslutat om ett flertal författningsändringar. Ett antal äldre författningar har upphävts. För närvarande finns det nio olika arbetsmarknadspolitiska program. Under vissa av dem finns olika former av insatser inordnade. Den nuvarande programstrukturen kan beskrivas enligt följande.

Arbetsmarknadspolitiska program

1. Arbetsmarknadsutbildning
 2. Arbetspraktik
 3. Stöd till start av näringsverksamhet
 4. Aktivitetsgaranti
 5. Ungdomsinsatser
- Kommunala program för ungdomar

- Ungdomsgaranti för ungdomar 20–24 år

6. Förberedande insatser

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Vägledning och platsförmedling

Datortek/aktivitetscenter

Förberedande eller orienterande utbildningar

7. Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning

8. Anställningsstöd

9. Särskilda insatser för personer med arbetshandikapp

Lönebidrag

OSA (Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare)

SIUS (Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd)

Stöd till personligt biträde

Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen

Särskilt stöd vid start av näringsverksamhet

Utöver de ovan angivna programmen finns ytterligare former av arbetsmarknadspolitiska insatser. Som exempel kan nämnas anställningar för arbetshandikappade i Samhall AB och flyttningsbidrag.

Propositionen

Regeringens arbete med regelförenklingar inom arbetsmarknadspolitiken har bl.a. resulterat i ett flertal nya eller ändrade författningar som trätt i kraft den 1 augusti 2000. Vissa äldre författningar har upphävts. Ändringarna innebär i huvudsak att de arbetsmarknadspolitiska programmen har blivit färre och mer enhetligt reglerade. Härvid har vissa begrepp introducerats, förtydligats eller renodlats.

Termen *arbetsmarknadsutbildning* har renodlats till att avse enbart yrkesinriktad utbildning medan övrig arbetsmarknadsutbildning har förts över till de nya arbetsmarknadspolitiska programmen *förberedande insatser* och *arbetspraktik*. Vidare har termen utbildningsbidrag ersatts av termen *aktivitetsstöd* eftersom stödet inte bara lämnas vid utbildning. Slutligen har termen yrkesinriktad rehabilitering ersatts av *arbetslivsinriktad rehabilitering*, arbetsmarknadspolitiska åtgärder bytts ut mot *arbetsmarknadspolitiska program* och bidrag ersatts av *stöd*.

Därutöver har ytterligare några förändringar skett. Lagen (1997:1268) om kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år har upphävts och ersatts av lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program. Vidare har generationsväxlingen utfasats och ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program, aktivitetsgaranti, införts.

Till följd av dessa förändringar föreslår regeringen nu ändringar av redaktionell art i ett flertal lagar så att terminologin anpassas till de nya reglerna. Inom detta utgiftsområde föreslås förändringar i lönegarantilagen (1992:497), lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete och lagen (1994:459) om arbetsförmedlingsregister. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2001 (prop. yrk. 2–4). De bedöms inte innebära några utgiftsökningar eller påverka ramen för utgiftsområdet. Motsvarande följdändringar föreslås i lagen om allmän försäkring, lagen om inkomstgrundad ålderspension, socialförsäkringslagen, lagen om statlig ålderspensionsavgift och socialförsäkringsregisterlagen. Vidare föreslås ändringar i studiestödslagstiftningen. Samtliga dessa ändringsförslag behandlas i anslutning till andra utgiftsområden utanför arbetsmarknadsutskottets beredningsområde.

Motionerna

Moderaterna förordar i motion A301 (yrk. 2) en omläggning av den traditionella ineffektiva arbetsmarknadspolitiken och menar att det är resultaten av insatserna som är det väsentliga. Utgångspunkten för valet av insatser måste vara det som den arbetslöse är bra på i stället för konstlade insatser och bidrag. I stället för ytterligare arbetsmarknadspolitiska program bör yrkesutbildningen och lärlingsutbildningen utökas kraftigt. Särskilda insatser bör göras för att få ordning på den grundläggande utbildningen i svenska för invandrare.

I kommittémotion A278 framhåller *Kristdemokraterna* att det finns ett trettiotal arbetsmarknadspolitiska åtgärder och att var och en av dessa har ett eget regelverk. För att kunna frigöra resurser från arbetsgivare, arbetssökande och arbetsförmedling krävs att regelsystemen runt de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna förenklas och att antalet åtgärder minskas.

Kristdemokraterna anser att det bör finnas betydligt färre programtyper för att förenkla administrationen och för att systemet mer skall anpassas till efterfrågan bland arbetsgivarna, men också för att öppna möjligheterna att forma programtyperna efter varje persons individuella förutsättningar. Kristdemokraterna föreslår att man reducerar antalet programtyper till tre, aktivitetsstöd, anställningsstöd och projektstöd. Den lokala samverkan bör öka samtidigt som rundgången minskar för att därmed minska arbetslösheten (yrk. 8).

Vidare anser Kristdemokraterna att Statskontoret bör få i uppdrag att göra en studie av datortekverksamheten för att skapa ett säkrare underlag för den fortsatta verksamheten för datortekniken. Partiet anser också att alla arbetslösa utan dataerfarenhet bör erbjudas en grundläggande datautbildning som skall leda fram till ett s.k. datakörkort (yrk. 11).

Kristdemokraterna påpekar också att det under kort tid har införts fyra olika anställningsstöd. Enligt partiet är det bra att regeringen och dess stödpartier insett att sänkta arbetskraftskostnader kan öka sysselsättningen. Det är dock viktigt att en åtgärd får verka fullt ut och inte störs av ständiga regeländringar. Enligt partiet är det orimligt med så höga subventioner under två års tid, vilket vissa av anställningsstöden innebär. Det finns risk för osund konkurrens. I stället borde de individuella handlingsplanerna, ett per-

sonligt stöd till den långtidsarbetslöse, ökade krav på den arbetssökande att vara aktiv samt nuvarande anställningsstöd på 75 % av lönekostnaden under 6 månader och därefter 25 % av lönekostnaden i ytterligare 18 månader vara tillräckliga instrument tillsammans med de andra befintliga arbetsmarknadspolitiska insatserna (yrk. 5). Motsvarande yrkande framställs i partimotion Sk323 yrkande 57.

Folkpartiet framför i kommittémotion A263 krav på att de båda arbetsmarknadspolitiska programmen aktivitetsgaranti och arbetspraktik utvärderas (yrk. 14 och 15). Vidare anser partiet att riksdagen skall begära ett förslag från regeringen om hur det förstärkta anställningsstödet kan fhas ut eftersom åtgärden är selektiv och bör ersättas av generella åtgärder (yrk. 16).

Partiet anser enligt motion Kr346 att länsarbetsnämndernas möjlighet att använda s.k. otraditionella medel skall finnas kvar för att det skall vara möjligt att inventera och vårda samlingar som hör till vårt kulturarv (yrk. 9).

Motsvarande krav framställs av *Lennart Kollmats* (fp) i motion A268. Han anser att möjligheten att använda s.k. otraditionella medel bör finnas kvar därför att sådana medel har bidragit till finansieringen av framgångsrika insatser inom natur- och kulturvård.

Frågan om vilka som skall kunna få bidrag till stöd av start av näringsverksamhet tas upp i flera motioner.

Kristdemokraterna pekar i kommittémotion A278 på att det finns en risk för att bidrag till att starta näringsverksamhet kan leda till att ordinarie arbetstillfällena trängs undan. När man beslutar om dessa bidrag måste det stå helt klart att det inte finns risk för att konkurrensen snedvrids (yrk. 12).

Miljöpartiet föreslår i partimotion N388 att även de som inte är arbetslösa skall kunna få starta-eget-bidrag (yrk. 1). Om man skall fortsätta med denna stödform måste den av rättviseskäl även ges till dem som inte är arbetslösa.

Owe Hellberg (v) anser i motion T229 att Gävleborgs län borde bli försökslän för starta-eget-bidrag för personer som inte är arbetslösa (yrk. 8).

Flera motioner behandlar frågan om det inom ramen för arbetsmarknadspolitiska program skall vara möjligt att fortsätta med s.k. gröna jobb.

Ann-Kristine Johansson och Helena Zakariasén (båda s) anser i motion A237 att nya regler och minskade resurser har försämrat möjligheterna för Arbetsmarknadsverket att satsa på skogs- och miljövårdsinsatser.

Alf Eriksson m.fl. (s) anser i motion A281 att det arbetsmarknadspolitiska regelverket bör utformas så att ”gröna jobb” även i fortsättningen kan bedrivas i samarbete mellan länsstyrelserna, skogsvårdsstyrelserna och länsarbetsnämnderna.

Ann-Kristine Johansson m.fl. (s) begär i motion A287 att Värmlands län skall bli pilotlän när det gäller satsningen på projektet ”Gröna Jobb”.

Sofia Jonsson (c) anser i motion A302 att det behövs ett ökat statligt stöd till projektet ”Gröna Jobb”.

I flera motioner tas upp förslag till nya former av insatser.

Marina Pettersson (s) beskriver i motion A267 en ny arbetsmarknadsåtgärd, benämnd ”50 000-kronan”. Förslaget går ut på att en arbetssökande får en viss tid på sig att hitta ett arbete eller finna en annan lösning och att ett visst belopp ställs till den arbetssökandes förfogande under tiden. Syftet med förslaget är att stärka den enskildes självförtroende.

Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s) framför i motion A270 att läget är bekymmersamt i många kommuner även om arbetslösheten har minskat i Värmlands län. Motionärerna anser att riktade arbetsmarknadspolitiska insatser bör komma dessa kommuner och även andra glesbygdskommuner med liknande problem till del.

I motion A215 föreslår *Ingegerd Saarinen m.fl. (mp)* att det införs någon form av företagsanpassat arbetsmarknadsstöd. Förslaget tar sikte på företag där arbetstillfällena varierar till följd av säsongsväxlingar. I stället för att tvinga ut de anställda i arbetslöshet kunde arbetsmarknadsmedel omdisponeras till en företagsförlagd utbildning i de fall arbetsmarknadens parter är överens om saken. Företagen skulle då kunna behålla de anställda i tillsvidareanställningar och den enskildes utbildningsnivå skulle kunna höjas.

I motion So457 framhåller *Ragnwi Marcelind och Maria Larsson (båda kd)* att unga, lågutbildade och arbetslösa ensamstående mödrar är en särskilt utsatt grupp. Motionärerna begär därför utbildnings- och arbetsmarknadspolitiska insatser inriktade på denna grupp. De föreslår också förebyggande insatser i form av gruppverksamheter för att hjälpa dem att bygga upp sitt självförtroende liksom individuella framtidsplaner med studie- och yrkesinriktning (yrk. 3 och 4).

I motion A203 anser *Göte Wahlström och Christina Nenes (båda s)* att försäkringsskyddet för vissa grupper som deltar i arbetsmarknadspolitiska program bör klargöras vid den kommande översynen av lagstiftningen om arbetsskadeförsäkring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera tillfällen tagit upp behovet av att förändra och förenkla strukturen på de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna, numera benämnda program. Enligt utskottets uppfattning har de förändringar som genomförts under senare år inneburit en klar förbättring i förhållande till tidigare. Regelverket har fått en bättre struktur, och de enskilda programmens inplacering i programstrukturen framstår som mer logisk än den som regeringen presenterade i våras. De arbetsmarknadspolitiska programmen har inordnats under gemensamma författningar.

En kritik som förs fram i flera motioner är att antalet program alltjämt är för stort. Utskottet vill för sin del framhålla att det har skett en reducering av antalet program. Att minska antalet program och att åstadkomma en överblickbar och enkel struktur är angeläget, men det är inget självändamål. Arbetslösheten är komplex. Det mest väsentliga är att programmen medger flexibilitet och att insatserna är utformade så att de kan tillgodose de varie-

rande enskilda behov som kan finnas av stöd och insatser. Till detta kommer de stora regionala skillnaderna. Huvudsaken är att insatserna utformas så att de på det mest verkningsfulla sättet kan bidra till att de arbetslösa kan återvända till den reguljära arbetsmarknaden.

Utskottet utgår från att regeringen fortlöpande följer upp hur programmen fungerar i förhållande till de behov som finns eller uppkommer. I sammanhanget kan utskottet också hänvisa till ett antal studier som genomförs av IFAU, däribland en uppföljning av anställningsstöden. Utskottet återkommer till detta projekt nedan.

Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionerna A278 yrkande 8 (kd) och A301 yrkande 2 (m). Utskottet biträder de förslag till lagändringar som följer av de genomförda regelförenklingarna (prop. yrk. 2–4).

Ett ofta återkommande motionskrav är att man skall kunna använda arbetsmarknadspolitiska medel för olika former av ”gröna jobb” och andra former av projekt.

Utskottet betvivlar inte att insatser av dessa slag är angelägna från många synpunkter. Enligt utskottets uppfattning måste emellertid utgångspunkten vara den enskildes situation och behov. En annan viktig utgångspunkt är att arbetsmarknadspolitiska insatser inte får användas för att indirekt finansiera sådan verksamhet som i och för sig är angelägen men som övriga delar av samhället inte kan finansiera. Insatserna måste innebära att den enskildes personliga förutsättningar och möjligheter att komma in på den reguljära arbetsmarknaden stärks. Programmen får inte heller utformas så att de i praktiken snedvrider konkurrensförutsättningarna för annan verksamhet, vilket också uttryckligen anges i 4 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Utskottet vill också peka på de möjligheter som ges inom ramen för EU:s strukturfonder. Den övergripande strategin är att stärka individens ställning på arbetsmarknaden genom kompetensutveckling som kan rikta sig till både arbetslösa och sysselsatta. Projekt inom Mål 3 bör kunna innebära en ökad samverkan och deltagande av flera olika aktörer. Inom insatsområdet Lokal utveckling kan sysselsättning skapas på lokal nivå inom bl.a. kooperativa företag, ideella organisationer, allmännyttiga stiftelser och lokala utvecklingsgrupper, dvs. inom områden som förknippas med termen den sociala ekonomin. Det är inte heller uteslutet att den nya programstrukturen kan ge anledning att inventera möjligheterna till meningsfulla sysselsättningsalternativ, t.ex. inom miljö- och naturvårdsområdet. Det är också angeläget att erfarenheterna i den kommunala sektorn av bl.a. OTA och lokalt genomförda sysselsättningsprojekt kan tas till vara. De olika projekt som under senare år genomförts av försäkringskassa, kommun och arbetsmarknadsmyndighet i samverkan bör också kunna ge uppslag till fortsatta sysselsättningsfrämjande insatser. Inte minst aktivitetsgarantin ger anledning att öppet pröva olika vägar att finna meningsfulla sysselsättningsalternativ. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om hur en politik med denna inriktning skulle kunna utvecklas i samarbete med andra aktörer på arbetsmarknaden. Som utskottet anför ovan måste individens behov och förutsättningar stå i centrum när man överväger olika former av arbetsmarknadspolitiska insatser.

Med hänsyn till det anförda är utskottet inte berett att föreslå några tillkännagivanden med anledning av motionerna A237 (s), A268 (fp), A270 (s), A281 (s), A287 (s), A302 (c) och Kr346 yrkande 9 (fp). Utskottet avstyrker därför dessa.

Utskottet vill i detta sammanhang särskilt ta upp det förslag som benämns "50 000-kronan". Utskottet har behandlat ett liknande förslag i samband med budgetpropositionen hösten 1999 (bet. 1999/2000:AU1). Utskottet uttalade då att strävnan måste vara att minska antalet åtgärder och särregleringar. Ett allmänt krav skall vara att de olika insatserna har en sådan utformning att de kan följas upp och utvärderas. De ersättningar som utges till den enskilde måste svara mot allmänna krav på likformighet och rättvisa. Utskottet såg vissa problem med förslaget och kunde därför inte ställa sig bakom det. Utskottet har inte ändrat uppfattning. Motion A267 (s) bör därför avslås.

Utskottet går nu över till de motioner som rör *anställningsstödet*.

För närvarande finns flera olika former av anställningsstöd. Utskottet har i sin tidigare behandling av dessa stöd brukat dela in dem i fyra kategorier: allmänt anställningsstöd, förstärkt anställningsstöd, utökat förstärkt anställningsstöd och särskilt anställningsstöd. Anställningsstöd får lämnas till både privata och offentliga arbetsgivare, och anställningen kan vara en tillsvidareanställning eller en prov- eller visstidsanställning. Den som får en anställning med anställningsstöd skall erhålla lön och andra anställningsförmåner enligt kollektivavtal eller förmåner som är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal i branschen. Anställningarna, med undantag för dem som finansieras med särskilt anställningsstöd, omfattas av anställningsskyddslagen (LAS). De olika stöden skiljer sig åt i fråga om kretsen av arbetslösa som kan komma i fråga, längden på stödet och stödnivå.

Allmänt anställningsstöd får lämnas vid anställning av en person som är långtidsarbetslös och som under minst 12 månader omedelbart före anvisningen varit anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. I särskilda fall får stöd även lämnas för anställning av den som inte betraktas som långtidsarbetslös därför att han eller hon deltagit i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd eller under kortare tid haft en anställning som inte inneburit att hans eller hennes ställning på arbetsmarknaden stärkts.

Allmänt anställningsstöd får lämnas i 6 månader eller, om varaktigheten av arbetsuppgifterna är kortare, under den tid arbetsuppgifterna varar. Om det finns synnerliga skäl får stöd lämnas i 12 månader i sådan verksamhet som innefattar offentliga investeringar eller investeringar av samhällsnyttig karaktär. Stöd lämnas med 50 % av lönekostnaden, dock högst 350 kr per dag.

Förstärkt anställningsstöd får lämnas vid anställning av en person som sedan 24 månader antingen varit arbetslös eller deltagit i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd och som omedelbart före anvisningen i minst 24 månader varit anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. Vidare får det förstärkta anställningsstödet utges för en person som har ett arbetshandikapp och som lämnar antingen en anställning hos en arbetsgivare inom Samhallkoncernen eller ett skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare. Förstärkt anställningsstöd kan även lämnas för den som inte uppfyller de ovan angivna kraven på grund av en kortare tillfällig anställning eller deltagande i Kun-

skapslyftet, eller till följd av sjukdom, föräldraledighet eller liknande. En förutsättning är att anställningen eller avbrottet i inskrivningstiden inte stärkt personens ställning på arbetsmarknaden.

Det förstärkta stödet får utges i 24 månader eller, om varaktigheten av arbetsuppgifterna är kortare, under den tid arbetsuppgifterna varar. Stöd får lämnas med 75 % av lönekostnaden under 6 månader, dock högst 525 kr per dag, samt under följande 18 månader med 25 % av lönekostnaden, dock högst 175 kr per dag.

Utökad förstärkt anställningsstöd som får lämnas vid anställning av en person som sedan 48 månader antingen varit arbetslös eller deltagit i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd och som omedelbart före anvisningen i minst 48 månader varit anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen.

Det utökade förstärkta stödet får utges i 24 månader eller, om varaktigheten av arbetsuppgifterna är kortare, under den tid arbetsuppgifterna varar. Stöd får lämnas med 75 % av lönekostnaden under 12 månader, dock högst 525 kr per dag, samt under följande 12 månader med 25 % av lönekostnaden, dock högst 350 kr per dag.

Särskilt anställningsstöd får lämnas vid anställning av den som fyllt 57 år, varit arbetslös eller deltagit i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd i minst 24 månader och omedelbart före anvisningen under samma tid varit anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen och tagit del av aktivitetsgaranti i minst 3 månader. Stödet lämnas i 24 månader med 75 % av lönekostnaden, dock högst 525 kr per dag.

Anställningsstöden regleras i förordningen (1997:1275) om anställningsstöd. I förordningen behandlas de båda formerna av förstärkt anställningsstöd i ett sammanhang. I AMS veckostatistik betecknas dessa som "förstärkt anställningsstöd (för 2-års inskrivna)" respektive "förstärkt anställningsstöd (för 4-års inskrivna)".

Syftet med anställningsstöden är att underlätta för arbetslösa att få anställning. Anställningsstödet skall stimulera arbetsgivare att tidigarelägga sina rekryteringar. Skälet till de olika stödnivåerna m.m. är att den subventionsgrad som behövs för att förmå arbetsgivare att rekrytera kan skifta beroende på vilken grupp det är fråga om.

Utskottet kan konstatera att AMS veckostatistik för vecka 45 år 2000 visar att ca 16 000 personer hade anställningar finansierade med anställningsstöd. Av dessa hade ca 10 600 anställningar med förstärkt anställningsstöd (för 2-års inskrivna) och ca 5 000 anställningar med allmänt anställningsstöd. 38 personer hade anställningar finansierade med särskilt anställningsstöd och 389 personer med förstärkt anställningsstöd (för 4-års inskrivna).

Näringsdepartementet har gett IFAU (Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering) i uppdrag att följa upp och utvärdera anställningsstöden. Arbetet kommer att genomföras i tre etapper. I den första etappen – som redovisats den 1 november 2000 – har IFAU undersökt hur åtgärderna har implementerats. I den andra etappen skall IFAU undersöka om den avsedda målgruppen har nåtts. I den tredje och avslutande etappen skall individeffekterna av anställningsstödet utvärderas. Slutrapporten beräknas att bli avlämnad i december 2002.

I delrapporten Anställningsstödens implementering vid arbetsförmedlingarna (stencilserie 2000:4) konstateras att genomförandet i stora drag har fungerat väl och att arbetsförmedlarna anser att anställningsstöden är en bra åtgärd för att öka de långtidsarbetslösa möjlighet till reguljär sysselsättning. Vidare konstateras att administrationen av åtgärderna inte har medfört några bekymmer för flertalet förmedlingskontor. Kontakterna med arbetsgivarna fungerar tillfredsställande och regelverket tycks följas. I rapporten pekas dock på att det finns vissa problem. Dessa är främst förknippade med det förstärkta anställningsstödet. Många förmedlingskontor anser att informationen från central nivå har brustit. Vidare anser många arbetsförmedlingar att det är svårt att avgöra vilka arbetslösa som kan komma i fråga för åtgärder. Enligt rapporten kan detta leda till att åtgärderna inte genomförs effektivt. Det är även ett rättsäkerhetsproblem, eftersom kraven kan vara olika beroende på vilken arbetsförmedlare den sökande möter.

Enligt utskottets uppfattning kan det finnas anledning att i förenklande syfte samordna regelverken för stöden, men utskottet anser att man bör avvakta den fortsatta utvecklingen av och uppföljningen av anställningsstöden innan eventuella förändringar övervägs. Utskottet avstyrker därför motionerna A263 yrkande 16 (fp), A278 yrkande 5 (kd) och Sk323 yrkande 57 (kd).

Vad sedan gäller motionerna A278, T229 och N388 som tar upp frågor som rör programmet *stöd till start av näringsverksamhet* vill utskottet beträffande Kristdemokraternas motion, som tar upp frågan om *konkurrenssnedvridning*, anföra följande. Som tidigare nämnts finns det i 4 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten en bestämmelse om att verksamheten skall utformas så att den inte snedvrider konkurrensförutsättningarna för annan verksamhet. I AMS allmänna råd för tillämpningen av förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program hänvisas till denna bestämmelse.

Med detta kan utskottet konstatera att reglerna tydligt anger att hänsyn skall tas till risken för konkurrenssnedvridning. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motion A278 yrkande 12 (kd).

När det sedan gäller de förslag som förs fram i motionerna om att den som *inte är arbetslös* skall kunna få stöd till *start av näringsverksamhet* vill utskottet anföra följande. Utgångspunkten för arbetsmarknadspolitiken är att program eller insatser i första hand måste vända sig till den som har förlorat sitt arbete och behöver dessa samhälleliga insatser för att kunna återkomma till den reguljära arbetsmarknaden. De samhälleliga resurserna är begränsade och bör därför i första hand användas för dem som har svårast situation på arbetsmarknaden. Ett alltför generöst system skulle kunna leda till att stödformen medför undanträngningseffekter. Enligt utskottets mening bör man därför skapa andra finansieringsformer för att underlätta för personer som inte är arbetslösa att starta företag. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att det pågår ett omfattande arbete inom Regeringskansliet för att förbättra förutsättningarna för företagande. Utskottet avstyrker därför motionerna T229 yrkande 8 (v) och N388 yrkande 1 (mp).

Utskottet övergår nu till att behandla förslaget i motion A278 som bl.a. gäller ett uppdrag till Statskontoret att göra en studie av programmet *Datortek*.

I förra årets budgetproposition aviserade regeringen att den avsåg att göra insatsen Datortek mer flexibel och att förtydliga rollfördelningen. Regeringens ställningstagande byggde på en skrivelse från AMS den 18 juni 1998 till regeringen där AMS föreslog en utveckling av datortekverksamheten. Utskottet och riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag. AMS har nu i samarbete med Svenska Kommunförbundet fortsatt vidareutvecklingen av denna åtgärd. Detta innebär bl.a. att kommunerna fr.o.m. den 1 april 2000 har tagit över verksamheten. Även i fortsättningen skall verksamheten bygga på samverkan mellan länsarbetsnämnd, arbetsförmedling och kommun. Denna samverkan skall formellt baseras på samverkansavtal. AMS och Svenska Kommunförbundet kommer att följa utvecklingen av insatsen.

Enligt utskottets uppfattning finns det inte skäl att i nuläget begära att det skall göras en översyn av datortekverksamheten. När det sedan gäller kravet på att alla arbetslösa bör erbjudas en grundläggande datautbildning som skall leda fram till ett datakörkort anser utskottet att utgångspunkten måste vara individens behov. Mycket talar för att i de flesta fall är det lämpligt med en nivå som ett s.k. datakörkort innebär. Som redan framhållits bör det i den individuella handlingsplanen fastställas vilka insatser som är lämpligast för den enskilde individen.

Sammanfattningsvis avstyrker utskottet motion A278 yrkande 11 (kd).

Folkpartiet begär som nämnts att det genomförs *utvärderingar av programmen arbetspraktik och aktivitetsgaranti*. Aktivitetsgarantin påbörjades som en försöksverksamhet under våren 2000 och infördes i hela landet den 1 augusti. Aktivitetsgarantin är fortfarande i ett uppbyggnadsskede. AMS följer noga utvecklingen och dess programenhet har också tillsatt en projektgrupp som har fått i uppdrag att i nära samarbete med länen arbeta vidare med ett antal utvecklingsområden som bedömts som strategiska utifrån delrapporten efter pilotförsöken. Utskottet förutsätter att även regeringen kommer att följa detta programs utveckling. När det gäller programmet arbetspraktik anser utskottet att en sådan utvärdering som Folkpartiet efterfrågar bör anstå ytterligare någon tid. Utskottet avstyrker därför motion A263 yrkandena 14 och 15 (fp).

När det gäller kravet på *särskilda åtgärder för unga arbetslösa kvinnor* vill utskottet återigen framhålla att det är individens behov som bör utgöra utgångspunkten vid bestämmandet av vilka insatser som skall göras. Gruppen kan knappast beskrivas som homogen utan består av individer med olika bakgrund och förutsättningar. Utskottet vill i stället hänvisa till de individuella handlingsplaner som skall upprättas och som skall ge en vägledning för vilka insatser som är lämpliga för just den individen. Utskottet är därför inte berett att ställa sig bakom de krav som ställs i motion So457 yrkandena 3 och 4 (kd).

Med anledning av förslaget i motion A215 om *företagsanpassat arbetsmarknadsstöd* kan utskottet konstatera att ett identiskt förslag behandlades i anslutning till budgetpropositionen hösten 1999 (bet. 1999/2000:AU1). Med hänsyn till konkurrensneutraliteten fastslog utskottet att stor restriktivitet bör gälla när det handlar om att med arbetslöshetsförsäkringens eller de arbetsmarknadspolitiska insatsernas hjälp jämna ut säsongsvariationer i företagets verksamhet. Utskottet hänvisade också till den särskilda regeln om tillfälligt

uppehåll i rörelsen i 35 § andra stycket lagen om arbetslöshetsförsäkring. Ersättning kan inte komma i fråga om uppehållet till någon del är av säsongskaraktär. Utskottet var inte berett att ställa sig bakom motionen.

Utskottet har ingen annan uppfattning i dag. Motion A215 (mp) avstyrks därför.

Vad slutligen gäller det krav som framförs i motion A203 (s) om att *försäkringskyddet* för vissa grupper som deltar i arbetsmarknadspolitiska program bör klargöras vid den kommande översynen av lagstiftningen om arbetskadeförsäkring vill utskottet anföra följande. Som det påpekas i motionen pågår för närvarande ett arbete inom Regeringskansliet som syftar till en översyn av arbetskadeförsäkringen. Utskottet utgår från att frågor som rör deltagare i arbetsmarknadspolitiska program skall kunna beaktas i anslutning till denna översyn. Något tillkännagivande kan därför inte anses påkallat. Motionen bör avstyrkas.

2.3 Anslagsfrågor

Anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	4 347 365	Anslags- sparande	- 2 530
2000	Anslag	4 524 565 ¹	Utgifts- prognos	4 522 035
2001	Förslag	4 458 277		
2002	Beräknat	3 834 889 ²		
2003	Beräknat	3 924 698 ³		

¹ Varav -3 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2000.

² Motsvarar 3 754 177 tkr i 2001 års prinsnivå.

³ Motsvarar 3 758 177 tkr i 2001 års prinsnivå.

Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	4 524 565
Pris- och löneomräkning	69 965
Minskat resursbehov	-11 953
Överföring till andra anslag	-124 300
Förslag 2001	4 458 277

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
4 458 277	-100 000	-50 000	-4 458 277	-800 000

Anslaget används till finansiering av kostnaderna för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid AMS, länsarbetsnämnderna, arbetsförmedlingarna samt arbetsmarknadsinstitutet (Ami). Under anslaget redovisas också IAESTE-praktik (The International Association for Exchange of Students for Technical Experience, IAESTE) samt de avgiftsfinansierade verksamheterna vid Arbetslivstjänster (ALT) och Aske kursgård.

Regeringen gör, med hänsyn till det resultat som AMS redovisat från granskningen av arbetslöshetskassorna, bedömningen att det är angeläget att AMS ytterligare intensifierar insatserna för att skärpa tillsynen. Regeringen föreslår därför att 14,9 miljoner kronor av inflytande arbetsmarknadsavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter får användas för tillsynen av arbetslöshetsförsäkring (prop. yrk. 6).

Regeringen anser att Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige från 2001 inte längre skall utgöra en del av AMV, varför anslaget minskas med 94,7 miljoner kronor fr. o. m. år 2001.

Motioner

Moderaterna föreslår i motion A301 att anslaget 22:1 AMV:s förvaltningskostnader fastställs till 4 358,3 miljoner kronor. I förhållande till regeringens förslag är detta en minskning med 100 miljoner kronor till följd av de effekter på budgeten som den av *Moderaterna* föreslagna omläggningen av arbetsmarknadspolitiken beräknas få (yrk. 3).

Kristdemokraterna pekar i motion A278 på att AMV har en förvaltningsbudget på 4,5 miljarder kronor och omsätter enorma summor. På senare tid har det framkommit tydliga tecken på problem med styrning, resultatuppföljning och kontroll av medelsanvändning inom verket. Till detta kommer utmaningen att anpassa arbetsmarknadspolitiken till en modern arbetsmarknad och att genomföra organisatoriska förändringar när de extra medlen för personalförstärkningar trappas av. Sammantaget talar detta för att en parlamentarisk utredning skyndsamt tillsätts med uppgift att genomföra en grundlig översyn av arbetsmarknadspolitiken och AMV:s organisation. Dessförinnan bör bl.a. AMS funktion som stabsmyndighet renodlas och åtgärder vidtas för sammanslagningar av länsarbetsnämnder. Ett mindre antal program skulle också kunna leda till minskad administration. I arbetet bör de lägre myndighetsnivåerna prioriteras.

Med hänsyn till det anförda bör anslaget fastställas till 4 408,3 miljoner kronor vilket är 50 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrk. 7 och 32 delvis).

Det är viktigt att dra nytta av ett gynnsamt konjunkturläge för att förmedla arbete åt personer som har svårigheter att få fäste på arbetsmarknaden. Därför instämmer partiet i regeringens uppfattning om behovet av personalförstärkningar vid förmedlingen under budgetåret 2001. Genom personalresurserna främjas arbete med individuella handlingsplaner och annat individriktat arbete. *Kristdemokraterna* betonar emellertid att det är viktigt att redan nu ge AMV en tydlig signal om att de extra medlen till personalförstärkningar skall avvecklas från år 2002 om inget oförutsett inträffar på arbetsmarknaden.

Matchningen på arbetsmarknaden behöver förbättras. Andra metoder än de traditionella bör användas i förmedlingsverksamheten, anser Kristdemokraterna. AMV bör stimulera egenföretag, exempelvis i form av privata jobbcenter. Likaså är det angeläget att utveckla belöningsystem så att duktiga förmedlare uppmuntras lönemässigt eller på annat sätt (yrk. 3).

Centerpartiet förordar i motion A306 (delvis) att anslaget tas bort från utgiftsområde 13 och att 3 874,3 miljoner kronor flyttas till utgiftsområde 14. Detta motsvarar en minskning av anslaget med 584 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Folkpartiet anför i motion A263 att den viktigaste uppgiften för arbetsförmedlingen är den s.k. matchningen, dvs. att förmedla arbete till arbetslösa och arbetskraft till arbetsgivare på ett snabbt och rationellt sätt. Det är angeläget att minska byråkratin inom AMV. Eftersom resultaten av de tidigare medel som lämnats till AMV för personalförstärkningar inte har analyserats motsätter sig *Folkpartiet* sådana tillskott förutom 100 miljoner kronor som bör gå till insatser riktade mot invandrare. Regeringen bör också ges i uppdrag att se över AMV:s organisation så att den motsvarar de krav som ställs i ett modernt flexibelt informationssamhälle (yrk. 8).

Det anförda medför att anslaget 22:1 AMV:s förvaltningskostnader kan minskas med 800 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrk. 27 delvis).

Sedan lagen om privata arbetsförmedlingar infördes under den borgerliga regeringen har det tillkommit en rad privata arbetsförmedlingar och personaluthyrningsfirmor som fungerar väl. Det är därför viktigt att dessa får finnas kvar då de innebär en mångfald som gynnar både arbetsgivare och arbetstagare (yrk. 9).

Folkpartiet förordar även i motion Fi211 (yrk. 17 delvis) att anslaget 22:1 AMV:s förvaltningskostnader minskas med 800 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

I två motioner, 1999/2000:Kr314 (yrk. 17) från den allmänna motionstiden hösten 1999, och Kr346 (yrk. 22) anför *Folkpartiet* att dansarnas situation förtjänar särskild uppmärksamhet eftersom dansarna pensioneras redan vid 41–44 års ålder. För att stödja en eventuell fortsatt yrkeskarriär för dem krävs särskild kompetens. Det bör därför inrättas ett rådgivningscenter för dansares fortsatta yrkesliv.

Övrig motion

I motion A294 pekar *Raimo Pärssinen* (s) på att det finns exempel där nyetablerade företagare vägrar teckna kollektivavtal som innefattar arbetsmarknadsförsäkringar samtidigt som företagaren enbart är intresserad av att från arbetsförmedlingen få anvisad arbetskraft med anställningsstöd. Ett anständighetskrav som riksdagen bör ställa är att kollektivavtal skall finnas/tecknas när arbetsförmedlingen anvisar arbetskraft till företag. Detta är särskilt viktigt när anställningsstöd erhålls. Trots att arbetsförmedlingen skall undersöka om det finns försäkringar tecknade för de anställda samt rådgöra med den aktuella fackföreningen för utlåtande görs inte det konsekvent. Regeringen

bör därför göra en översyn av hur arbetsförmedlingarna sköter sin verksamhet när det gäller förmedling av arbetskraft till företag.

Utskottets ställningstagande

Identiska yrkanden som de som framställs av Kristdemokraterna och Folkpartiet i motionerna A278 (yrk. 3 delvis) respektive A263 (yrk. 8) behandlades av riksdagen så sent som i maj 2000 (bet. 1999/2000:AU7, rskr. 230). Utskottet betonade i det sammanhanget vikten av att arbetsmarknadspolitiken framöver inriktas på kärnuppgifterna, nämligen platsförmedling, företagskontakter, insatser för att motverka flaskhalsar och åtgärder för att hjälpa dem som har svårast att få arbete. Det innebär att utskottet i likhet med Folkpartiet i motion A263 starkt vill betona vikten av att underlätta matchningen på arbetsmarknaden, dvs. att arbetsgivare och arbetssökande skall finna varandra.

Utskottet anförde därutöver bl.a.:

De resurser som behöver tas i anspråk hos arbetsförmedlingen för att klara matchningen varierar starkt. I många fall är de Internetjänster som arbetsförmedlingen erbjuder tillräckliga för att arbetsgivare och arbetssökande själva skall klara av matchningen - - -

Det finns emellertid också grupper av sökande som behöver ett mer omfattande stöd från arbetsförmedlingens sida. Som framgått syftar det förslag till aktivitetsgaranti som läggs fram i propositionen till att underlätta för långtidsinskrivna arbetssökande att hitta arbete på den reguljära arbetsmarknaden och för arbetsgivare att finna lämplig arbetskraft i denna grupp av arbetssökande. Inom aktivitetsgarantin skall - - - grupper om 10–15 arbetssökande beredas möjlighet till handledarstött rehabilitering och/eller kompetensutveckling. Därmed är det enligt utskottet uppenbart att verksamheten är resurskrävande - - - För utskottets vidkommande är det självklart att resurser måste ställas till förfogande så att intentionerna bakom aktivitetsgarantin kan förverkligas.

Utskottet instämde i princip i Kristdemokraternas uppfattning att det är viktigt att ge besked i god tid när det skall bli aktuellt med resursneddragningar. Innan förmedlingens extra medel till *personalförstärkningar* minskas krävs noggrann planering för en omställningsperiod. Utskottet ansåg dock, till skillnad från Kristdemokraterna, att det i dagsläget inte är aktuellt att avisera någon sådan neddragning.

Utskottet, som inte finner att det framkommit några skäl som talar för ett annat ställningstagande, och som instämmer i vad regeringen anför om att AMV även under 2001 har behov av ytterligare medel för tillfälliga personalförstärkningar för att kunna upprätthålla kvalitet i förmedlingsarbetet i tider med hög arbetslöshet, avstyrker motionerna A263 yrkande 8 (fp) och A278 yrkande 3 delvis (kd).

Även de frågor om otraditionella förmedlingsmetoder, privata specialförmedlingar och *belöningsystem* för framgångsrika arbetsförmedlingar respektive arbetsförmedlare som Folkpartiet och Kristdemokraterna tar upp i motionerna A263 (yrk. 9) respektive A278 (yrk. 3 delvis) behandlades av utskottet i det nyssnämnda betänkandet, där utskottet ställde sig principiellt positivt till otraditionella förmedlingsmetoder och menade att det redan i

dagsläget finns möjligheter att använda sådana. Utskottet anförde bl.a. följande.

Utskottet kan konstatera att lagstiftningen medger privata specialförmedlingar. Tillkomsten av sådana förmedlingar måste därmed vara avhängig av om marknaden efterfrågar sådana tjänster och om det finns någon som är beredd att utföra tjänsterna.

Av de motioner där förslag förs fram om belöningsystem för framgångsrika arbetsförmedlingar respektive arbetsförmedlare framgår inte på något sätt hur sådana system är tänkta att fungera. Utskottet kan för sin del se en rad problem kring sådana belöningsystem. Hur kan man undvika att förmedlingar/förmedlare endast väljer ut de förmedlingsuppdrag som är lätta att klara av? Är inte riskerna överhängande att svärplacerad arbetskraft får stå utan eller får sämre service från förmedlingens sida? Hur skulle man kunna väga in den lokala arbetsmarknadssituationen i ett sådant belöningsystem? Det är några exempel på frågor som måste ställas.

Med hänvisning till vad som anförts förordar utskottet att riksdagen avslår motionerna.

Utskottet, som inte finner anledning till någon annan bedömning i dag, avstyrker motionerna A263 yrkande 9 (fp) och A278 yrkande 3 delvis (kd).

Kristdemokraterna vill i motion A278 (yrk. 7) bl.a. ha en översyn av arbetsmarknadspolitiken och *AMV:s organisation*. Ett identiskt yrkande avstyrktes av utskottet i maj i år i betänkandet 1999/2000:AU7 där utskottet bl.a. instämde i den av regeringen gjorda beskrivningen av problemen kring ledning och styrning. Utskottet konstaterade också med tillfredsställelse att regeringen redan hade vidtagit åtgärder i syfte att väsentligt förbättra ekonomistyrning, kontroll och uppföljning inom AMV.

Regeringen har i april 2000 fattat beslut om att förstärka AMV:s rapportering till regeringen. Verket skall varje månad till Näringsdepartementet redovisa och analysera den länsvisa utvecklingen när det gäller resultat och budget samt vidtagna åtgärder i fråga om styrning och uppföljning. Parallellt med detta stärker AMS verkets ekonomistyrning genom att samtliga länsarbetsnämnder får i uppdrag att stärka sin controllerfunktion, förtydliga ansvar och befogenheter för chefer och ekonomiansvariga, tydligare koppla samman verksamhets- och budgetansvar samt att förbättra internrevisionen.

Med hänvisning till vad som anförts och då utskottet inte finner att det framkommit någon omständighet som talar för en annan bedömning avstyrks motion A278 yrkande 7 (kd).

Även i motion A294 efterlyser motionären en *översyn av arbetsförmedlingarnas verksamhet*.

Utskottet kan konstatera att det av AMS allmänna råd för tillämpningen av förordningen (1997:1275) om anställningsstöd framgår att det åligger arbetsgivare, som inte har tecknat kollektivavtal, att styrka att han har tecknat försäkringar för den anställde som är minst likvärdiga med de avtalsbundna försäkringarna (3 §).

Det anges också att arbetsförmedlingen i samband med ett beslut om anställningsstöd bör försäkra sig om att bidrag endast utgår till seriös verksamhet. Förmedlingen bör vidare inför ett bidragsbeslut övertyga sig om att stödet kommer att användas på föreskrivet sätt. Ett samarbete med den lokala skattemyndigheten för kontroll av hur företaget sköter sin momsredovisning

och sina skattebetalningar kan vara av stort värde som en signal om företaget är seriöst eller inte. I vissa fall kan även kontakt med kronofogdemyndigheten vara befogad. Den information som på det sättet erhålls om företaget kan användas av arbetsförmedlingen i en prioriteringssituation (7 §).

Av AMS föreskrifter för länsarbetsnämnderna om handläggningen av anställningsstöd (7 och 8 §§) framgår att arbetsförmedlingen vid kontakten med arbetsgivaren angående anställning med anställningsstöd bör ta upp frågan om samråd med den fackliga organisationen. Arbetsgivaren kan få snabbare service genom att själv låta facklig representant skriva på blanketten Beslutsunderlag innan den återsänds till arbetsförmedlingen. Om beslutsunderlaget återkommer till arbetsförmedlingen utan underskrift av facklig företrädare skall förmedlingen ombesörja att den fackliga organisationen får information om anställningen och får tillfälle att yttra sig enligt 15 § förordningen (1997:1275) om anställningsstöd. Facklig representant kan, om det är praktiskt lämpligt, avge yttrande per telefon till förmedlingstjänstemannen, som då skall göra en tjänsteanteckning på blanketten.

Det anförda visar vilka åtgärder som arbetsförmedlingen skall vidta i samband med att den förmedlar arbetskraft och där anställningsstöd då lämnas. Som utskottet nyss redogjort för har regeringen vidtagit åtgärder i syfte att väsentligen förbättra bl.a. kontrollen och uppföljningen inom AMV. Utskottet, som förutsätter att regeringen även beaktar efterlevnaden av reglerna för förmedlingsverksamheten, avstyrker motion A294 (s).

I två identiska motioner tar Folkpartiet upp *situationen för dansare*.

Utskottet har behandlat likartade motioner vid flera tidigare tillfällen, senast i betänkande 1997/98:AUI. Som utskottet framhöll där står det klart att dansarna är en yrkesgrupp med mycket speciella förhållanden. Dansare har normalt en kort och koncentrerad karriär som i allmänhet är både fysiskt och psykiskt krävande. Hos många av utövarna är yrkesidentiteten stark och livet kretsar kring dansen, varför det inte är förvånande om många får problem i samband med sitt yrkesbyte, ett byte som av många dessutom kan uppfattas som påtvingat. Utskottet kan därför ha förståelse för att dansarna kan behöva stöd av många olika slag, inte bara i fråga om yrkesval utan även allmänt rådgivande eller kurativt stöd.

Utskottet vill här liksom i tidigare betänkanden framhålla betydelsen av att dansarna redan under sin karriär förbereder sig för de förändringar som kommer. Först när yrkeskarriären väl är slut och yrkesbytet ett faktum har arbetsmarknadsmyndigheterna sitt ansvar och skall då ge de dansare som vill byta yrkesinriktning hjälp med det inom ramen för den befintliga arbetsförmedlingsverksamheten. Där är det naturligtvis en fördel om arbetsförmedlaren har kännedom om denna grupps särskilda förhållanden. Det kan vara önskvärt med vidgad kunskap på området för arbetsförmedlaren så att gruppens särskilda behov kan tillgodoses. Det viktigaste är emellertid att rådgivning och vägledning lämnas med kunskap om hela arbetsmarknaden så att inte perspektivet snävas in i onödan. Om stödåtgärder behövs utöver detta, måste det ske efter en individuell bedömning. Med hänvisning till detta avstyrks motionerna 1999/2000:Kr314 yrkande 17 (fp) och Kr346 yrkande 22 (fp).

Utskottet biträder regeringens förslag till *medelsanvisning* under anslaget och avstyrker motionerna A301 yrkande 3 (m), A306 delvis (c), A263 yrkande 27 delvis (fp), A278 yrkande 32 delvis (kd) och Fi211 yrkande 17 delvis (fp). Utskottet tillstyrker regeringens förslag att 14,9 miljoner kronor av inflytande medel får användas för *tillsynen av arbetslöshetsförsäkringen* (prop. yrk. 6).

I slutet av detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstaganden i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	34 494 164	Anslags- sparande	- 1 275 637
2000	Anslag	29 696 000	Utgifts- prognos	32 585 000
2001	Förslag	38 962 000 ¹		
2002	Beräknat	38 593 000		
2003	Beräknat	38 989 000		

¹ Nytt anslag från år 2001. Redovisningen av utfall, anslagssparande och anslag 2000 avser det under innevarande budgetår under utgiftsområdet uppförda anslaget A1 Bidrag till arbetslöshetsersättning.

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
38 962 000	-1 943 000 ¹	-7 030 000	-3 439 000	-4 400 000

1. Moderaterna föreslår en högre egenfinansiering av arbetslöshetsförsäkringen som innebär en beräknad intäkt med 2 400 miljoner kr. Det angivna beloppet har inte tillgodoförts anslaget varför det inte är inräknat i Moderaternas förslag till medelsanvisning.

Ändamålen för anslaget avser i huvudsak arbetslöshetsersättning vid öppen arbetslöshet och aktivitetsstöd för personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Utgifterna påverkas främst av omfattningen av programmen och den öppna arbetslösheten, ersättningsnivåerna, ersättningsperiodernas längd, villkoren för rätt arbetslöshetsersättning och hur stor del av deltagarna i programmen som har rätt till arbetslöshetsersättning. Deltagare i program med aktivitetsstöd får en ersättning som motsvarar den arbetslöshetsersättning som de skulle ha haft om de varit öppet arbetslösa. De som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning får 103 kr per dag i aktivitetsstöd. Regeringen föreslår nu att denna nivå höjs till 143 kr per dag år 2001, 183 kr per dag år 2002 och 223 kr per dag år 2003. Förslaget skall gälla från den 1 januari 2001 (prop. yrk. 12).

Utgifterna för bidrag till arbetslöshetsersättning har tidigare utbetalats från det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget A1 Bidrag till arbetslöshetsersättning medan aktivitetsstöd tidigare har utbetalats från det under utgiftsom-

råde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppförda anslaget *A2 Arbetsmarknads-politiska åtgärder*. Från budgetåret 2001 föreslås att bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd utbetalas från det uppförda ramanslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd (prop. yrk. 8). Förändringen syftar till att tydliggöra att utgifterna för dessa ändamål hänger samman. Den skapar samtidigt större möjligheter att under löpande budgetår vid behov göra omprioriteringar mellan arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

För år 2001 tillförs anslaget 10 676 miljoner kronor för utgifter för aktivitetsstöd vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska program inklusive statliga ålderspensionsavgifter.

En viss flexibilitet kommer att finnas i medelsanvändningen mellan detta anslag och anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader. Under anslaget 22:2 beräknas att högst 400 miljoner kronor får användas för de ändamål som finns under anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildningar och övriga kostnader.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 38 962 miljoner kronor för budgetåret 2001. Av detta belopp beräknas 9 707 miljoner kronor för aktivitetsstöd, 25 717 miljoner kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning och 3 538 miljoner kronor för statliga ålderspensionsavgifter avseende aktivitetsstöd och bidrag till arbetslöshetsersättning (prop. yrk. 15 delvis).

Regeringen föreslår vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att i fråga om anslaget 22:2 under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter om högst 5 500 miljoner kronor under åren 2002–2004 (prop. yrk. 7).

Motioner

Moderaterna föreslår i kommittémotion A301 att det införs en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring från och med den 1 oktober 2001. Arbetslöshetsförsäkringen skall vara en omställningsförsäkring och ge ett begränsat skydd mot inkomstbortfall. Försäkringen skall vara tidsbegränsad och ge ett sådant skydd under 300 dagar. Dessa förslag innebär inga ekonomiska konsekvenser för anslaget under år 2001. Därefter leder förslagen till minskade kostnader. Arbetsvillkoret bör ändras till tolv månader. Ersättningsnivån skall vara 75 % av den arbetslöses tidigare inkomst. Egenfinansieringen skall höjas. Den enskilde kompenseras genom Moderaternas förslag till sänkta skatter.

Moderaterna förordar en omläggning av arbetsmarknadspolitiken. De befintliga arbetsmarknadspolitiska insatserna måste struktureras. Arbetsmarknadsutbildningen förändras så att yrkesutbildningen och lärlingsutbildningen kraftigt utökas och förbättras. Särskilda insatser måste genomföras för att få ordning på den grundläggande svenska språkutbildningen för invandrare. Enligt Moderaterna får den föreslagna omläggningen av arbetsmarknadspolitiken budgetmässiga konsekvenser som innebär att anslaget kan minskas.

Moderaterna avstyrker förslaget om att inkomster från finansieringsbidrag vid arbetspraktik skall få redovisas mot anslaget. Enligt Moderaterna över-

ensstämmer inte en sådan redovisningsteknik med intentionerna bakom budgetlagen (yrk. 10).

Vidare avstyrker Moderaterna förslaget om lägsta ersättningsnivå i aktivitetsstödet och hänvisar till de egna förslag som finns i motion A5 (yrk. 11). Motionen har behandlats i utskottets betänkande 2000/01:AU5.

Sammanfattningsvis föreslår Moderaterna ett anslag på 37 019 miljoner kronor, dvs. en minskning med 1 943 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Till följd av den höjda egenfinansieringen beräknar Moderaterna att det tillkommer en intäkt på 2 400 miljoner kronor för år 2001. Beloppet har inte tillgodoräknats anslaget. För vart och ett av de två nästföljande budgetåren uppgår intäkterna till 10 000 miljoner kronor (yrk. 4).

Även *Kristdemokraterna* förordar i kommittémotion A278 att det införs en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Egenfinansieringen bör öka vilket innebär att anslaget också kan minskas. Den ökade kostnaden för den enskilde kompenseras enligt *Kristdemokraterna* mer än väl av sänkt inkomstskatt genom höjt grundavdrag. Arbetslöshetsförsäkringen bör ha en sådan utformning att allt arbete lönar sig. Ersättningsnivån bör det första året vara 80 % av den lön som den arbetslöse hade vid arbetslöshetens inträde. Den ersättningsgrundande inkomsten kan därefter beräknas som 80 % på en 24-månadersperiod. Det bör inte införas någon bortre parentes. Den lägsta respektive högsta dagpenningnivån skall bestå. I stället bör, som tidigare nämnts, inkomstskatten sänkas och grundavdraget höjas. *Kristdemokraterna* anser att det bör införas en mer strukturerad sökprocess i enlighet med de förslag som lämnas i departementspromemorian Kontrakt för arbete (Ds 1999:58).

Partiet anser att deras övriga förslag på näringslivs- och arbetsmarknadsområdena leder till att arbetslösheten kommer att sjunka, vilket i sin tur minskar kostnaderna för arbetslöshetsersättning och behoven av arbetsmarknadspolitiska program. Förslagen innebär en förnyelse av tjänstesektorn och en förstärkning av kommunernas och landstingens ekonomiska resurser. Till detta kommer en rad företags- och tillväxtorienterade åtgärder.

Med hänvisning till ovanstående förslag föreslår *Kristdemokraterna* att anslaget minskas med 7 030 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag (yrk. 32 delvis).

Kristdemokraterna föreslår också förändringar vad gäller finansieringsbidrag vid arbetspraktik. Enligt partiet är det bra att ideella organisationer kan undantas från skyldigheten att betala finansieringsbidrag och att anordnare kan befrias från denna skyldighet när det gäller grupper som är utrikes födda eller arbetshandikappade. *Kristdemokraterna* anser att även statliga myndigheter bör undantas. Eftersom det är samma huvudman går pengarna runt i systemet. Viktiga uppgifter som t.ex. naturvård inom Skogsstyrelsens ram blir inte utförda om finansieringsbidrag skall belasta myndigheternas knappa anslag (yrk. 13).

Centerpartiet föreslår i kommittémotion A306 att anslaget minskas med 3 439 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Partiet lämnar förslag om ett antal förändringar av arbetslöshetsförsäkringen som innebär

besparingar. Egenavgifterna i arbetslöshetsförsäkringen skall höjas stegvis fram till år 2003. Den höjda egenavgiften skall kompenseras genom skatteavdrag. Kommunerna skall även erhålla kompensation av staten för förlorade skatteintäkter. En hårdare kontroll av regelverket skall genomföras. Ersättningen de första 200 ersättningsdagarna skall vara 80 % av tidigare inkomst. Därefter skall den sänkas till 70 % för de följande 200 ersättningsdagarna.

Folkpartiet slår fast att en väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är en frihetsfråga. I kommittémotion A263, som i denna del hänvisar till motion A2, vilken behandlas i betänkande AU5, föreslår partiet att arbetslöshetsförsäkringen skall utformas som en omställningsförsäkring där en tidsbegränsad ersättning baserad på inkomstbortfall lämnas till alla som har kvalificerat sig. Ersättningen skall inledningsvis motsvara 80 % av inkomstbortfallet för att sedan successivt trappas ned. Den övre gränsen för inkomster som berättigar till ersättning för inkomstbortfall bör vara densamma som för övriga socialförsäkringar. Den inkomstrelaterade ersättningen bör vara tidsbegränsad.

Enligt motionen kommer partiets företagarpolitik att leda till en minskad arbetslöshet vilket också minskar behovet av arbetsmarknadspolitiska program. Partiet föreslår att anslaget bestäms till ett 4 400 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslagit (yrk. 27 delvis).

Ett motsvarande yrkande har framställts av *Folkpartiet* i partimotion Fi211 (yrk. 17 delvis)

Margareta Sandgren (s) anser i motion A273 att man bör överväga att införa någon form av stimulansbidrag när den arbetslöse anvisas en aktivitet. Enligt motionären har det visat sig att det är svårt att motivera långtidsarbetslösa att delta i aktiviteter eftersom det innebär ökade utgifter för den enskilde i form av resor, mat och andra arbetsplatsrelaterade kostnader.

Ann-Kristine Johansson och Helena Zakariasén (båda s) beskriver i motion A295 att man i bl.a. Italien uppmuntrar bildandet av kooperativa företag i syfte att minska arbetslösheten. Motionärerna anser att regeringen bör utreda ett svenskt system där arbetslöshetsersättning kan omvandlas till en insats i ett nystartat kooperativt företag.

I flera motioner framställs krav på att det skall införas ett friår/sabbatsår.

Kristdemokraterna välkomnar i kommittémotion A278 att regeringen skall utreda för- och nackdelar med att införa ett friår. Enligt partiet bör ett friår omfatta personer i åldrarna 45–55 år. För att en anställd skall kunna beviljas friår skall det krävas att företaget där han eller hon arbetar i stället anställer en vikarie som är arbetslös. Partiet anser att man bör överväga om friåret skulle kunna bekostas av den enskilde individen genom förtida pensionsuttag (yrk. 10).

I partimotion A256 föreslår *Miljöpartiet* att det införs ett friår. Enligt partiet skall den som tar ledigt få en ersättning som motsvarar 85 % av den arbetslöshetsersättning som vederbörande har rätt till. För att ersättning skall kunna utges måste arbetsgivaren erbjuda platsen åt någon arbetslös. Under ledigheten skall den enskilde kunna studera, utbilda sig eller vara hemma med barnen. För den som utbildar sig eller är ledig med barn bör ledighetens

längd vara ett år. Ersättningsnivån kan vara differentierad beroende på skälet till ledigheten. Förslaget innebär en lägre kostnad för staten eftersom ersättningsnivån är lägre än i arbetslöshetsförsäkringen (yrk. 10).

Även i två enskilda motioner, A219 av *Tuve Skånberg och Holger Gustafsson* (båda kd) och A235 av *Laila Bäck och Helena Zakariasén* (båda s), framförs förslag om ett friår.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av det inledande avsnittet har anslagen ändrats. Det nya anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd omfattar i princip samtliga kontantstöd som kan lämnas i samband med arbetslöshet. Genom att stöden nu finns på samma anslag ökar flexibiliteten eftersom de arbetslösa kan komma att växla mellan öppen arbetslöshet och deltagande i olika former av insatser. Det blir möjligt, vilket påpekas i propositionen, att göra omprioriteringar under löpande år mellan arbetslöshetsersättning och insatser som kräver aktivitetsstöd. Till detta kommer den möjlighet som regeringen anvisar att använda högst 400 miljoner kronor av anslaget för ändamål som finansieras under anslaget 22:3.

Regeringen föreslår nu också att AMV skall få disponera inkomsterna från finansieringsbidrag vid arbetspraktik för verksamhet under anslaget (prop. yrk. 8). Moderaterna har invänt mot förslaget och hävdar att det strider mot grunderna i budgetlagen. Utskottet delar inte denna bedömning utan tillstyrker regeringens förslag, vilket innebär att motion A301 yrkande 10 (m) avstyrks.

En annan fråga som rör finansieringsbidraget är Kristdemokraternas krav att staten skall befrias från skyldigheten att betala sådant bidrag. Utskottet kan konstatera att Kristdemokraterna redan när åtgärden infördes för två år sedan hade denna uppfattning. Utskottet står fast vid de avvägningar som då gjordes och som innebär att finansieringsbidragets storlek i första hand bör vara beroende av den anvisades förhållanden. Motion A278 yrkande 13 (kd) avstyrks därför.

Regeringen föreslår även att den *lägsta ersättningsnivån för dem som deltar i program* höjs. Ersättningen regleras i förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd. Enligt nuvarande regler får de deltagare i program som inte har rätt till arbetslöshetsersättning 103 kr per dag. Enligt regeringens förslag skall denna nivå höjas till 143 kr per dag år 2001, 183 kr per dag år 2002 och 223 kr per dag år 2003. Moderaterna har som framgått motsatt sig denna höjning. Utskottet anser att det finns goda skäl att höja den lägsta nivån. Nuvarande nivå är inte rimlig. Nivån bör höjas så att den närmar sig grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen.

Utskottet kan notera att regeringens förslag inte innebär att *deltagare i ungdomsgarantin* får en motsvarande höjning. Ersättningen till dessa regleras inte i den nyssnämnda förordningen utan i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program. Av lagens 4 § tredje stycke framgår att sådana deltagare i ungdomsgarantin som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning, eller som uppbär försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen när han eller hon börjar delta i verksamheten, får en ersättning med 1 967 kr per månad. Ut-

skottet anser att det av rättviseskäl är angeläget att även denna grupp får en motsvarande höjning av sin ersättning. Detta kräver en ändring av den nyssnämnda lagbestämmelsen. För att överensstämma med aktivitetsstödet till deltagare i andra arbetsmarknadspolitiska program bör ersättningen bestämmas till 2 562 kr per månad.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (prop. yrk. 12). Utskottet föreslår också att lagen om arbetsmarknadspolitiska program ändras i enlighet med vad som framförts ovan. Lagförslaget framgår av bilaga 3 till detta betänkande. Motion A301 yrkande 11 (m) avslås.

Under sommaren 2000 har regeringen i proposition 1999/2000:139 lagt fram förslag om ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Avsikten är att stärka arbetslöshetsförsäkringens effektivitet och rättstryggheten för dem som är beroende av den för sin försörjning under en omställningsperiod mellan arbeten. Förslagen innebär i huvudsak följande. Under de första 100 ersättningsdagarna får den arbetsökande begränsa sitt sökande såväl yrkesmässigt som geografiskt. För att ha rätt till ersättning skall den arbetsökande medverka till att en individuell handlingsplan upprättas. Arbetsvillkoret ändras något och det s.k. återkvalificeringsvillkoret slopas. Ersättningsperioden blir 300 dagar för alla oavsett ålder. Det införs en möjlighet till en förlängd ersättningsperiod om längst 300 dagar utan att den arbetsökande uppfyller ett nytt arbetsvillkor. Den högsta inkomstrelaterade dagpenningen får bestämmas till ett högre belopp under de första 100 dagarna av en ersättningsperiod. Sanktionsreglerna ändras så att den som har avvisat ett erbjudet lämpligt arbete utan godtagbart skäl eller som utan att uttryckligen ha avvisat ett sådant arbete ändå genom sitt uppträdande uppenbarligen har vållat att anställning inte har kommit till stånd, får sin dagpenning nedsatt med 25 % under 40 ersättningsdagar och med 50 % under 40 nya ersättningsdagar vid en andra förseelse inom samma ersättningsperiod. Vid en tredje förseelse inom samma ersättningsperiod upphör ersättningsrätten till dess att personen i fråga har uppfyllt ett nytt arbetsvillkor. Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2001. Effekterna av förändringarna kommer att utvärderas löpande. I proposition 1999/2000:139 aviserar regeringen vidare att den, om det statsfinansiella läget så medger, avser att höja de högsta och lägsta nivåerna på arbetslöshetsersättningen och aktivitetsstöden den 1 juli 2001 och den 1 januari 2002.

Utskottet har i dagarna i betänkande 2000/01:AU5 i huvudsak ställt sig bakom förslagen. Utskottet föreslår dock en viss ändring av arbetsvillkoret i förhållande till vad regeringen föreslagit. Enligt utskottets mening skall, till skillnad från vad som gäller i dag, förvärvsarbete i anställningar finansierade med anställningsstöd vara kvalificerande för en första ersättningsperiod. Detta skall dock inte gälla vid särskilt anställningsstöd. Utskottet har i betänkandet förordat att lagändringarna träder i kraft den 1 februari 2001.

Som framgår av motionerna föreslår de olika oppositionspartierna kraftiga sänkningar av anslaget jämfört med det förslag som regeringen lämnat. Dessa sänkningar är en följd dels av varje partis huvudförslag när det gäller arbetsmarknads- och företagarpolitiken, dels av de förändringar som respektive parti föreslår när det gäller reglerna i arbetslöshetsförsäkringen och dess

finansiering. I det nyssnämnda betänkandet har utskottet avstyrkt motsvarande motionsyrkanden.

Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att de förändringar som genomförts i arbetslöshetsförsäkringen kommer att leda till att sökprocessen förbättras vilket i förlängningen medverkar till att arbetslösheten sjunker.

Som framgått ovan delar inte utskottet oppositionspartiernas syn på inriktningen av arbetsmarknads- och näringspolitiken. Utskottet är inte heller övertygat om att förslagen skulle leda till de effekter som partierna förväntar sig. Enligt utskottets mening är det viktigt att få ner arbetslösheten ytterligare. Målsättningen skall vara att uppnå full sysselsättning. Även om arbetslösheten har sjunkit från mycket höga tal krävs det ytterligare kraftfulla insatser. Bland de arbetslösa finns det stora grupper som har svårt att få fotfäste på den reguljära arbetsmarknaden eller att återkomma till den. Detta gäller främst bland invandrare, arbetshandikappade och äldre arbetslösa. Det finns även stora regionala skillnader som måste åtgärdas.

Sammanfattningsvis biträder utskottet regeringens förslag till *medelsanvisning* (prop. yrk. 15 delvis) samt avstyrker motionerna A263 yrkande 27 delvis (fp), A278 yrkande 32 delvis (kd), A301 yrkande 4 (m), A306 delvis (c) och Fi211 yrkande 17 delvis (fp).

Utskottet biträder även regeringens förslag till *bemyndigande* i fråga om åtaganden för år 2001. Förslaget bör därför bifallas (prop. yrk. 7).

I avsnitt 2.4 nedan finns en sammanställning av utskottets ställningstaganden i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Utskottet övergår nu till det förslag som framställs i motion A295 (s) och som rör *kooperativt företagande*. Enligt utskottets uppfattning skall arbetslöshetsersättningen inte användas för andra ändamål än en kontant ersättning vid arbetslöshet under en omställningsperiod. Utskottet avstyrker därför motionen.

När det sedan gäller det förslag om införande av *stimulansbidrag* som finns i motion A273 (s) kan utskottet i viss mån dela de farhågor som framförs där. Många personer som har varit arbetslösa under mycket lång tid känner säkert en viss tvekan inför att delta i aktiviteter som innebär ökade utgifter för den egna ekonomin. Införandet av ett stimulansbidrag skulle emellertid innebära en viss kostnad för staten. Denna kostnad måste ställas mot andra behov i fråga om de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Utskottet avser då t.ex. möjligheten att höja kvaliteten på insatserna, vilket skulle kunna öka förutsättningarna för de enskilda att erhålla ett reguljära arbeten. Utskottet vill i sammanhanget dock påpeka att regeringen i propositionen aviserar att den har för avsikt att höja milersättningen för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program som är berättigade till reseersättning. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motion A273 (s).

Avslutningsvis tar utskottet upp frågan om införandet av ett *friår*.

Utskottet kan konstatera att regeringen i propositionen meddelar att den har för avsikt att utreda för- och nackdelar med att införa ett s.k. friår. Utskottet, som inte vill föregripa detta arbete, avstyrker därför motionerna A219 (s) A235 (s), A256 yrkande 10 (mp) och A278 yrkande 10 (kd).

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	22 403 407	¹	Anslags- sparande	-1 334 321
2000	Anslag	19 490 591	²	Utgifts- prognos	16 200 000
2001	Förslag	5 761 086	³		
2002	Beräknat	5 365 717			
2003	Beräknat	4 902 460			

¹ I beloppet ingår ej utgifter från det äldre anslaget 1995/96 X A2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder där utfallet var 31 miljoner kronor avseende medel som disponeras av Boverket för bostadsinvesteringar m.m.

² Varav -100 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2000.

³ Nytt anslag från 2001. Redovisningen av utfall, anslagssparande och anslag 2000 avser det under innevarande budgetår under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppförda anslaget A2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
5 761 086	-864 163	-2 060 000	-5 761 086	-1 490 000

Ändamålen för anslaget avser i huvudsak köp av arbetsmarknadsutbildning, flyttningsbidrag och övriga kringkostnader vid arbetsmarknadspolitiska program.

Budgetåret 1999 anvisades 21 961 miljoner kronor på det under utgiftsområde 14 uppförda anslaget A2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Under våren förde regeringen från anslaget bort dels 981 miljoner kronor utifrån bedömningen att behovet av arbetsmarknadspolitiska program hade minskat, dels ytterligare 200 miljoner kronor som en teknisk justering med anledning av att nya redovisningsregler tillämpades för anslaget från budgetåret 1998. Anslaget minskades därutöver med 397 miljoner kronor på tilläggsbudget till statsbudgeten.

Under budgetåret 1999 utnyttjades drygt 1 500 miljoner kronor av anslagskrediten. Antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program minskade kraftigt i takt med konjunkturförbättringarna, men utgifterna minskade inte i motsvarande mån. Ett av de främsta skälen till detta var att den genomsnittliga individersättningen hade ökat eftersom allt färre ungdomar deltog i dessa program.

Innevarande budgetår har riksdagen anvisat 19 590 miljoner kronor under anslaget. På tilläggsbudget till statsbudgeten har anslaget minskats med 100 miljoner kronor. Vid ingången av innevarande budgetår uppgick antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program till ca 100 000, vilket var 68 000 färre än föregående budgetår. De arbetsmarknadspolitiska programmen kommer att öka under hösten. Tyngdpunkten kommer att ligga på yrkesinriktad rehabilitering för att förhindra flaskhalsar och på aktivitetsgarantin för att stödja dem som har svårast att få arbete.

Utgifter för köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader utbetalas t.o.m. 2000 från det under utgiftsområde 14 uppförda anslaget A2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder tillsammans med utgifter för aktivitetsstöd. Från budgetåret 2001 föreslås att bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd utbetalas från det uppförda ramanslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. För att det skall finnas en viss flexibilitet beräknas att högst 400 miljoner kronor under anslaget får användas för ändamål enligt anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

Regeringen aviserar att man kommer att höja den milersättning som kan utgå för resor i samband med deltagande i arbetsmarknadspolitiska program. Förändringen innebär att utgifterna ökar med 30 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 5 761 086 000 kr för budgetåret 2001 (prop. yrk. 15 delvis). Regeringen föreslår vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001 i fråga om anslaget ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter om högst 3 700 miljoner kronor under åren 2002–2004 (prop. yrk. 9).

Motioner

Moderaterna hänvisar i kommittémotion A301 (yrk. 5) till att den omläggning av arbetsmarknadspolitiken som man föreslår – som redovisas ovan under anslaget 22:2 – får budgetmässiga konsekvenser som innebär att 4 896 923 000 kr bör anvisas under anslaget, dvs. en minskning med 864,2 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Kristdemokraterna anser i kommittémotion A278 att arbetsmarknadsutbildningen bör knytas närmare till den reguljära utbildningen. På det sättet får det reguljära utbildningsväsendet en naturlig koppling till arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsutbildningens roll bör vara att underlätta strukturomvandlingar i samhället och inte att ersätta det ordinarie utbildningssystemet. En ökad del av de arbetsmarknadspolitiska insatserna bör utgöras av yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningar. Utbildningsersättningarna bör samordnas. Ett sätt att förbättra finansieringen vid studier är att införa ett utbildningskonto där arbetstagare och arbetsgivare investerar i framtida kompetenshöjning. Partiet anser också att det krävs kraftiga insatser för att underlätta inträdet i arbetslivet. Ett sätt är att införa ett modernt och väl fungerande lärlingsprogram som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd (yrk. 9). Partiet anser också att flyttbidraget bör avskaffas (yrk. 14). I stället bör pendling underlättas genom höjning av milersättningen och sänkning av reseavdragen för resor mellan arbete och bostad. Detta förslag leder även till en besparing.

Enligt motionen leder partiets samlade budgetförslag till ökad sysselsättning och minskat behov av arbetsmarknadspolitiska insatser. Till detta kommer en rejäl förenkling av arbetsmarknadspolitiken. Sammantaget innebär detta enligt Kristdemokraterna att anslaget kan minskas med 2 230 miljoner kronor (yrk. 32 delvis).

Kristdemokraterna framför i kommittémotion Ub323 kravet att det bör införas en lärlingsutbildning inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen (yrk. 2).

I enlighet med sin uppfattning att endast försörjningsstöd skall återfinnas under utgiftsområde 13 föreslår *Centerpartiet* i motion A306 delvis att anslaget skall överföras till utgiftsområde 14 under ett nytt anslag 23:11 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader. I motion A307 föreslår partiet att detta anslag minskas i förhållande till regeringens förslag med 105 miljoner kronor då antalet insatser förväntas minska i takt med att en ändrad inriktning på arbetsmarknadspolitiken genomförs.

Folkpartiet anser i kommittémotion A263 att arbetsmarknadsutbildningen skall inriktas på mindre volym med högre kvalitet. Arbetsmarknadsutbildningen skall vara en prioriterad verksamhet då den har visat sig vara den åtgärd som har störst möjlighet att leda till ett riktigt arbete. Det bör även finnas anordnare av arbetsmarknadsutbildning utanför AMU-gruppen AB (Lernia AB). Den enskilde bör ges större inflytande över hur utbildningen läggs upp (yrk. 13). Med hänvisning till effekterna av en helt annan företagspolitik än den regeringen för anser partiet att behovet av arbetsmarknadspolitiska program minskar. Partiet föreslår därför att anslaget minskas med 1 490 miljoner kronor (yrk. 27 delvis).

Ett motsvarande yrkande har framställts av Folkpartiet i motion Fi211 (yrk. 17 delvis).

Cristina Husmark Pehrsson (m) pekar i motion A255 på behovet av undersköterskor. Motionären vill att regeringen i dialog med AMV ser positivt på vårdutbildning som en arbetsmarknadsåtgärd.

Tullia von Sydow och Nikos Papadopoulos (båda s) anser i motion A305 att möjligheten att låta redan anställda få ta del av arbetsmarknadsutbildning som anordnats som s.k. bristyrkesutbildning bör återinföras.

I motion Ub280 (yrk. 1) pekar *Patrik Norinder och Anne-Katrine Dunker (båda m)* på bristen av yrkesutbildad arbetskraft i Gävleborgs län.

Cristina Husmark Pehrsson (m) hävdar i motion A258 att det bara inom några få områden finns metoder för validering av tidigare arbetsmarknadserfarenheter. Motionären anser att sådana metoder måste utvecklas så att man bättre skall kunna ta till vara en persons kvalifikationer. AMS bör därför få i uppdrag att ta fram metoder för att översätta kunskaper och yrkesutbildning.

Lena Sandlin-Hedman m.fl. (s) tar i motion A289 upp det nuvarande målet för arbetsmarknadsutbildningen om att 70 % av dem som går ut en yrkesinriktad utbildning skall ha fått ett arbete. Enligt motionärerna innebär detta mål att de arbetslösa som bäst behöver yrkesutbildning inte får den. Målet bör avskaffas och ersättas av kvalitetsnormer fastslagna i samarbete med berörda branscher.

Owe Hellberg (v) påtalar i motion T229 att Högskolan i Gävle har svårt att besätta utbildningsplatserna inom NO/Te. Motionären föreslår därför att det införs en möjlighet att som arbetsmarknadsutbildning studera hela eller delar av olika högskoleutbildningar (yrk. 7).

I motion A292 föreslår *Lennart Klockare och Birgitta Ahlqvist (båda s)* att det görs en översyn av nuvarande regelverk så att en arbetskraftspendling

kan komma till stånd. Enligt motionärerna förändras situationen på arbetsmarknaden i snabb takt. Inom vissa yrkeskategorier håller det på att uppstå arbetskraftsunderskott. För att motverka detta bör ett pendlingsstöd införas så att s.k. flaskhalsar och inflationstryck i tillväxtregionerna kan undvikas.

Motsvarande krav framställs av *Ola Rask och Eva Arvidsson (båda s)* i motion A303.

Utskottets ställningstagande

Under detta anslag finansieras i huvudsak köp av arbetsmarknadsutbildning, flyttningsbidrag och övriga kringkostnader vid arbetsmarknadspolitiska program. Innan utskottet kommer in på frågan om medelsanvisningen vill utskottet beröra dels inriktningen av arbetsmarknadsutbildningen, dels behovet av flyttbidrag.

Av AMS veckostatistik för vecka 45 framgår att ca 37 500 personer deltog i någon form av arbetsmarknadsutbildning. Det är en minskning med ca 2 600 personer jämfört med samma tid förra året.

Utskottet vill för sin del till en början understryka vikten av att nivån av arbetsmarknadsutbildning hålls uppe så att matchningsprocessen underlättas. Det finns också skäl att betona att arbetsmarknadsutbildningen har en viktig funktion för att öka anställbarheten hos de arbetslösa. Genom utbildningen ges den enskilde en ökad kompetens. Arbetsmarknadsutbildningen är också ett mycket viktigt medel för att motverka s.k. flaskhalsar. För att kunna bidra till detta krävs att utbildningarna är av hög kvalitet och är yrkesinriktade.

Regeringen har som framgått satt upp ett *mål* när det gäller *arbetsmarknadsutbildningen*. Målet innebär att andelen som fått arbete 90 dagar efter avslutad yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning skall uppgå till minst 70 %. Målet skall uppnås under innevarande år. Detta mål kritiseras i motion A289 (s) där motionären hävdar att det leder till att de som bäst behöver yrkesinriktad utbildning inte får det. Utskottet delar inte denna uppfattning. För att komma till rätta med arbetslösheten krävs ambitiösa mål. Det uppställda målet innebär att det ställs krav på att utbildningarna har hög kvalitet och att utbildningarna i högre grad inriktas på de områden där arbetslösa har lättast att få arbete. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motion A289.

Av AMS kvartalsrapport till regeringen för tredje kvartalet i år framgår att 96 %, dvs. 23 700 personer, deltog i s.k. upphandlad arbetsmarknadsutbildning och 4 %, dvs. 900 personer, i reguljär utbildning. Fördelningen mellan könen var lika. Däremot dominerade kvinnor i den del som avsåg reguljär utbildning.

I den upphandlade utbildningen dominerade den yrkesinriktade utbildningen framför den förberedande. Det övervägande antalet deltagare återfanns under denna period i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning som utgjorde 63 % av den upphandlade utbildningen. De stora utbildningssatsningarna görs enligt rapporten inom vård-, tillverknings-, IT- och kontorsutbildningar.

När det sedan gäller de mål som regeringen satt upp konstateras i rapporten att andelen personer som befann sig i arbete efter 90 dagar uppgick till 59 %. Vidare framgår att 72 % av deltagarna som avslutade vårdutbildningarna under andra kvartalet hade arbete vid resultatuppföljningen. Andra

yrkesinriktningar som uppvisade goda resultat var transport, 68 %, kundservice, 66 %, och maskinoperatör, 65 %. De yrkesutbildningar som gav lägst resultat var kultur/media respektive kategorin övriga yrkesutbildningar där 38 % hade fått arbete.

För utskottet är det viktigt att man även fortsättningsvis satsar på högkvalitativa yrkesutbildningar, särskilt inom bristyrkesområden. Som framgår av kvartalsrapporten innebär sådana utbildningar att arbetslösa får en reell möjlighet att erhålla ett reguljärt arbete. I sammanhanget vill utskottet också peka på slutrapporten som lades fram i våras från utredningen om arbetsmarknadsutbildningens organisation och effektivitet. Förslagen i rapporten En effektivare arbetsmarknadsutbildning, Ds 2000:38, går bl.a. ut på att arbetsmarknadsutbildningen skall vara specifikt yrkesinriktad, kortare i tid, mer träffsäker att möta behov hos företagen och mer flexibel för att passa fler i behov av utbildning. Utskottet vill inte föregripa regeringens fortsatta beredning av ärendet. Folkpartiets synpunkter på behovet av *kvalitet i arbetsmarknadsutbildningen* bör med hänsyn till det anförda inte föranleda några särskilda uttalanden från riksdagens sida. Motion A263 yrkande 13 (fp) bör därför avstyrkas. Utskottet är inte heller berett att föreslå något tillkännagivande med anledning av motion Ub280 yrkande 1 (m) som rör bristen på *yrkesutbildad arbetskraft i Gävleborgs län*, varför den avstyrks.

Som nämnts anser Kristdemokraterna i motion Ub323 att det bör införas en *lärlingsutbildning* inom arbetsmarknadsutbildningen. Utskottet kan hänvisa till att regeringen har beslutat om att den försöksverksamhet med lärlingsutbildning som inleddes 1997 skall förlängas. Utskottet, som anser att man bör avvakta resultatet av försöksverksamheten, är inte berett att i nuläget föreslå något tillkännagivande i denna fråga. Däremot vill utskottet understryka vikten av ett fungerande system som kopplar utbildningsinsatsen till praktik i arbetslivet. Utskottet avstyrker därför motionerna A278 yrkande 9 (kd) och Ub323 yrkande 2 (kd).

Ett annat krav som framförs är att det skall införas en möjlighet att inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen delta i utbildning i *högskolan*. Utskottet vill framhålla att det enligt nuvarande bestämmelser är möjligt att bedriva vissa högskolestudier inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen. Detta framgår av 13 § i förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program som anger att studier på högskolenivå eller motsvarande nivå inom det reguljära utbildningsväsendet kan bedrivas som arbetsmarknadsutbildning. Studierna får omfatta högst 40 veckor. De får inte vara en del av en längre eftergymnasial utbildning. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion T229 yrkande 7 (s).

När det gäller frågan om behovet av *bristyrkesutbildning* kan utskottet konstatera att riksdagen, på förslag av regeringen, i samband med behandlingen av förra årets budgetproposition beslutade att det under år 2000 skulle genomföras en försöksverksamhet med bristyrkesutbildning för redan anställda. För ändamålet avsattes 130 miljoner kronor. Försöket sattes i gång i mars 2000. I ovannämnda kvartalsrapport konstateras att det i slutet av september fanns 1 100 personer i bristyrkesutbildningar. Det sägs där att det är för tidigt att göra några analyser av eller kommentarer till utfallet av försöksverksamheten. Vidare konstateras att AMS bevakar utvecklingen av försöks-

verksamheten och i februari 2001 skall inkomma med en preliminär rapport rörande kostnader och deltagare. Utskottet, som anser att man bör avvakta utfallet av försöksverksamheten, är inte berett att föreslå något tillkännagivande med anledning av motion A305 (s). Motionen avstyrks därför.

Med anledning av synpunkterna i A255 (m) om *undersköterskeutbildning* som arbetsmarknadsåtgärd vill utskottet framhålla att det måste vara arbetsmarknadsmyndigheternas sak att med hänsyn till rådande arbetsmarknadssituation och den enskildes förutsättningar avgöra vilka arbetsmarknadsutbildningar som skall prioriteras. Utskottets avstyrker därför motionen.

Vad sedan gäller kravet på att AMS skall få i uppdrag att utforma olika metoder för att översätta kunskaper och yrkesutbildning vill utskottet erinra om att en särskild utredare skall se över olika frågor om *validering* (dir. 1999:86). Arbetet skall ske i samverkan med AMS och Statens skolverk. Uppdraget skall i sin helhet vara slutfört senast den 20 december 2000. Utskottet som inte vill föregripa detta arbete avstyrker motion A258 (m).

Utskottet övergår nu till förslagen om stöd till arbetskraftspendling. Enligt nuvarande regler finns det möjlighet att få s.k. *flyttningsbidrag*. Bidraget ges till den som är eller riskerar att bli arbetslös. Det innebär att den arbetslöse bl.a. kan få ekonomiskt stöd för att pendla. Enligt utskottets mening är flyttningsbidraget ett viktigt instrument för att stimulera geografisk rörlighet. Utskottet kan därför inte biträda Kristdemokraternas förslag att flyttningsbidraget skall avskaffas. Motion A278 yrkande 14 (kd) avstyrks.

Som utskottet har uppfattat motionärerna i A292 (s) och A303 (s) kräver de ett mer omfattande *pendlingsstöd* än det som finns i dag. Stödet skulle innebära att det blev möjligt att bo kvar i en del av landet samtidigt som man arbetar i en annan del. Stödet skulle utgå under lång tid. Utskottet, som i och för sig kan ha förståelse för de synpunkter som framförs i motionerna, anser att det inte i nuläget bör göras några förändringar av de gällande reglerna. Utskottet noterar att den regionalpolitiska utredningen betonat vikten av geografisk rörlighet och utvidgade arbetsmarknadsregioner. Utskottet vill avvakta beredningen av denna utredning och dess resultat. Ett system som det som föreslås i motionerna skulle kunna bli mycket kostsamt samtidigt som det inte skulle vara givet att det kunde bidra till att överhettningen inom tillväxtregionerna minskade. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionerna.

Utskottet övergår nu till frågan om *medelsanvisningen*. Moderaterna och Centerpartiet hänvisar till att deras respektive förslag om omläggning av arbetsmarknadspolitiken leder till lägre utgifter. Kristdemokraternas och Folkpartiets förslag om medelsanvisning bygger till stora delar på antagandet att deras företag- och arbetsmarknadspolitik leder till att omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen kan minska. Kristdemokraterna beräknar också att en stor besparing görs genom att avskaffa flyttningsbidraget. Utskottet, som inte kan ansluta sig till oppositionspartiernas politik, har svårt att se att det skulle vara möjligt att i nuläget reducera omfattningen av insatserna. Som utskottet understrukit flera gånger tidigare i detta betänkande är det viktigt att få ner arbetslösheten ytterligare. Målsättningen skall vara att uppnå full sysselsättning. För att uppnå detta krävs det fortsatta kraftinsatser,

och det gäller särskilt för vissa utsatta grupper. Det finns även stora regionala skillnader som måste motverkas.

Sammanfattningsvis biträder utskottet regeringens förslag till medelsanvisning (prop. yrk. 15 delvis) och avstyrker motionerna A278 yrkande 32 delvis (kd), A263 yrkande 27 delvis (fp), A301 yrkande 5 (m), A306 delvis (c) och Fi211 yrk. 17 delvis (fp).

Utskottet biträder även regeringens förslag i fråga om bemyndigande för år 2001 (prop. yrk. 9).

I avsnitt 2.4 finns en sammanställning av utskottets ställningstaganden i fråga om anslaget på utgiftsområde 13.

Anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	6 674 306	Anslags- sparande	- 219 842
2000	Anslag	6 828 941	Utgifts- prognos	6 305 000
2001	Förslag	6 975 607		
2002	Beräknat	7 139 742		
2003	Beräknat	7 199 358		

Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	6 828 941
Makroekonomiska förutsättningar	56 666
Volymer	120 000
Överföring till anslaget 22:3	- 30 000
Förslag 2001	6 975 607

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
6 975 607		+100 000	-6 975 607	+120 000

Anslaget avser lönebidrag, statsbidrag till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA), kostnader för vissa otraditionella insatser för arbetshandikappade, särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med arbetshandikapp och stöd till arbetshjälpmedel på arbetsplatsen m.m. Syftet är att arbetssökande personer med arbetshandikapp skall ges samma möjligheter att delta i arbetslivet som personer utan arbetshandikapp.

Lönebidrag och OSA kan lämnas till arbetsgivare som anställer personer med arbetshandikapp. SIUS-verksamheten ger möjlighet att anställa en särskild stödperson som skall hjälpa personer med funktionshinder in i arbetslivet. Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen m.m. inkluderar arbetsplatsanpassningar, särskilt biträde på arbetsplatsen och särskilt stöd för start av näringsverksamhet. Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning syftar till att, i samverkan med övriga aktörer, öka möjligheterna för arbetssökande med svårare funktionshinder att få arbete.

I propositionen lämnas en redogörelse för det treåriga lönebidragsprojekt som AMV startade 1998 och projektet Kulturarvs-IT.

Åtaganden under detta anslag kan medföra kostnader för kommande budgetår. Regeringen begär därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 7 miljarder kronor under åren 2002–2004 (prop. yrk. 10).

Regeringen anser att reglerna för lönebidrag, OSA och anställningsstöd måste bli enklare och mer samstämmiga, varför semesterersättning inte längre bör ingå i den bidragsgrundande lönekostnaden (prop. yrk. 13).

Motioner

Moderaterna pekar i motion A304 på att det nuvarande stödet till arbetshandikappade inte fungerar på ett tillfredsställande sätt. Enligt en granskning genomförd av Riksrevisionsverket (RRV) är bristerna så omfattande att möjligheterna till förändringar inom det nuvarande systemet bedöms som begränsade.

Enligt *Moderaterna* skall alla individer ges möjligheter till ett värdigt liv och, oavsett handikapp, få möjlighet att uppleva arbetsgemenskap och tillhörighet. Det är självklart att personer med olika funktionshinder har speciella behov och önskemål. Därför måste det skapas förutsättningar som mer ser till den enskilde individen och mindre till kollektiva system. Även arbetshandikappade skall ha rimliga möjligheter till valfrihet och ges möjligheter till ett liv i värdighet där de behandlas med respekt (yrk. 1 och 2).

Av RRV:s rapport framgår bl.a. att en betydande del av dem som kommer i fråga för stöd som är avsedda för arbetshandikappade egentligen inte tillhör målgruppen. *Moderaterna* anser det därför angeläget att regelverken och föreskrifter görs tydligare så att de som har det största behovet får del av de olika stöden (yrk. 3).

Av samma rapport framgår att de nuvarande incitamenten är fel då den nuvarande utformningen av stöden till de arbetshandikappade medför att olika aktörer agerar på ett sätt som motverkar statsmakternas syften. Incitamenten måste därför ändras så att de stärker rehabilitering och nyanställningar (yrk. 5).

RRV lämnar också förslag på olika modeller som skulle stärka de arbetshandikappades möjligheter till rehabilitering och arbete på den reguljära arbetsmarknaden och som regeringen bör beakta vid utformningen av nya regler (yrk. 4).

För att säkerställa att de mål som har satts upp för att stöden till arbetshandikappade uppnås bör verksamheten kontinuerligt utvärderas och redovisas offentligt (yrk. 6).

Mot bakgrund av den kritik som RRV framfört anser Moderaterna att stöden till de arbetshandikappade bör reformeras utifrån de ovan redovisade principerna som innebär att stödet skall bygga på rimliga möjligheter till valfrihet, rätt till ett liv i värdighet och respekt från staten i enlighet med vad som anförs (yrk. 7).

Kristdemokraterna anför i motion A278 att det är nödvändigt att tillförsäkra de arbetshandikappade möjligheten till ett fortsatt aktivt arbetsliv. Detta gäller inte minst när arbetsmarknaden har vänt uppåt. Lönebidraget är då ett effektivt instrument för att göra det möjligt för de arbetshandikappade att få fäste på den ordinarie arbetsmarknaden. *Kristdemokraterna* anser det därför rimligt att ytterligare förstärka lönebidraget med 100 miljoner kronor utöver det som regeringen har föreslagit (yrk. 32 delvis).

En ändring bör göras i förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp så att en sänkning inte skall ske av lönebidraget när det föreligger risk för uppsägning (yrk. 15).

Det bör också införas en möjlighet att ersättningen, vid anställning i ideella organisationer, skall kunna utges med upp till 90 % för både nyanställda och personer som innehade anställning före den 1 juli 1995 (yrk. 16).

I motion Kr345 vill *Kristdemokraterna* att projektet Kulturarvs-IT utvidgas till att omfatta även Sollefteå och Ånge eftersom redan gjorda investeringar och kompetens i dessa kommuner därigenom skulle kunna utnyttjas (yrk. 15).

Centerpartiet förordrar i motion A306 (delvis) att anslaget tas bort från utgiftsområde 13 och 7 000 miljoner kronor flyttas till utgiftsområde 14. Detta motsvarar en ökning av anslaget med 24,5 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Centerpartiet anför i motion So354 att rätten till arbete måste gälla alla grupper i arbetslivet, även de arbetshandikappade. Genom en mer decentraliserad arbetsmarknadspolitik och ett flexibelt och förbättrat lönebidragssystem skulle möjligheterna till lokala lösningar öka. På det sättet skulle det bli lättare för funktionshindrade att komma ut i arbetslivet (yrk. 11).

Folkpartiet anför i motion A263 att de arbetshandikappade alltid har en svår situation på arbetsmarknaden, oavsett om konjunkturen är bra eller dålig. De insatser som staten gör för att stärka de arbetshandikappades ställning är därför mycket viktiga och bör alltid vara prioriterade. Arbetslinjen måste gälla även för de handikappade. *Folkpartiet* har därför i sitt förslag anslagit 170 miljoner kronor mer än regeringen till stöd för att skapa arbeten för arbetshandikappade och för anställningar inom Samhall AB, varav 120 miljoner kronor under detta anslag (yrk. 27 delvis).

Undersökningar visar att både lönebidragsanställningar och anställningar vid Samhall AB är mycket billiga för arbetshandikappade i jämförelse med alternativen a-kassa eller förtidspension. Lönebidraget skall vara en åtgärd

som i stort sett bara skall komma i fråga för personer som är arbetshandikappade. Lönebidraget är sedan många år oförändrat vilket har medfört att det blivit svårare för arbetshandikappade med kvalificerade utbildningar att få arbeten som motsvarar deras utbildning. Folkpartiet anser därför att taket för lönebidraget bör höjas (yrk. 22).

Även i motion Fi211 (yrk. 17 delvis) vill *Folkpartiet* öka anslaget med 120 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Även i motion So538 förordar *Folkpartiet* en höjning av krontalstaket för lönebidraget (yrk. 16).

En höjning av nivån av lönebidraget förordas av tre motionärer, *Marietta de Porbaix-Lundin (m)* i motion A204 (yrk. 1), *Ragnwi Marcelind (kd)* i motion A248 (yrk. 3) och *Johan Pehrson (fp)* i motion A260.

Även *Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s)* anser, i motion A311, att nivån på lönebidraget bör höjas. Motionärerna framhåller dessutom att lönebidraget inte enbart är ett sätt att ordna arbeten för funktionshindrade. Bidraget kan också användas till en utjämning av löneskillnader. Så länge nivån på lönebidraget är oförändrad är risken stor att skillnaderna i lön växer och ojämlikheten ökar.

I motion A236 vill *Barbro Hietala Nordlund m.fl. (s)* att lönebidraget jämföras med och avseende nivå kopplas till de avtalsmässiga lönerna.

I motion A204 pekar *Marietta de Porbaix-Lundin (m)* på att det årliga bidraget till arbetsbiträde har varit maximerat till 50 000 kr per år under de senaste 20 åren. Storleken på bidraget borde rimligen bedömas utifrån det behov som föreligger avseende tidsåtgång och personell resurs och därför höjas (yrk. 2).

I motion A209 pekar *Sofia Jonsson (c)* på att den koncentration som nu sker av Samhalls verksamhet innebär att möjligheterna att få ett meningsfullt arbete försämras för de arbetshandikappade som har svårt att pendla. Det bör därför skapas lokala arbetsmarknader för arbetshandikappade, helst i nära anslutning till reguljära arbeten, och beslutet om stöd till den arbetshandikappade bör kopplas direkt till individen. Därigenom skulle lokala arbetsförmedlingar och länsarbetsnämnder kunna sluta avtal med fler enskilda och offentliga arbetsgivare om placering och introduktion av arbetshandikappade, vilket skulle medföra att fler arbetshandikappade kom in på den reguljära arbetsmarknaden. Om sådana möjligheter gavs vore det rimligt att i nästa steg också privatisera det då konkurrensutsatta Samhall. Regeringen bör därför återkomma med förslag om ett regelverk för decentraliserade åtgärder för arbetshandikappade.

I motion A223 anför *Barbro Feltzing (mp)* att de sociala arbetskooperativen är en viktig metod för att rehabilitera personer som står långt från arbetsmarknaden. Oftast är situationen för dessa individer så dålig att de inte ens står till arbetsmarknadens förfogande. Ett sätt att lösa ersättningsfrågan för dem som ingår i kooperativen vore att införa ett statligt kooperatörsbidrag på försök under tre år. Bidraget skulle lämnas med hänsyn till hur lång tid som den enskilde arbetat. Nivån på bidraget skulle motsvara lönebidrag på heltid (yrk. 1).

För att stimulera kommunerna att möjliggöra deltagande i arbetskooperativ för arbetshandikappade bör det under en treårsperiod på försök införas ett stimulansbidrag om 50 % av kostnaden för lön till handledare i sociala arbetskooperativ (yrk. 2).

I motion A241 anser *Åke Gustavsson m.fl. (s)* att det måste vara en prioriterad fråga för arbetsmarknadspolitiken att personer med funktionshinder skall ha rätt till arbete. Samhall utgör en viktig resurs för att ge denna grupp möjlighet till sysselsättning varför regeringen bör överväga att stärka Samhalls möjligheter i detta avseende. Det bör också ske en ökad samordning av de olika insatser som görs för denna grupp av olika myndigheter och organisationer för att underlätta för så många funktionshindrade som möjligt att få sysselsättning.

I motion A254 anser *Cristina Husmark Pehrsson och Anne-Katrine Dunker (båda m)* att unga arbetshandikappade bör erbjudas möjlighet till lönebidrag framför sjukpension.

I motion A274 anser *Hans Hoff m.fl. (s)* att arbetsmarknadspolitiken måste läggas om från att hantera stora volymer till insatser med hög kvalitet. De olika insatserna måste samlas för att nå bästa resultat, och de måste genomföras oavsett orsaken till arbetslösheten. Det måste också ges bättre möjligheter för personer som rehabiliterats att återvända till arbetsmarknaden.

I motion A282 förordar *Siv Holma och Lena Olsson (båda v)* att det införs en möjlighet att omvandla sjukbidrag till lönebidrag. Därigenom skulle de funktionshindrades möjligheter och känsla av att de deltar i samhället på ett mer aktivt sätt genom arbete stärkas. Ett sådant lönebidrag bör också kunna utökas med en stimulanssättning när individen går från passivt bidragsmottagande till aktiv verksamhet.

I motion A300 framhåller *Paavo Vallius m.fl. (s)* att många av de arbetshandikappade som fått möjlighet att arbeta med stöd av lönebidrag anser att det är besvärligt att de ersättningar m.m. som de får kan komma från flera olika myndigheter. Så länge de medicinska skälen styr anställningsformen för en arbetshandikappad bör endast en myndighet ha hand om ersättningen, anför motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser liksom Moderaterna att alla individer skall ges möjligheter till ett värdigt liv och, oavsett handikapp, få möjlighet att uppleva arbetsgemenskap och tillhörighet. Det är en självklarhet att enskilda individer med olika funktionshinder har speciella behov och önskemål och att de system som skapas måste se till dessa behov. Människor med funktionshinder skall liksom andra personer ha rimliga möjligheter till valfrihet och ges förutsättningar för ett liv i värdighet där de behandlas med respekt. Utskottet vill här också hänvisa till vad som anförts ovan i avsnitt 1.4 under rubriken Mål och andra övergripande frågor. Utskottet uttrycker där sitt starka stöd för vad som sägs i budgetpropositionen om att möjligheterna att delta i arbetslivet skall öka för alla. Alla som vill skall kunna få ett arbete. Arbetet har ett stort

socialt värde utöver den ekonomiska betydelsen. Utskottet anser också att målet för den politik som i dag bedrivs med inriktning på de funktionshindrades situation motsvarar de nyss redovisade utgångspunkterna. Ett av de övergripande målen för politiken är t.ex. att funktionshindrade personer skall ha samma möjligheter som icke funktionshindrade att delta i arbetslivet (jfr t.ex. prop. 1999/2000:79 Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken). Med hänvisning till detta finns inget skäl till något särskilt uttalande från riksdagens sida. Motion A304 yrkandena 1 och 2 avstyrks (m).

Även om de insatser som görs för de funktionshindrade skall utformas från de nyss nämnda utgångspunkterna och även om utvecklingen i den svenska ekonomin för närvarande är mycket god lär det vara oomstritt att människor med funktionshinder har det svårt på arbetsmarknaden. Enligt AMS rapport Arbetsmarknadsutsikterna för åren 2000 och 2001 (Ura 2000:6) har antalet inskrivna med arbetshandikapp minskat under året, men inte i samma omfattning som det totala antalet inskrivna vid arbetsförmedlingen. De arbetshandikappade är nu cirka 120 000 personer (motsvarande siffra förra året var 125 000), varav 26 000 är arbetslösa och 21 000 deltar i konjunkturberoende program. Dessutom deltar 54 000 av samtliga inskrivna i särskilda program för arbetshandikappade.

Utskottet övergår nu till att behandla yrkanden om *översyn och reformer av reglerna för åtgärder riktade mot arbetshandikappade*.

Utskottet vill i det sammanhanget erinra om det aktiva arbete som bedrivs för att förbättra de funktionshindrades situation i arbetslivet. Som exempel på åtgärder som genomförts under de senaste åren kan nämnas lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder. Förbudet mot diskriminering gäller även t.ex. när en arbetsgivare missgynnar en arbetssökande eller en arbetstagare med visst funktionshinder i en situation där arbetsgivaren genom att vidta stöd- och anpassningsåtgärder kan skapa en situation för den funktionshindrade som är likartad med den för personer utan sådant funktionshinder och det skäligen kan krävas att arbetsgivaren vidtar sådana åtgärder. Under våren 2000 har riksdagen också ställt sig bakom en rad förändringar för en mer aktiv arbetsmarknadspolitik, däribland ett flertal förbättringar av de åtgärder som särskilt riktar sig till de arbetshandikappade. I årets ekonomiska vårproposition aviserade regeringen dessutom att den avser att, för att fler skall kunna få lönebidrag, till detta anslag föra 120 miljoner kronor för år 2001 och ytterligare 120 miljoner kronor för år 2002.

I fem motioner tar motionärerna upp frågor rörande möjligheter för personer som rehabiliteras att återvända till arbetslivet och bättre samordning av de olika insatser som görs för de arbetshandikappade liksom frågor kring sjukbidrag och lönebidrag.

Utskottet kan konstatera att riksdagen har ställt sig bakom de förslag som regeringen presenterade i proposition 1999/2000:79 Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken (yttr. 1999/2000: AU5y, bet. SoU14, rskr. 240), där en mer övergripande analys görs av de handikappades situation i samhället i stort, däri inbegripet arbetslivet.

Regeringen tillsatte också i juni 1999 förre koncernchefen i Samhall AB och numera landshövdingen Gerhard Larsson som särskild utredare av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Denne överlämnade i november 2000 sitt slutbetänkande Rehabilitering till arbete – en reform med individen i centrum (SOU 2000:78), där det görs en bred genomgång av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen som infördes i socialförsäkringen den 1 januari 1992 och lämnas förslag till en ny reform inom arbetslivsinriktad rehabilitering. I betänkandet betonas arbetslinjen som en grundläggande princip. Utredningens definition av arbetslinjen är att denna ”betonar arbetets värde för välfärd och välbefinnande och att aktiva insatser prioriteras före passiva utbetalningar i syfte att öka möjligheterna att försörja sig genom eget arbete”. Utredningen föreslår bl.a. fem nya vägar för att vidga tillgången till arbetsmarknaden. De föreslagna vägarna är i korthet följande:

- En vidgad roll och nya medel för försäkringsgivaren att öppna tillgången till arbetsplatser.
- Mer realistiska och från hälsosynpunkt mer hållbara rehabiliteringsmål för individen vad gäller arbete.
- En ny stödform för att underlätta ”mjukstart” i arbetslivet som ett led i pågående rehabilitering.
- De nuvarande arbetsmarknadsprogrammen för långtidsarbetslösa/funktionshindrade utökas till att omfatta långtidssjukskrivna individer, samt
- En mjukare övergång av ansvaret för stöd mellan arbetsförmedlingen och försäkringsgivaren.

Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Resultatet bör inte föregripas. Med hänsyn därtill avstyrker utskottet motionerna A241 (s), A254 (m), A274 (s), A282 (v) och A300 (s).

Moderaterna vill, bl.a. med hänsyn till de synpunkter som RRV lämnat i två rapporter om anställningar med lönebidrag och om Samhall, ha en översyn och reformering av reglerna för åtgärder riktade mot arbetshandikappade. I två motioner från Centerpartiet efterlyses större flexibilitet och decentralisering rörande lönebidragen.

Sedan 1998 pågår det inom AMV ett treårigt lönebidragsprojekt som syftar till bl.a. att utveckla metoder, kompetens samt uppföljnings- och utvärderingsinsatser för att förbättra och effektivisera hanteringen av anställningar med lönebidrag. I projektet har också beaktats synpunkter från ESV vad gäller ekonomihanteringen av lönebidragen. Projektet skall slutredovisas i början av år 2001.

Av propositionen framgår att regeringen, med anledning av RRV:s rapporter, har för avsikt att ge AMS i uppdrag att kartlägga anställningar med lönebidrag i allmännyttiga organisationer för att lämna förslag till ett framtida regelverk för att bevilja anställningar med lönebidrag inom denna sektor. Regeringen har dessutom aviserat att den avser att återkomma till riksdagen i fråga om utvecklingen i Samhall. I propositionen konstateras vidare att Samhall och AMV har vidtagit åtgärder med anledning av de synpunkter som

RRV lämnat bl.a. rörande vilka grupper som anställs med lönebidrag och att dessa program inte har varit tillräckligt rehabiliterande. Kvalitetssäkring har skett av anvisningarna till dessa program. Regeringen uppger att den kommer att följa utvecklingen och överväga fortsatta åtgärder.

Som framgår av det ovan anförda pågår det ett flertal projekt och utvärderingar m.m. rörande lönebidragen och de olika stöden till de arbetshandikappade. Regeringen uppger att den följer utvecklingen och överväger fortsatta åtgärder. Utskottet som för sin del vill understryka behovet av ett samlat grepp över insatserna för stöd till de arbetshandikappade, förutsätter att regeringen kommer att beakta de synpunkter som framförts av bl.a. RRV och vid behov återkommer till riksdagen med förslag på åtgärder. Utskottet föreslår att vad som ovan anförts ges regeringen till känna.

Motionerna A304 yrkandena 3–7 (m), A209 (c) och So354 yrkande 11 (c) avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda med vad utskottet anför.

Motion A223 tar upp frågor kring s.k. *sociala arbetskooperativ*. Utskottet instämmer i vad som anförs i motionen om den betydelse som sådana kooperativ kan ha för rehabilitering av dem som står längst från arbetsmarknaden. Många av dem som är engagerade i dessa kooperativ har en problembild som är så komplex och omfattande att de inte ens kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande. Som framhålls i motionen hamnar en stor del av dessa personer i en rundgång mellan olika myndigheter, åtgärder m.m. Många av dem som deltar i och faktiskt utför arbete för ett kooperativ tvingas ändå leva på sjukbidrag.

Som nyss redovisats pågår en översyn av både den arbetslivsinriktade rehabiliteringen och delar av lönebidragssystemet. Utskottet anser att frågorna kring de sociala arbetskooperativen lämpligast tas upp i det sammanhanget. Utskottet förutsätter också att regeringen beaktar de sociala arbetskooperativen i detta arbete. Motion A223 yrkandena 1 och 2 (mp) avstyrks därför.

I flera motioner tar motionärerna upp frågor kring *nivån* på den inkomst som skall kunna läggas till grund för *lönebidraget*. Enligt nuvarande regler i förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp är den högsta inkomst som kan ge rätt till lönebidrag 13 700 kr per månad, en nivå som har varit oförändrad under lång tid. Denna begränsning inverkar, enligt utskottets mening, menligt på möjligheterna att tillskapa lönebidragsanställningar. Det finns starka sysselsättnings- och fördelningspolitiska skäl att anpassa inkomstnivån som läggs till grund för lönebidraget till en mer realistisk nivå i förhållande till löneläget. Utskottet har inte, vid tidigare tillfällen då denna fråga väckts, varit berett att förorda en höjning av taket på den bidragsgrundande inkomsten eller en anpassning av lönebidraget till löneutvecklingen. Mot bakgrund av den positiva utvecklingen för svensk ekonomi utgår dock utskottet från att regeringen, när utrymme ges, och lämpligen i samband med att nivån i arbetslöshetsförsäkringen tas upp nästa gång, prövar möjligheterna att justera nivån på den maximala inkomst som får läggas till grund för bidraget. Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna A204 yrkande 1 (m), A248 yrkande 3 (kd), A260 (fp), A311 (s), A236 (s), A263 yrkande 22 (fp) och So538 yrkande 16 (fp).

I en motion vill motionären att ersättningsnivån till s.k. arbetsbiträde skall höjas. Det kan noteras att insatsen ”bidrag till arbetsbiträde” numera har

ersatts med *stöd till personligt biträde* och att det numera kan lämnas inte enbart för den som får ett arbete, utan även när en person deltar i t.ex. ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Möjligheten till personligt biträde är bara ett av de olika stöd som kan ges till arbetshandikappade för att de skall kunna delta i arbetslivet. Som framgår av förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp finns det också möjlighet att kombinera stöd till personligt biträde med särskilt stöd vid start av näringsverksamhet och, om fråga är om en person med gravt arbetshandikapp, med lönebidrag.

Med hänsyn till detta finner utskottet inte att det finns skäl att för närvarande överväga en höjd ersättningsnivå, varför motion A204 yrkande 2 (m) avstyrks. Utskottet förutsätter dock att regeringen i samband med eventuella höjningar av nivån i lönebidraget även överväger nivån på övriga stöd till arbetshandikappade, däribland det till personligt biträde.

Kristdemokraterna har i motion A278 yrkat att det i förordningen som reglerar lönebidragen, numera i den nyssnämnda förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp, på nytt införs en bestämmelse som innebär att det inte skall genomföras en sänkning av lönebidraget om det föreligger en risk för uppsägning. Utskottet avstyrkte ett liknande yrkande i betänkande 1999/2000:AU1 och anförde:

Den 1 juli 1991 gjordes lönebidraget flexibelt från att tidigare ha haft fasta bidragsnivåer och dessutom olika nivåer för skilda kategorier av arbetsgivare. Enligt nu gällande regler skall bidraget fastställas efter den arbetssökandes behov och förutsättningar med hänsyn till graden av funktionsnedsättning. Som mål för bidraget gäller bl.a. att det skall utgöra ett stöd för rehabilitering. Lönebidraget skall därmed enligt intentionerna planeras så att bidraget successivt kan reduceras. Den förutvarande regel som åsyftas i motion A254 innebar att vid omprövning av beslut om lönebidrag som fattats före den 1 juli 1991 skulle beaktas om en minskning av lönebidraget skulle kunna medföra påtaglig risk för att den anställde inte fick behålla anställningen. Regeln gällde således endast omprövning av beslut som fattats när lönebidragsnivåerna var fasta. En återgång till denna ordning kan anses strida mot de mål som sattes upp då bidraget gjordes flexibelt.

Med tanke på att motivet för lönebidraget är att stimulera fler anställningar för arbetshandikappade torde det dock ligga i sakens natur att möjligheten till fortsatt anställning måste vägas in vid en samlad bedömning. Utskottet som inte finner anledning till någon annan bedömning avstyrker motion A278 yrkande 15 (kd).

I samma motion vill Kristdemokraterna att det i den nyss nämnda förordningen även införs en möjlighet att *ersättningen* vid anställning i *ideella organisationer* skall kunna utges med upp till 90 % för både nyanställda och personer som innehade anställning före den 1 juli 1995. Ett liknande yrkande avstyrktes senast av utskottet i betänkande 1999/2000:AU1. Där framhöll utskottet att bidraget redan från början bestämts till högst 80 % för dem som anställdes under tiden den 1 juli 1995 till den 1 juli 1997, varför det inte medges en 90-procentig bidragsnivå för denna grupp. Utskottet, som inte finner anledning till annan bedömning, avstyrker motion A278 yrkande 16.

Kristdemokraterna vill i motion Kr345 att försöksverksamheten med *Kulturarvs-IT* skall utvidgas. Utskottet avstyrkte ett liknande yrkande från partiet i förra årets budgetbetänkande (1999/2000:AU1) och anförde:

Riksdagen beslutade efter förslag i budgetpropositionen för år 1999 om en särskild satsning för att öka tillgängligheten till kulturarvet och bereda arbete till personer med arbetshandikapp, Kulturarvs-IT. Satsningen är en försöksverksamhet som skall pågå under tre år med en första utvärdering efter två år. Målgruppen utgörs av personer med mycket nedsatt arbetsförmåga, dvs. personer som arbetsgivaren kan få upp till 100 % lönebidrag för. Försöksverksamheten innebär också en särskild regionalpolitisk satsning förlagd till i första hand Kiruna, men även Ulriksfors och Grängesberg. Satsningen avser i första hand de centrala museernas behov av registrering och digital bearbetning av sina samlingar. I samband med behandlingen föreslog utskottet ett tillkännagivande att i den mån platserna i Kiruna, Grängesberg och Ulriksfors inte kan besättas med personer som har sådant gravt funktionshinder som avses med satsningen bör resurserna överföras till den del av satsningen som avser läns museerna.

Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att ställa sig bakom förslagen om en ytterligare utvidgning av försöksverksamheten Kulturarvs-IT.

Utskottet, som inte anser att det framkommit några nya skäl som talar för en utvidgning av försöksverksamheten, avstyrker motion Kr345 yrkande 15 (kd).

När det gäller *anslagsnivån* anser Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet att denna bör höjas utöver den nivå som regeringen har föreslagit. Utskottet, som ovan påtalat vikten av att i nuvarande gynnsamma arbetsmarknadsläge ta vara på arbetsmarknadens efterfrågan på arbetskraft också för dem som har ett arbetshandikapp, anser inte att det i nuläget finns skäl att avsätta medel för anslaget med högre belopp än regeringen föreslagit. Utskottet vill också betona vikten av att de ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatserna i hög grad tas i anspråk för de arbetshandikappades räkning liksom att en målmedveten attitydpåverkan kommer till stånd för att förändra rekryteringsbeteendet till förmån för dessa grupper. Utskottet avstyrker därför motionerna A263 yrkande 27 delvis (fp), A278 yrkande 32 delvis (kd), A306 delvis (c) och Fi211 yrkande 17 delvis (fp). I avsnitt 2.4 nedan finns en sammanställning av utskottets ställningstaganden i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Utskottet biträder regeringens förslag till *bemyndigande* under anslaget (prop. yrkande 10) och tillstyrker regeringens förslag om att *semesterersättning* inte längre bör ingå i den *bidragsgrundande lönekostnaden* (prop. yrkande 13).

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Förslag	92 400 ¹
2002	Beräknat	89 118 ²
2003	Beräknat	91 203 ²

¹ Nytt anslag² Motsvarar 87 100 tkr i 2001 års prisnivå.*Tusental kronor*

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
92 400			-92 400	

Anslaget avser kostnader för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige samt för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom de berörda socialfondsprogrammen m.m.

Den 1 januari 2000 bildades Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) som en ny myndighet inom AMV. För att förstärka arbetet inom fondens kompetensområde bedömer regeringen att Svenska ESF-rådet från och med den 1 januari 2001 inte längre skall utgöra en del av AMV.

Motioner

Centerpartiet förordar i motion A306 delvis att anslaget tas bort från utgiftsområde 13 och flyttas till utgiftsområde 14.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har som framgått ovan ställt sig bakom regeringens fördelning av anslagen på utgiftsområden och avstyrkt den av Centerpartiet föreslagna indelningen. Mot bakgrund härav avstyrker utskottet motion A306 såvitt avser anslaget 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige och biträder regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget. I avsnitt 2.4 finns en sammanställning i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	2 194 392	Anslags- sparande	845 371
2000	Anslag	1 242 563	Utgifts- prognos	1 741 000
2001	Förslag	234 344		

Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	1 242 563
Minskat resursbehov	- 1 034 219
Överföring från anslagen 22:2 och 22:3	26 000
Förslag 2001	234 344

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
234 344			-234 344	

Under anslaget redovisas utbetalningarna från Europeiska socialfonden för programperioden 1995–1999. Utbetalningarna avser delfinansiering av insatser inom ramen för strukturfondsmålen 2, 3, 4, 5b och 6 samt gemenskapsinitiativen. Från anslaget bekostas vidare den statliga medfinansieringen av mål 4 och insatser inom mål 6. Anslaget avslutas år 2001. I propositionen lämnas en redogörelse för de olika programmen.

Regeringen gör bedömningen att genomförandet av de mål som administrerats av fonden under perioden har fungerat väl och att erfarenheterna av programmen har utgjort ett viktigt underlag i utformningen av de nya socialfundsprogrammen i Sverige.

Motion

Centerpartiet förordar i motion A306 delvis att anslaget tas bort från utgiftsområde 13 och flyttas till utgiftsområde 14.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har som framgått ovan ställt sig bakom regeringens fördelning av anslagen på utgiftsområden och avstyrkt den av Centerpartiet föreslagna indelningen. Mot bakgrund härav avstyrker utskottet motion A306 delvis såvitt avser anslaget 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 1995–1999 och biträder regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget. I

Anslaget 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2000	Anslag	641 000	Utgifts- prognos	200 000
2001	Förslag	1 663 000		
2002	Beräknat	1 663 000		
2003	Beräknat	1 587 460		

Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	641 000
Ökat resursbehov	1 022 000
Förslag 2001	1 663 000

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
1 663 000			-1 663 000	

Under anslaget redovisas utbetalningarna från Europeiska socialfonden för programperioden 2000–2006. Utbetalningarna skall avse del av finansieringen av de insatser som görs inom de nya målen 1, 2 och 3 för strukturfonderna samt gemenskapsinitiativet Equal. Anslaget skall också bekosta en statlig medfinansiering av en satsning på kompetensutveckling inom mål 1 och 3.

Regeringens bedömning är att den övergripande strategin för mål 3 i Sverige är att stärka individens ställning på arbetsmarknaden genom kompetensutveckling av såväl arbetslösa som sysselsatta. I propositionen lämnas också en redovisning av regeringens bedömning av de övriga insatser som är tänkta att komplettera den nationella sysselsättningspolitiken. Dessa insatser kan delas in i fyra områden: 1) Kompetensutveckling av sysselsatta, 2) Ökad anställbarhet och företaggaranda, 3) Mångfald, integration och jämställdhet samt 4) Lokal utveckling.

Verksamhet inom strukturfondsprogrammen är av långsiktig karaktär, och åtagandena omfattar bl.a. fleråriga projekt, vilket kan medföra kostnader under kommande budgetår. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006, ingå ekonomiska förpliktelser

som innebär utgifter på högst 1 800 miljoner kronor under åren 2002–2008 (prop. yrk. 11).

2000/01:AU1

Motioner

Centerpartiet förordar i motion A306 delvis att anslaget tas bort från utgiftsområde 13 och flyttas till utgiftsområde 14.

I motion A206 anser *Sofia Jonsson (c)* att det, för att stimulera de minsta företagen att utveckla sin kompetens, krävs mer aktiva insatser och tydligare prioriteringar. De mindre företagen bör därför på ett helt annat sätt återspeglas i de nationella arbetsmarknadspolitiska målen och därmed åtgärderna inom mål 3. Medel bör öronmärkas för enmansföretagen och utbetalas enligt ett system som anpassats till dessa företags förutsättningar (yrk. 2 och 3).

Utskottets ställningstagande

Ett stärkande av såväl arbetslösa som sysselsatta personers ställning på arbetsmarknaden genom kompetensutveckling är det generella tillvägagångssätt som Sverige vill tillämpa vid verksamhet enligt mål 3. Utöver detta kommer insatser att vidtas som kompletterar den nationella sysselsättningspolitiken. Dessa insatser fördelas på fyra områden:

- Kompetensutveckling av sysselsatta
- Ökad anställbarhet och företaganda
- Mångfald, integration och jämställdhet samt
- Lokal utveckling.

Under insatsområdet ”Ökad anställbarhet och företaganda” är det meningen att bl.a. aktiva åtgärder skall vidtas med avsikt att förbättra möjligheterna för de grupper som står utanför arbetsmarknaden att kunna försörja sig själva, till utbildning eller jobbrotaion eller att starta eget.

Växtkraft mål 3 ersätter tidigare Mål 3 och Mål 4. Målet har till uppgift att stärka individens ställning på arbetsmarknaden. Insatserna riktas särskilt mot små och medelstora företag och arbetsplatser. Målet är tänkt att skapa möjligheter till förändringsarbete, kompetensutveckling och kompetensförsörjning i arbetslivet såväl för anställda i företag och offentlig sektor som för organisationer, ensamföretagare respektive arbetslösa. För genomförandet av programmet svarar det svenska ESF-rådet. Som exempel på projekt som kan stödjas inom mål 3 för anställda och ensamföretagare kan nämnas kompetensutveckling, nätverk, lokalt projektstöd, mångfald och företaganda.

Det anförda visar att de insatser som görs inom ramen för mål 3 beaktar de små och medelstora företagens behov av kompetensförsörjning m.m., både genom att medlen direkt kan komma ensamföretagare till del och genom att små företag även kan få stöd för utbildning och utveckling av kompetensen m.m. hos sin personal. Mot bakgrund därav anser utskottet inte att det för närvarande behövs några sådana förändringar som motionären efterlyser inom ramen för mål 3 vad avser de mindre företagen. Motion A206 yrkandena 2 och 3 avstyrks därför.

Med hänsyn till vad som anförts ovan om indelning av anslagen på utgiftsområden och då utskottet i övrigt biträder regeringens förslag till medelsan-

visning under anslaget avstyrks motion A306 delvis. I avsnitt 2.4 finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområdet.

Utskottet tillstyrker regeringens begäran om bemyndigande rörande anslaget 22:7 (prop. yrk. 11).

Anslaget 22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	14 649	Anslags- sparande	6 968
2000	Anslag	13 768	Utgifts- prognos	18 000
2001	Förslag	20 093		
2002	Beräknat	20 504 ¹		
2003	Beräknat	20 948 ¹		

¹ Motsvarar 20 093 tkr i 2001 års prisnivå.

Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	13 768
Pris- och löneomräkning	325
Ökat resursbehov	5 000
Överföring från anslaget 22:1	1 000
Förslag 2001	20 093

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
20 093			-20 093	

Anslaget avser kostnader för personal, projekt, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). IFAU:s uppgift är att främja, stödja och genomföra främst utvärderingsstudier av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder och studier av arbetsmarknadens funktionssätt.

Regeringen föreslår att 1 miljon kronor tillförs från anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader till följd av det behov som finns av den forskning som institutet bedriver samt att ytterligare 5 miljoner kronor tillförs på grund av att institutets uppgifter utvidgas.

Centerpartiet förordar i motion A306 delvis att anslaget tas bort från utgiftsområde 13 och att 13,9 miljoner kronor flyttas till utgiftsområde 14, vilket är 6,1 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har som framgår ovan avstyrkt den av Centerpartiet i motion A306 föreslagna fördelningen av anslag på utgiftsområden. Utskottet som inte heller anser att det framkommit några skäl för att frångå den av regeringen föreslagna medelsanvisningen under anslaget biträder denna och avstyrker motion A306 såvitt avser det nu berörda anslaget. I slutet av detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområdet.

Anslaget 22:9 Bidrag till administration av grundbelopp till icke anslutna

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	55 897	Anslags- sparande	136
2000	Anslag	62 445	Utgifts- prognos	62 445
2001	Förslag	63 244		
2002	Beräknat	64 379 ¹		
2003	Beräknat	65 669 ²		

¹Motsvarar 63 244 tkr i 2001 års prisnivå.

²Motsvarar 63 244 tkr i 2001 års prisnivå.

Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	62 445
Pris- och löneomräkning	799
Förslag 2001	63 244

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
63 244	-63 244		-63 244	

Anslaget avser vissa förvaltningskostnader i den kompletterande arbetslöshetskassan ALFA. Utgifterna avser administration av grundbeloppet för de icke anslutna och – under uppbyggnadsskedet budgetåren 1998–1999 om

dessa kostnader inte täcktes av anslutningsavgifterna – administrationen av ersättningen för dem som är anslutna till arbetslöshetskassan.

I en av AMS på regeringens uppdrag genomförd redovisning har det inte framkommit några skäl att ifrågasätta det sätt på vilka medlen har använts. De teknikinvesteringar som gjorts har av AMS bedömts som nödvändiga för ALFA-kassans fortsatta verksamhet.

Motioner

Moderaterna förordar i motion A301 att det införs en allmän arbetslöshetsförsäkring fr.o.m. den 1 oktober 2001. Partiet räknar med att en sådan försäkring skall belasta statsbudgeten med 300 miljoner kronor utöver regeringens förslag, och den ingår i tilldelningen av resurser under anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Bidrag till administration av grundbelopp till icke anslutna kan därmed utgå (yrk. 6).

Centerpartiet förordar i motion A306 delvis att anslaget tas bort från utgiftsområde 13 och att 63,4 miljoner kronor flyttas till utgiftsområde 14, vilket är 154 000 kronor mer än enligt regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ovan, under anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, behandlat Moderaternas förslag om en allmän arbetslöshetsförsäkring. Som framgår där delar utskottet inte Moderaternas uppfattning om hur en ny försäkring bör utformas och avstyrker därför motion A301 yrkande 6. Vad gäller Centerpartiets yrkande har utskottet som framgår ovan ställt sig bakom regeringens förslag till indelning av anslag på politikområden varför även motion A306 delvis avstyrks. Utskottet ställer sig bakom regeringens anvisning av medel under anslaget. I avsnitt 2.4 finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslaget 22:10 Bidrag till Samhall AB

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	4 262 419	Anslags- sparande	0
2000	Anslag	4 262 419	Utgifts- prognos	4 262 419
2001	Förslag	4 262 419		
2002	Beräknat	4 262 419		
2003	Beräknat	4 262 419		

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
4 262 419		-100 000	-4 262 419	+50 000

Från anslaget betalas ersättning till Samhall AB för de merkostnader som bolaget har jämfört med andra företag, t.ex. för den anpassade arbetstakten, därför att verksamheten finns i hela landet och med hänsyn till anställningstryggheten för anställda arbetshandikappade. Uppgiften för Samhall AB är att anordna, leda och samordna koncernens verksamhet för att ge meningsfullt och utvecklande arbete åt personer med arbetshandikapp där behoven finns. Utgifterna på anslaget styrs främst av antalet anställda med arbetshandikapp.

För år 2001 anser regeringen att Samhalls sysselsättningsmål bör vara oförändrat. Det innebär att Samhallkoncernen skall erbjuda en minsta sysselsättningsvolym för arbetshandikappade om 31,9 miljoner arbetstimmar, vilket motsvarar ca 27 000 personer under år 2001. Övriga mål för Samhalls verksamhet kommer att beslutas i samband med att regeringen sluter avtal med Samhall AB i december 2000.

Samhall AB har i avtalet mellan staten och Samhall AB för 2000 åtagit sig att utarbeta och redovisa hur Samhall som arbetsmarknadspolitisk åtgärd har en rehabiliterande effekt för arbetshandikappade anställda under tiden som de arbetar i Samhallkoncernen. En första delredovisning lämnades till Näringsdepartementet den 17 april 2000. Uppdraget kommer slutligt att redovisas i Samhalls budgetunderlag till regeringen för år 2002.

Samhall har i en skrivelse till regeringen i september 2000 bl.a. begärt att dess bolagsordning ändras så att Samhalls industriella och kommersiella verksamhet framgår tydligare vid beskrivningen av bolagets syfte. Bolaget pekade också på behovet av att bolagsordningen anpassas vad avser föremålet för bolagets verksamhet så detta bättre motsvarar den verksamhet som bolaget faktiskt bedriver.

Regeringen anser liksom Samhall att det tydligare av beskrivningen av Samhalls syfte bör framgå att bolaget skall producera efterfrågade tjänster och därigenom kunna skapa meningsfulla och utvecklande arbeten för personer med arbetshandikapp. Regeringen anser dessutom att det bör få ankomma på regeringen att, utan riksdagens hörande, i fortsättningen godkänna vilka branscher som Samhall skall verka inom eftersom det i framtiden oftare kan tänkas bli aktuellt att ändra bolagsordningen i det avseendet (prop. yrk. 14).

Motioner

Moderaterna yrkar i motion A301 (yrk. 12) avslag på regeringens förslag om ändring i Samhalls bolagsordning. Samhalls verksamhet bör inriktas mer på att ge de mest utsatt individerna arbete, inte på att konkurrera med det privata näringslivet.

Vänsterpartiet pekar i motion A220 på att Samhall skall vara verksamt i olika branscher över hela landet. Olika delar av Sverige har skilda näringsstrukturer. För att kunna erbjuda arbetshandikappade sysselsättning är det därför nödvändigt att Samhall är aktivt inom de näringar som finns i respektive region. Det underlättar också övergångar. En ändrad branschriktning kan få regionalpolitiska konsekvenser. Det bör därför utarbetas en rapport om hur det beslut som riksdagen fattade, i enlighet med betänkandet

1996/97:AUI, om att regionalpolitiska hänsyn skall tas i samband med omstruktureringar av Samhalls verksamhet, har fullföljts (yrk. 1).

Sverige som helhet är tudelat när det gäller arbetslöshet. Sysselsättningsmål och arbetslöshetsmål uppnås i vissa delar medan andra delar fortfarande har stora problem. Insatser för arbetshandikappade är viktiga för att bryta långtidsarbetslöshet. Därför är det angeläget att dela upp Samhalls sysselsättningsmål på regional basis (yrk. 2).

Kristdemokraterna anför i motion A278 att problemet för ett företag som Samhall är balansen mellan det sociala uppdraget och uppgiften att driva verksamheten så affärsmässigt effektivt som möjligt. Frågan är om inte Samhalls volym bör minska något och en ökad tonvikt läggas på lönebidraget som instrument för att hjälpa de arbetshandikappade. Mot den bakgrunden har Kristdemokraterna valt att föra över 100 miljoner kronor från anslaget Bidrag till Samhall AB till anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade (yrk. 32 delvis).

Riksdagen bör underställas frågor om ändring av bolagsordningen i Samhall, men bolagsordningen bör kunna utformas så att regeringen ges mandat att avgöra i vilka branscher som Samhall skall verka. Det bör också göras en utvärdering av Samhalls inriktning och uppdrag, däribland bolagsordningen (yrk. 17).

Centerpartiet förordar i motion A306 delvis att anslaget tas bort från utgiftsområde 13 och flyttas till utgiftsområde 14.

Folkpartiet anser i motion A263 att anslaget till Samhall bör öka med 50 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrk. 27 delvis).

Ett motsvarande yrkande har framställts av *Folkpartiet* i motion Fi211 (yrk. 17 delvis).

I motion A228 pekar *Lars Wegedal m.fl. (s)* på att RRV i en rapport (2000:14) konstaterat brister rörande Samhalls verksamhet i förhållande till de uppsatta målen. Det bör därför göras en total översyn av verksamheten i syfte att stärka de arbetshandikappades ställning på arbetsmarknaden.

I motion A234 anser *Margareta Andersson och Kenneth Johansson (båda c)* att regeringen bör låta utreda en möjlighet att överklaga Kontaktrådet Samhall–Näringslivets beslut när ett företag anser sig ha blivit utsatt för osund konkurrens av Samhall.

I motion A247 pekar *Ola Karlsson m.fl. (m, kd, c, fp)* på de oförenliga mål som uppställs för Samhalls verksamhet. En stor del av den verksamhet som Samhall bedriver innebär en konkurrens som drabbar de privata, vinstdrivande företagen, som av olika skäl tappar marknadsandelar eller helt konkurreras ut av Samhalls verksamhet. Detta skulle kunna undvikas om näringslivet i högre grad än vad som sker i dag kunde ta emot arbetshandikappade och om stödet till den enskilde arbetshandikappade utformades som en individuellt anpassad kostnadsersättning/bidrag som följer den enskilde oavsett i vilket företag han eller hon har sin anställning.

Om staten, landstingen och kommunerna kunde bekosta, bidra till eller finansiera praktiska engångsbehov för företag som anställer arbetshandikap-

pade, skulle på det sättet arbetstillfällena kunna spridas över branscher, små och stora företag och även geografiskt med mindre koncentrerade konkurrensstörningar som följd. Dessutom skulle möjligheterna för arbetshandikappade att komma in i det ordinarie arbetslivet öka (yrk. 1).

En växling av resurser från nuvarande nivåer från Samhall till förmån för individuella och nivåanpassade kostnadsersättningar skulle öka flexibiliteten bland företagen, öka konkurrensneutraliteten och öka förståelsen för de insatser som syftar till att ge de arbetshandikappade en bättre ställning på den svenska arbetsmarknaden (yrk. 2).

I motion A248 (yrk. 1 och 2) förordar *Ragnwi Marcelind (kd)* en utredning av vinstsyftet med Samhalls verksamhet så att inte de som anställs rekryteras ur fel grupper. Vidare anser hon att utbildningsinsatserna måste intensifieras så att fler övergångar kan ske.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen konstaterar i propositionen har Samhall genomgått stora förändringar sedan verksamheten började 1980. Inte minst gäller det när formen för verksamheten övergick från stiftelse till bolag den 1 juli 1992. Denna övergång har bl.a. inneburit att bolaget fått bättre affärsmässiga förutsättningar för sin verksamhet och blivit effektivare. Förändringar har också skett i omfattningen av tjänste- och servicearbeten. Andelen sådana arbeten har ökat, bl.a. genom att konkurrensen hårdnat på industrisidan. Kundbehov och kundfokus har blivit viktigare. Exportandelen i Samhalls produktion har också ökat, vilket lett till att flera av Samhalls konkurrenter i dag finns i utlandet.

Samhall arbetar utifrån fyra likvärdiga mål:

- antalet arbetstillfällen för personer med arbetshandikapp
- andelen rekryteringar från grupper med svårare handikapp
- antalet övergångar (anställda med arbetshandikapp som lämnar Samhall) och
- ekonomiskt resultat mätt i behovet av statlig ersättning för Samhalls merkostnader i förhållande till andra företag.

Dessa mål kommer till uttryck i det syfte som styr Samhalls verksamhet i dag. Syftet som formulerades på 1980-talet, anges i bolagsordningen så att Samhall skall ”ge meningsfullt och utvecklande arbete åt arbetshandikappade där behoven finns”.

I några av motionerna tas frågor kring *målen* för Samhalls verksamhet upp. Bland annat vill motionärerna ha en överföring av medel från Samhall till mer individuella stöd som skulle riktas till företag m.m.

Utskottet vill här påminna om att RRV berört frågor kring målen m.m. för Samhalls verksamhet bl.a. i sin rapport Samhall – en effektiv åtgärd? (RRV 1999:18).

Som utskottet redovisat ovan i samband med behandlingen av anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade kommer AMS med anledning av

RRV:s rapporter om anställningar med lönebidrag och om Samhall att av regeringen få i uppdrag att kartlägga anställningar med lönebidrag i allmännyttiga organisationer för att lämna förslag till ett framtida regelverk för att bevilja anställningar med lönebidrag inom denna sektor. Regeringen anger i propositionen att den också avser att återkomma till riksdagen i fråga om utvecklingen i Samhall. Utskottet vill inte, som också anfördes ovan, föregripa detta arbete. Utskottet förutsätter emellertid att regeringen på ett noggrant sätt följer upp och beaktar de synpunkter som framförts av RRV. Med hänsyn till detta avstyrks motionerna A228 (s), A247 yrkandena 1 och 2 (m, kd, c, fp) och A248 yrkandena 1 och 2 (kd).

Vänsterpartiet tar i motion A220 upp frågor kring vilka *regionalpolitiska hänsyn* som Samhall skall ta i sin verksamhet.

Utskottet kan bara instämma i vad som anförts i motionen om att olika delar av Sverige har olika näringsstrukturer och att Samhall i likhet med alla andra företag måste anpassa sin verksamhet därefter, detta inte minst för att möjliggöra övergångar för anställda i Samhall till andra företag.

Det kan här pekas på vad som framkom i Regionalpolitiska utredningens slutbetänkande (SOU 2000:87). Där konstateras, efter en bred genomgång av de regionalpolitiska förutsättningarna i landet, bl.a. att det i dag är stor skillnad mellan olika regioner i fråga om vilka branscher som ger arbeten. Där framgår också att det under de senaste decennierna har skett en relativt stor förändring inom regionerna avseende branschstruktur m.m. Utredningen konstaterar också att den s.k. tudelningen av arbetsmarknaden är ett växande problem.

Utskottet vill här också hänvisa till vad som ovan (avsnitt 1.4 under rubriken Mål och andra övergripande frågor) anförts bl.a. om problemen med de stora regionala skillnader i tillväxt m.m. som råder generellt på arbetsmarknaden. Framhållas bör även att de problem som generellt finns i landet i allmänhet tenderar att vara än mer påtagliga för dem som har någon form av arbetshandikapp.

Utskottet instämmer i motionärernas synpunkt att det är viktigt att Samhall även fortsättningsvis ger möjligheter för arbetshandikappade över hela landet att få anställning inom koncernen. Som framgått ovan pågår för närvarande en översyn av Samhall mot bakgrund av de synpunkter som RRV lämnat på bolagets verksamhet. Utskottet anser därför inte att det för närvarande finns anledning att utarbeta en särskild rapport som efterlyses i motionen. Motion A220 yrkande 1 (v) avstyrks därför.

Som framgår av bl.a. det ovan nämnda slutbetänkandet från Regionalpolitiska kommittén sker en ständig förändring av förutsättningarna för olika branscher etc. att kunna ge sysselsättning i olika delar av landet. Utskottet kan inte heller se att det för närvarande skulle innebära någon omedelbar förbättring för de arbetshandikappades situation om en formell uppdelning av sysselsättningsmålet gjordes för Samhall på en regional basis. Utskottet utgår emellertid från att regeringen inom ramen för den pågående översynen noga belyser de regionalpolitiska aspekterna av Samhalls verksamhet. Motion A220 yrkande 2 (v) avstyrks.

Utskottet övergår härnäst till att behandla frågan om ändring av *Samhalls bolagsordning* vad avser syftet med verksamheten m.m.

Som regeringen anför i propositionen svarar den beskrivning som i dag görs i bolagsordningen av syftet med Samhalls verksamhet inte fullt ut mot den faktiska verksamhet som bolaget bedriver. Affärsutvecklingen inom bolaget har varit kraftig. Merkostnadsersättningen har till exempel minskat från ca 170 %, i början av 1980-talet, till ca 88 % i dag, av de arbetshandikappades löner. Denna minskning av merkostnadsersättningen har möjliggjorts genom fler och bättre affärer.

I förra årets budgetbetänkande (1999/2000:AU1) anförde arbetsmarknadsutskottet, efter det att regeringen väckt frågan om förändringar i Samhalls bolagsordning, att sådana ändringar som gäller mer grundläggande frågor även fortsättningsvis bör underställas riksdagen. Det gäller t.ex. sådana frågor som att ange syftet med bolagets verksamhet inklusive frågan om, och i så fall i vilken utsträckning, verksamheten skall få drivas i vinstsyfte och om aktierna i bolaget skall kunna medföra rätt till utdelning. Utskottet anförde vidare att också ändringar av föremålet för verksamheten framdeles borde underställas riksdagen, då det föreligger ett nära samband mellan å ena sidan verksamhetsidén och å andra sidan statens medelstilldelning för verksamheten och villkoren för denna. Detta motiverade enligt utskottets uppfattning att riksdagen behåller sitt inflytande över den aktuella regleringen i bolagsordningen parallellt med den möjlighet som riksdagen har att knyta anslagsvillkor till medelstilldelningen.

Utskottet kan nu konstatera att Samhall i dag bedriver sin verksamhet på i stort sett samma villkor som andra affärsdrivande företag. Utskottet har också förståelse för vad som anføres i propositionen om att en möjlighet för bolaget att anpassa sig efter kundbehoven är en förutsättning för att affärsverksamheten skall kunna fortsätta att utvecklas. Att affärsverksamheten utvecklas positivt är också en grundläggande förutsättning för att skapa arbetstillfällen för arbetshandikappade. En anpassning av bolagsordningen i enlighet med vad regeringen har föreslagit skulle leda till att en bättre överensstämmelse mellan bolagsordningen och bolagets verksamhet uppnås.

Utskottet vill här understryka att det är av stor betydelse att syftet med Samhalls verksamhet på ett tydligt sätt framgår av bolagsordningen då detta har avgörande betydelse för hur bolagets verksamhet i praktiken bedrivs.

Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag att det av Samhalls bolagsordning bör framgå att syftet är att bolaget skall producera efterfrågade varor och tjänster och genom detta kunna skapa meningsfulla och utvecklande arbeten för personer med arbetshandikapp.

Som utskottet berört ovan sker det en ständig förändring vad avser de branscher m.m. som har de bästa förutsättningarna för att skapa nya arbetstillfällen. Utskottet delar därför regeringens bedömning att Samhalls verksamhet, vad gäller produktion av varor och tjänster, kommer att stå under kontinuerlig förändring under de kommande åren, detta på grund av att Samhall hela tiden måste anpassa sin affärsinriktning för att kunna öka försäljningen och därmed också de arbetstillfällen som krävs för att kunna erbjuda arbete åt personer med arbetshandikapp. Det innebär att bolagsordningen, i den del som beskriver de branscher som bolaget skall verka inom, oftare kan

komma att behöva ändras. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag att det bör få ankomma på regeringen att, utan riksdagens hörande, i fortsättningen godkänna vilka branscher som Samhall skall verka inom. Utskottet vill dock understyrka att val av bransch kan ha betydande regionalpolitiska konsekvenser, vilket bör uppmärksammas. Utskottet vill också framhålla beträffande det övergripande syftet med Samhalls verksamhet att detta även i fortsättningen skall underställas riksdagen för prövning.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet propositionens yrkande 14 och avstyrker därmed motionerna A278 yrkande 17 (kd) och A301 yrkande 12 (m).

År 1980 skapades *Kontaktrådet Samhall–Näringslivet* för att säkerställa starka garantier för att Samhall skulle agera på ett konkurrensneutralt sätt. Rådet verkar som ett auktoritativt samarbetsorgan där huvudmännen är Företagarnas Riksorganisation, Svenska Handelskamarförbundet, Sveriges Industriförbund, Svensk Handel och Samhall. Kontaktrådet agerar både i principiella och individuella konkurrenspolicyfrågor som har anknytning till Samhallkoncernens affärsverksamhet. Det område som Kontaktrådet kan granska är vidare än det regelverk som gäller enligt konkurrenslagen. Det medför att Kontaktrådet bättre kan utreda och pröva eventuella klagomål som rör konkurrensfrågor med koppling till Samhalls affärsverksamhet. Utskottet anser att det är viktigt att konkurrenssnedvridning inte uppstår. Varje år genomför Samhallkoncernen ca 100 000 affärsavslut. Under de senaste åren har Kontaktrådet endast prövat två till tre ärenden per år. Med hänsyn till detta anser utskottet inte att den oro som motionärerna ger uttryck för utgör tillräckligt skäl för att införa en möjlighet till överklagande av Kontaktrådets beslut. Motion A234 (c) avstyrks därför.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till *medelsanvisning* och avstyrker därmed motionerna A306 delvis (c), A263 yrkande 27 delvis (fp), A278 yrkande 32 delvis (kd) och Fi211 yrkande 17 delvis (fp). I avsnitt 2.4 finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslaget 22:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Propositionen

Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1999	Utfall	7 229	Anslags- sparande	0
2000	Anslag	7 229	Utgifts- prognos	7 229
2001	Förslag	7 229		
2002	Beräknat	7 229		
2003	Beräknat	7 229		

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
7 229	-7 229		-7 229	

Stiftelsen Utbildning Nordkalotten drivs av Sverige, Finland och Norge enligt en överenskommelse från 1990. Från anslaget utgår ersättning till stiftelsen för de åtaganden svenska staten har för verksamheten samt kompensation för de kostnadsfördyringar som uppstår för Finland och Norge till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdespliktiga i Sverige. Utöver statsbidraget finansieras verksamheten genom intäkter för kurs- och uppdragsverksamhet. Till grund för verksamheten ligger stiftelsens stadgar och en överenskommelse mellan länderna.

Under året har förhandlingar pågått mellan de svenska, finska och norska regeringarna om en reviderad överenskommelse. Efter uppdrag från regeringen har AMS i augusti 2000 lämnat förslag om hur man skall kunna få till stånd ett effektivare utnyttjande av de utbildningsmöjligheter som tillhandahålls av Stiftelsen Utbildning Nordkalotten.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att anslaget för bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för budgetåret 2001 beräknas till 7,2 miljoner kronor.

Motioner

Moderaterna anser i motion A301 (yrk. 7) att verksamheten vid Stiftelsen Utbildning Nordkalotten bör avvecklas från budgetåret 2001.

Centerpartiet anser i motion A306 att anslaget skall föras från utgiftsområde 13 till det av partiet föreslagna utgiftsområde 14 där anslag som inte avser försörjningsstöd föreslås samlas. Partiets förslag om indelning i utgiftsområden avstyrks i betänkandets avsnitt 2.1.

Utskottets ställningstagande

Enligt vad utskottet erfarit har under hösten 2000 en ny överenskommelse slutits mellan de svenska, finska och norska regeringarna om verksamheten vid Stiftelsen Utbildning Nordkalotten under perioden 2000–2002.

Den reviderade överenskommelsen bygger på tidigare avtal men innehåller vissa förändringar; exempelvis skall företagsanknytningen i utbildningen utvecklas. Vidare skall stiftelsen verka för ökat nordiskt samarbete och för att den yrkeskompetens som deltagarna tillägnar sig i den av stiftelsen anordnade utbildningen medger rörlighet på den nordiska arbetsmarknaden.

Antalet utbildningsplatser kommer för svenskt vidkommande att uppgå till 140 under vart och ett av åren 2000–2002 medan Finland successivt ökar sitt antal från 50 platser år 2000 till 60 år 2001 och 70 år 2002. Norge minskar enligt avtalet sitt utnyttjande av antalet utbildningsplatser från 100 år 2000 till 70 platser under vart och ett av åren 2001 och 2002.

Såvitt utskottet kan bedöma bör den reviderade överenskommelsen underlätta en anpassning till förändrade krav på arbetsmarknaden. Vidare har utskottet erfarit att det förslag om effektivisering av stiftelsens verksamhet som tagits fram av AMS för närvarande bereds i Regeringskansliet. Utskottet

förutsätter att det kommer att genomföras uppföljning av kursdeltagarna efter utbildningen.

2000/01:AU1

Utskottet delar inte Moderaternas uppfattning i motion A307 att stiftelsens verksamhet bör avvecklas och biträder regeringens förslag till *medelsanvisning*. Motion A301 yrkande 7 (m) avstyrks därmed. I avsnittet 2.4 nedan återfinns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslaget 22:12 Bidrag till lönegarantiersättning

Propositionen

Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1999	Utfall	954 312	Anslags- sparande	188 688
2000	Anslag	877 000	Utgifts- prognos	913 000
2001	Förslag	530 000		
2002	Beräknat	388 000		
2003	Beräknat	416 000		

Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	877 000
Minskat resursbehov	-497 000
Överföring från anslag 22:2 och 22:3	150 000
Förslag 2001	530 000

Från anslaget finansieras utbetalning av ersättningar till arbetstagare för lönefordringar vid konkurs i enlighet med lönegarantilagen (1992:497). Vidare betalas från anslaget ersättningar till länsstyrelserna för deras arbete med utbetalning av lönegarantimedel samt till Kammarkollegiet för administrativa kostnader. Från och med budgetåret 2001 nettobudgeteras anslaget. Återvunna medel ur konkurser beräknas för budgetåret 2001 till 220 miljoner kronor.

Utbetalningen av bidrag till lönegarantiersättning har successivt minskat under perioden 1997–1999 och uppgick år 1999 till 954 miljoner kronor. Samma år återvanns 149 miljoner kronor från konkurser. Från och med 1999 finansierar anslaget endast utgifter för lönegarantiersättningar samt vissa administrationskostnader. Till skillnad från tidigare, då även räntor och amorteringar på skulden från lönegarantifonden betalades från anslaget, behöver kostnaderna för lönegarantiersättningar numera beräknas med större exakthet. Detta är ett av skälen till att det behövs ett tydligare myndighetsansvar för lönegarantin. På uppdrag av regeringen har Statskontoret utarbetat

rapporten En samlad administration av lönegarantin (1999:20). Rapporten har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

För budgetåret 2001 föreslår regeringen att anslaget till bidrag till lönegarantiersättning skall uppgå till 530 miljoner kronor.

Utskottet biträder regeringens anslagsberäkning. I avsnitt 2.4 nedan återfinns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslaget 22:13 Lernia AB

Propositionen

Anslagsberäkning

Tusental kronor

1999	Utfall	6 121	Anslags- sparande	4 979 ¹
2000	Anslag	4 368	Utgifts- prognos	4 564
2001	Förslag	936		
2002	Beräknat	0		
2003	Beräknat	0		

¹ Av anslagssparandet har 4 783 tkr förts bort från anslaget som en indragning av anslagsbelopp.

Beräkning av anslaget för 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	6 513
Minskat resursbehov	- 5 577
Förslag 2001	936

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
936			-936	

Från anslaget betalas utgifter för avveckling av outhyrda lokaler som Lernia AB (tidigare AmuGruppen AB) har enligt de kontrakt som övertogs från myndigheten AMU-gruppen. Enligt ett kontrakt från 1993 skall staten stå för 2/3 av hyreskostnaderna till år 2002.

Motioner

Moderaterna förordar i motion A301 (yrk. 8) att Lernia AB privatiseras.

Centerpartiet anser i motion A306 att anslaget skall föras från utgiftsområde 13 till det av partiet föreslagna utgiftsområde 14 där anslag som inte avser

försörjningsstöd föreslås samlas. Partiets förslag om indelning i utgiftsområden avstyrks i betänkandets avsnitt 2.1.

2000/01:AU1

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om *privatisering* av Lernia AB vidhåller utskottet sin flera gånger tidigare deklarerade uppfattning att det för närvarande inte är aktuellt med en privatisering av bolaget (bet. 1999/2000:AU1). Utskottet avstyrker motion A301 yrkande 8 (m).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning. I avsnitt 2.4 nedan återfinns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

2.4 Sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen 2000/01:AU1 m.m. på utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Av nedanstående tabell framgår regeringens och oppositionspartiernas förslag och fördelning på anslag av utgifterna under utgiftsområde 13.

Belopp i 1000-tal kronor

	Anslag	Regeringen	m	kd	c	fp
22:1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	4 458 277	-100 000	-50 000	-4 458 277	-800 000
22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	38 962 000	-1 943 000	-7 030 000	-3 439 000	-4 400 000
22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	5 761 086	-864 163	-2 060 000	-5 761 086	-1 490 000
22:4	Särskilda insatser för arbetshandkappade	6 975 607		+100 000	-6 975 607	+120 000
22:5	Rådet för europeiska socialfonden i Sverige	92 400			-92 400	
22:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 1995–1999	234 344			-234 344	
22:7	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	1 663 000			-1 663 000	
22:8	Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	20 093			-20 093	
22:9	Bidrag till administration av grundbelopp till icke anslutna	63 244	-63 244		-63 244	
22:10	Bidrag till Samhall AB	4 262 419		-100 000	-4 262 419	+50 000
22:11	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	7 229	-7 229		-7 229	
22:12	Bidrag till lönegarantiersättning	530 000				
22:13	Lernia AB	936			-936	
Summa		63 030 635	-2 977 636	-9 140 000	-26 977 635	-6 520 000

Av avsnitt 2.3 framgår att utskottet har anslutit sig till regeringens förslag om fördelning på anslag av utgifterna på utgiftsområde 13. Det innebär att propositionen tillstyrks i motsvarande del (prop. yrk. 15) samtidigt som motionerna A263 yrkande 27 (fp), A278 yrkande 32 delvis (kd), A301 yrkandena 3–7 (m), A306 (c) samt Fi211 yrkande 17 delvis (fp) avstyrks.

3 UO14 Arbetsliv

3.1 Arbetslivspolitik

Allmänna frågor

Propositionen

Politikområdet omfattar frågor inom arbetsmiljö, arbetsrätt, arbetsorganisation, arbetstid, lönebildning, frågor om jämställdhet och diskriminering i ar-

betslivet samt frågor om relationen mellan arbetstagare och arbetsgivare. Inom politikområdet agerar ett antal myndigheter såsom Arbetskyddsverket, Arbetslivsinstitutet, Arbetsdomstolen, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) och Medlingsinstitutet. Politikområdet omfattar också de medel som används till finansiering av Sveriges andel av kostnaderna för ILO:s verksamhet.

Arbetslivspolitikerna skall verka för att individer skall ha ett bra arbetsliv med väl fungerande arbetsvillkor i en bra och utvecklande arbetsmiljö. Den har också till uppgift att öka kunskap om och i arbetslivet. En central uppgift för arbetslivspolitikerna är att verka för jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män, jämlikhet mellan invandrare och infödda samt insatser för att motverka diskriminering och utestängning på grund av funktionshinder, etnisk bakgrund och sexuell läggning.

För att detta skall kunna uppnås föreslår regeringen, med upphävande av de nuvarande målen för arbetslivspolitikerna, att målet för politikområdet Arbetslivspolitik skall vara:

- Ett bra arbetsliv med väl fungerande arbetsvillkor (prop. yrk. 1).

Målet skall enligt regeringen uppnås genom:

- en bra och utvecklande arbetsmiljö
- ett arbetsliv präglad av integration och mångfald
- en ökad kunskap om och i arbetslivet
- en arbetsrätt som skapar trygghet, flexibilitet och delaktighet
- ett medvetet och långsiktigt jämställdhetsarbete.

Det nya målet innebär en sammanfattning av de arbetsuppgifter som tidigare fanns för arbetslivspolitikerna och innebär således inte några förändringar i sak jämfört med vad som gäller i dag. Arbetslivspolitikerna skall inom ramen för det angivna målet bidra till tillväxt, sysselsättning och ett konkurrenskraftigt näringsliv. Detta sker genom främjandet av en bra och utvecklande arbetsmiljö där individer inte förslits, skadas eller slås ut från arbetslivet och där det ges förutsättningar för bl.a. individuell utveckling och kreativitet. Därigenom bidrar arbetslivspolitikerna till produktivitet och effektivitet och i förlängningen leder detta till tillväxt och lägre samhällskostnader.

Regeringen anger i huvudsak följande prioriteringar.

En viktig förutsättning för ökad sysselsättning och tillväxt är en fortsatt hög prioritering av insatser för en god arbetsmiljö, integrering av arbetsmiljöarbetet i verksamheten, liksom av insatser mot arbetsskador.

I arbetslivet sker omvandling och förnyelse i en allt snabbare takt och det är viktigt att forskning och utveckling tar dessa fundamentala förändringar som utgångspunkt. Det är också angeläget att forskningen och utvecklingen, liksom tillsynen, i större omfattning bedrivs i samverkan med näringslivet samt lokala och regionala aktörer.

Arbetslivet skall präglas av integration och mångfald. Det är av största vikt att arbetslivet bättre klarar av att utnyttja den kompetens som finns hos inflyttade invånare både med hänsyn till internationaliseringen och utvecklingen mot att en allt mindre del av befolkningen kommer att vara i yrkesverksam ålder.

En annan fråga som bör prioriteras är jämställdhet mellan kvinnor och män inom arbetslivet. Forskningen inom jämställdhetsområdet bör därför vidareutvecklas. Möjligheterna för personer med funktionshinder att finna, få och behålla ett arbete skall också underlättas och allmänt skall insatser för att motverka utestängning och utslagning från arbetslivet prioriteras.

Arbetsrätten skall medverka till jämlikhet, delaktighet i arbetslivet samt till att det skapas trygghet och flexibilitet.

I propositionen lämnas en redogörelse för de åtgärder som vidtagits rörande bl.a. arbetsmiljö, lönebildning och arbetsrätt.

Motioner

Moderaterna yrkar i motion A301 (yrk. 22) avslag på regeringens förslag till mål för politikområdet och anser i stället att målen för arbetslivspolitikerna bör utformas i enlighet med vad partiet anför i sina respektive förslag som berör arbetslivsområdet. Bland förslagen finns bl.a. förändringar i skattesystemet, en sänkning av reservationslönerna och avskaffande av rätten till sympatiåtgärder för att förbättra lönebildningen. Inom arbetsrätten bör det vara individen som är bärare av arbetets rättigheter. Det bör också genomföras en decentralisering av lönebildningen samt införas en proportionalitetsprincip i medbestämmandelagen. Dessutom bör EU:s regelverk begränsas på det arbetsrättsliga området. Rörande arbetstiden bör arbetstidslagen upphävas och individuella arbetstidsavtal liksom mer flexibla lösningar av arbetstiden genomföras.

Centerpartiet anser i motion A307 att de kostnader som är kopplade till försörjningsstödet skall återfinnas inom utgiftsområde 13. Kostnader som inte är hänförliga till försörjningsstöd skall återföras till utgiftsområde 14.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att arbetslivspolitikerna skall bidra till tillväxt, sysselsättning och ett konkurrenskraftigt näringsliv. För att detta skall kunna uppnås krävs därför att politiken främjar en bra och utvecklande arbetsmiljö som skyddar individerna från att förslitas, skadas eller slås ut från arbetslivet. För närvarande sker dock en ökning av arbetsskador liksom sjukdomar relaterade till stress och hög arbetsbelastning. Utskottet ser med stor oro på denna utveckling som inte passivt kan accepteras utan kräver kraftfulla åtgärder. Utskottet vill här också hänvisa till vad som ovan (avsnitt 1.4 under rubriken Arbetsmarknad och arbetsliv) anför om sambandet mellan arbetsmarknads- och arbetslivsfrågor. Utskottet ser därför mycket positivt på den betoning som regeringen särskilt gör av insatser mot arbetsskador och för en god arbetsmiljö. Utskottet ansluter sig också till de prioriteringar som regeringen förespråkar vad gäller behovet av en ökad mångfald och integration i arbetslivet liksom behovet av ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Utskottet anser att det av regeringen föreslagna målet för arbetslivspolitikerna – Ett bra arbetsliv med väl fungerande arbetsvillkor – är ett lättbegripligt och sammanfattande uttryck för dessa strävanden och tillstyrker därför detta liksom att de tidigare gällande målen för arbetslivspolitikerna skall upphöra att gälla.

I likhet med regeringen menar utskottet att målet för politikområdet bäst uppnås genom:

- en bra och utvecklande arbetsmiljö
- ett arbetsliv präglad av integration och mångfald
- en ökad kunskap om och i arbetslivet
- en arbetsrätt som skapar trygghet, flexibilitet och delaktighet och
- ett medvetet och långsiktigt jämställdhetsarbete.

Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag till mål för politikområdet Arbetslivspolitik. Det innebär också att motion A301 yrkande 22 (m) avstyrks.

Centerpartiet har i två motioner, A306 och A307, föreslagit en annan fördelning av anslagen på utgiftsområdena 13 och 14 än regeringen. I A306 föreslås att vissa anslag skall tas bort från utgiftsområde 13 och i A307 att motsvarande anslag skall läggas under utgiftsområde 14.

Som framgår ovan i avsnitt 2 har utskottet valt att ställa sig bakom regeringens bedömning av fördelningen av anslagen på utgiftsområden m.m. Utskottet avstyrker därför också motion A307 (c).

Anslaget 23:1 Arbetsmiljöverket

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	406 948	Anslags- sparande	11 573
2000	Anslag	392 685	Utgifts- prognos	394 556
2001	Förslag	550 413		
2002	Beräknat	559 531 ¹		
2003	Beräknat	572 080 ¹		

¹ Motsvarar 547 672 tkr i 2001 års prisnivå.

Anslagsberäkning

Tusental kronor

Anslag 2000	392 685
Pris- och löneomräkning	4 528
Ökat resursbehov	70 000
Överföring från anslaget 23:3	83 200
Förslag 2001	550 413

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
550 413	-90 000	-70 000		

Från anslaget finansieras kostnaderna för lokaler samt övriga förvaltningskostnader vid Arbetarskyddsstyrelsen och Yrkesinspektionen. Arbetarskyddsverket har till uppgift att se till att arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningen efterlevs. Verket skall utarbeta och sprida information i syfte att förbättra arbetsmiljön. Arbetarskyddsstyrelsen meddelar bl.a. föreskrifter på arbetsmiljöområdet och är chefsmyndighet för Yrkesinspektionen. Yrkesinspektionen är regional tillsynsmyndighet på arbetsmiljö- och arbetstidsområdet och är uppdelad på tio distrikt.

Regeringen överlämnade i maj i år en proposition till riksdagen med förslag om att myndigheterna Arbetarskyddsstyrelsen och Yrkesinspektionen skall ombildas till en myndighet, Arbetsmiljöverket, för att effektivisera verksamheten. Som en följd härav avvecklas Arbetarskyddsstyrelsen och Yrkesinspektionen.

Regeringen gör bedömningen att Arbetarskyddsverket uppnått de uppsatta målen. Regeringen föreslår att Arbetarskyddsverket skall ta över ansvaret för administration av delar av de partsmedel som Arbetslivsinstitutet ansvarar för. Till följd härav överförs från anslaget 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m. (tidigare anslag 14:2 Arbetslivsinstitutet) 83,2 miljoner kronor.

Regeringen föreslår en förstärkning av anslaget med 70 miljoner kronor från och med år 2001 i syfte att möjliggöra personalförstärkning inom Arbetarskyddsverkets (Arbetsmiljöverkets) tillsynsverksamhet samt metod- och kompetensutveckling, främst med inriktning mot organisatoriska frågor.

Motioner

Moderaterna avstyrker i motion A301 den av regeringen föreslagna höjningen av anslaget på 70 miljoner kronor och föreslår att anslaget bestäms till 460,4 miljoner kronor, vilket är 90 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrk. 13).

Kristdemokraterna anför i motion A278 att de rationaliseringsvinster som kan göras när Arbetarskyddsstyrelsen och Yrkesinspektionerna slås samman till det nya Arbetsmiljöverket innebär att det av regeringen föreslagna tillskottet på 70 miljoner kronor inte behövs varför anslaget bör sänkas i motsvarande mån (yrk. 29 och 32 delvis).

Utskottets ställningstagande

Ohälsa förorsakad av förhållanden i arbetslivet är ett oacceptabelt och växande problem som medför stort mänskligt lidande och betydande kostnader både för individen och samhället. Arbetsmiljön är därmed av stor betydelse för utvecklingen av arbetslivet. Utskottet delar regeringens syn att stor vikt bör läggas vid en förstärkt tillsyn av arbetsmiljön och att Arbetsmiljöverket har en central roll i detta arbete som kräver ökade resurser. Utskottet biträder regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget varför motionerna A278 yrkandena 29 och 32 delvis (kd) samt A301 yrkande 13 (m) avstyrks. I avsnittet 3.4 nedan finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslag på utgiftsområde 14.

Med hänsyn till att anslaget från och med den 1 januari 2001 skall finansiera kostnader för lokaler och administration m.m. för det nya Arbetsmiljöverket anser utskottet att benämningen på anslaget bör ändras till Arbetsmiljöverket.

Anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet

Propositionen

Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1999	Utfall	136 042	Anslags-sparande	6 703
2000	Anslag	155 396	Utgifts-prognos	160 000
2001	Förslag	321 318	¹	
2002	Beräknat	333 854	²	
2003	Beräknat	340 899	²	

¹ Fr. o. m. 2001 föreslås en förändring av anslaget som innebär att förvaltningsmedel på anslaget 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m. förs över till anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet.

² Motsvarar 327 437 tkr i 2001 års prisnivå.

Anslagsberäkning

Tusental kronor

Anslag 2000	155 396
Pris- och löneomräkning	1 537
Överföring från anslaget 23:3	169 385
	-5 000
Överföring till anslaget 38:2 inom utg.omr. 24	
Förslag 2001	321 318

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
321 318	-17 672	-50 000		

Arbetslivsinstitutet har till uppgift att bedriva och främja forskning, utveckling och utbildning som rör arbetsliv, arbetsmiljö och relationer på arbetsmarknaden. Institutet skall för att uppnå detta samverka med näringsliv, fackliga organisationer, myndigheter, vetenskapliga institutioner samt universitet och högskolor i och utanför Sverige.

Arbetslivsinstitutet skall bl.a. bedriva och främja en långsiktig kunskaps- och kompetensuppbyggnad samt bidra till informations- och kunskapsöverföring inom arbetslivsområdet.

Anslaget omfattade för budgetåret 1999 delar av Arbetslivsinstitutets förvaltningskostnader. Regeringen gör bedömningen att en tydligare fördelning mellan institutets förvaltningskostnader och kostnader för bidrag till arbetsmarknadens parter skulle underlätta styrning och uppföljning av förvaltningen och anser därför att anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet fortsättningsvis skall

avse institutets samtliga förvaltningskostnader såsom administration, lokaler och kapitalkostnader samt forsknings-, utvecklings- och utbildningsstödande verksamhet.

Arbetslivsinstitutet har under år 2000 bemyndigats att besluta om medel för bidrag och uppdrag som medför utgifter för budgetåren 2001–2004 inom en ram som tillsammans med tidigare fattade beslut får uppgå till högst 250 miljoner kronor. Med anledning av Arbetslivsinstitutets minskade behov av bemyndigande om ekonomiska förpliktelser bör bemyndiganderamen för år 2001, i fråga om ramanslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet, uppgå till högst 180 miljoner kronor för budgetåren 2002–2005 (prop. yrk. 3).

Motioner

Moderaterna förordar i motion A301 en successiv neddragning av anslaget i takt med att de effektiviseringar som genomförs får genomslag och anser att anslaget bör bestämmas till 303,6 miljoner kronor, vilket är 17,7 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrk. 14).

Kristdemokraterna konstaterar i motion A278 att anslaget till Arbetslivsinstitutet höjts kraftigt. Institutet bör kunna genomföra en del rationaliseringar och fokusera sin verksamhet, bl. a. minska en del av sin bidragsgivning och ambitioner på vissa områden. Kristdemokraterna delar regeringens bedömning att Arbetslivsinstitutet bör prioritera den arbetslivsinriktade forskningen på arbetsorganisationsområdet. Kristdemokraterna vill också poängtera att forskningen och dess resultat bör komma dem som berörs till del. Sammantaget medför detta att anslaget kan minskas med 50 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för år 2001, 100 miljoner kronor för år 2002 och 130 miljoner kronor för år 2003 (yrk. 30 och 32 delvis).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka betydelsen av forskning och utveckling som rör de snabba och djupgående förändringar som pågår i arbetslivet för att sunda och utvecklande arbetsvillkor skall kunna upprätthållas och kombineras med en effektiv ekonomi med trygghet, god hälsa och demokratiskt inflytande för arbetstagarna. Utskottet, som biträder regeringens förslag till bemyndigande och medelsanvisning, avvisar i och med det besparingsförslagen i motionerna A278 yrkandena 30 och 32 delvis (kd) samt A301 yrkande 14 (m). I avsnittet 3.4 nedan finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslag på utgiftsområde 14.

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	386 729	Anslags- sparande	142 937
2000	Anslag	308 585	Utgifts- prognos	392 000
2001	Förslag	46 000	¹	
2002	Beräknat	46 000		
2003	Beräknat	46 000		

¹ Fr. o. m. 2001 föreslås en förändring av anslaget som innebär att förvaltningsmedel på anslaget 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m. förs över till anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet samt att delar av bidragen till arbetsmarknadens parter förs över till anslaget 23:1 Arbetsmiljöverket

Anslagsberäkning

Tusental kronor

Anslag 2000	308 585
Överföring till anslag 23:2	-169 385
Överföring till anslag 23:1	-83 200
Överföring till anslag 38:2 inom utg.omr. 24	-10 000
Förslag 2001	46 000

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
46 000	-2 300	-20 000		-25 000

Anslaget byter namn till 22:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m. Under anslaget kvarstår Arbetslivsinstitutets kostnader för bidrag till arbetsmarknadens parter avseende vissa utbildningsinsatser samt till viss EU-bevakning m.m. Bidrag för regionala skyddsombud, informationsinsatser samt standardiseringsverksamhet förs över till Arbetsmiljöverket.

Motioner

Moderaterna förordar i motion A301 en successiv neddragning av anslaget i takt med att effektiviseringarna får effekt och anser att anslaget bör bestämmas till 43,7 miljoner kronor, vilket är 2,3 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrk. 15).

Kristdemokraterna föreslår i motion A278 (yrk. 32 delvis) att anslaget minskas med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

I motion Fi211 (yrk. 17 delvis) förordar *Folkpartiet* att anslaget minskar med 25 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Utskottet som biträder regeringens förslag till indelningen av anslag och medelsanvisning avvisar i och med det besparingsförslagen i motionerna A278 yrkande 32 delvis (kd), A301 yrkande 15 (m) och Fi211 yrkande 17 delvis (fp). I avsnittet 3.4 nedan finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslag på utgiftsområde 14.

Anslaget 23:4 Arbetsdomstolen

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	16 850	Anslags- sparande	733
2000	Anslag	17 920	Utgifts- prognos	17 816
2001	Förslag	18 158		
2002	Beräknat	18 554 ¹		
2003	Beräknat	18 971 ¹		

¹ Motsvarar 18 158 tkr i 2001 års prisnivå

Anslagsberäkning

Tusental kronor

Anslag 2000	17 920
Pris- och löneomräkning	238
Förslag 2001	18 158

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
18 158	-18 158			

Anslaget svarar för kostnader för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader avseende Arbetsdomstolens verksamhet. Arbetsdomstolen prövar mål enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

Motion

Moderaterna anser i motion A301 (yrk. 16) att Arbetsdomstolen bör läggas ned, vilket medför att anslaget utgår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har senast i betänkandet 1999/2000:AU1 behandlat ett motionsförslag från Moderaterna om nedläggning av Arbetsdomstolen. Utskottet anser liksom tidigare att det inte är aktuellt att lägga ned Arbetsdomstolen. Motion A301 yrkande 16 (m) avstyrks därför. Utskottet biträder regeringens förslag

till medelsanvisning under anslaget. I avsnittet 3.4 finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

2000/01:AU1

Anslaget 23:6 Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	76	Anslags- sparande	-3
2000	Anslag	57	Utgifts- prognos	54
2001	Förslag	58		
2002	Beräknat	59 ¹		
2003	Beräknat	61 ¹		

¹ Motsvarar 58 tkr i 2001 års prisnivå

Anslagsberäkning

Tusental kronor

Anslag 2000	57
Pris- och löneomräkning	1
Förslag 2001	58

Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar (SNAU) avger utlåtanden i frågor som avser tillämpningen av lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar. Om tvist uppstår mellan arbetstagare och arbetsgivare kan någon av dem inhämta utlåtande från nämnden.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget. I avsnitt 3.4 nedan finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslag på utgiftsområde 14.

Anslaget 23:7 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	19 967	Anslags- sparande	726
2000	Anslag	24 195	Utgifts- prognos	24 195
2001	Förslag	22 195		
2002	Beräknat	22 195		
2003	Beräknat	22 195		

Anslagsberäkning

Tusental kronor

Anslag 2000	24 195
Överföring till anslaget 38:8 inom utg.omr. 24	-2 000
Förslag 2001	22 195

Anslaget finansierar Sveriges andel av kostnaderna för verksamheten inom Internationella arbetsorganisationen (ILO).

Utskottet biträder regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget. I avsnittet 3.4 nedan finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslag på utgiftsområde 14.

Anslaget 23:8 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	1 121	Anslags- sparande	-121
2000	Anslag	3 098 ¹	Utgifts- prognos	2 997
2001	Förslag	3 816		
2002	Beräknat	3 898 ²		
2003	Beräknat	3 986 ²		

¹ Varav 80 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2000

² Motsvarar 3 816 tkr i 2001 års prisnivå

Anslagsberäkning

Tusental kronor

Anslag 2000	3 018
Pris- och löneomräkning	43
Tilläggsbudget i samband med vårpropositionen 2000	80
Överföring från anslag 22:1 inom utg.omr. 13	700
Överföring till anslag 10:5 inom utg.omr. 8	-25
Förslag 2001	3 816

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
3 816	-3 816			

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) startade sin verksamhet den 1 maj 1999. Huvuduppgiften för ombudsmannen är att se till att lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning efterföljs. Därutöver skall ombudsmannen verka för att diskriminering på grund av sexuell läggning inte heller förekommer inom andra områden i samhället.

Under 1999 har ombudsmannen förutom att bygga upp myndigheten i huvudsak ägnat sig åt utbildning, information och opinionsbildning.

Motion

Moderaterna föreslår i motion A301 att de fyra ombudsmännen mot diskriminering i arbetslivet slås ihop till en gemensam myndighet. Det medför bl.a. att anslaget till HomO utgår (yrk. 17).

Under utgiftsområde 14 föreslås för den nyinrättade myndigheten ett nytt anslag 1:3 Ombudsmannen mot diskriminering, som tillförs 32,9 miljoner kronor (yrk. 21).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen (bet. 2000/01:KU3, rskr. 2000/01:33–35) givit regeringen i uppdrag att utreda frågan om en sammanslagning av Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Barnombudsmannen (BO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO). Utskottet, som inte vill föregripa en sådan översyn, avstyrker motion A301 yrkandena 17 och 21 (m) i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Utskottet biträder i övrigt regeringens förslag till medelsanvisning på anslaget. I avsnittet 3.4 nedan finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslag på utgiftsområde 14.

Anslaget 23:9 Medlingsinstitutet

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2000	Anslag	11 250 ¹	Utgifts- prognos	11 250
2001	Förslag	45 207		
2002	Beräknat	46 196 ²		
2003	Beräknat	47 247 ²		

¹ Medlingsinstitutet bildades 1 juni 2000

² Motsvarar 45 207 tkr i 2001 års prisnivå

Anslagsberäkning

Tusental kronor

2000/01:AU1

Anslag 2000	11 250
Pris- och löneomräkning	3 957
Överfört från anslag 1:6 inom utg.omr. 2	26 000
Överfört från anslag 22:1 inom utg.omr. 13	5 000
Överfört till anslaget 1:1 inom utg.omr. 2	-1 000
Förslag 2001	45 207

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
45 207	-20 000	-26 000		

Medlingsinstitutet bildades den 1 juni 2000 samtidigt som Statens förlikningsmännaexpedition avvecklades. Medlingsinstitutet har till uppgift att medla i arbetstvister och verka för en väl fungerande lönebildning. Anslaget avser finansiering av kostnaderna för institutets personal, lokaler och statistik samt övriga förvaltningskostnader.

I och med att statistikansvaret för den officiella lönestatistiken förs över från Statistiska centralbyrån (SCB) till Medlingsinstitutet ökas anslaget med 26 miljoner kronor. Anslaget ökas med ytterligare 5 miljoner kronor för att möjliggöra förbättringar av lönestatistiken samtidigt som anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader minskas med motsvarande belopp.

Motioner

I motion A301 förordar *Moderaterna* att Medlingsinstitutets uppdrag begränsas varför anslaget kan minskas med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrk. 18).

Kristdemokraterna anser i motion A278 att ansvaret för statistiken skall ligga kvar hos SCB och föreslår därför att anslaget minskas med 26 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrk. 32 delvis).

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som biträder regeringens förslag till medelsanvisning, avvisar i och med det besparingsförslagen på anslag 23:9 i motion A301 yrkande 18 (m) och i motion A278 yrkande 32 delvis (kd). I avsnitt 3.4 nedan finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslag på utgiftsområde 14.

Allmänna frågor

Propositionen

Politikområdet omfattar samordningsansvar för jämställdhetspolitiken i stort samt anslagen för Jämställdhetsombudsmannen (JämO) och särskilda jämställdhetsåtgärder.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att målet för politikområdet Jämställdhetspolitik skall vara att kvinnor och män skall ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden (prop. yrk. 2).

Jämställdhetspolitikens mål innebär en jämn fördelning av makt och inflytande, samma möjligheter till ekonomiskt oberoende, lika villkor och förutsättningar i fråga om företagande, arbete och arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter i arbetet. Det innebär också lika tillgång till utbildning och möjligheter till utveckling av personliga ambitioner, intressen och talanger, delat ansvar för hem och barn samt frihet från könsrelaterat våld.

Måluppfyllelsen för jämställdhetspolitiken skall ske även inom andra politikområden.

Jämställdhetspolitikens inriktning på utvecklings- och förändringsarbete i syfte att främja jämställdhet mellan kvinnor och män ligger fast, liksom arbetet med att vidareutveckla metoder och strategier för att införliva jämställdhetsperspektivet inom alla politikområden.

Motion

Moderaterna förordar i motion A301 (yrk. 23) avslag på regeringens förslag till mål för politikområdet Jämställdhetspolitik och menar att det behövs en ny inriktning av jämställdhetspolitiken så att den bidrar till att självständiga kvinnor och män själva kan forma sin tillvaro enligt egna önskemål och behov. Därvid har familjepolitik och skattepolitik stor betydelse. Partiet vill också bl.a. avskaffa den offentliga sektorns monopol på kvinnodominerade områden.

Utskottets ställningstagande

I sitt yttrande (bilaga 3 till arbetsmarknadsutskottets protokoll 2000/01:5) till finansutskottet över ramar m.m. i budgetpropositionen för år 2001 har arbetsmarknadsutskottet fört ett resonemang om det föreslagna målet för politikområde Jämställdhet. Utskottet har därvid bl.a. anfört följande.

Målet för politikområdet *Jämställdhet* finns formulerat under utgiftsområde 14. Målet skall vara att kvinnor och män skall ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden. Det innebär enligt propositionen en jämn fördelning av makt och inflytande, samma möjligheter till ekonomiskt oberoende, lika villkor och förutsättningar i fråga om företagande, arbete, arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter i arbetet. Det innebär också lika tillgång till utbildning och möjligheter till utveckling av personliga ambitioner, intressen och talanger, delat ansvar för hem och barn samt frihet från könsrelaterat våld. Det anges också att politikområdet 'omfattar samordningsansvar för jämställdhetspolitiken i stort - -'. I beskrivningen av politikområdet i Volym 1, s. 186, sägs att det omfattar 'regeringens samlade insatser för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män'.

Det kan också noteras att regeringen under utgiftsområde 14 beskriver insatser som ligger utanför utskottets beredningsområde. Med anledning av förteckningen i Volym 1, s. 195, som anger politikområdena fördelade per utgiftsområde, bör det påpekas att de frågor som rör politikområdet Jämställdhet till stor del är icke-budgetrelaterade, t.ex. jämställdhetslagen. Det kan konstateras att kopplingen är svag mellan de totala insatserna på politikområdet och de anslag som är hänförliga dit.

Det föreslagna målet är betydligt vidare än arbetsmarknadsutskottets beredningsområde enligt tilläggsbestämmelsen i 4.6.15 riksdagsordningen, som enbart talar om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet.

Förutom att det rent principiellt kan vara betänkligt att ett politikområde hänförs till ett utskott som inte har motsvarande beredningsansvar enligt riksdagsordningen kan det uppkomma praktiska problem t.ex. vid remittering av propositioner och motioner. Redan i dag föranleder jämställdhetsfrågornas sektorsövergripande karaktär vissa svårigheter i det hänseendet. Frågan kan ställas hur ett motionsyrkande som tar sikte på en del av målet som har tydlig koppling till ett annat utskotts beredningsområde skall hanteras. Arbetsmarknadsutskottet anser att jämställdhetsaspekterna bör genomsyra varje politikområde. Att insatserna samordnas inom Regeringskansliet får inte för riksdagens del innebära att det politiska beredningsansvaret läggs på ett enda utskott.

Även om utskottet som framgått kan se vissa komplikationer med den föreslagna målformuleringen är utskottet ändå berett att tillstyrka denna (prop. yrk. 2). Därmed avstyrker utskottet motion A301 yrkande 23 (m).

Anslaget 24:1 Jämställdhetsombudsmannen

Propositionen

Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1999	Utfall	17 162	Anslags- sparande	980
2000	Anslag	16 708	Utgifts- prognos	17 688
2001	Förslag	18 942		
2002	Beräknat	19 343 ¹		
2003	Beräknat	19 770 ¹		

1) Motsvarar 18 708 i 2001 års prisnivå

Anslagsberäkning

Tusental kronor

Anslag 2000	16 708
Pris- och löneomräkning	234
Ökat resursbehov, överföring från anslag 22:3 inom utg.omr. 13	2 000
Förslag 2001	18 942

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
18 942	-18 942			

Från anslaget betalas kostnader för JämO med kansli och för Jämställdhetsnämnden. De huvudsakliga faktorer som styr utgifterna på området är anmälningar om könsdiskriminering respektive arbetsgivares bristande förmåga att leva upp till jämställdhetslagens krav på aktiva åtgärder. Vidare styrs utgifterna av JämO:s insatser för att följa upp lagens krav på aktiva åtgärder och för att fullgöra det informationsansvar som ålagts myndigheten.

Mot bakgrund av förslag om vissa ändringar i jämställdhetslagen bedömer regeringen att JämO:s arbete med rådgivning och stöd kommer att utökas. Anslagsnivån bör därför höjas med 2 miljoner kronor till 18,9 miljoner kronor.

Motion

I motion A301 (yrk. 19) föreslår *Moderaterna* en sammanläggning till en myndighet av de fyra ombudsmän, däribland Jämställdhetsombudsmannen, som har till uppgift att utöva tillsyn över diskriminering i arbetslivet. Anslag 24:1 bör därmed utgå. I motionen förordar *Moderaterna* vidare att ett nytt anslag uppförs under utgiftsområde 14 för det nya ombudsmannainstitutet.

Utskottets ställningstagande

Som framgått har riksdagen nyligen (bet. 2000/01:KU3, rskr. 2000/01:33–35) givit regeringen i uppdrag att utreda frågan om en sammanslagning av Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Barnombudsmannen (BO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO). Utskottet vill som ovan anförts inte föregripa denna översyn och avstyrker därmed motion A301 yrkande 19 (m).

Utskottet anser att JämO:s insatser mot könsdiskriminering och bristande jämställdhetsarbete i arbetslivet är av stor betydelse och bör förstärkas. Regeringens medelsberäkning under anslag 24:1 tillstyrks av utskottet. Den föreslagna ökningen av anslaget får ses som rimlig med hänsyn till de uppgifter som tillkommer för Jämställdhetsombudsmannen till följd av de ändringar i jämställdhetslagen som riksdagen nyligen antagit (prop. 1999/2000:143, bet. 2000/01:AU3, rskr. 2000/01:4). I avsnitt 3.4 nedan återfinns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Propositionen

Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1999	Utfall	6 260	Anslags- sparande	30 883
2000	Anslag	13 706	Utgifts- prognos	44 589
2001	Förslag	13 706		
2002	Beräknat	13 706		
2003	Beräknat	13 706		

Tusental kronor

Regeringens förslag	Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag			
	m	kd	c	fp
13 706	-6 853			

Från anslaget betalas kostnader för jämställdhetsåtgärder som syftar till att främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Anslagsmedlen används till projekt och insatser för att främja utvecklingen mot jämställdhet på särskilt angelägna områden samt till att pröva metoder m.m. för jämställdhetsarbete.

Motion

Med motiveringen att anslaget utnyttjats i ringa omfattning anser *Moderaterna* i motion A301 (yrk. 20) att en neddragning av anslagsnivån är motiverad. Partiet förordar en reduktion av anslaget med 6,9 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsberäkning och avstyrker därmed motion A301 yrkande 20 (m). I avsnitt 3.4 nedan återfinns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Anslaget 1:1 Stabsuppgifter vid Arbetsgivarverket*Propositionen*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	1 664	Anslags- sparande	3 701
2000	Anslag	2 000	Utgifts- prognos	2 500
2001	Förslag	2 158		
2002	Beräknat	2 458		
2003	Beräknat	2 458		

De utgifter som belastar anslaget är bl.a. medlemsavgifter för de samnordiska institutionerna, utgivning av verkets författningssamling (AgVFS), uppgifter enligt förordningen om nit och redlighet samt Arbetsgivarverkets funktion enligt beredskapsförordningen. Under anslaget har också medel beräknats för sådana stabsuppgifter som regeringen kan komma att efterfråga hos Arbetsgivarverket och som inte ingår i verkets ordinarie arbete.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsberäkning. I avsnitt 3.4 nedan återfinns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Anslaget 1:2 Statliga tjänstepensioner m.m.*Propositionen*

Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1999	Utfall	7 568 574	Anslags- sparande	494 914
2000	Anslag	7 645 800 ¹	Utgifts- prognos	7 464 000
2001	Förslag	7 500 000		
2002	Beräknat	7 400 000		
2003	Beräknat	7 350 000		

¹ Anslag efter engångsvis minskning med 110 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2000

Anslaget avser utgifter för personalpensionsförmåner, särskild löneskatt på pensionskostnader m.m. Personalpensionsförmånerna styrs av kollektivavtal.

Inkomsterna utgörs främst av de försäkringsmässigt beräknade premier som statliga arbetsgivare skall betala och som redovisas under inkomstiteln Statliga pensionsavgifter. Inkomsterna på inkomstiteln stämmer inte överens med utgifterna på anslaget beroende på att de försäkringsmässigt beräknade premier som redovisas på inkomstiteln avser beräknade pensionskostnader

för aktiv personal för ett visst år medan anslaget belastas med de pensioner som utbetalas samma år.

Prognoser om utbetalning av pensionsersättningar är behäftade med osäkerhet. Statens pensionsverk (SPV) har påbörjat utvecklingen av en ny prognosmodell för pensionsutbetalningar och premieinkomster för att möjliggöra säkrare prognoser framför allt på lång sikt.

Utskottet biträder regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget. I avsnitt 3.4 nedan återfinns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

3.4 Sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om 2000/01:AU1 anslagen m.m. på utgiftsområde 14 Arbetsliv

Av nedanstående tabell framgår regeringens och oppositionspartiernas förslag och fördelning av anslag på utgiftsområde 14.

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Regeringen	m	kd	c	fp
1:1 Stabsuppgifter vid Arbetsgivarverket	2 158				
1:2 Statliga tjänstepensioner m.m.	7 500 000				
1:3 ¹ Ombudsmannen mot diskriminering		+32 193			
23:1 Arbetsmiljöverket	550 413	-90 000	-70 000		
23:2 Arbetslivsinstitutet	321 318	-17 672	-50 000		
23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.	46 000	-2 300	-20 000		-25 000
23:4 Arbetsdomstolen	18 158	-18 158			
23:6 Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar	58				
23:7 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	22 195				
23:8 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	3 816	-3 816			
23:9 Medlingsinstitutet	45 207	-20 000	-26 000		
23:10 ² Arbetsmarknadsverkets förvaltnings- kostnader				+3 874 237	
23:11 ² Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader				+5 656 086	
23:12 ² Särskilda insatser för arbetshandikap- pade				+7 000 053	
23:13 ² Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige				+92 400	
23:14 ² Europeiska socialfonden m.m. för perioden 1995–1999				+234 344	
23:15 ² Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006				+1 663 000	
23:16 ² Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering				+13 979	
23:17 ² Bidrag till administration av grundbe- lopp till icke anslutna				+63 398	
23:18 ² Bidrag till Samhall AB				+4 262 419	
23:19 ² Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten				+7 229	
23:20 ² Lernia AB				+936	
24:1 Jämställdhetsombudsmannen	18 942	-18 942			
24:2 Särskilda jämställdhetsåtgärder	13 706	-6 853			
Summa	8 541 971	-145 548	-166 000	+22 868 081	-25 000

1. Av Moderaterna föreslaget nytt anslag

2. Av Centerpartiet föreslagna nya anslag

Av avsnitten 3.1–3.3 framgår att utskottet har anslutit sig till regeringens förslag om fördelning på anslag av utgifterna på utgiftsområde 14. Detta innebär att propositionen tillstyrks i motsvarande del (prop. yrk. 4) samtidigt som motionerna A278 yrkandena 29 och 32 delvis (kd), A301 yrkandena 13–21 (m), A307 (c) och Fi211 yrkande 17 delvis (fp) avstyrks.

Hemställan

Utskottet hemställer

Avsnitt 1 Allmänna frågor

1. beträffande *allmän inriktning av politiken*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A244 yrkandena 1–3 och 6, 2000/01:A263 yrkandena 1–7, 10–12, 17 och 21, 2000/01:A278 yrkandena 1, 2, 4 och 31, 2000/01:A301 yrkande 1, 2000/01:Fi210 yrkande 7, 2000/01:Sf611 yrkande 11, 2000/01:Sf617 yrkande 6, 2000/01:So358 yrkande 10, 2000/01:Ub281 yrkande 4 i motsvarande del, 2000/01:N266 yrkande 4, 2000/01:N268 yrkande 25, 2000/01:N324 yrkande 9 samt 2000/01:N325 yrkande 27,

res. 1 (m, kd, c, fp)

2. beträffande *svensk-norskt flyttningsstöd*

att riksdagen avslår motion 2000/01:A269,

3. beträffande *gränsgångare*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Sk795,

res. 2 (m, kd, c, fp)

4. beträffande *arbetsmarknaden för invandrare*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A212, 2000/01:A216 yrkande 1, 2000/01:A217 yrkande 1, 2000/01:A230, 2000/01:A263 yrkande 20, 2000/01:A286 och 2000/01:Ub281 yrkande 4 i motsvarande del,

res. 3 (m, kd)

res. 4 (fp)

5. beträffande *arbetsmarknaden för ungdomar*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A263 yrkande 19, 2000/01:A278 yrkande 6 och 2000/01:Ub281 yrkande 4 i motsvarande del,

res. 5 (m, kd, c, fp)

6. beträffande *ungdomsarbetsförmedlingar*

att riksdagen avslår motion 2000/01:A211,

7. beträffande *arbetslinjens tillämpning för äldre*
att riksdagen *dels* lämnar Riksdagens revisorers förslag
1999/2000:RR13 yrkandena 1–3 utan vidare åtgärd, *dels* avslår mot-
ion 2000/01:A8,

res. 6 (m, kd, c, fp)

8. beträffande *äldre arbetskraft*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A263 yrkande 18,

Avsnitt 2 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

9. beträffande *mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik*
att riksdagen med bifall till propositionens yrkande 5 och med avslag
på motion 2000/01:A301 yrkande 9 godkänner det som i proposition-
en förordats om mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik,

res. 7 (m)

10. beträffande *undanträngningseffekter m.m.*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Ub281 yrkande 1,

res. 8 (m)

11. beträffande *aktivitetscentra m.m.*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A217 yrkandena 2–4,

12. beträffande *prioritering av mindre företag*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A206 yrkande 1,

13. beträffande *kultur och arbetsmarknad*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:A229 yrkandena 2 och 3,
2000/01:A288 yrkandena 1–3, 2000/01:Kr346 yrkande 31 samt
2000/01:Kr701 yrkande 8,

14. beträffande *förenklingar av programstrukturen*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A278 yrkande 8 och
2000/01:A301 yrkande 2,

res. 9 (m)

res. 10 (kd, c, fp)

15. beträffande *"Gröna jobb" m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A237, 2000/01:A268,
2000/01:A270, 2000/01:A281, 2000/01:A287, 2000/01:A302 och
2000/01:Kr346 yrkande 9,

16. beträffande *50 000-kronan*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A267,

17. beträffande *anställningsstöd*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A263 yrkande 16,
2000/01:A278 yrkande 5 och 2000/01:Sk323 yrkande 57,
res. 11 (kd, c, fp)

18. beträffande *konkurrenssituationen vid stöd till start av närings-
verksamhet*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A278 yrkande 12,
res. 12 (m, kd)

19. beträffande *stöd till start av näringsverksamhet för personer
som inte är arbetslösa*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:T229 yrkande 8 och
2000/01:N388 yrkande 1,

20. beträffande *datortek*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A278 yrkande 11,
res. 13 (kd)

21. beträffande *utvärdering av arbetspraktik och aktivitetsgaranti*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A263 yrkandena 14 och 15,
res. 14 (m) - motiv.
res. 15 (fp)

22. beträffande *åtgärder för unga arbetslösa kvinnor*
att riksdagen avslår motion 2000/01:So457 yrkandena 3 och 4,
res. 16 (kd)

23. beträffande *företagsanpassat arbetsmarknadsstöd*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A215,

24. beträffande *översyn av försäkringsskyddet*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A203,

25. beträffande *Arbetsmarknadsverkets förvaltning m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A263 yrkande 8 och
2000/01:A278 yrkande 3 i motsvarande del,
res. 17 (m, kd, fp)

26. beträffande *privata arbetsförmedlingar m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A263 yrkande 9 och
2000/01:A278 yrkande 3 i motsvarande del,
res. 18 (m, kd, fp)

27. beträffande *Arbetsmarknadsverkets organisation*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A278 yrkande 7,
res. 19 (kd)
28. beträffande *översyn av arbetsförmedlingarnas verksamhet*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A294,
29. beträffande *situationen för dansare*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Kr314 yrkande 17 och
2000/01:Kr346 yrkande 22,
30. beträffande *finansiering av kooperativa företag*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A295,
31. beträffande *stimulansersättning*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A273,
32. beträffande *utredning om friår*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A219, 2000/01:A235,
2000/01:A256 yrkande 10 och 2000/01:A278 yrkande 10,
33. beträffande *utbildningsmålet*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A289,
34. beträffande *kvalitetskrav på arbetsmarknadsutbildningen m.m.*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A263 yrkande 13,
res. 20 (fp)
35. beträffande *brist på yrkesutbildad arbetskraft i Gävleborgs län*
att riksdagen avslag motion 2000/01:Ub280 yrkande 1,
36. beträffande *lärlingsutbildning*
att riksdagen avslag motion 2000/01:A278 yrkande 9 och
2000/01:Ub323 yrkande 2,
res. 21 (m) - motiv
res. 22 (kd).
37. beträffande *högskolestudier som arbetsmarknadsutbildning*
att riksdagen avslår motion 2000/01:T229 yrkande 7,
38. beträffande *bristyrkesutbildning*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A305,
39. beträffande *undersköterskeutbildning som arbetsmarknadsåtgärd*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A255,

40. beträffande *validering*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A258,
41. beträffande *arbetskraftspondling*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A292 och 2000/01:A303,
42. beträffande *bemötande av arbetshandikappade*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A304 yrkandena 1 och 2,
res. 23 (m)
43. beträffande *samordnade insatser*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A241, 2000/01:A254,
2000/01:A274, 2000/01:A282 och 2000/01:A300,
44. beträffande *det samlade stödet till arbetshandikappade*
att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening det som utskottet anfört om det samlade stödet till arbetshandikappade,
45. beträffande *reformer för arbetshandikappade*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A304 yrkandena 3–7,
2000/01:A209 och 2000/01:So354 yrkande 11,
46. beträffande *sociala arbetskooperativ*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A223 yrkandena 1 och 2,
47. beträffande *Samhalls målgrupper m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A228, 2000/01:A247 yrkandena 1 och 2 samt 2000/01:A248 yrkandena 1 och 2,
res. 24 (m, kd, c)
48. beträffande *Samhalls regionala ansvar*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A220 yrkandena 1 och 2
res. 25 (v)
49. beträffande *ändringar i Samhalls bolagsordning*
att riksdagen med bifall till propositionens yrkande 14 och med avslag på motionerna 2000/01:A278 yrkande 17 och 2000/01:A301 yrkande 12 godkänner det som regeringen anfört om ändringar i Samhall AB:s bolagsordning,
res. 26 (m)
res. 27 (kd)
50. beträffande *Kontaktrådet Samhall-Näringslivet*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A234,
51. beträffande *privatisering av Lernia AB*
att riksdagen avslår motion 2000/01:A301 yrkande 8,
res. 28 (m)

52. beträffande *arbetsförmedlingsregister*

att riksdagen med bifall till propositionens yrkande 2 antar det enligt bilaga 2 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1994:459) om arbetsförmedlingsregister,

53. beträffande *lönegarantilagen*

att riksdagen med bifall till propositionens yrkande 3 antar det enligt bilaga 2 framlagda förslaget till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497),

54. beträffande *lagen om arbetstid i husligt arbete*

att riksdagen med bifall till propositionens yrkande 4 antar det enligt bilaga 2 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete,

55. beträffande *anslag på utgiftsområde 13 för 2001*

att riksdagen

res. 29 (fp)

- a) med bifall till propositionens yrkande 6 godkänner att 14 900 000 kronor av inflytande arbetsmarknadsavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter får användas för till tillsynen av arbetslöshetsförsäkringen (ramanslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader),
- b) med bifall till propositionens yrkande 8 godkänner att inkomster från finansieringsbidrag vid arbetspraktik från den 1 januari 2001 redovisas mot ramanslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd,
- c) med bifall till propositionens yrkande 12 godkänner regeringens förslag om lägsta ersättningsnivå i aktivitetsstödet,
- d) med bifall till propositionens yrkande 7 bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 22.2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 5 500 000 000 kronor under åren 2002–2004,
- e) med bifall till propositionens yrkande 9 bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3 700 000 000 kr under åren 2002–2004,
- f) med bifall till propositionens yrkande 10 bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 7 000 000 000 kronor under åren 2002–2004,

- g) med bifall till propositionens yrkande 11 bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*, ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 1 800 000 000 kronor under åren 2002–2008,
- h) med bifall till propositionens yrkande 13 godkänner vad regeringen anfört om lönebidrag, skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare och anställningsstöd,
- i) att riksdagen antar det av utskottet enligt bilaga 3 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program,
- j) med bifall till propositionens yrkande 15 anvisar anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad enligt vad som framgår av bilaga 1,
- k) avslår de i bilaga 4 upptagna motionsyrkandena som avser utgiftsområde 13,

Avsnitt 3 Utgiftsområde 14 Arbetsliv

56. beträffande *mål för politikområdet Arbetsliv*

att riksdagen med bifall till propositionens yrkande 1 och med avslag på motion 2000/01:A301 yrkande 22 godkänner det som i propositionen förordats om mål för politikområdet Arbetslivspolitik och att det tidigare godkända målet för arbetslivspolitiken inom utgiftsområdet upphör att gälla,

res. 30 (m)

57. beträffande *mål för politikområdet Jämställdhetspolitik*

att riksdagen med bifall till propositionens yrkande 2 och med avslag på motion 2000/01:A301 yrkande 23 godkänner det som i propositionen förordats om mål för politikområdet Jämställdhetspolitik,

res. 31 (m)

res. 32 (fp)

- a) med bifall till propositionens yrkande 3 bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 23.2 *Arbetslivsinstitutet*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 180 000 000 kronor under åren 2002–2005,
- b) med bifall till propositionens yrkande 4 anvisar anslagen under utgiftsområde 14 *Arbetsliv* enligt vad som framgår av bilaga 1,
- c) avslår de i bilaga 4 upptagna motionsyrkandena som avser utgiftsområde 14.

Stockholm den 28 november 2000

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Sven-Erik Österberg

I beslutet har deltagit: Sven-Erik Österberg (s), Hans Andersson (v), Margareta Andersson (c), Mikael Odenberg (m), Björn Kaaling (s), Martin Nilsson (s), Kent Olsson (m), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Elver Jonsson (fp), Anders Karlsson (s), Henrik Westman (m), Cinnika Beiming (s), Bengt-Ola Rytting (s), Carlinge Wisberg (v) och Magnus Jacobsson (kd).

1. Allmän inriktning av politiken (mom. 1)

Margareta Andersson (c), Mikael Odenberg (m), Kent Olsson (m), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Elver Jonsson (fp), Henrik Westman (m) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnitt **1.4 Arbetsmarknadsutskottets syn på inriktningen av arbetsmarknads- och arbetslivspolitik**en bort ha följande lydelse:

Inledning

Utskottet anser att det gynnsamma konjunkturläge som nu råder måste utnyttjas betydligt bättre än vad som sker. En aktiv politik måste till för uthållig och stabil tillväxt samt företagande. Invånarna i alla delar av vårt land skall känna trygghet, ha möjlighet till en god livskvalitet samt en mångfald av möjligheter att bidra till sin egen och till samhällets utveckling genom ett stort mått av frihet och goda möjligheter till arbete. Var och en skall känna att hon eller han behövs och kan utveckla sin förmåga, utvecklas som människa och förena arbete och familj. Den enskildes kunskaper och kompetens utvecklas på en arbetsmarknad som uppmuntrar mångfald, rörlighet och utbildning. För att detta skall kunna uppnås krävs en rad reformer, däribland på det arbetsmarknadspolitiska området.

Cirka en miljon människor i arbetsför ålder saknar i dag ett riktigt arbete. Av olika skäl syns inte dessa individer i den officiella arbetslöshetsstatistiken.

Det saknas ungefär 300 000 jobb för att lika många skall ha ett arbete i dag som för tio år sedan. År 1990 var 4 485 500 personer i sysselsättning. Motsvarande siffra 1999 var 4 067 900. Den senaste siffran som återger situationen i september visar att 4 180 000 människor är sysselsatta.

Arbetsmarknadsåtgärderna ökar kraftigt för närvarande trots den pågående högkonjunkturen. Detta är anmärkningsvärt eftersom antalet arbetsmarknadsåtgärder normalt sjunker i en högkonjunktur. Situationen för närvarande är emellertid den motsatta. Trenden är tydlig. I genomsnitt ökade antalet arbetsmarknadsåtgärder, enligt AMS, med nästan sex % i oktober. Och trenden har ytterligare förstärkts.

Den svenska arbetsmarknaden är tudelad. I vissa tillväxtregioner skriker företagen efter kvalificerad arbetskraft, medan till exempel skogslänen i Norrland har en mycket lång väg kvar till 4 % öppen arbetslöshet. I Norrland ligger den totala arbetslösheten fortfarande över 10 %. I Norrbotten är situationen värst med en total officiell arbetslöshet på 13,5 %.

Fler människor står utanför arbetskraften i dag än 1994. Trots högkonjunktur står fortfarande fler individer utanför den officiella arbetskraften i dag än under lågkonjunkturen i början på 1990-talet.

Dessa siffror ger en helt annan bild av verkligheten än den glättade bild som regeringen ger vad gäller arbetslösheten i Sverige.

Om det skall vara möjligt att bryta den pågående utflyttningen från glesbygd till storstad inom landet, och från hela Sverige till utlandet, krävs ett bättre näringsklimat på alla håll i landet. Om många fler människor över hela landet skall kunna få arbete krävs en politik som gör det lättare att anställa och driva företag, ger tillgång till riskkapital samt erbjuder en väl fungerande infrastruktur i vid mening. Det krävs också en arbetsmarknadspolitik som är anpassad till en modern arbetsmarknad och till förhållanden som varierar i olika delar av landet.

En grundläggande utgångspunkt för utskottets ställningstagande är att den enskilde skall ha möjlighet att förändra sin egen situation och att försörja sig själv. Politiken måste bygga på ökad tilltro till individens förmåga och medge ett ökat individuellt ansvar kombinerat med en stark solidaritet med de mest utsatta. Människorna måste ha makten över den egna vardagen.

Enligt utskottets uppfattning skapar skattesystemet tillsammans med bidrags- och avgiftssystemen orimliga marginaleffekter för stora grupper. I framtiden måste skatterna utformas så att de ger möjlighet att påverka den egna livssituationen, stimulerar arbete, sparande, företagande och utbildning. Minskad skattebörda och lägre marginaleffekter bidrar till att fler får möjlighet att komma in på arbetsmarknaden och att det lönar sig att arbeta.

Såväl den ekonomiska politiken som arbetsmarknadspolitikerna måste utgå från att såväl kvinnor som män skall ha goda möjligheter att forma sina egna liv fria från könsroller och fördomar. En rad reformer är nödvändiga om vi skall kunna nå närmare målet om ett jämställt samhälle, där individens önskemål, inte könstillhörigheten, är styrande. Bland annat behöver arbetsmarknadslagstiftningen och utformningen av offentlig verksamhet reformeras.

En god ekonomisk utveckling förutsätter att såväl kvinnor som män ges bättre möjligheter till förvärvsarbete och företagande. Den könsuppdelade arbetsmarknaden, de låga lönerna samt det bristande inflytandet i kvinnodominerade sektorer måste motverkas och snarast undanröjas. Möjligheterna måste underlättas att kombinera ett aktivt yrkesliv med ansvar för barn. En viktig del i insatserna för att öka tillväxten är att med kraft underlätta kvinnligt företagande. Såväl kvinnors som mäns förmåga måste bättre tas till vara, bl.a. genom att den offentliga tjänstesektorn öppnas för nya arbetsformer, regelförenklingar genomförs och skattetrycket på arbete sänks. Genom en sådan sammanhållen politik förbättras möjligheterna att på ett rimligt sätt kunna förena yrkes- och familjeliv.

Som framgått anser utskottet att en öppnare arbetsmarknad för kvinnor måste eftersträvas. Undersökningar bland personer som tidigare arbetat i offentlig sektor och sedan bytt arbete och gått till den privata sektorn, visar att en klar majoritet upplever att möjligheterna till vidareutbildning och kompetensutveckling förbättrats. En tydlig majoritet är nöjd eller mycket nöjd med den nya situationen. Detsamma gäller personer i tidigare offentliga verksamheter som privatiserats. En mångfald av arbetsgivare och konkurrens om personalen är det bästa sättet att åstadkomma bättre löner för de många kvinnor i yrken med lång utbildning som i dag är underbetalda. Det ger fler karriärvägar och erbjuder ofta bättre arbetsorganisation och bättre arbetsmiljö. Vi anser att denna utveckling ger ett kraftfullt stöd för vårt krav på att

de offentliga monopolen skall brytas så att kvinnor i lika hög grad som män kan finna alternativa arbetsgivare.

Som utskottet nyss framhållit måste förutsättningarna bli bättre för både kvinnor och män att kombinera ett aktivt yrkesliv med föräldransvar. Genom att reducera skatten på hushållsnära tjänster öppnas en ny arbetsmarknad med möjligheter till nya arbeten samtidigt som överkomliga priser på sådana tjänster gör att det blir lättare för kvinnor och män att hinna med både arbete och ansvar för hemmet.

Ett övergripande mål för den ekonomiska politiken är att skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt och full sysselsättning. Sverige måste återta sin position bland de rikaste länderna inom OECD-området. En hel del återstår att göra innan vi når dithän. Den slutsatsen kan man enligt utskottets uppfattning dra bl.a. av OECD:s senaste ekonomiska prognos, *OECD Economic Outlook 68* (preliminary edition, november 2000), där organisationen konstaterar att Sverige fortfarande ligger klart under OECD-genomsnittet när det gäller långsiktig tillväxt i ekonomin. OECD varnar också för att arbetskraftsbristen i Sverige kan leda till ökat inflationstryck i ekonomin. Enligt utskottets uppfattning måste nu en politik eftersträvas där inte någon som står till arbetsmarknadens förfogande skall behöva gå arbetslös.

Arbetsmarknadsläget

Den beskrivning av tillväxt och sysselsättning som regeringen ger i budgetpropositionen är starkt positiv. Även om sysselsättningsläget generellt sett har förbättrats betydligt under de senaste årens internationella högkonjunktur kvarstår dock fortfarande en rad allvarliga problem. Dessa problem måste skyndsamt åtgärdas, vilket utskottet återkommer till nedan.

Trots att utvecklingen på arbetsmarknaden har varit mycket stark under de senaste åren har vi inte på långa vägar uppnått den sysselsättningsnivå som noterades i förra högkonjunkturen för cirka tio år sedan. Endast 60 % av de arbetstillfällen som förlorades i lågkonjunkturen i början av 1990-talet har hittills återtagits, framgår det av AMS senaste prognos, *Arbetsmarknadsutsikterna för år 2001* (Ura 2000:10).

Tillgången på arbetskraft kommer att spela en viktig roll för möjligheterna att öka sysselsättningen och tillväxten framöver. Samtidigt finns en stor grupp av människor som står *utanför arbetskraften* – enligt AMS beräkningar uppgår den till cirka en miljon personer i åldrarna 20–64 år. I denna grupp ingår enligt AMS personer som egentligen vill ha ett arbete men inte är aktivt arbetssökande.

AMS slår fast att *rekryteringssvårigheterna* på arbetsmarknaden successivt ökar och att detta hittills har lett till längre vakanstider och sänkta rekryteringskrav – särskilt i fråga om arbetslivserfarenhet – men också till att det blivit vanligare att hyra in arbetskraft eller att köpa tjänster av andra företag. Risken finns, enligt AMS, att den allt knappare tillgången på arbetskraft pressar upp lönenivåerna under prognosperioden.

På arbetsplatserna ser man redan i dag konsekvenser av arbetskraftsbristen. I vissa verksamheter tilltar kvalitetsproblemen och trycket på dem som är i arbete blir allt starkare, vilket i sin tur lett till ökade *sjukskrivningar och*

utslagning ur arbetslivet. AMS räknar med att dessa problem kommer att accentueras.

De *regionala skillnaderna* väntas bli stora också under resten av år 2000 och under år 2001. Ett positivt tecken är dock att sysselsättningen ökar i skogslänen. Däremot mattas den av i flertalet län i Syd- och Mellansverige, bl.a. beroende på rekryteringssvårigheter.

Ytterligare ett arbetsmarknadsproblem som utskottet vill uppmärksamma är att vi är på väg att få ett allt större inslag av *äldre arbetslösa*. AMS bedömer att denna trend fortsätter många år framöver.

Som utskottet redan anfört är det angeläget att arbetsmarknadsproblemen snarast åtgärdas. De reformer som utskottet förordar kommer också att bidra till bättre förhållanden i arbetslivet och till ökade möjligheter att förena yrkesliv och familjeliv.

Politikens inriktning

Den svenska arbetsmarknaden fungerar inte som den borde. I en högkonjunktur befinner sig, som framgått, cirka en miljon personer utanför arbetskraften, varav många egentligen vill ha ett arbete utan att vara aktivt arbetsökande. I likhet med AMS anser utskottet att ökade ansträngningar måste göras att stimulera ett högre arbetskraftsdeltagande och möjliggöra en fortsatt uppgång av sysselsättningen.

En betydligt mer offensiv politik än vad regeringen förespråkar i budgetpropositionen måste till för att lösa problemen på arbetsmarknaden. Utskottet anser att det generellt sett gynnasamma konjunkturläge som nu råder aktivt måste utnyttjas för att skapa bättre förutsättningar att på sikt nå målet om full sysselsättning.

Arbetslösheten kostar fortfarande de offentliga kassorna så mycket som 60 miljarder kronor per år. Bristerna i arbetsmarknadens funktionssätt har bidragit till ett antal problem: dåligt fungerande lönebildning, höga barriärer för nytillträde till arbetsmarknaden som medför risk för bestående utanförskap samt arbetsrättsliga regleringar som i sin tur skapar problem, inte minst för småföretagen.

Den politik som utskottet förordar syftar till att avveckla arbetslösheten som samhällsproblem. Rörligheten på arbetsmarknaden skall underlättas. Som löntagare skall man kunna välja mellan olika arbetsgivare även om man arbetar med sjukvård, omsorg och undervisning. Yrken som traditionellt är kvinnodominerade skall också kunna erbjuda möjligheter till bra löneutveckling och företagande. Kooperativt företagande kan vara en företagsform som uppskattas av kvinnor. De problem som finns i arbetsmarknadens funktionssätt ger tydliga effekter i form av en starkt könssegregerad arbetsmarknad, stora problem för invandrare att få tillgång till arbetsmarknaden på rättvisa och likvärdiga villkor samt leder till att handikappade i betydande utsträckning utestängs från arbetsmarknaden.

För att i hela landet ta till vara hela den tillväxtpotential som finns i internationaliseringen, är det nödvändigt att politiken utformas så att den underlättar företagande efter de olika regionernas egna förutsättningar och behov.

Utskottet anser att kraftfulla åtgärder måste till för att förhindra att den omfattande obalansen på arbetsmarknaden permanentas. Politiken måste inriktas på att forma en grund för fler riktiga arbeten och växande företag. Sverige behöver en offensiv tillväxtpolitik för nya arbetstillfällen. Riskerna för inflationsdrivande arbetskraftsbrist och flaskhalsar måste undanröjas. Några av de insatser som är nödvändiga har berörts ovan och utskottet kommer i det följande att något närmare gå in på angelägna reformer på arbetsmarknadsområdet.

Lönebildningen behöver förändras så att den blir förenlig med en god samhällsekonomisk utveckling. Det är hög tid att undanröja *arbetsrättsliga regleringar* som skapar problem både för nytillträdande på arbetsmarknaden men också för bl.a. småföretagen. *Arbetsmarknadslagstiftningen* måste medge flexibilitet för anställda och för arbetsgivare. Det kan exempelvis gälla frågor om arbetstidens längd och arbetets förläggning.

Arbetslöshetsförsäkringen måste reformeras och göras mer flexibel. Den skall utformas så att den motverkar att det träffas löneavtal som leder till ökad arbetslöshet.

Arbetsmarknadspolitiken skall stimulera till arbete. Även skattepolitiken måste som framgång utformas så att arbete premieras. För att råda bot på lokal arbetslöshet måste de regioner inom vilka man naturligen söker arbete bli större, bl.a. genom bättre villkor och möjligheter att arbetspendla. Arbetsförmedlingen måste bli effektivare. Privata bemanningsföretag har visat att det går att få också grupper som bedömts som svårplacerade i arbete.

Utskottet menar att det är viktigt att stärka det *lokala ansvaret* för de arbetslösas situation. Insatserna bör inriktas på vad den arbetslöse är bra på och vad hon eller han kan åstadkomma, i stället för på konstlade kurser och program som alltför ofta inte leder till något arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

I stället för volyminriktade arbetsmarknadspolitiska program som syftar till att pressa ner den öppna arbetslösheten är det angeläget att insatserna riktas mot *bristyrkesutbildning* och *meningsfulla yrkesinriktade utbildningar*. Antalet arbetsmarknadspolitiska program bör minskas och regelverket kring dessa förenklas.

Utbildning och kompetens

Det är av avgörande betydelse att *utbildning på alla nivåer* från grundskola till högskola präglas av hög kvalitet för att den kompetens som är ett viktigt fundament för hög framtida tillväxt skall kunna vidmakthållas och utvecklas.

Genom ett system med *personliga utbildningskonton* kan bättre ekonomiska förutsättningar skapas för alla vuxna att påbörja fort- och vidareutbildning. Det kan ske genom att den enskilde medges skatteavdrag för de medel som avsätts på samma sätt som nu sker för avsättning till pensionsförsäkringar. Även arbetsgivaren kan ges rätt att avsätta lika mycket som den enskilde. Regeringen är för långsam och oklar i sitt agerande på detta område.

Lärlingsystem bör enligt utskottets uppfattning ingå som en naturlig del i såväl ungdoms- som vuxenutbildning. Genom att yrkesinriktad utbildning

integreras mer målmedvetet i företagen förbättras effektiviteten. Läringsutbildningen bör expandera och ersättningarna fastställas till en nivå som gör lärlingsprogrammen attraktiva också för företagen.

2000/01:AU1
Reservationer

EU-samarbete för sysselsättning

Utskottet kan konstatera att arbetsmarknadspolitiken och arbetslösheten har blivit en allt viktigare fråga inom EU. Den nationella handlingsplan för sysselsättningspolitiken i Sverige som lagts fram av regeringen har enligt utskottets mening en rad brister och bör enligt utskottets uppfattning revideras enligt de riktlinjer för arbetsmarknadspolitiken som utskottet angivit ovan.

Vad utskottet anfört om inriktningen på arbetsmarknads- och arbetslivspolitiken med anledning av motionerna A244 yrkandena 1–3 och 6, A263 yrkandena 1–7, 10–12, 17 och 21, A278 yrkandena 1, 2, 4 och 31, A301 yrkandena 1 och 2, Fi210 yrkande 7, Sf611 yrkande 11, Sf617 yrkande 6, So358 yrkande 10, Ub281 yrkande 4, N266 yrkande 4, N268 yrkande 25, N324 yrkande 9 samt N325 yrkande 27 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *allmän inriktning av politiken*

att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:A244 yrkandena 1–3 och 6, 2000/01:A263 yrkandena 1–7, 10–12, 17 och 21, 2000/01:A278 yrkandena 1, 2, 4 och 31, 2000/01:A301 yrkande 1, 2000/01:Fi210 yrkande 7, 2000/01:Sf611 yrkande 11, 2000/01:Sf617 yrkande 6, 2000/01:So358 yrkande 10, 2000/01:Ub281 yrkande 4 i motsvarande del, 2000/01:N266 yrkande 4, 2000/01:N268 yrkande 25, 2000/01:N324 yrkande 9 samt 2000/01:N325 yrkande 27 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Gränsgångare (mom. 3)

Margareta Andersson (c), Mikael Odenberg (m), Kent Olsson (m), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Elver Jonsson (fp), Henrik Westman (m) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **1.4 Arbetsmarknadsutskottets syn på inriktningen av arbetsmarknads- och arbetslivspolitiken m.m.** under rubriken *Åtgärder för att främja en nordisk arbetsmarknad* bort ha följande lydelse:

Det finns en rad hinder mot integration på arbetsmarknaden i Norden. Bland dessa kan exempelvis nämnas förekomsten av olika arbetsrättsliga regler och varierande skattenivåer. Andra exempel är att det är svårt eller omöjligt för en svensk att erhålla utbildningsbidrag för praktikplats i Danmark och att motsvarande problem finns för en dansk person. Stora svårigheter uppstår när man försöker flytta arbetslöshetsersättning mellan länderna. Också socialförsäkringssystemen skapar otrygghet, bl.a. beroende på olika regler inom föräldraförsäkringen.

Det finns emellertid också många goda exempel på samarbete över gränserna i Norden. Det gäller exempelvis i Tornedalen där Haparanda och Torneå kommuner samverkar på en rad områden.

Utskottet anser att problemen med s.k. gränsgångare i Norden skyndsamt bör lösas i samråd med övriga nordiska regeringar och tillstyrker därmed motion Sk795 (m). Vad som anförs bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *gränsgångare*

att riksdagen med anledning av motion 2000/01:Sk795 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Arbetsmarknaden för invandrare (mom. 4)

Mikael Odenberg (m), Kent Olsson (m), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Henrik Westman (m) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **1.4 Arbetsmarknadsutskottets syn på inriktningen av arbetsmarknads- och arbetslivspolitiken m.m.** under rubriken *Arbetsmarknaden för invandrare* bort ha följande lydelse:

Situationen för personer med invandrarbakgrund har förbättrats under det senaste året men denna grupp är fortfarande kraftigt överrepresenterad bland arbetslösa och långtidsinskrivna. Arbetslösheten skapar enligt utskottet ett växande utanförskap på arbetsmarknaden, vilket i sin tur leder till en tudelning av landet. Utskottet anser att situationen är oacceptabel. Utskottet tillstyrker motion Ub281 yrkande 4 delvis (m) och avstyrker övriga i sammanhanget behandlade motioner i den mån de inte kan anses tillgodosedda med vad utskottet anfört. Vad som anförs bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *arbetsmarknaden för invandrare*

att riksdagen med anledning av motion 2000/01:Ub281 yrkande 4 i motsvarande del och med avslag på motionerna 2000/01:A212, 2000/01:A216 yrkande 1, 2000/01:A217 yrkande 1, 2000/01:A230, 2000/01:A263 yrkande 20 och 2000/01:A286 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Arbetsmarknaden för invandrare (mom. 4)

Elver Jonsson (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnitt **1.4 Arbetsmarknadsutskottets syn på inriktningen av arbetsmarknads- och arbetslivspolitiken m.m.** under rubriken *Arbetsmarknaden för invandrare* bort ha följande lydelse:

Invandrare utgör en utsatt grupp på arbetsmarknaden med hög arbetslöshet. Oftast får invandrare inte arbete inom det yrke de är utbildade för utan hänvisas till yrken med lägre utbildningskrav. Det svenska samhället måste sluta upp med att se invandrarna som ett problem och i stället se dem som en tillgång.

Arbetsförmedlingar och arbetsgivare bör gemensamt ta itu med de problem som råder på arbetsmarknaden för invandrare och exempelvis genom informationskampanjer förmå fler att anställa dem. Invandrades företagande kan ökas genom generella åtgärder för att främja företagande och genom god tillgång till riskkapital för invandrarföretag. Det är också angeläget att rundgången mellan undervisning i svenska för invandrare (sfi) och arbetsförmedlingen stoppas. I sammanhanget vill utskottet också framhålla vikten av att olika former av insatser utformas så att långtidsarbetslösa personer och då framför allt långtidsarbetslösa invandrare får rätt att ta egna initiativ och eget ansvar och att de får makt över sin egen vardag.

Utskottet tillstyrker motionerna A217 yrkande 1 (fp) och A263 yrkande 20 (fp). Övriga i sammanhanget behandlade motioner avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda med vad utskottet anfört. Vad som anförts bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *arbetsmarknaden för invandrare*
att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:A217 yrkande 1 och 2000/01:A263 yrkande 20 samt med avslag på motionerna 2000/01:A212, 2000/01:A216 yrkande 1, 2000/01:A230, 2000/01:A286 och 2000/01:Ub281 yrkande 4 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Arbetsmarknaden för ungdomar (mom. 5)

Margareta Andersson (c), Mikael Odenberg (m), Kent Olsson (m), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Elver Jonsson (fp), Henrik Westman (m) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **1.4 Arbetsmarknadsutskottets syn på inriktningen av arbetsmarknads- och arbetslivspolitik** **m.m.** under rubriken *Arbetsmarknaden för ungdomar* bort ha följande lydelse:

I åldersintervallet 16–34 år är enligt AMS fortfarande ungefär 100 000 personer arbetslösa. Ett stort antal av dessa är långtidsarbetslösa. Så mycket som ungefär var fjärde långtidsarbetslös är att betrakta som relativt ung på arbetsmarknaden. Arbetslösheten skapar enligt utskottet ett växande utanförskap, vilket i sin tur leder till en tudelning av landet. Kommer inte ungdomarna snabbt in på arbetsmarknaden riskerar de att slås ut för lång tid framöver. Därför är det viktigt att de problem som ligger till grund för arbetslösheten åtgärdas på ett tidigt stadium och att politiken på olika områden utformas så att möjligheterna för unga att komma in på arbetsmarknaden ökar, exempelvis genom att fler företag startas och arbetsrätt och lönebildning reformeras. Vidare förordar utskottet uppföljning av insatser riktade mot ungdomar.

Utskottet tillstyrker motionerna A263 yrkande 19 (fp), A278 yrkande 6 (kd) och Ub281 yrkande 4 delvis (m). Vad som anförts bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *arbetsmarknaden för ungdomar*
att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:A263 yrkande 19,
2000/01:A278 yrkande 6 och 2000/01:Ub281 yrkande 4 i motsvarande
del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Arbetslinjens tillämpning för äldre (mom. 7)

Margareta Andersson (c), Mikael Odenberg (m), Kent Olsson (m), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Elver Jonsson (fp), Henrik Westman (m) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **1.4 Arbetsmarknadsutskottets syn på inriktningen av arbetsmarknads- och arbetslivspolitik** m.m. under rubriken *Arbetsmarknaden för äldre* bort ha följande lydelse:

Som Riksdagens revisorer konstaterar i sitt förslag 1999/2000:RR13 har det blivit allt vanligare att personer lämnar arbetskraften före den allmänna pensionsåldern. Denna utveckling har ägt rum trots att arbetslinjen sedan lång tid tillbaka varit en huvudprincip inom svensk arbetsmarknads- och socialpolitik och trots att åtgärder vidtagits för att höja den faktiska pensionsåldern.

Mot bakgrund av den granskning som genomförts anser arbetsmarknadsutskottet i likhet med revisorerna att regeringen bör redovisa hur vanligt det är att arbetslöshetsersättning kombineras med andra ersättningar och hur vanligt det är att arbetslösa rör sig mellan olika ersättningssystem samt redogöra för de åtgärder som vidtagits mot bakgrund av revisorernas påpekanden i dessa frågor. Regeringen bör också följa upp och redovisa de åtgärder som AMS och RFV vidtagit för att förbättra tillämpningen av regelverken för de äldre. Vidare anser utskottet att de åtgärder som vidtagits för att stoppa äldreavgångarna bör redovisas av regeringen liksom vilka insatser som satts in för de personer som befinner sig i denna grupp och vilka lösningar man därvid åstadkommit. Utskottet tillstyrker därmed Riksdagens revisorers förslag 1999/2000:RR13 yrkandena 1–3. Motion A8 (v) avstyrks. Vad som anförts bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *arbetslinjens tillämpning för äldre*
att riksdagen dels bifaller Riksdagens revisorers förslag
1999/2000:RR13 yrkandena 1–3, dels avslår motion 2000/01:A8,

7. Mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik (mom. 9)

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman (alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.1 Allmänna frågor** som börjar med ”Arbetsmarknadsutskottet tillstyrker regeringens” och slutar med ”A301 yrkande 9 (m)” bort ha följande lydelse:

Utskottet kan inte ställa sig bakom regeringens förslag till mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik utan anser att detta bör avslås av riksdagen. I stället förordar utskottet en politik för företagande och en väl fungerande arbetsmarknad där alla människor och företag har möjlighet att växa och utvecklas och där politiken förmår bryta nuvarande utveckling mot utanförskap och tudelning av samhället. I sammanhanget vill utskottet hänvisa till Moderaternas motioner A5 om arbetslöshetsförsäkringen, A244 om åtgärder för att motverka utanförskap och tudelning, A304 om arbetshandikappade och A710 om arbetsrätt.

Utskottet tillstyrker motion A301 yrkande 9 (m) och avstyrker regeringens förslag till mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik (prop. yrk. 5).

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:A301 yrkande 9 avslår propositionens yrkande 5 om mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik,

8. Undanträngningseffekter m.m. (mom. 10)

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman (alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.1 Allmänna frågor** som börjar med "När det gäller" och slutar med "Ub281 yrkande 1 (m)" bort ha följande lydelse:

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) har i studierna "Erfarenheter av nittioalets arbetsmarknadspolitik" (stencil 2000:2) och "Anställningsstödens implementering vid arbetsförmedlingarna" (stencil 2000:4) dels sammanfattat erfarenheterna av 1990-talets arbetsmarknadspolitik, dels belyst hur de allmänna respektive förstärkta anställningsstöden egentligen fungerar.

Ett problem med många av den traditionella aktiva arbetsmarknadspolitikens instrument är att dessa leder till betydande undanträngningseffekter. För en del arbetsmarknadsåtgärder kan dessa effekter vara så stora att två reguljära arbetstillfällen försvinner varje gång tre subventionerade tillskapas. Åtgärder som visat sig tränga undan arbetstillfällen är exempelvis beredskapsarbete, utbildningsvikariat, akademikerpraktik, invandrarpraktik och anställningsstöd. Däremot har man inte funnit att utbildningsåtgärder leder till några nämnvärda undanträngningseffekter.

I den nämnda studien av anställningsstöd dras slutsatsen att sådana stöd tränger undan reguljära arbetstillfällen. Enligt rapporten tyder resultaten på att undanträngningen kan vara relativt stor och att allmänt anställningsstöd tränger undan fler arbetstillfällen än förstärkt anställningsstöd. Undanträngningen kan enligt IFAU-studien antas vara större vid anställningsstöd än vid andra åtgärder, eftersom det har en stor likhet med vanliga anställningar.

Med hänvisning till vad som anförts tillstyrker utskottet motion Ub281 yrkande 1 (m) vilket bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *undanträngningseffekter m.m.*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:Ub281 yrkande 1 som
sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

9. Förenklingar av programstrukturen (mom. 14)

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman
(alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.2 Arbetsmarknadspolitiska program** som börjar med ”Utskottet har vid flera” och slutar med ”(prop. yrk. 2–4)” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den traditionella, ineffektiva arbetsmarknadspolitiken måste läggas om. Den tudelade arbetsmarknaden, där det samtidigt förekommer brist på utbildad arbetskraft och finns ett stort antal långtidsarbetslösa, ställer krav på en förändrad arbetsmarknadspolitik. Insatserna måste inriktas mot att nå resultat och skall fokuseras på vad den arbetslöse är bra på. Antalet åtgärder måste både minskas och effektiviseras. Såväl yrkes- som lärlingsutbildningen måste utökas och förbättras väsentligt. Det är angeläget att modernisera många av de regler som styr arbetsmarknadspolitiska insatser, och den grundläggande utbildningen i svenska för invandrare måste förbättras.

Vad som anförts bör enligt utskottet med anledning av motion A301 yrkande 2 (m) ges regeringen till känna. Motion A278 yrkande 8 (kd) avstyrks i den mån den inte kan anses tillgodosedd med vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *förenklingar av programstrukturen*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A301 yrkande 2 och
med avslag på motion 2000/01:A278 yrkande 8 som sin mening ger
regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Förenklingar av programstrukturen (mom. 14)

Margareta Andersson (c), Maria Larsson (kd), Elver Jonsson (fp) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.2 Arbetsmarknadspolitiska program** som börjar med ”Utskottet har vid flera” och slutar med ”(prop. yrk. 2–4)” bort ha följande lydelse:

I dag finns det uppemot ett trettiotal olika arbetsmarknadspolitiska program och insatser. För vart och ett av dessa finns ett regelverk. För att kunna frigöra resurser från arbetsgivare, arbetssökande och arbetsförmedlingar krävs att regelsystemen runt programmen förenklas och att dessa blir färre till antalet. Vissa förändringar i denna riktning har genomförts men utskottet anser att de är otillräckliga.

Utskottet ser positivt på det förslag som tidigare presenterats av AMS och som innebär att det blir tre former av arbetsmarknadspolitiska program:

aktivitetsstöd, anställningsstöd samt projektstöd. Detta skulle leda till mindre detaljreglering och administration samt göra det lättare för arbetsförmedlare och arbetssökande att överblicka regelverket.

Vad som anförts med anledning av motion A278 yrkande 8 (kd) bör enligt utskottet ges regeringen till känna. Motion A301 yrkande 2 (m) avstyrks i den mån den inte kan anses tillgodosedd med vad utskottet anför.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *förenklingar av programstrukturen*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A278 yrkande 8 och med avslag på motion 2000/01:A301 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

11. Anställningsstöd (mom. 17)

Margareta Andersson (c), Maria Larsson (kd), Elver Jonsson (fp) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.2 Arbetsmarknadspolitiska program** som börjar med ”Utskottet övergår nu” och slutar med ”yrkande 57 (kd)” bort ha följande lydelse:

Riksdagen beslutade våren 1999 på förslag av regeringen att införa ett *förstärkt anställningsstöd* fr.o.m. den 1 oktober 1999. Detta innebar att arbetsgivare som anställer personer som har varit inskrivna mer än tre år vid arbetsförmedlingen skulle få en skattereduktion. Stödet uppgår till 75 % av lönekostnaden under de första 6 månaderna och därefter till 25 % av lönekostnaden i ytterligare 18 månader. Utskottet kan konstatera att regeringen, innan åtgärden hade trätt i kraft, i budgetpropositionen föreslog att stödet skulle omfatta alla som varit inskrivna i mer än två år. De nya reglerna skulle gälla fr.o.m. den 1 januari 2000. Dessa förändringar hann bara vara i kraft i fyra månader innan regeringen på nytt föreslog ytterligare en förändring vad gäller anställningsstöden, dvs. införande av ett nytt anställningsstöd benämnt *särskilt anställningsstöd* som riktar sig till personer över 57 år. Efter det att regeringen ännu en gång kommit med förslag om förändringar av anställningsstödet i 2000 års vårbudget infördes ett *utökat särskilt anställningsstöd* som gäller för personer som varit arbetslösa i mer än fyra år. Särskilda regler för storleken på subventionerna gäller för denna grupp. Således har anställningsstödet ändrats fyra gånger på ett år.

Enligt utskottets mening kan åtgärder som innebär sänkta arbetskraftskostnader leda till att särskilt utsatta grupper får möjlighet att komma in på den reguljära arbetsmarknaden. Men det är viktigt att en åtgärd får verka fullt ut och inte störs av ständiga regelförändringar. Regeringen har vid flera tillfällen talat om regelförenklingar kring de arbetsmarknadspolitiska programmen. De förändringar som har genomförts avseende anställningsstödet har tvärtom ökat byråkratin och svårigheterna att överblicka innehållet i de olika anställningsstöden. Vidare innebär det särskilda anställningsstödet och det utökade särskilda anställningsstödet att subventionerna sammantaget blir för höga med hänsyn till den tid under vilken de kan uppbäras. Det finns följaktligen en risk för att subventioner på en sådan nivå skapar en osund konkur-

rens. Det är därför viktigt att följa upp hur anställningsstödet används så att det inte skapar undanträngningseffekter av olika slag.

Utskottet anser att individuella handlingsplaner, ett personligt stöd till den långtidsarbetslöse, ökade krav på att den arbetssökande skall vara aktiv samt det nuvarande förstärkta anställningsstödet borde vara tillräckliga arbetsmarknadspolitiska instrument tillsammans med de övriga åtgärder som finns. Utskottet vill därutöver framhålla behovet av andra mer generella åtgärder som kan skapa fler arbeten.

Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet motionerna A263 yrkande 16 (fp), A278 yrkande 5 (kd) och Sk323 yrkande 57 (kd).

dels att utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

17. beträffande *anställningsstöd*
att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:A263 yrkande 16, 2000/01:A278 yrkande 5 och 2000/01:Sk323 yrkande 57 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

12. Konkurrenssituationen vid stöd till start av näringsverksamhet (mom. 18)

Mikael Odenberg (m), Kent Olsson (m), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Henrik Westman (m) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.2 Arbetsmarknadspolitiska program** som börjar med "Vad sedan gäller" och slutar med "yrkande 12 (kd)" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan i likhet med Kristdemokraterna i motion A278 konstatera att starta-eget-bidrag har visat sig vara ett förhållandevis effektivt arbetsmarknadspolitiskt medel. Många som annars skulle ha varit arbetslösa har genom bidraget getts möjlighet att pröva de företags- eller affärsidéer som de kan ha haft under lång tid. De uppföljningar som gjorts av starta-eget-bidraget har också visat att ett stort antal av dem som startat verksamhet med hjälp av bidraget fortsätter som företagare under en längre tid.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall, som framgår av 4 § i förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, utformas så att den inte snedvrider konkurrensen. AMS allmänna råd för tillämpningen av förordningen hänvisar också till nämnda bestämmelse. Utskottet vill dock peka på vad Riksdagens revisorer anför om risken för att starta-eget-bidrag kan bidra till att tränga undan reguljära arbetstillfällen och särskilt understryka att det måste stå helt klart för myndigheterna när de beslutar om dessa bidrag att det inte handlar om snedvridning av konkurrensen.

Med hänsyn till det anförda tillstyrks motion A278 yrkande 12 (kd).

dels att utskottets hemställan under 18 bort ha följande lydelse:

18. beträffande *konkurrenssituationen vid stöd till start av näringsverksamhet*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A278 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

13. Datortek (mom. 20)

2000/01:AU1
Reservationer

Maria Larsson och Magnus Jacobsson (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.2 Arbetsmarknadspolitiska program** som börjar med "Utskottet övergår nu" och slutar med "A278 yrkande 11 (kd)" bort ha följande lydelse:

Eftersom kvaliteten och effektiviteten i datortekverksamheten har ifrågasatts på många håll anser utskottet att Statskontoret bör få i uppdrag att genomföra en studie av datortekens verksamhet för att ta fram underlag för en bedömning av verksamhetens fortsatta inriktning. Utskottet anser vidare att alla arbetslösa utan dataerfarenhet bör erbjudas utbildning i grundläggande datakunskap som leder till att man tar ett datakörkort eftersom detta ger ökade möjligheter på arbetsmarknaden.

Med hänvisning till vad som anförts tillstyrker utskottet motion A278 yrkande 11 (kd). Det anförda bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *datortek*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A278 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

14. Utvärdering av arbetspraktik och aktivitetsgaranti (mom. 21, motiveringen)

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman (alla m) anser att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.2 Arbetsmarknadspolitiska program** som börjar med "Folkpartiet begär som" och slutar med "yrkandena 14 och 15 (fp)" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att politiken måste skapa så gynnsamma förutsättningar som möjligt för alla. Alla människor måste få en möjlighet att växa. Deras erfarenheter och kunskaper skall tas till vara. Tudelningen på arbetsmarknaden är i dag smärtsamt tydlig liksom utanförskapet bland dem som inte får chansen till ett meningsfullt arbete. Vi har tidigare motsatt oss införande av den arbetsmarknadspolitiska åtgärden aktivitetsgaranti. Följaktligen anser vi inte att den behöver utvärderas. Vi anser inte att denna åtgärd ger några nya arbetstillfällen. I sammanhanget kan de okonventionella metoder som prövats i danska Farum utgöra en inspirationskälla. Utskottet avstyrker motion A263 yrkandena 14 och 15 (fp).

15. Utvärdering av arbetspraktik och aktivitetsgaranti (mom. 21)

Elver Jonsson (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.2 Arbetsmarknadspolitiska program** som börjar med "Folkpartiet begär som" och slutar med "yrkandena 14 och 15 (fp)" bort ha följande lydelse:

Utskottet, som stöder grundtanken bakom aktivitetsgarantin, ser dock att vissa problem är förknippade med denna. Innehållet i programmet förefaller oklart, förutom att det först och främst skall innefatta jobbsökaraktiviteter. Vidare är det oklart vilket inflytande deltagarna har över verksamheten. Utskottet anser att programmet aktivitetsgaranti bör utvärderas efter det att det varit i gång en tid.

Utskottet har också en positiv grundinställning till programmet arbetspraktik som har funnits i två år. Enligt utskottets uppfattning bör en utvärdering av programmet nu göras. Utskottet tillstyrker mot denna bakgrund motion A263 yrkandena 14 och 15 (fp). Det anförda bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 21 bort ha följande lydelse:

21. beträffande *utvärdering av arbetspraktik och aktivitetsgaranti* att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A263 yrkandena 14 och 15 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

16. Åtgärder för unga arbetslösa kvinnor (mom. 22)

Maria Larsson och Magnus Jacobsson (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.2 Arbetsmarknadspolitiska program** som börjar med "När det gäller" och slutar med "So457 yrkandena 3–4 (kd)" bort ha följande lydelse:

I fråga om kravet på särskilda åtgärder för unga arbetslösa kvinnor vill utskottet framhålla att många ensamföräldrar befinner sig utanför den ordinarie arbetsmarknaden. För många skapar långa perioder av sjukskrivning respektive socialbidragsberoende och dålig utbildning en bristande självkänsla, vilket i sin tur inte sällan leder till passivitet och ännu sämre självförtroende. Utskottet anser det angeläget att underlätta ensamstående föräldrars situation och då särskilt förhållandena för yngre lågutbildade mödrar. Enligt utskottet bör utbildnings- och arbetsmarknadspolitiska insatser riktas mot denna grupp. Också förebyggande insatser bör initieras i form av gruppverksamheter för unga, lågutbildade och arbetslösa mödrar i syfte att återuppbygga självförtroendet och att utarbeta individuella framtidsplaner där studie- och yrkesinriktning framgår.

Med hänvisning till vad som anförts tillstyrker utskottet motion So457 yrkandena 3 och 4 (kd). Det anförda bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 22 bort ha följande lydelse:

22. beträffande *åtgärder för unga arbetslösa kvinnor* att riksdagen med anledning av motion 2000/01:So457 yrkandena 3 och 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

17. Arbetsmarknadsverkets förvaltning m.m. (mom. 25)

Mikael Odenberg (m), Kent Olsson (m), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Elver Jonsson (fp), Henrik Westman (m) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader** som börjar med "Identiska yrkanden som" och slutar med "3 delvis (kd)" bort ha följande lydelse:

Den viktigaste uppgiften för arbetsförmedlingen är den s.k. matchningen, dvs. att förmedla arbete till arbetslösa och arbetskraft till arbetsgivarna på ett snabbt och rationellt sätt. Utskottet anser därför att det är angeläget att det ljusare läge som för närvarande råder på arbetsmarknaden utnyttjas till att få ut de mest svårförmedlade personerna på arbetsmarknaden. För att denna uppgift skall kunna fullgöras av förmedlingarna krävs dock en tydlighet i ledningen på alla nivåer inom AMV:s organisation, allt från AMS centralt till ledningen för de lokala kontoren. Ingen arbetslös skall kunna vara inskriven på arbetsförmedlingen utan att hålla en mycket nära kontakt med den förmedlare som handlägger den arbetslöses ärende.

AMV har under flera år haft möjlighet att använda medel för tillfälliga personalförstärkningar – detta till följd av den höga arbetslösheten. Eftersom det i budgetpropositionen för år 2000 inte fanns något besked om att dessa pengar skulle stå till förfogande även under 2001, startade AMV ett omfattande förändringsarbete som både syftade till att minska personalstyrkan och till att förändra organisationen så att den bättre skulle svara mot de behov som finns på dagens arbetsmarknad. Det påbörjade förändringsarbetet var mycket långt framskridet när regeringen plötsligt bestämde sig för att de extra medlen skulle finnas kvar under ytterligare minst ett år. Detta medförde att förändringsarbetet upphörde, även de åtgärder som måste anses som nödvändiga på sikt. Det är högst olyckligt och kontraproduktivt när regeringen agerar så kortsiktigt.

Utskottet anser därför att det är mycket viktigt att det redan nu ges tydliga signaler till AMV om att de extra medel som erhållits under de senaste åren för tillfälliga personalförstärkningar kommer att avvecklas, vilket kommer att ställa nya krav på AMV:s organisation. AMV kommer att bli tvunget att krympa sin organisation och arbetet måste bli mer individinriktat. Det som i fortsättningen skall prioriteras är kontakterna med dem som söker arbete, vilket medför att de neddragningar som blir nödvändiga inom AMV främst skall ske på central och regional nivå. Motionerna A263 yrkande 8 (fp) och A278 yrkande 3 delvis (kd) tillstyrks därför.

dels att utskottets hemställan under 25 bort ha följande lydelse:

25. beträffande *Arbetsmarknadsverkets förvaltning m.m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:A263 yrkande 8 och 2000/01:A278 yrkande 3 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

18. Privata arbetsförmedlingar m.m. (mom. 26)

Mikael Odenberg (m), Kent Olsson (m), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Elver Jonsson (fp), Henrik Westman (m) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader** som börjar med ”Även de frågor” och slutar med ”3 delvis (kd)” bort ha följande lydelse:

Det finns anledning att betona att även andra metoder än de traditionella bör användas i arbetsförmedlingsverksamheten. Mot bakgrund av att flera privata jobbcenter etablerats och uppnått lyckade resultat anser utskottet att AMV bör använda resurser för att stimulera egenföretagarverksamhet inom denna sektor samt i ökad utsträckning använda bemanningsföretag. Utskottet vill här särskilt uppmärksamma det avtal som AMV ingått med några av landets ledande bemanningsföretag. Bland annat skall bemanningsföretaget Olsten, på uppdrag från AMS, under en 18-månadersperiod fungera som arbetsförmedling i Södertälje för långtidsarbetslösa personer med utländsk bakgrund, där målet är att minst hälften av 100 utvalda arbetslösa skall få ett arbete inom 6 månader.

Utskottet anser också att ett utnyttjande av privata alternativ avlastar den statliga arbetsförmedlingen samtidigt som ökad konkurrens kan innebära förbättrad kvalitet och effektivitet samt utgöra ett intressant referensobjekt. Privata förmedlingar skall kunna konkurrera med offentliga förmedlingar på likartade villkor. Utskottet anser också att det är nödvändigt att antalet privata specialistförmedlingar ökar.

Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet motionerna A263 yrkande 9 (fp) och A278 yrkande 3 delvis (kd).

dels att utskottets hemställan under 26 bort ha följande lydelse:

26. beträffande *privata arbetsförmedlingar m.m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:A263 yrkande 9 och 2000/01:A278 yrkande 3 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

19. Arbetsmarknadsverkets organisation (mom. 27)

Maria Larsson och Magnus Jacobsson (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader** som börjar med ”Kristdemokraterna vill i” och slutar med ”yrkande 7 (kd)” bort ha följande lydelse:

Arbetsmarknadsverket omsätter enorma summor och har en förvaltningsbudget på 4 500 miljoner kronor. Under senare tid har det kommit tydliga indikationer på problem med styrning, resultatuppföljning och kontroll av medelsanvändning inom verket. Flera olika utvärderingar har indikerat betydande effektivitetsproblem, och det har inte varit möjligt att utvärdera viktiga försöksverksamheter. Parallellt med dessa problem medför utvecklingen på arbetsmarknaden nya utmaningar för den traditionella arbetsmarknadspolitiken. Exempel på detta är möjligheterna att samverka med privata bemanningsföretag och att lägga ut verksamhet på entreprenad. Till detta kommer att organisatoriska förändringar måste genomföras när medlen för personalförstärkningar vid arbetsförmedlingen trappas av. Kristdemokraterna anser att det är fältarbetet på arbetsförmedlingarna som skall prioriteras framöver.

Sammantaget anser utskottet att problemen kring ledning och styrning av Arbetsmarknadsverket har en sådan omfattning att det är motiverat med en genomgripande översyn av verkets organisation. En parlamentarisk utredning bör därför skyndsamt tillsättas med uppgift att göra en grundlig översyn av arbetsmarknadspolitiken och AMV samt att forma en arbetsmarknadspolitik och en organisation för verket som svarar mot behoven på 2000-talets arbetsmarknad. Motion A278 yrkande 7 (kd) tillstyrks.

dels att utskottets hemställan under 27 bort ha följande lydelse:

27. beträffande *Arbetsmarknadsverkets organisation*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A278 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

20. Kvalitetskrav på arbetsmarknadsutbildningen m.m. (mom. 34)

Elver Jonsson (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader** som börjar med "Av AMS kvartalsrapport" och slutar med "bör därför avstyrkas" bort ha följande lydelse:

Arbetsmarknadsutbildningen har visat sig vara en av de åtgärder som har de största möjligheterna att leda till ett riktigt arbete. Utskottet anser därför att arbetsmarknadsutbildningen skall vara en prioriterad verksamhet.

Arbetsmarknadsutbildningen utmärktes under många år av utbildningar som i alltför stor omfattning riktade in sig på gårdagens arbetsmarknad. Utskottet kan dock notera att under de senaste åren har det skett en strävan mot att arbetsmarknadsutbildningen skall anpassas till den enskildes behov och till de förutsättningar som gäller på den aktuella arbetsmarknaden. Det är en klar förbättring. Det är dock viktigt att arbetsmarknadsutbildningen får fortsätta att utvecklas i takt med att arbetsmarknaden förändras. Parallellt med att arbetsmarknadsutbildningen anpassas till de rådande förhållandena på arbetsmarknaden bör dessutom åtgärder vidtas för att höja kvaliteten på insatserna och samtidigt minska volymen. Därutöver är det viktigt att den enskilde får ett större inflytande över utbildningen. Ett led i denna strävan kan också vara att ge andra huvudmän än Lernia AB vissa möjligheter att anordna arbetsmarknadsutbildningar.

Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet motion A263 yrkande 13 (fp).

dels att utskottets hemställan under 34 bort ha följande lydelse:

34. beträffande *kvalitetskrav på arbetsmarknadsutbildningen m.m.*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A263 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

21. Lärlingsutbildning (mom. 36, motiveringen)

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman (alla m) anser att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader** som börjar med ”Som nämnts anser ” och slutar med ”yrkande 2 (kd)” bort ha följande lydelse:

Bristen på kvalificerad arbetskraft är uppenbar inom många yrken och branscher, och behovet av fler eftergymnasiala kvalificerade yrkesutbildningar är därför stort. Det går tyvärr lätt att konstatera att de satsningar som i dag görs på yrkesutbildning inte är tillräckliga. För att komma till rätta med dessa problem anser utskottet att det bl.a. bör göras större satsningar på en modern lärlingsutbildning av hög kvalitet.

Redan i dag finns ett försöksprojekt med lärlingsutbildning. Utskottet kan emellertid konstatera att denna verksamhet inte fungerar tillfredsställande. Den brister bl.a. genom en alltför dålig kontakt mellan skolor och företag, oklara regler och svårigheter att få företagen intresserade av att ta emot lärlingar. Utbildningen är inte heller i tillräcklig utsträckning förlagd till arbetslivet. Utskottet anser därför att en förlängning av den nuvarande lärlingsutbildningen inte kommer att leda till några förbättringar. Tiden får i stället anses mogen för att utforma en ny modell för lärlingsutbildning, där de beskrivna problemen bemöts och löses och där olika aktörer ges möjlighet att kreativt bidra till nya utbildningsformer.

Utgångspunkten för en ny lärlingsutbildning måste vara en mer likvärdig ställning såväl mellan skola och företag som mellan teori och praktik. Inte förrän dessa villkor är uppfyllda kan den nödvändiga samverkan och integrationen mellan skola och företag utvecklas.

Kristdemokraterna föreslår i motion Ub323 att det bör införas en lärlingsutbildning inom arbetsmarknadsutbildningen. Utskottet delar inte denna ståndpunkt utan anser i stället att lärlingsutbildningen skall rymmas inom skolans verksamhet. Huvudman för lärlingsutbildningen kan t.ex. vara en kommunal eller fristående skola, en branschorganisation eller ett utbildningsföretag. Utbildningen bör utformas lokalt, och varje skola skall ges möjlighet att skapa sin egen profil i samverkan med det lokala näringslivet. Utbildningen bör ge grundläggande gymnasiekompetens i kärnämnen. För att lösa finansieringen av dessa utbildningar bör en godkänd lärlingsutbildning ges offentligt stöd som följer eleven till utbildningens huvudman.

Med hänsyn till det anförda avstyrks motion A278 yrkande 9 (kd) och Ub323 yrkande 2 (kd).

22. Lärlingsutbildning (mom. 36)

Maria Larsson och Magnus Jacobsson (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader** som börjar med ”Som nämnts anser” och slutar med ”yrkande 2 (kd)” bort ha följande lydelse:

Utskottet delar Kristdemokraternas uppfattning i bl.a. motion A278 att åtgärder måste vidtas för att sänka de trösklar som i dag finns för framför allt ungdomar och som hindrar deras inträde på arbetsmarknaden. Gymnasieskolan har blivit alltmer anpassad för elever med teoretiska färdigheter. Detta har i sin tur lett till att många elever inte trivs i den nuvarande gymnasieskolan. För att öka möjligheterna för den sistnämnda gruppen att komma in på arbetsmarknaden behövs ett modernt och väl fungerande lärlingsystem såväl inom gymnasieskolan som inom arbetsmarknadspolitiken.

En fungerande lärlingsutbildning erbjuder ungdomar en mer praktisk utbildningsväg och tidig kontakt med den lokala arbetsmarknaden. Det bör därför inrättas ett nytt lärlingsprogram inom ramen för gymnasieskolan, men i nära anslutning till det lokala näringslivet. Redan från första utbildningsåret bör en stor del av utbildningen vara förlagd till ett företag. För att på bästa sätt kunna matcha respektive individs önskemål med vad som efterfrågas på marknaden bör individuella handlings- och utvecklingsplaner utarbetas för den enskilde. Detta är ett viktigt instrument för att kunna möta den moderna arbetsmarknaden. Eftersom varje insats skall utgå från individen bör det utformas ett flexibelt regelsystem med få centrala regler. Beroende på yrkets karaktär och lärotid samt andra önskemål om studier kan lärlingstiden variera i längd. Ett tak bör dock sättas för utbildningstiden, förslagsvis tre år. Undantag bör emellertid kunna göras när utbildningen utformas för att kvalificera till högre studier. För de individer som inte kan delta inom ramen för den verksamhet som bedrivs inom gymnasieskolan skall ett motsvarande lärlingsprogram finnas inom arbetsmarknadspolitiken. Även kommuner som saknar egen gymnasieskola skall kunna arrangera lärlingsprogram genom att köpa de teoretiska delarna av utbildningen av en annan kommun.

För både lärlingsutbildningen inom gymnasieskolan och arbetsmarknadspolitiken bör en kvalitetssäkring göras. Ett lämpligt sätt är att avsluta utbildningen med ett gesällprov/yrkesprov som utformas efter respektive bransch önskemål.

Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet motionerna A278 yrkande 9 (kd) och Ub323 yrkande 2 (kd).

dels att utskottets hemställan under 36 bort ha följande lydelse:

36. *beträffande lärlingsutbildning*

att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:A278 yrkande 9 och 2000/01:Ub323 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

23. Bemötande av arbetshandikappade (mom. 42)

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman (alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i **2.3 Anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade** som börjar med ”Utskottet anser liksom” och slutar med ”2 avstyrks (m)” bort ha följande lydelse:

Utskottet vill liksom Moderaterna i motion A304 framhålla att individer med olika handikapp skall ges rimliga möjligheter till ett värdigt liv. Alla

människor skall också ha möjlighet att få uppleva arbetsgemenskap och tillhörighet. Det är självklart att individer med olika funktionshinder har speciella behov och önskemål. Det ankommer därför på samhället att skapa förutsättningar som ser till den enskildes behov i stället för att utforma kollektiva system.

Utskottet ställer sig också bakom vad som i motionen anförts om att även arbetshandikappade måste få rimliga möjligheter till valfrihet. Det är en självklarhet att personer med funktionshinder skall ha rätt till ett liv i värdighet och att de skall respekteras av staten. Det är av avgörande betydelse att de funktionshindrades integritet inte kränks i samband med att frågor om stöd till dem behandlas. Utskottet tvingas tyvärr konstatera att nuvarande system inte uppfyller dessa grundläggande krav. Motion A304 yrkandena 1 och 2 (m) tillstyrks därför.

dels att utskottets hemställan under 42 bort ha följande lydelse:

42. *beträffande bemötande av arbetshandikappade*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A304 yrkandena 1 och 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

24. Samhalls målgrupper m.m. (mom. 47)

Margareta Andersson (c), Mikael Odenberg (m), Kent Olsson (m), Maria Larsson (kd), Christel Anderberg (m), Henrik Westman (m) och Magnus Jacobsson (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i **2.3 Anslaget 22:10 Bidrag till Samhall AB** som börjar med "Som regeringen konstaterar" och slutar med "och 2 (kd)" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill inledningsvis påminna om att samhället har det yttersta ansvaret för att alla människor behandlas lika oberoende av eventuella funktionshinder. Bland annat Samhall startades en gång för att ge människor med olika grad av funktionshinder en verklig möjlighet att delta i arbetslivet. Det bör även här framhållas att det vid sidan av Samhall finns en rad andra insatser för arbetshandikappade som bör bibehållas och utvecklas så att fler funktionshindrade får möjlighet att komma in i det ordinarie arbetslivet.

Samhall, som i dag är ett av staten helägt aktiebolag, har till uppgift att skapa meningsfullt och utvecklande arbete för personer med arbetshandikapp.

För Samhalls verksamhet har staten därför ställt upp fyra likvärdiga mål:

- antalet arbetstillfällen för personer med arbetshandikapp
- andelen rekryteringar från grupper med svårare handikapp
- antalet arbetshandikappade som lämnar Samhall för andra arbetsgivare,
- ekonomiskt resultat mätt i behovet av statlig ersättning för Samhalls merkostnader jämfört med andra företag.

Ersättningen för merkostnader avser kostnader som Samhall har jämfört med andra företag för t.ex. anpassning av arbetsplatserna, lägre arbetstakt och även geografisk spridning av verksamhet.

De olika målen skall vara likvärdiga, dvs. inget av dem skall ha företräde framför något av de andra. Utskottet finner det emellertid ogenomförbart att, som motionärerna i motion A247 pekar på, uppfylla målen om en hög volym arbetstimmar, en hög andel rekrytering av arbetshandikappade och att förmå så många som möjligt av dem med förbättrad arbetskapacitet att lämna Samhall samtidigt som Samhalls företagsekonomiska resultat skall maximeras.

Utskottet vill här särskilt framhålla betydelsen av att Samhall inte bedriver sin verksamhet så att den på ett otillbörligt sätt konkurrerar med privata, vinstdrivande företag. Ett sådant uppträdande ger bara upphov till onödiga konflikter. Att undvika snedvridningar av konkurrensen är särskilt viktigt i samband med lågkonjunkturer och då Samhall går in i nya branscher och verksamhetsområden. Som exempel på ett sådant agerande är de etableringar som Samhall har gjort under senare år på redan befintliga marknader inom tjänstesektorn.

Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet motion A247 yrkande 1 (m, kd, c, fp). Motion A248 yrkandena 1 och 2 (kd) avstyrks i den mån den inte kan anses tillgodosedd med vad utskottet anför. Motionerna A228 (s) och A247 yrkande 2 avstyrks (m, kd, c, fp).

dels att utskottets hemställan under 47 bort ha följande lydelse:

47. beträffande *Samhalls målgrupper m.m.*

att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A247 yrkande 1 och med avslag på motionerna 2000/01:A228, 2000/01:A247 yrkande 2 samt 2000/01:A248 yrkandena 1 och 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

25. Samhalls regionala ansvar (mom. 48)

Hans Andersson och Carlinge Wisberg (båda v) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:10 Bidrag till Samhall AB** som börjar med "Vänsterpartiet tar i" och slutar med "2 (v) avstyrks" bort ha följande lydelse:

En av samhällets viktigaste uppgifter är att ge alla människor oavsett handikapp en möjlighet att delta i arbetslivet. Att ha ett arbete handlar inte bara om försörjning utan i minst lika hög grad om människovärde och självkänsla. Arbete hjälper också till att göra människor delaktiga i arbetslivets gemenskap. Som Vänsterpartiet anför i motion A220 har Samhall i det sammanhanget en viktig uppgift att fylla genom att erbjuda arbetshandikappade män och kvinnor arbete.

Om Samhall skall kunna ge de arbetshandikappade som är i behov av stöd möjligheter till arbete är det viktigt att Samhalls strukturer inte stänger ute grupper av arbetssökande. Samhall skall därför vara verksamt i olika branscher över hela landet. Samhall skall också följa med näringslivets omvandling så att dess verksamhet och yrken finns i samhället i övrigt. Det

sistnämnda är nödvändigt om målet om s.k. övergångar skall kunna uppnås, dvs. att anställda skall kunna få arbeten utanför Samhall. För att övergångar skall vara möjliga och underlättas är det också viktigt att Samhall är modernt och effektivt så att steget därifrån och till annan verksamhet inte blir för stort.

Samhall har till uppgift att erbjuda arbetshandikappade arbete över hela landet. Olika delar av Sverige har emellertid olika näringsstrukturer. En förändring av branschriktningen kan därför få regionalpolitiska konsekvenser. Utskottet uttalade i betänkande 1996/97:AU1 att Samhall, om det är möjligt, skall ta regionalpolitiska hänsyn i samband med omstruktureringar och undvika att lägga ned verksamhet på orter med svag arbetsmarknad.

Som framhålls i motionen uppnår vissa delar av landet de av regering och riksdag uppsatta sysselsättnings- och arbetslöshetsmålen medan andra delar av landet fortfarande har stora problem. Utskottet vill här också påminna om vad som anförts ovan i avsnitt 1.4 om att det är ett växande problem med de regionala skillnader i tillväxt m.m. som råder på arbetsmarknaden. Dessa problem tenderar dessutom i allmänhet att vara än mer påtagliga för personer med olika former av arbetshandikapp. Det är således av stor betydelse att arbetstillfällena för funktionshindrade kan utgöra ett inslag i den lokala arbetsmarknaden. För utsatta orter och regioner med svag arbetsmarknad finns det ett särskilt regionalpolitiskt samhällsintresse att tillgodose.

Bland de arbetshandikappade finns det en stor grupp som i dag tvingas att vara utan arbete under lång tid. Utskottet vill därför särskilt framhålla betydelsen av insatser för att bryta arbetslösheten för denna grupp. För att Samhall skall kunna bidra på ett reellt sätt för dessa individer är det viktigt att hänsyn tas till de regionala skillnader som finns i landet. Utskottet anser därför i likhet med Vänsterpartiet att om alla arbetshandikappade över hela landet skall tillförsäkras rimliga möjligheter till anställning i Samhall, bör sysselsättningsmålet för verksamheten brytas ned på regional nivå.

Som underlag för en sådan omformulering av sysselsättningsmålet bör som anförs i motionen regeringen låta utarbeta en rapport om hur de synpunkter som riksdagen lämnade i betänkande 1996/97:AU1 med anknytning till de regionalpolitiska frågorna har fullföljts.

Utskottet tillstyrker med hänsyn till det anförda motion A220 yrkandena 1 och 2 (v).

dels att utskottets hemställan under 48 bort ha följande lydelse:

48. beträffande *Samhalls regionala ansvar*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A220 yrkandena 1 och 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført,

26. Ändringar i Samhalls bolagsordning (mom. 49)

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman (alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:10 Bidrag till Samhall AB** som börjar med "Utskottet övergår härefter" och slutar med "yrkande 12 (m)" bort ha följande lydelse:

Samhalls uppdrag skall i huvudsak bestå av att se till att de mest utsatta individerna, med de svåraste funktionshindren, är de som kommer i fråga för anställning. Den verksamhet som Samhall bedriver får inte heller vara sådan att den konkurrerar med privat näringsverksamhet.

Regeringen har i propositionen föreslagit att riksdagen skall ändra Samhalls bolagsordning så att det tydligare av beskrivningen av Samhalls syfte framgår att bolaget skall producera efterfrågade tjänster och därigenom kunna skapa meningsfulla och utvecklande arbeten för personer med arbetshandikapp. Regeringen vill dessutom att riksdagen skall låta regeringen, utan riksdagens hörande, i fortsättningen godkänna vilka branscher som Samhall skall verka inom.

Riksrevisionsverket (RRV) har i en aktuell rapport påvisat att Samhalls verksamhet redan i dag är mer inriktad på en kostnadseffektiv produktion än på att ta hänsyn till de arbetshandikappades behov och förutsättningar. Utskottet noterar också att regeringen fullständigt har struntat i RRV:s synpunkter. Som utskottet konstaterat ovan skall Samhall i första hand ha som uppgift att ge de mest utsatta personerna med de svåraste arbetshandikappen sysselsättning. Utskottet motsätter sig därför de av regeringen föreslagna förändringarna av Samhalls bolagsordning. Motion A301 yrkande 12 (m) tillstyrks därför.

Propositionens yrkande 14 och motion A278 yrkande 17 (kd) avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 49 bort ha följande lydelse:

49. *beträffande ändringar i Samhalls bolagsordning*

att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A301 yrkande 12 avslår dels propositionens yrkande 14, dels motion 2000/01:A278 yrkande 17,

27. Ändringar i Samhalls bolagsordning (mom. 49)

Maria Larsson och Magnus Jacobsson (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:10 Bidrag till Samhall AB** som börjar med "Utskottet övergår härefter" och slutar med "yrkande 12 (m)" bort ha följande lydelse:

Samhall har sedan verksamheten startade 1980 genomgått stora förändringar. Under senare år har kritik riktats mot att affärsmässigheten i bolaget dominerat för mycket och mot att rekryteringen från de prioriterade grupperna minskat. Andelen övergångar från Samhall till ordinarie arbeten har också minskat, detta trots den goda konjunktur på arbetsmarknaden som har rått. Dilemmat för ett företag som Samhall är att skapa en balans mellan det sociala uppdraget och att driva verksamheten så effektivt som möjligt. Utskottet anser dock att regeringen bör överväga att minska Samhalls volym och i stället lägga ökad vikt vid lönebidraget som instrument för att hjälpa de arbetshandikappade, inte minst när arbetsmarknadsläget är bättre.

Regeringen föreslår att riksdagen skall ändra i Samhalls bolagsordning, så att det blir möjligt för regeringen att utan riksdagens godkännande avgöra vilka branscher som bolaget skall verka inom.

I förra årets budgetbetänkande (1999/2000:AU1) anförde arbetsmarknadsutskottet, efter det att regeringen väckt frågan om förändringar i Samhalls bolagsordning, att sådana ändringar som gäller mer grundläggande frågor även fortsättningsvis bör underställas riksdagen. Det gäller t.ex. frågor om att ange syftet med bolagets verksamhet inklusive frågan om, och i så fall i vilken utsträckning, verksamheten skall få drivas i vinstsyfte och om aktierna i bolaget skall kunna medföra rätt till utdelning. Utskottet anförde vidare att också ändringar av föremålet för verksamheten framdeles borde underställas riksdagen, då det föreligger ett nära samband mellan å ena sidan verksamhetsidén och å andra sidan statens medelstilldelning för verksamheten och villkoren för denna. Detta motiverade enligt utskottets uppfattning att riksdagen behåller sitt inflytande över den aktuella regleringen i bolagsordningen parallellt med den möjlighet som riksdagen har att knyta anslagsvillkor till medelstilldelningen.

Utskottet vidhåller att alla ändringar av bolagsordningen bör underställas riksdagen. Däremot kan bolagsordningen formuleras så att regeringen ges ett mandat att avgöra vilka branscher som bolaget skall verka inom. Utskottet vill i detta sammanhang också framhålla att det finns anledning till en bredare utvärdering av Samhalls inriktning och uppdrag, däribland bolagsordningen, enligt vad som ovan anförts.

Med hänsyn till det anförda tillstyrks motion A278 yrkande 17 (kd). Propositionens yrkande 14 och motion A301 yrkande 12 (m) avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 49 bort ha följande lydelse:

49. *beträffande ändringar i Samhalls bolagsordning*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:A278 yrkande 17 och propositionens yrkande 14 samt med avslag på motion 2000/01:A301 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

28. Privatisering av Lernia AB (mom. 51)

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman (alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:13 Lernia AB** som börjar med "När det gäller" och slutar med "A301 yrkande 8 (m)" bort ha följande lydelse:

Lernias verksamhet motiverar inte något statligt ägande. Det statliga ägandet av Lernia AB kan innebära att andra utbildningsföretag inte ges möjlighet att konkurrera om arbetsmarknadspolitiska utbildningar på samma villkor som Lernia AB.

Utskottet anser att Lernia AB bör privatiseras. Därmed tillstyrker utskottet motion A301 yrkande 8 (m), vilket bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 51 bort ha följande lydelse:

29. Anslag på utgiftsområde 13 för 2001 (mom. 55)

Elver Jonsson (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader** som börjar med "Utskottet biträder regeringens" och slutar med "yrkande 22 (fp)" bort ha följande lydelse:

Arbetsförmedlingarnas absolut viktigaste uppgift är den s.k. matchningen, dvs. att på ett snabbt och rationellt sätt förmedla arbete till arbetslösa och arbetskraft till arbetsgivarna. Utskottet anser därför att det behövs en renodling av Arbetsmarknadsverkets verksamhet i riktning mot lokal platsförmedling. Parallellt med det bör en förskjutning ske så att den lokala arbetsförmedlingen får mer makt i förhållande till AMS.

Det har närmast blivit en tradition att arbetsförmedlingarna på förslag av regeringen får resurser för tillfälliga personalförstärkningar. För år 2001 har återigen 700 miljoner kronor föreslagits för detta ändamål. Liksom för tidigare år finns anledning att peka på att inga ordentliga analyser har gjorts av hur dessa medel används. Utskottet delar Folkpartiets uppfattning att det är angeläget att byråkratin inom Arbetsmarknadsverket minskar, varför några medel inte bör anslås för tillfälliga personalförstärkningar år 2001. Utskottet anser dock i likhet med Folkpartiet att 100 miljoner kronor bör avsättas speciellt för arbetet med integrering av personer med utländsk bakgrund. Det finns därvid skäl att understryka att arbetslösa invandrare, i mycket större utsträckning än vad som är fallet i dag, bör få tillgång till resurser för att själva kunna planera och genomföra egna aktivitetsprogram och projekt som syftar till att öppna vägen för dem in i arbetslivet.

Det är också viktigt att den statliga arbetsförmedlingens roll i det nya informationssamhället ses över. En majoritet av de arbetssökande finner i dag sina arbeten genom Internet eller telefonservice. Därför måste arbetsförmedlingens organisation förnyas så att den passar in i ett modernt och flexibelt informationssamhälle.

Det anförda innebär att motionerna A263 yrkande 27 delvis och motion Fi211 yrkande 17 delvis tillstyrks. Det innebär också att propositionen i motsvarande del och motionerna A301 yrkande 3, A306 delvis och A278 yrkande 32 delvis avstyrks av utskottet.

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet **2.3 Anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd** som börjar med "Under sommaren 2000" och slutar med "yrkande 17 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad Folkpartiet utvecklar i motion A263, som i denna del hänvisar till motion A2, att arbetslöshetsförsäkringen skall utformas som en omställningsförsäkring som innebär att en tidsbegränsad ersättning lämnas till alla som kvalificerat sig. Ersättningen skall baseras på det inkomstbortfall som individen drabbas av och inledningsvis motsvara 80 %

av bortfallet, för att sedan successivt trappas ned. Den övre gränsen för inkomster som berättigar till ersättning för inkomstbortfall bör vara densamma som för övriga socialförsäkringar. Den inkomstrelaterade ersättningen bör vara tidsbegränsad. En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är, som Folkpartiet konstaterar, en frihetsfråga.

Med en försäkring som utformas i enlighet med det nyss anförda borde den traditionella arbetsmarknadspolitiken kunna minskas i omfattning och ersättas av generellt sett bättre villkor för företagandet. Utskottet anser också att en företagarpolitik som utformas på det sätt som Folkpartiet förespråkar kommer att leda till en minskad arbetslöshet, vilket också minskar behovet av arbetsmarknadspolitiska program.

Utskottet ansluter sig därför till Folkpartiets uppfattning att anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd på detta sätt kan minskas med 4,4 miljarder kronor i förhållande till regeringens förslag. Därmed tillstyrks motionerna A263 yrkande 27 delvis och Fi211 yrkande 17 delvis. Propositionen i motsvarande del och motionerna A301 yrkande 4 (m), A278 yrkande 32 delvis (kd) och A306 delvis (c) avstyrks.

dels att utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader** som börjar med "Utskottet övergår nu" och slutar med "17 delvis (fp)" bort ha följande lydelse:

Eftersom arbetsmarknadsutbildningen har visat sig vara den åtgärd som har störst möjlighet att leda till ett riktigt arbete bör den prioriteras. Utskottet finner dock liksom Folkpartiet att arbetsmarknadsutbildningen skall inriktas på mindre volym och på högre kvalitet än vad som är fallet i dag. Arbetsmarknadsutbildningen bör också utformas så att den enskilde får större möjligheter att påverka innehållet i och upplägget av utbildningen. För att ge individen fler och olika alternativ bör dessutom andra aktörer än AMU-gruppen AB (Lernia AB) tillåtas anordna utbildningar.

Med hänvisning till det anförda, och med hänsyn till de effekter som en företagspolitik i enlighet med vad Folkpartiet förespråkar får, anser utskottet att behovet av arbetsmarknadspolitiska program minskar. Härigenom kan också, som Folkpartiet föreslagit, anslaget 22:3 minskas med 1 490 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Detta innebär att motionerna A263 yrkande 27 delvis (fp) och Fi211 yrkande 17 delvis (fp) tillstyrks samt att propositionen i motsvarande del och motionerna A278 yrkande 32 delvis (kd), A301 yrkande 5 delvis (m) och A306 delvis (c) avstyrks av utskottet.

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade** som börjar med "I flera motioner" och slutar med "yrkande 16 (fp)" bort ha följande lydelse:

De insatser som staten gör för att stärka de arbetshandikappades ställning på arbetsmarknaden är av mycket stor betydelse och bör alltid prioriteras. Möjligheten att få utföra ett arbete som är efterfrågat innebär att livskvaliteten för den enskilde individen ökar oerhört. De arbetshandikappade har dessvärre, oavsett konjunkturläge, en svår situation på arbetsmarknaden. Utskottet instämmer därför i Folkpartiets ståndpunkt att arbetslinjen måste gälla även för personer med handikapp. Anställningar med lönebidrag är en lösning som är bra för många arbetshandikappade då de kommer in på den

ordinarie arbetsmarknaden. Lönebidraget är dessutom billigare än både a-kassa och förtidspensionering som alternativa lösningar.

Utskottet vill här också framhålla att lönebidragsanställningar i största möjliga utsträckning skall vara en åtgärd enbart för arbetshandikappade och inte för andra grupper. I det goda konjunkurläge som nu råder måste därför lönebidragsanställningar renodlas så att bara arbetshandikappade kommer i fråga för sådana anställningar.

Lönebidragets tak är sedan många år oförändrat, vilket har lett till att det blivit svårare för personer med funktionshinder som har kvalificerade utbildningar att få lämpliga arbeten. Utskottet instämmer därför med Folkpartiet i att den högsta nivån på lönebidraget bör höjas.

Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet motion A263 yrkande 22 (fp) medan motionerna A204 yrkande 1 (m), A236 (s), A248 yrkande 3 (kd), A260 (fp), A311(s) och So538 yrkande 16 (fp) avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda med vad utskottet har anfört.

dels att utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade** som börjar med ”När det gäller” och slutar med ”yrkande 17 delvis” bort ha följande lydelse:

Oavsett konjunkurläge har de arbetshandikappade en svår situation på arbetsmarknaden. Att få utföra ett efterfrågat arbete ökar livskvaliteten på ett mycket påtagligt sätt. De statliga insatserna för att stärka de arbetshandikappades ställning på arbetsmarknaden är därför oerhört viktiga och bör alltid prioriteras. Utskottet instämmer således med Folkpartiet att arbetslinjen måste gälla för personer med handikapp. För att arbetslinjen skall bli reell är det viktigt att de arbetshandikappade får det stöd som de behöver. Några nedskärningar för denna grupp kan inte accepteras.

Utskottet delar också Folkpartiets uppfattning att lönebidragsanställningar är en bra lösning för många arbetshandikappade. Lönebidrag är dessutom billigare än både a-kassa och förtidspensionering som alternativa lösningar.

Utskottet anser därför liksom Folkpartiet att anslaget 22:4 bör öka med 120 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Utskottet tillstyrker därmed motionerna A263 yrkande 27 delvis (fp) och Fi211 yrkande 17 delvis (fp). Ställningstagandet innebär att propositionen avstyrks i motsvarande del liksom motionerna A278 yrkande 32 delvis (kd) och A306 delvis (c).

dels att utskottets ställningstagande i avsnitt **2.3 Anslaget 22:10 Bidrag till Samhall AB** som börjar med ”Utskottet tillstyrker regeringens” och slutar med ”på utgiftsområde 13” bort ha följande lydelse:

Som utskottet anfört ovan i anslutning till anslaget 22:4 har de arbetshandikappade alltid en svår situation på arbetsmarknaden oavsett konjunkturen. Undersökningar visar också att både lönebidragsanställningar och anställningar vid Samhall är mycket billiga om man jämför dem med a-kassa eller förtidspensionering som annars står till buds för de arbetshandikappade. Utskottet anser i likhet med Folkpartiet att insatserna för att stärka deras ställning alltid bör vara prioriterade, varför anslaget till Samhall bör förstärkas i enlighet med partiets förslag, dvs. med 50 miljoner kronor jämfört med propositionen.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om vikten av att samtliga de mål som statsmakterna har förklarat skall gälla för Samhalls verksamhet uppfylls. Detta gäller såväl de sociala målen om vilka som skall erbjudas anställning m.m. som de affärsmässiga målen. Vad avser de affärsmässiga delarna av Samhalls verksamhet vill utskottet särskilt påminna om att verksamhet inte får leda till att andra företag utsätts för otillbörlig konkurrens.

Det anförda innebär att motionerna A263 yrkande 27 delvis (fp) och Fi211 yrkande 17 delvis (fp) tillstyrks. Det innebär också att propositionen i motsvarande del och motionerna A306 delvis (c) och A278 yrkande 32 delvis (kd) avstyrks av utskottet.

dels att utskottets hemställan under 55 bort ha följande lydelse:

55. beträffande *anslag på utgiftsområde 13 för 2001*
att riksdagen
a)–i) = utskottet,

j) med bifall till motionerna 2000/01:A263 yrkande 27 och 2000/01:Fi211 yrkande 17 i motsvarande del och med anledning av propositionens yrkande 15 anvisar anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad i enlighet med vad som framgår av bilaga 1,

k) *dels* med anledning av motion 2000/01:A263 yrkande 22 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om *högsta nivån på lönebidraget m.m.*, *dels* avslår övriga i bilaga 2 upptagna motionsyrkanden som avser utgiftsområde 13,

30. Mål för politikområdet Arbetsliv (mom. 56)

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman (alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **3.1 Arbetslivspolitik** som börjar med ”Utskottet anser i” och slutar med ”motion A307 (c)” bort ha följande lydelse:

Utskottet kan inte ställa sig bakom regeringens förslag till mål för politikområdet Arbetslivspolitik utan anser att detta bör avslås av riksdagen. I stället förordar utskottet en lång rad politiska förändringar, däribland reformering av skattesystemet, sänkta reservationslöner samt åtgärder för att förbättra och decentralisera lönebildningen. I de reformer som utskottet förespråkar ingår en rad förändringar av arbetsrätten liksom möjligheter till betydligt flexiblare arbetstider än i dag.

Utskottet tillstyrker motion A301 yrkande 22 (m) och avstyrker regeringens förslag till mål för politikområdet Arbetslivspolitik (prop. yrk. 1).

dels att utskottets hemställan under 56 bort ha följande lydelse:

56. beträffande *mål för politikområdet Arbetsliv*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:A301 yrkande 22 avslår propositionens yrkande 1,

31. Mål för politikområdet Jämställdhetspolitik (mom. 57)

2000/01:AU1
Reservationer

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman (alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **3.2 Jämställdhetspolitik** som börjar med "I sitt yttrande" och slutar med "motion A301 yrkande 23 (m)" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan inte ställa sig bakom regeringens förslag till mål för politikområdet Jämställdhetspolitik utan anser att detta bör avslås av riksdagen. I stället förordar utskottet en inriktning på jämställdhetspolitiken som innebär att den bidrar till att självständiga kvinnor och män kan forma sin tillvaro enligt egna önskemål och behov. I sammanhanget har familjepolitik och skattepolitik stor betydelse liksom ett avskaffande av den offentliga sektorns monopol inom många kvinnodominerade yrken.

Utskottet tillstyrker motion A301 yrkande 23 (m) och avstyrker regeringens förslag till mål för politikområdet Jämställdhetspolitik (prop. yrk. 2).

dels att utskottets hemställan under 57 bort ha följande lydelse:

57. beträffande *mål för politikområdet Jämställdhetspolitik* att riksdagen med bifall till motion 2000/01:A301 yrkande 23 avslår propositionens yrkande 2,

32. Anslag på utgiftsområde 14 för 2001 (mom. 58)

Elver Jonsson (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnitt **3.1 Anslaget 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.** som börjar med "Utskottet som biträder" och slutar med "på utgiftsområde 14" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom Folkpartiet att anslaget bör bestämmas till ett belopp som är 25 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. Detta innebär att motion Fi211 yrkande 17 delvis tillstyrks samt att propositionen i motsvarande del och motionerna A278 yrkande 32 delvis och A301 yrkande 15 avstyrks av utskottet.

dels att utskottets hemställan under 58 bort ha följande lydelse:

58. beträffande *anslag på utgiftsområde 14 för 2001* att riksdagen
a) = utskottet
b) med bifall till motion 2000/01:Fi211 yrkande 17 i motsvarande del och med anledning av propositionens yrkande 4 anvisar anslagen under utgiftsområde 14 Arbetsliv i enlighet med vad som framgår av bilaga 1,
c) avslår övriga i bilaga 2 upptagna motionsyrkanden som avser utgiftsområde 14.

Anställningsstöd

Mikael Odenberg (m), Kent Olsson (m), Patrik Norinder (m) och Christel Anderberg (m) anför:

Moderaterna har i samband med införandet av de olika anställningsstöden pekat på att bestämmelserna varit oklara i flera avseenden. Bland annat har det inte gått att se vilka regler som skall gälla avseende anställningsformer eller vilken ersättning som den enskilde skall erhålla. Även i övrigt anser vi att det är anmärkningsvärt hur utformningen av de olika anställningsstöden har hanterats. Under cirka ett år har det vid fyra skilda tillfällen lämnats olika förslag till innehåll och finansiering av anställningsstöden. Inte vid något tillfälle har det skett en utvärdering av de tidigare införda stödformerna.

Vi anser att det är bra att regeringen erkänner att det finns ett samband mellan företagens höga kostnader för att anställa och det antal arbeten som de kan erbjuda. Däremot kan vi inte se att de nuvarande anställningsstöden ger långtidsarbetslösa bättre förutsättningar för att ta de lediga arbeten som erbjuds. De nuvarande stöden handlar i stället uteslutande om att öka deras konkurrenskraft på arbetsmarknaden genom att göra dem ”billigare” att anställa. En sådan tillfällig rabatt för att anställa vissa arbetslösa riskerar att permanenta förhållandena. I stället för att ge incitament och möjligheter för den arbetssökande att bli mer ”konkurrenskraftig” slussas denne med stödåtgärder runt i ovisshet ännu en tid. Till detta kommer att tidigare erfarenheter av subventionerade anställningar inte är särskilt goda. Anställningsstöd får heller inte bli en metod för kommunerna att närmast kostnadsfritt expandera den offentliga sektorns verksamhet.

Vi avvisar inte kategoriskt olika former av skatterabatter i syfte att minska anställningskostnaden. Däremot anser vi att det är nödvändigt att sådana former av anställningsstöd är väl underbyggda och utformade så att undanträngningseffekterna minimeras.

Situationen för dansare

Elver Jonsson (fp) anför:

Den svenska dansen förtjänar särskild uppmärksamhet. Dans är en konststart som under senare år fått alltmer uppmärksamhet. Dansen är dessutom internationell till sin karaktär då den inte kräver några språkkunskaper. Den svenska dansen håller hög kvalitet och har lyckats nå en ny ung publik. En bidragande orsak till det ökande intresset för svensk dans har varit inrättandet av danskonsulenter i länen runt om i Sverige. Att Dansens Hus fått ökade anslag från såväl staten som Stockholms stad har även bidragit till detta och har gett dansen den fasta scen den så väl behöver.

Dansare går i pension redan vid 41–44 års ålder. Det är därför viktigt att deras situation särskilt uppmärksammas så att de får stöd för att eventuellt kunna ha ett fortsatt yrkesliv. Sådant stöd och rådgivning kräver särskild

Politiken på utgiftsområdena 13 och 14 m.m.

Mikael Odenberg, Kent Olsson, Christel Anderberg och Henrik Westman (alla m) anför:

Den 22 november 2000 beslöt riksdagens majoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende 2001. Samtidigt beslutades om preliminära utgiftstak för åren 2002 och 2003.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Vi vill satsa på en utbildning som ger alla större möjligheter till ett rikare liv. Genom en större enskild sektor och ett starkare civilt samhälle kan både företag och människor växa. Ännu fler kan komma in på den ordinarie arbetsmarknaden. Den sociala tryggheten ökar också i andra bemärkelser genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet. Friheten att välja bidrar både till mångfald, en bättre kvalitet och en större trygghet. De enskilda människorna får ett större inflytande över sina liv.

Vi har föreslagit en långtgående växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, och då främst låg- och medelinkomstagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

När riksdagens majoritet nu genom riksdagsbeslutet den 22 november 2000 om ramar för de olika utgiftsområdena valt en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområdena 13 och 14.

Den allmänna inriktningen på politiken

Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna har avgivit en gemensam reservation om inriktningen av politiken, se reservation 1. Därutöver vill vi anföra följande:

I parti- och kommittémotioner förordar vi en ny inriktning på politiken i Sverige. Vi vill skapa ett dynamiskt samhällsklimat som ger möjligheter för alla att förverkliga sina ideal och livsdrömmar. Samhället måste erbjuda så goda villkor som möjligt för den enskilda individens utveckling samtidigt som den enskilde får ett större inflytande över sitt liv.

Grunden för detta läggs i skolan. En bra grundutbildning och samhälleliga normer som belönar arbete och kunskap ger en bas för social och geografisk

rörlighet. En miljö måste skapas som stimulerar företagande och entreprenörskap. Så är det inte i dagens Sverige. Tudelningen av samhället, utanförskap och uppgivenhet måste brytas.

Sverige har världens högsta skattetryck. De höga skatterna utgör ett hinder för utvecklingen av företag i Sverige. Ett lägre skattetryck skulle innebära att företag kunde växa och att fler företag skulle startas – med fler anställningar och minskad arbetslöshet som resultat.

Men det måste också bli lättare för företag att etablera sig, växa och utvecklas i Sverige. Alla hinder och regler som försvårar tillkomsten av nya företag och arbeten måste bort. Det handlar bland annat om regler som gör det krångligt att starta ny näringsverksamhet och att anställa nya medarbetare. Kostnaden för att administrera skatte-, arbetsmarknads- och miljöregler uppgår till 30 000 kronor per anställd och år i företag med mellan 1 och 19 anställda. Antalet regler som berör företagande växer också genom nya lagar och förordningar med en tillväxttakt på 5 till 6 % per år. En så kallad solnedgångsparagraf bör införas. Det innebär att alla regler kontinuerligt ses över och utmönstras om de inte har tillämpats på fem år. Samtliga småföretagsdelegationens förslag till regelförenklingar bör genomföras.

Statlig kommersiell verksamhet utgör ett betydande problem för en fri och rättvis företagskonkurrens. I statskontorets rapport ”Staten som kommersiell aktör” framgår följande.

- Hälften av alla myndigheter och statliga företag bedriver konkurrensutsatt verksamhet i påtaglig omfattning.
- en fjärdedel av de statliga myndigheterna och bolagens verksamhet på konkurrensutsatta områden har märkbar och negativ effekt på marknadens funktionssätt.

Så här får det inte fortgå. Statlig verksamhet får inte konkurrera ut privata företag.

För att få ett bättre företagsklimat behöver arbetsrättslagstiftningen ses över. Den utgör ett hinder för nyanställning och expansion. På morgondagens arbetsmarknad behövs det en mer individanpassad lagstiftning som tar hänsyn inte till kollektivets önskemål i första hand, utan till den enskilde individens och företagets önskemål. Givetvis skall detta vara parat med ett grundläggande skydd för den enskilde.

En nödvändig åtgärd för att förbättra lönebildningen är att skapa en rimligare balans mellan parterna på arbetsmarknaden. Sympatiåtgärder bör förbjudas, liksom möjligheterna att försätta enmansföretag i blockad.

Arbetsmarknadspolitiken måste läggas om. Trots högkonjunktur står nära en miljon människor utanför arbetsmarknaden. Detta visar på att den traditionella statliga arbetsmarknadspolitiken genom sin ineffektivitet kommit till vägs ände. Målet för arbetsmarknadspolitiken måste vara att alla som kan och vill arbeta också skall ges möjligheter till detta. Då måste arbetsmarknadspolitiken effektiviseras och förändras. Fokus bör ligga på vad den arbetslösa är bra på och vad hon eller han kan åstadkomma, i stället för på konstlade kurser och program som alltför ofta inte leder till något arbete. Det bör prövas om en arbetsgaranti skulle kunna stimulera inblandade parter att effektivt ordna arbete åt de arbetslösa.

Arbetsmarknadsverket och AMS fungerar inte tillfredsställande. Ett flertal utvärderingar har pekat på betydande problem vad gäller effektiviteten. Den "reguljära" förmedlingsverksamheten bör kunna skötas av marknaden. Det finns ingen anledning att staten sysslar med sådant som andra kan göra bättre. Samhällets huvuduppgift måste vara att hjälpa dem som är långtidsarbetslösa och dem som av olika skäl har en särskilt utsatt position på arbetsmarknaden. Den offentliga arbetsförmedlingens roll och verksamhetsområden behöver definieras tydligare.

Genom att tydliggöra samhällets ansvar bör också resurser kunna frigöras. Det i sin tur kan leda till att fler får möjlighet att återinträda på arbetsmarknaden och att detta återinträde sker snabbare.

Det finns slutligen skäl att även se över ansvarsfördelningen inom den offentliga sektorn. I Sverige är arbetsmarknadspolitiken traditionellt ett statligt åtagande. Samtidigt går det inte att blunda för de goda resultat som man uppnått i till exempel Farum, när man valt att ta ett mer handfast ansvar på lokal nivå.

Mot den här bakgrunden anser vi att man bör utreda förmedlingsverksamheten med avseende såväl på uppgiftsfördelningen mellan den offentliga sektorn och privata aktörer, som på ansvarsfördelningen mellan staten och olika organ på lokal nivå.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

En viktig del i reformerna på arbetsmarknadsområdet är införandet av en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Detta bör ske den 1 oktober 2001. Försäkringen skall omfatta alla arbetstagare som uppfyller arbetsvillkoren. Den bör administreras av staten, inte av de fackliga organisationerna, och skall ge alla som drabbas av arbetslöshet ett rimligt ekonomiskt skydd. Genom vår utformning av arbetslöshetsförsäkringen underlättas lönebildningen.

I och med att arbetslöshetsförsäkringen är en omställningsförsäkring skall den under en begränsad tid ge skydd mot inkomstbortfall och möjliggöra för den arbetslöse att söka nytt arbete eller förbättra sin kompetens genom utbildning. Ersättningen bör begränsas i tiden och ersättningsnivån bestämmas till 75 %, liksom i övriga socialförsäkringssystem. För att tydliggöra kopplingen mellan in- och utbetalningar i systemet bör finansieringen i större utsträckning ske genom premier från den enskilde. De högre premierna bör kompenseras genom sänkta skatter på arbete.

Det är enligt vår uppfattning nödvändigt att lägga om den traditionella ineffektiva arbetsmarknadspolitiken. Den tudelade arbetsmarknaden med såväl brist på arbetskraft som ett stort antal långtidsarbetslösa motiverar förändringar. Resultaten måste stå i fokus liksom vad den arbetslöse är bra på. Vi anser att yrkes- och lärlingsutbildningen måste förbättras och kraftigt utökas. Många av de regelsystem som styr dagens arbetsmarknad måste moderniseras. Lernia AB bör privatiseras.

Anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Till följd av det förbättrade arbetsmarknadsläget de och reformer vi förordar beträffande de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna kan för budgetåret 2001 anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader minskas med 100 miljoner kronor i förhållande till förslaget i budgetpropositionen.

Anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Sammantaget medför arbetsmarknadsläget, en moderniserad arbetsmarknadspolitik och införandet av en ny arbetslöshetsförsäkring enligt vårt förslag att anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd kan reduceras med 1 943 miljoner kronor.

Anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Ett genomförande av vår moderata politik leder vidare till att anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader kan skäras ned med 864 miljoner kronor.

Anslaget 22:9 Bidrag till administration av icke anslutna

Vi anser att anslaget 22:9 Bidrag till administration av grundbelopp till icke anslutna kan avvecklas.

Anslaget 22:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Vi anser att anslaget 22:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten bör avvecklas.

Utgiftsområde 14 Arbetsliv

Anslaget 23:1 Arbetsmiljöverket

Till skillnad från regeringen ser vi ingen anledning att öka anslaget 23:1 Arbetsmiljöverket varför anslaget bör fastställas till 460,4 miljoner kronor.

Anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet

Vi anser att det inte finns anledning att öka anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet, utan beräknar i stället en viss neddragning i förhållande till regeringens förslag av detta. Besparingarna kan göras i takt med att verksamheten effektiviseras. Anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet bör därför fastställas till 303,6 miljoner kronor.

Vi anser att besparingar kan göras i takt med att verksamheten effektiviseras. Anslaget 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m. bör därför fastställas till 43,7 miljoner kronor.

Anslaget 23:4 Arbetsdomstolen

Vi moderater är principiella motståndare till specialdomstolar och partssammansatta domstolar. Därför anser vi att Arbetsdomstolen bör läggas ned och dess uppgifter överförs till det allmänna domstolsväsendet. Anslaget 23:4 bör därmed utgå.

Anslaget 23:8 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuella läggning (HomO)

De fyra ombudsmän som har till uppgift att utöva tillsyn över diskriminering i arbetslivet bör slås ihop till en gemensam myndighet, Ombudsmannen mot diskriminering, och ett nytt anslag bör skapas för ändamålet. Anslaget bör tillföras drygt 32 miljoner kronor för budgetåret 2001. Samtidigt slopas anslagen 23:8 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) och 24:1 Jämställdhetsombudsmannen. Under andra utgiftsområden upphör anslag för Ombudsmannen mot etnisk diskriminering respektive Handikappombudsmannen. Vidare innebär förslaget att Jämställdhetsnämnden och Nämnden mot diskriminering sammanläggs.

Anslaget 23:9 Medlingsinstitutet

Eftersom vi moderater inte vill ha statlig lönepolitik anser vi att Medlingsinstitutets uppdrag bör begränsas. Detta får återverkningar på anslaget 23:9 som bör reduceras med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Anslaget 24:1 Jämställdhetsombudsmannen

De fyra ombudsmän som har till uppgift att utöva tillsyn över diskriminering i arbetslivet bör slås ihop till en gemensam myndighet, Ombudsmannen mot diskriminering, och ett nytt anslag bör skapas för ändamålet. Anslaget bör tillföras drygt 32 miljoner kronor för budgetåret 2001. Samtidigt slopas anslagen 23:8 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) och 24:1 Jämställdhetsombudsmannen. Under andra utgiftsområden upphör anslag för Ombudsmannen mot etnisk diskriminering respektive Handikappombudsmannen. Vidare innebär förslaget att Jämställdhetsnämnden och Nämnden mot diskriminering sammanläggs.

Enligt vår uppfattning bör anslaget 24:2 Särskilda jämställdhetsåtgärder minskas med 6,8 miljoner kronor.

Anslagen 22:1–3, 22:9, 22:11, 1:3, 23:1–4, 23:8, 23:9, 24:1 och 24:2

Tusental kronor

Anslag	<i>Utskottet</i>	<i>Moderaterna</i>
Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad		
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	4 458 277	-100 000
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	38 962 000	-1 943 000
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	5 761 086	-864 163
22:9 Bidrag till administration av grundbelopp till icke anslutna	63 244	-63 244
22:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	7 229	-7 229
Utgiftsområde 14 Arbetsliv		
1:3 Den nya ombudsmannen mot diskriminering	-	+32 193
23:1 Arbetsmiljöverket	550 413	-90 000
23:2 Arbetslivsinstitutet	321 318	-17 672
23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.	46 000	-2 300
23:4 Arbetsdomstolen	18 158	-18 158
23:8 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	3 816	-3 816
23:9 Medlingsinstitutet	45 207	-20 000
24:1 Jämställdhetsombudsmannen	18 942	-18 942
24:2 Särskilda jämställdhetsåtgärder	13 706	-6 853

Maria Larsson och Magnus Jacobsson (båda kd) anför:

Den 22 november 2000 beslöt en majoritet i riksdagen bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster för år 2001 i enlighet med förslagen i budgetpropositionen. Samtidigt beslutades om preliminära utgiftstak för åren 2002 och 2003.

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av budgetpolitiken och den ekonomiska politiken. Den ekonomiska politiken måste enligt vår mening föras i en riktning så att den ger stabila och goda villkor för fler och växande företag. Att skapa nya arbetstillfällen är den utan jämförelse viktigaste fördelningspolitiska uppgiften. Den tillväxtpolitik som vi förespråkar påverkas av åtgärder på många områden, däribland inom arbetsmarknadspolitik. Där vill vi särskilt betona arbetsmarknadens spelregler samt frågor som rör utbildning och kompetens.

Eftersom en majoritet i riksdagen har förordat en annan inriktning av politiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområdena 13 och 14.

I detta yttrande redovisar vi huvuddragen i vår politik som rör utgiftsområde 13 Arbetsmarknad och utgiftsområde 14 Arbetsliv för budgetåret 2001.

Den allmänna inriktningen av politiken

Tillsammans med Moderaterna, Centerpartiet och Folkpartiet har vi avgett en gemensam reservation om inriktningen av politiken, se reservation 1, Allmän inriktning av politiken. Tillsammans med företrädare för andra partier eller på egen hand har vi också avgivit reservationer på ett antal andra punkter. Därutöver vill vi anföra följande.

Vi kristdemokrater anser att detaljregleringen kring de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna måste ersättas med mer generella och enkla system. Ansvar och resurser måste flyttas till lägre nivåer. Arbetsmarknadsutbildningen måste knytas närmare det reguljära utbildningsväsendet och en större del av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna utgörs av yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningar, däribland lärlingsutbildning. Särskilda satsningar bör göras för att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden.

För att förbättra lönebildningen krävs en rad reformer när det gäller arbetsrätten och arbetslöshetsförsäkringen. Vi förespråkar bättre samverkan mellan arbetsmarknadspolitik och socialpolitik under måttet ”det finns bruk för alla”.

När det gäller EU-samarbetet betonar vi att regeringen bör utforma den nationella handlingsplanen för sysselsättning i enlighet med EU:s sysselsättningsriktlinjer.

Arbetsmarknadspolitiska program

I dag finns det ett trettiotal arbetsmarknadspolitiska program som vart och ett har sitt eget regelverk. För att kunna frigöra resurser från både arbetsgivare, arbetssökande och förmedlingar anser vi kristdemokrater att regelsystemen runt de arbetsmarknadspolitiska programmen måste förenklas och antalet åtgärder reduceras. En minskning av antalet programtyper medför också att administrationen kan förenklas. Systemen måste även anpassas till efterfrågan bland arbetsgivarna, och möjligheter måste öppnas för att forma programtyperna efter varje persons individuella förutsättningar. Vi föreslår därför att man reducerar antalet programtyper till följande: aktivitetsstöd, anställningsstöd och projektstöd. Härigenom skulle detaljregleringen och administrationen minska och det skulle bli lättare för arbetsförmedlare och arbetssökande att överblicka regelverket som då också blir mer flexibelt. Den lokala samverkan bör öka samtidigt som rundgången minskar för att därmed minska arbetslösheten.

Anställningsstöd

Anställningsstödet är ett exempel på ett krångligt regelverk. Under cirka ett års tid har det införts fyra olika former av anställningsstöd. Vi kristdemokrater anser i och för sig att det är bra att regeringen och dess stödpartier insett att sänkta arbetskraftskostnader kan öka sysselsättningen. Vi vill dock framhålla att det är viktigt att en åtgärd får verka fullt ut och inte störas av ständiga regelförändringar. Enligt vår mening är det orimligt med så höga subventioner under två års tid som vissa av anställningsstöden innebär. Det finns risk för osund konkurrens. I stället borde de individuella handlingsplanerna, ett personligt stöd till den långtidsarbetslöse, ökade krav på den arbetssökande att vara aktiv samt nuvarande anställningsstöd på 75 % av lönekostnaden under 6 månader och därefter 25 % av lönekostnaden i ytterligare 18 månader vara tillräckliga instrument tillsammans med de andra befintliga arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Datortek och datautbildning

Från många håll har kvaliteten och effektiviteten i datortekverksamheten ifrågasatts. Vi kristdemokrater anser därför att Statskontoret bör ges i uppdrag att genomföra en studie av datortekverksamheten för att skapa ett säkrare underlag för en bedömning av den fortsatta verksamheten för datorteken.

Oavsett om den verksamhet som i dag bedrivs inom datorteken skall finnas kvar eller inte anser vi att alla arbetslösa utan dataerfarenhet bör erbjudas utbildning i grundläggande datakunskap som leder fram till att man tar ett datakörkort. Kunskaper och erfarenhet av datorer m.m. ökar den enskildes möjligheter till ett framtida jobb.

Från Kristdemokraternas sida anser vi att AMS i egenskap av central myndighet inom AMV bör få mer av stabskaraktär, vilket skulle möjliggöra rationaliseringar inom myndigheten. Härigenom skulle vissa besparingar kunna göras under år 2001. Vad gäller mellannivån inom AMV bör länsarbetsnämnderna antingen regionaliseras eller samordnas med länsstyrelsernas verksamhet. En sådan åtgärd skulle också medföra besparingar. En minskning av antalet arbetsmarknadspolitiska program liksom förenklingar av regelverken kring dessa skulle minska behovet av administration inom AMS. Genom dessa åtgärder vill vi kristdemokrater göra tydligt att det är fältarbetet på förmedlingarna som skall prioriteras. Sammantaget kan anslaget 22:1 skäras ned med 50 miljoner kronor år 2001.

Anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Kristdemokraterna förordar att det införs en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring där egenfinansieringen bör öka. Detta medför att anslaget också kan minskas. De ökade kostnader för försäkringen som uppstår för den enskilde kompenseras mer än väl av en sänkt inkomstskatt och höjt grundavdrag. Enligt vår mening bör arbetslöshetsförsäkringen ha en sådan utformning att det lönar sig att arbeta. Under det första årets arbetslöshet bör ersättningsnivån vara 80 % av den lön som den arbetslöse hade vid arbetslöshetens inträde. Det bör inte införas någon bortre parentes i försäkringen. Däremot bör efter ett års arbetslöshet den ersättningsgrundande inkomsten beräknas som 80 % på en 24-månadersperiod. Den lägsta respektive högsta dagpenningnivån skall bestå. I stället bör, som tidigare nämnts, inkomstskatten sänkas och grundavdraget höjas.

I Ds 1999:58 Kontrakt för arbete – rättvisa och tydliga regler i arbetslöshetsförsäkringen betonar utredarna vikten av en strukturerad sökprocess. Utredarna menar också att de krav som ställs på arbetssökande måste bli tydligare och mer strukturerade än i dag. Vi kristdemokraterna ställer oss bakom de förslag som presenteras i utredningen och anser att målet måste vara att på sikt förkorta söktiderna och därmed den totala omfattningen av antalet ersättningsdagar. Ett genomförande av utredningens förslag skulle minska kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen.

Vi räknar med att våra förslag på närings- och arbetslivsområdet kommer att leda till att arbetslösheten sjunker. Detta kommer i sin tur att leda till minskade kostnader för arbetslöshetsersättningen. Våra förslag rörande budgeten innebär bl.a. en satsning på sänkt skatt inom tjänstesektorn och en förstärkning av kommunernas och landstingens ekonomiska resurser, vilket kommer att innebära personalförstärkningar ute i verksamheterna. Till detta kommer en rad företagsfrämjande och tillväxtorienterade åtgärder, vilket bidrar till att ytterligare sänka arbetslösheten och därmed kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen.

Sammantaget anser vi att anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd bör bestämmas till ett belopp som är 7 030 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Vi kristdemokrater är kritiska mot utformningen av finansieringsbidraget för arbetspraktik. Det är bra att grupper som är utrikes födda och arbetshandikappade kan undantas från kravet på finansieringsbidrag liksom att ideella organisationer undantas från kravet. Vi anser också att ett undantag bör göras för statliga myndigheter. Eftersom huvudmannen är densamma går pengarna bara runt i systemet. Dessutom leder dagens regler till att viktiga arbetsuppgifter som exempelvis naturvård i Skogsstyrelsens regi troligen inte blir utförda om myndigheten tvingas stå för finansieringsbidraget.

Anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Arbetsmarknadsutbildningens roll bör vara att underlätta strukturomvandlingar. Den får inte bli en ersättning för det ordinarie utbildningssystemet. För att undvika att så sker anser vi kristdemokrater att arbetsmarknadsutbildningen bör knytas närmare till den reguljära utbildningen. Därigenom får det reguljära utbildningsväsendet en naturlig koppling till arbetsmarknaden. Vi anser också att en ökad del av de arbetsmarknadspolitiska insatserna bör utgöras av yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningar. Ett sätt att förbättra finansieringen vid studier är att införa ett utbildningskonto där arbetstagare och arbetsgivare investerar i framtida kompetenshöjning. Dessutom anser vi att alla utbildningsersättningar bör samordnas.

Vårt budgetförslag innebär en förnyelse av näringspolitiken, sänkt skatt på arbete, kraftig stimulans av tjänstesektorn och en förstärkning av kommunernas och landstingens ekonomiska resurser som kommer att ge effekt på sysselsättningen inom vården, skolan och omsorgen. Från Kristdemokraterna bedömer vi därför att när denna politik får genomslag innebär det ett minskat behov av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Härutöver förordar vi en förenkling av de arbetsmarknadspolitiska regelverken. Anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader kan därför minskas med 2 230 miljoner kronor för år 2001 jämfört med regeringens förslag.

Flyttningsbidrag

Från Kristdemokraternas sida har vi sedan länge krävt att flyttningsbidraget skall avskaffas. Det är också tveksamt om flyttningsbidragen har någon avgörande inverkan på människors vilja att flytta. Bidraget kan därför inte bidra till att lösa bristyrkesproblem på arbetsmarknaden. I stället är det personer som redan fattat beslut om att flytta som nyttiggör sig bidraget. Kristdemokraterna anser att man i stället bör underlätta reseavdrag för pendling med bil genom höjningar av milersättningen samt sänkning av avståndsgränsen för att göra avdrag för resor mellan arbete och bostad. Vi beräknar därmed en besparing på 200 miljoner kronor. Reseersättning för anställningsintervju och/eller studiebesök för en arbetssökande bör dock finnas kvar.

Kristdemokraterna anser att kraftiga insatser måste göras för att sänka trösklarna för inträde i arbetslivet. Eftersom gymnasieskolan anpassats alltmer till de elever som har teoretiska färdigheter är det många elever som är mer praktiskt inriktade som inte trivs i den nuvarande gymnasieskolan. Vi anser därför att det behövs ett modernt, väl fungerande lärlingssystem inom gymnasieskolan för dessa elever. Ett liknande system bör också införas inom arbetsmarknadspolitiken.

Vi anser att en ny lärlingsutbildning skall knytas nära det lokala näringslivet. Härigenom får ungdomar i tidig ålder fäste på den lokala arbetsmarknaden, vilket ger möjlighet till ett fortsatt boende på orten. Förutom att detta ger individerna arbete har det positiva regionalpolitiska konsekvenser. Utbildningen skall mestadels vara förlagd till ett företag, men ett visst mått av flexibilitet måste även byggas in i systemet. Avtal beträffande lön, försäkringsfrågor m.m. rörande lärlingen träffas i samarbete mellan arbetsförmedling, arbetsgivare och berört fackförbund. Ersättning ges till företaget där lärlingen får sin utbildning för utbildning/handledning under det första året. För såväl lärlingsutbildningen inom gymnasieskolan som inom arbetsmarknadspolitiken gäller att den kvalitetssäkras, gärna med yrkesexamen efter branschens önskemål. Utbildningen avslutas med ett gesällprov/yrkesprov.

Anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

De arbetshandikappade bör enligt Kristdemokraternas mening garanteras möjlighet till fortsatt aktivt arbetsliv. Framför allt nu när ekonomin har vänt upp igen är lönebidraget ett effektivt instrument för att hjälpa de arbetshandikappade. Vi anser därför att det på nytt bör införas en paragraf i förordningen om lönebidrag som innebär att lönebidraget inte skall sänkas om risk för uppsägning föreligger. Likaså anser vi att rätten till en ersättningsnivå på 90 % vid anställning i ideella organisationer skall gälla såväl vid nyanställning som för den som innehade anställning efter den 1 juli 1995.

För att man skall kunna höja ambitionerna avseende de arbetshandikappade anser vi kristdemokrater att ytterligare 100 miljoner kronor bör tillföras anslaget i förhållande till regeringens förslag. Vi anser därmed att anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade för budgetåret 2001 bör beräknas till 7 075,6 miljoner kronor.

Kulturarvs-IT

Efter förslag i budgetpropositionen för år 1999 beslutade riksdagen om en treårig satsning, Kulturarvs-IT, vars syfte är att öka tillgängligheten till kulturarvet samt att ge funktionshindrade personer arbete. Tanken är att arkivmaterial, fotografier och föremålssamlingar skall bli tillgängliga genom digitalisering. I dag bedrivs detta projekt främst i Kiruna, Ulriksfors och Grängesberg. Projektet är mycket omfattande och vi kristdemokrater anser att fler orter kan medverka.

I t.ex. Västernorrlands län finns redan utrustning, lokaler och kunnande hos SVAR, som är en byrå i Riksarkivet, som kan utnyttjas i kulturarvsprojektet. Även i Sollefteå och Ånge har det redan gjorts investeringar, och det finns tillgång till kompetens inom ramen för det treåriga projektet som skulle kunna utnyttjas. Vi anser därför att projektet Kulturarvs-IT, trots att det har pågått ett tag, bör utvidgas.

Anslaget 22:10 Bidrag till Samhall AB

Samhall har från statens sida ett krav på sig att verkställa ett socialt uppdrag samtidigt som verksamheten skall drivas så effektivt som möjligt. Detta innebär en svår balansgång. Under senare år har kritik riktats mot att Samhall låtit affärsmässigheten dominera för mycket, vilket har gått ut över rekryteringen från de prioriterade grupperna. Kritik har också riktats mot att andelen övergångar från Samhall till ordinarie arbeten har minskat, trots den goda konjunkturen. Sedan Samhall startade 1980 har bolaget genomgått stora förändringar. Bland annat har affärsmässigheten och kundfokus blivit bättre samtidigt som kostnaden per arbetshandikappad har sjunkit. Vi kristdemokrater vill mot den bakgrunden ifrågasätta om inte Samhalls volym borde minska och en ökad tonvikt läggas på lönebidraget som instrument för att hjälpa de arbetshandikappade.

Från Kristdemokraternas sida anser vi därför att anslaget 22:10 Bidrag till Samhall AB för år 2001 bör minskas med 100 miljoner kronor som i stället förs över till anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade som en förstärkning av lönebidraget.

Utgiftsområde 14

Anslaget 23:1 Arbetsmiljöverket

Vi kristdemokrater anser att genom sammanläggningen av Arbetarskyddsstyrelsen och Yrkesinspektionen till Arbetsmiljöverket kan rationaliseringsvinster göras. Detta kompenserar i ekonomiskt avseende de ytterligare uppgifter som den nya myndigheten har fått. Några nya tillskott av resurser behövs därför inte. Vi anser därför att anslaget bör reduceras med 70 miljoner kronor för vart och ett av de kommande tre åren jämfört med regeringens förslag.

Anslaget 23:2 Arbetstlivsinstitutet

Anslagen till Arbetstlivsinstitutet har under senare år höjts jämförelsevis kraftigt. Vi kristdemokrater anser emellertid att Arbetstlivsinstitutet, som en följd av de omfördelningar och överföringar av arbetsuppgifter och anslag som förslås ske till bl.a. Arbetsmiljöverket, bör kunna genomföra en del rationaliseringar och fokusera sin verksamhet. Institutet bör också kunna minska en del av sin bidragsgivning och ambitioner på en del områden.

Anslaget 23:2 Arbetstlivsinstitutet bör därför reduceras med 50 miljoner kronor i förhållande till vad regeringen föreslagit för år 2001, 100 miljoner kronor för år 2002 och 130 miljoner kronor för år 2003.

Kristdemokraterna anser mot bakgrund av det höga anslagssparandet på anslaget 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m. att en besparing kan göras på anslaget med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för de kommande tre åren. Vi anser att en viss möjlighet kan finnas att disponera medel mellan anslagen 23:2 Arbetslivsinstitutet och 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.

Anslaget 23:9 Medlingsinstitutet

Från Kristdemokraternas sida anser vi att huvudansvaret för statistiken på löneområdet skall ligga kvar hos SCB, och vi motsätter oss därför att ansvaret förs över på Medlingsinstitutet. I konsekvens därmed motsätter vi oss också den överföring på 26 miljoner kronor från SCB till Medlingsinstitutet som regeringen har föreslagit. Med hänsyn till detta anser vi att anslaget 23:9 Medlingsinstitutet bör bestämmas till 45 181 miljoner kronor, vilket är 26 miljoner mindre än regeringens förslag.

Politiken på utgiftsområdena 13 och 14 m.m.

Margareta Andersson (c) anför:

Inledning

Vi centerpartister anser att det bör införas en förnyad, decentraliserad och flexibel arbetsmarknadspolitik som utgår från tre spår. För det första vill vi ha en utbildningsgaranti som syftar till att ge alla – både arbetslösa och förvärvsarbetande – möjlighet att komplettera en tidigare kort utbildning upp till motsvarande gymnasienivå. För det andra vill vi fasa ut volyminriktade arbetsmarknadspolitiska insatser som syftar till att pressa ner den öppna arbetslösheten. I stället vill vi lägga större vikt vid meningsfulla yrkesinriktade utbildningar. För det tredje vill vi inrätta övergångsarbetsmarknader för människor som har svårt att komma in på den reguljära arbetsmarknaden. På dessa arbetsmarknader skall arbetskraften vara billigare genom en återföring av arbetsgivaravgifter.

Från Centerpartiets sida anser vi att vikten av att ha ett arbete inte kan överskattas. Högkonjunkturen måste utnyttjas så att fler människor kommer i arbete och inte förblir inlåsta i arbetsmarknadspolitiska program. Nu måste sysselsättningen öka och arbetslösheten minska. Ett sysselsättningsmål är att föredra framför ett arbetslöshetsmål, inte minst nu när det är högkonjunktur.

I vårt budgetalternativ förespråkar vi att försörjningsstöden för dem som är arbetslösa, i arbetsmarknadspolitiska program eller i vuxenutbildning sammanförs till utgiftsområde 13. Genom att på detta sätt renodla inriktningen på utgiftsområdet uppstår samordningsvinster och det blir lättare att få överblick över kostnaderna. Vi anser att de anslagsposter som inte kan härledas till försörjningsstöd bör flyttas till utgiftsområde 14 Arbetsliv.

Vi anser att dagens uppdelning i olika former av försörjningsstöd försämrar möjligheterna att kombinera åtgärder inom exempelvis arbetsmarknads-

politiken och vuxenutbildningen och förordar i stället ett enhetligt och sammanhållet system för dem som behöver denna form av stöd. Med ett sammanhållet regelsystem blir det lättare att uppnå rättvisa och att få mer likvärdiga ekonomiska villkor för olika individer. Ett enhetligt försörjningssystem kan följa den enskilde genom olika former av insatser. I och med att vår indelning i utgiftsområden leder till ökad flexibilitet underlättas genomförande av olika former av åtgärder inom ramen för en individuell handlingsplan.

Anslagen inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Centerpartiet avvisar regeringens förslag när det gäller tillfällig ökning av anslaget till *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* för att anställa fler handläggare och för administration. Anslaget bör minskas med 584 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Vi anser att arbetsmarknadspolitiken bör delegeras så att den kan utformas på ett mer flexibelt sätt och bättre kan anpassas till regionala och lokala behov och förutsättningar. Därför bör en decentralisering av AMS verksamhet genomföras.

Ett antal förändringar av *arbetslöshetsförsäkringen* bör genomföras. Dessa leder till besparingar. Egenavgifterna bör stegvis höjas fram till år 2003 samtidigt som arbetslöshetskassornas ansvar ökar. Parallellt med detta bör statens bidrag till arbetslöshetsförsäkringen minskas i motsvarande grad. De höjda egenavgifterna bör kompenseras genom skatteavdrag och kommunerna bör också erhålla kompensation för förlorade skatteintäkter. Kontrollen av att regelverket följs bör bli hårdare. Vi anser att ersättningen de första 200 ersättningsdagarna bör vara 80 % av tidigare inkomst. För de följande 200 ersättningsdagarna bör den därefter sänkas till 70 %. Sammantaget räknar vi med att medelsbehovet på anslaget till bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd minskar med 3 439 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

I fråga om anslaget för *köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* räknar vi med att genomförande av den arbetsmarknadspolitik vi förordar från Centerpartiets sida leder till att anslagsbehovet minskar med 105 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Besparingarna är bl.a. en följd av att vi fasar ut volyminriktade program och att vi motsätter oss flyttbidrag.

Rätten till arbete måste gälla alla grupper, även de *arbetshandikappade*. Vi är övertygade om att en mer decentraliserad arbetsmarknadspolitik samt ett reformerat och flexibelt lönebidragssystem skulle öka möjligheterna till lokala lösningar. Detta skulle i sin tur leda till att fler arbetshandikappade fick arbete. Vi vill också tillföra 24,5 miljoner mer än regeringen på anslaget till särskilda insatser för arbetshandikappade.

Anslaget till *Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering* bör enligt vår uppfattning reduceras med 6,1 miljoner kronor i förhållande till regeringens budgetförslag medan däremot anslaget till *bidrag till administration av grundbelopp för icke anslutna* bör ökas något i förhållande till vad regeringen förordar.

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområdena 13 och 14

2000/01:AU1
Bilaga 1

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad (mom. 55)

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Utskottets förslag	fp res
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	ramanslag	4 458 277	-800 000
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	ramanslag	38 962 000	-4 400 000
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	ramanslag	5 761 086	-1 490 000
22:4 Särskilda insatser för arbets- handikappade	ramanslag	6 975 607	+120 000
22:5 Rådet för europeiska socialfonden i Sverige	ramanslag	92 400	
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 1995–1999	ramanslag	234 344	
22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	ramanslag	1 663 000	
22:8 Institutet för arbetsmarknads- politisk utvärdering	ramanslag	20 093	
22:9 Bidrag till administration av grundbelopp till icke anslutna	ramanslag	63 244	
22:10 Bidrag till Samhall AB	ramanslag	4 262 419	+50 000
22:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	Obetecknat anslag	7 229	
22:12 Bidrag till lönegarantiersättning	ramanslag	530 000	
22:13 Lernia AB	ramanslag	936	
Summa		63 030 635	-6 520 000

Utgiftsområde 14 Arbetsliv (mom. 58)

2000/01:AU1
Bilaga 1

Belopp i 1000-tal kronor

	Anslag	Anslagstyp	Utskottet	fp res
1:1	Stabsuppgifter vid Arbetsgi- varverket	ramanslag	2 158	
1:2	Statliga tjänstepensioner m.m.	ramanslag	7 500 000	
23:1	Arbetsmiljöverket	ramanslag	550 413	
23:2	Arbetslivsinstitutet	ramanslag	321 318	
23:3	Särskilda utbildningsinsatser m.m.	ramanslag	46 000	-25 000
23:4	Arbetsdomstolen	ramanslag	18 158	
23:6	Statens nämnd för arbetstaga- res uppfinningar	ramanslag	58	
23:7	Internationella arbetsorgani- sationen (ILO)	ramanslag	22 195	
23:8	Ombudsmannen mot diskri- minering på grund av sexuell läggning (HomO)	ramanslag	3 816	
23:9	Medlingsinstitutet	ramanslag	45 207	
24:1	Jämställdhetsombudsmannen	ramanslag	18 942	
24:2	Särskilda jämställdhetsåt- gärder	ramanslag	13 706	
	Summa		8 541 971	-25 000

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:459) om arbetsförmedlingsregister

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1994:459) om arbetsförmedlingsregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Ett arbetsförmedlingsregister får användas för

1. handläggning av ärenden som rör platsförmedling, arbetsförberedande åtgärder i form av vägledning, utbildning och yrkesinriktad rehabilitering samt andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder som föreskrivs i lag eller förordning,

1. handläggning av ärenden som rör platsförmedling, arbetsförberedande åtgärder i form av vägledning, utbildning och arbetslivsinriktad rehabilitering samt andra arbetsmarknadspolitiska program som föreskrivs i lag eller förordning,

2. publicering av platsinformation,

3. planering, metodutveckling, tillsyn, uppföljning och utvärdering av verksamheten,

4. framställning av statistik, och

5. arbetsförmedlingssamarbete enligt överenskommelsen den 6 mars 1982 om en gemensam nordisk arbetsmarknad och inom ramen för avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2.3 Förslag till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497)

Härigenom föreskrivs att 10 § lönegarantilagen (1992:497) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Om en arbetstagare har inkomster från en annan anställning under uppsägningstiden och dessa avser samma tid som hans fordran i konkursen, skall han upplysa förvaltaren om inkomsterna.

Sådan upplysning skall också lämnas om arbetstagaren mottar utbildningsbidrag som betalas av statsmedel vid arbetsmarknadsutbildning.

Sådan upplysning skall också lämnas om arbetstagaren får aktivitetsstöd vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Härigenom föreskrivs att 12 a § lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 a §¹

En arbetstagare som har blivit uppsagd har rätt att under uppsägningstiden behålla sin lön och andra anställningsförmåner även om arbetstagaren inte får några arbetsuppgifter alls eller får andra arbetsuppgifter än tidigare.

Om vissa anställningsförmåner enligt lag utgår endast för arbetad tid, skall med sådan tid jämsställas tid under vilken arbetstagaren uppbär förmåner enligt första stycket.

Om arbetsgivaren har förklarat att arbetstagaren inte behöver stå till förfogande under uppsägningstiden eller en del därav, får arbetsgivaren från förmåner enligt första stycket avräkna inkomster som arbetstagaren under samma tid har förvärvat i annan anställning. Arbetsgivaren har också rätt att avräkna inkomster som arbetstagaren under denna tid uppenbarligen kunde ha förvärvat i annan godtagbar anställning. *Utbildningsbidrag* som utgår efter beslut av arbetsmarknadsmyndighet får avräknas i den mån bidraget avser samma tid som anställningsförmånerna och har beviljats arbetstagaren efter uppsägningen.

Om arbetsgivaren har förklarat att arbetstagaren inte behöver stå till förfogande under uppsägningstiden eller en del därav, får arbetsgivaren från förmåner enligt första stycket avräkna inkomster som arbetstagaren under samma tid har förvärvat i annan anställning. Arbetsgivaren har också rätt att avräkna inkomster som arbetstagaren under denna tid uppenbarligen kunde ha förvärvat i annan godtagbar anställning. *Aktivitetsstöd* som utgår efter beslut av arbetsmarknadsmyndighet får avräknas i den mån bidraget avser samma tid som anställningsförmånerna och har beviljats arbetstagaren efter uppsägningen.

Under uppsägningstiden har en uppsagd arbetstagare rätt till skälig ledighet från anställningen med bibehållna anställningsförmåner för att besöka arbetsförmedlingen eller på annat sätt söka arbete.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

¹ Senaste lydelse 1982:85

Utskottets förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

2000/01:AU1
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program skall ha följande lydelse.

4 §

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

Den som är berättigad till ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring har vid deltagande i verksamhet som anordnas av kommunen enligt 3 § rätt till aktivitetsstöd.

Kommunen skall till den som tar del av verksamhet enligt 3 § och som upp-
bär försörjningsstöd enligt 6 och 6 b §§ socialtjänstlagen (1980:620) när han
eller hon börjar delta i verksamheten utge ersättning med ett belopp som
motsvarar försörjningsstödet. Detsamma skall gälla beträffande den för
vilken fattas beslut om sådant försörjningsstöd som avses i första stycket
under tid som han eller hon deltar i verksamheten.

Kommunen skall till deltagare som inte erhåller ersättning enligt första eller andra stycket betala ut ersättning med 1 967 kronor per månad.	Kommunen skall till deltagare som inte erhåller ersättning enligt första eller andra stycket betala ut ersättning med 2 562 kronor per månad.
--	---

Ersättningen enligt andra och tredje stycket skall benämnas utvecklingsersättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001

Av utskottet avstyrkta motionsyrkanden (mom. 55 och 58) i hemställan

2000/01:AU1
Bilaga 4

Motion	Motionärer	Yrkanden
Utgiftsområde 13 (mom. 55)		
<i>Indelning i utgiftsområden</i>		
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
<i>Medelsanvisning på anslag 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader</i>		
2000/01:A263	Elver Jonsson m.fl. (fp)	27 i motsvarande del
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	32 i motsvarande del
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	3
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
2000/01:Fi211	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	17 i motsvarande del
<i>Användande av finansieringsbidrag vid arbetspraktik</i>		
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	10
<i>Finansieringsbidrag för staten</i>		
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	13
<i>Lägsta nivå i aktivitetsstöd</i>		
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	11
<i>Avskaffande av flyttningsbidrag</i>		
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	14
<i>Medelsanvisning på anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd</i>		
2000/01:A263	Elver Jonsson m.fl. (fp)	27 i motsvarande del
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	32 i motsvarande del
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	4
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
2000/01:Fi211	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	17 i motsvarande del
<i>Medelsanvisning på anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader</i>		
2000/01:A263	Elver Jonsson m.fl. (fp)	27 i motsvarande del
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	32 i motsvarande del

Motion	Motionärer	Yrkanden
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	5
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
2000/01:Fi211	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	17 i motsvarande del
<i>Högsta nivån på lönebidrag m.m.</i>		
2000/01:A204	Marietta de Pourbaix-Lundin (m)	1
2000/01:A248	Ragnwi Marcelind (kd)	3
2000/01:A260	Johan Pehrson (fp)	
2000/01:A236	Barbro Hietala Nordlund m.fl. (s)	
2000/01:A263	Elver Jonsson m.fl. (fp)	22
2000/01:A311	Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s)	
2000/01: So538	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	16
<i>Ersättning till arbetsbiträde</i>		
2000/01:A204	Marietta de Pourbaix-Lundin (m)	2
<i>Regler för lönebidrag</i>		
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	15 och 16
<i>Kulturarvs-IT</i>		
2000/01:Kr345	Inger Davidson m.fl. (kd)	15
<i>Medelsanvisning på anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade</i>		
2000/01:A263	Elver Jonsson m.fl. (fp)	27 i motsvarande del
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	32 i motsvarande del
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
2000/01:Fi211	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	17 i motsvarande del
<i>Medelsanvisning på anslag 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige</i>		
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
<i>Medelsanvisning på anslag 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 1995–1999</i>		
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
<i>Prioriteringar inom Europeiska socialfonden m.m.</i>		
2000/01:A206	Sofia Jonsson (c)	2 och 3

Motion	Motionärer	Yrkanden
<i>Medelsanvisning på anslag 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006</i>		
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
<i>Medelsanvisning på anslag 22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering</i>		
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
<i>Medelsanvisning på anslag 22:9 Bidrag till administration av grundbelopp till icke anslutna</i>		
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	6
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
<i>Medelsanvisning på anslag 22:10 Bidrag till Samhall AB</i>		
2000/01:A263	Elver Jonsson m.fl. (fp)	27 i motsvarande del
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	32 i motsvarande del
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
2000/01:Fi211	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	17 i motsvarande del
<i>Medelsanvisning på anslag 22:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkallotten</i>		
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	7
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
<i>Medelsanvisning på anslag 22:13 Lernia AB</i>		
2000/01:A306	Margareta Andersson m.fl. (c)	i motsvarande del
Utgiftsområde 14 (mom. 58)		
<i>Fördelning av anslag på utgiftsområdet</i>		
2000/01:A307	Margareta Andersson m.fl. (c)	
<i>Medelsanvisning på anslag 23:1 Arbetsmiljöverket</i>		
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	29 och 32 i motsvarande del
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	13
<i>Medelsanvisning på anslag 23:2 Arbetslivsinstitutet</i>		
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	30 och 32 i motsvarande del
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	14

Motion	Motionärer	Yrkanden
<i>Medelsanvisning på anslag 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.</i>		
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	32 i motsvarande del
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	15
2000/01:Fi211	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	17 i motsvarande del
<i>Medelsanvisning på anslag 23:4 Arbetsdomstolen</i>		
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	16
<i>Medelsanvisning på anslag 23:8 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)</i>		
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	17 och 21
<i>Medelsanvisning på anslag 23:9 Medlingsinstitutet</i>		
2000/01:A278	Stefan Attefall m.fl. (kd)	32 i motsvarande del
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	18
<i>Medelsanvisning på anslag 24:1 Jämställdhetsombudsmannen</i>		
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	19
<i>Medelsanvisning på anslag 24:2 särskilda jämställdhetsåtgärder</i>		
2000/01:A301	Mikael Odenberg m.fl. (m)	20

I proposition 2000/01:1 föreslår regeringen

dels för utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

2. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:459) om arbetsförmedlingsregister (avsnitt 2.2),

3. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497) (avsnitt 2.3),

4. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete (avsnitt 2.4),

5. att riksdagen godkänner regeringens mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik (avsnitt 4.3),

6. att riksdagen godkänner att 14 900 000 kronor av inflytande arbetsmarknadsavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter får användas för tillsynen av arbetslöshetsförsäkringen (ramanslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader, avsnitt 4.8.1),

7. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 5 500 000 000 kronor under åren 2002–2004 (avsnitt 4.8.2),

8. att riksdagen godkänner att inkomster från finansieringsbidrag vid arbetspraktik från den 1 januari 2001 redovisas mot ramanslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd (avsnitt 4.6.2),

9. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3 700 000 000 kronor under åren 2002–2004 (avsnitt 4.8.3),

10. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 7 000 000 000 kronor under åren 2002–2004 (avsnitt 4.8.4),

11. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006, ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 1 800 000 000 kronor under åren 2002–2008 (avsnitt 4.8.7),

12. att riksdagen godkänner regeringens förslag om lägsta ersättningsnivå i aktivitetsstödet (ramanslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, avsnitt 4.6.2),

13. att riksdagen godkänner vad regeringen anfört om lönebikostnader vid lönebidrag, skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare och anställningsstöd (ramanslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade, avsnitt 4.6.2),

14. att riksdagen godkänner vad regeringen anfört om förändringar i Samhall AB:s bolagsordning (avsnitt 4.8.10),

15. att riksdagen för budgetåret 2001 anvisar anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad enligt följande uppställning (tusental kronor):

Anslag		Anslagstyp	
22:1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	ramanslag	4 458 277
22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	ramanslag	38 962 000
22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	ramanslag	5 761 086
22:4	Särskilda insatser för arbetshandikappade	ramanslag	6 975 607
22:5	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	ramanslag	92 400
22:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 1995–1999	ramanslag	234 344
22:7	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	ramanslag	1 663 000
22:8	Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	ramanslag	20 093
22:9	Bidrag till administration av grundbe- lopp till icke anslutna	ramanslag	63 244
22:10	Bidrag till Samhall AB	ramanslag	4 262 419
22:11	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nord- kalotten	obetecknat anslag	7 229
22:12	Bidrag till lönegarantiersättning	ramanslag	530 000
22:13	Lernia AB	ramanslag	936
Summa för utgiftsområde			63 030 635

dels för utgiftsområde 14 Arbetsliv

1. att riksdagen godkänner målet för politikområdet Arbetslivspolitik (avsnitt 3.3) samt att det tidigare godkända målet för arbetslivspolitiken inom utgiftsområdet upphör att gälla,

2. att riksdagen godkänner målet för politikområdet Jämställdhetspolitik: Kvinnor och män skall ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden (avsnitt 4.3),

3. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 180 000 000 kronor under åren 2002–2005 (avsnitt 3.8.2),

4. att riksdagen för budgetåret 2001 anvisar anslagen under utgiftsområde 14 Arbetsliv enligt följande uppställning (tusental kronor):

2000/01:AU1
Bilaga 5

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Stabsuppgifter vid Arbetsgivarverket	ramanslag	2 158
1:2 Statliga tjänstepensioner m.m.	ramanslag	7 500 000
23:1 Arbetskyddsverket	ramanslag	550 413
23:2 Arbetslivsinstitutet	ramanslag	321 318
23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.	ramanslag	46 000
23:4 Arbetsdomstolen	ramanslag	18 158
23:6 Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar	ramanslag	58
23:7 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	ramanslag	22 195
23:8 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning	ramanslag	3 816
23:9 Medlingsinstitutet	ramanslag	45 207
24:1 Jämställdhetsombudsmannen	ramanslag	18 942
24:2 Särskilda jämställdhetsåtgärder	ramanslag	13 706
Summa för utgiftsområde		8 541 971

Förslag från Riksdagens revisorer

I 1999/2000:RR13 föreslår Riksdagens revisorer

1. att riksdagen ger regeringen till känna vad revisorerna i avsnitt 2.1 anfört om att regeringen redovisar hur vanligt det är att arbetslöshetsersättning kombineras med andra ersättningar och hur vanligt det är att arbetslösa rör sig mellan olika ersättningssystem samt redovisar de åtgärder som vidtagits mot bakgrund av revisorernas påpekanden,

2. att riksdagen ger regeringen till känna vad revisorerna i avsnitt 2.2 anfört om att regeringen följer upp och redovisar de åtgärder AMS och RFV vidtagit för att förbättra tillämpningen av regelverken för de äldre,

3. att riksdagen ger regeringen till känna vad revisorerna i avsnitt 2.4 anfört om att regeringen redovisar de åtgärder som vidtagits för att stoppa äldreavgångarna, vilka insatser som satts in för de personer som befinner sig i denna grupp och vilka lösningar man därvid åstadkommit.

Motionerna

Motion väckt under allmänna motionstiden 1999

1999/2000:A229 av Ana Maria Narti (fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bildande av nya konst- och kulturstiftelser som regelbundet delar ut långvariga stipendier för den fria kulturen,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att utreda möjligheter för etablering av fristående agenturer och distributionsfirmor,

1999/2000:Kr314 av Lennart Kollmats och Kenth Skårvik (fp) vari yrkas

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ett rådgivningscenter för dansare,

Motion väckt med anledning av Riksdagens revisorers förslag 2000/01:RR13

2000/01:A8 av Hans Andersson m.fl. (v) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att staten som arbetsgivare skall föregå med gott exempel.

Motioner väckta under allmänna motionstiden 2000

2000/01:A203 av Göte Wahlström och Christina Nenes (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av översyn av försäkringskyddet för i motionen angivna grupper.

2000/01:A204 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att det föreligger behov av höjning av krontalstaket för lönebidrag.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att det föreligger behov av höjning av bidraget till arbetsbiträde.

2000/01:A206 av Sofia Jonsson (c) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att prioritera mindre företag i de nationella arbetsmarknadspolitiska målen och utvecklingsstrategierna.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att pengar öronmärks för enmansföretagen.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att utbetalningen bör ske enligt ett system som anpassas till dessa företags förutsättningar.

2000/01:A209 av Sofia Jonsson (c) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om förslag till regelverk för decentraliserade åtgärder för arbetshandikappade.

2000/01:A211 av Magnus Jacobsson och Amanda Agestav (kd) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om försöksverksamhet med ungdomsarbetsförmedlingar.

2000/01:A212 av Inger Lundberg (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inom arbetsmarknadspolitiken öka utrymmet för kompetensutveckling i svenska för förvärvsarbetande invandrare.

2000/01:A215 av Ingegerd Saarinen (mp) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en utredning av företagsanpassat arbetsmarknadsstöd.

2000/01:A216 av Elizabeth Nyström och Lars Björkman (m) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om yrkesinriktad svenskundervisning inom arbetsmarknadsutbildningen.

2000/01:A217 av Ana Maria Narti (fp) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de långtidsarbetslösas och framför allt de långtidsarbetslösa invandrarernas rätt till egna initiativ, eget ansvar och egen makt över sin vardag.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fristående aktivitetscentrum drivna på entreprenad av arbetslösa.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kompetenskonto för socialbidragstagare.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studiecheckar som de arbetslösa efter egen planering kan utnyttja för kompetenshöjning och kompletterande utbildningar.

2000/01:A219 av Tuve Skånberg och Holger Gustafsson (kd) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten att införa sabbatsår.

2000/01:A220 av Camilla Sköld Jansson m.fl. (v) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en rapport kring Samhallskoncernens regionalpolitiska hänsynstagande.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nedbrytning av Samhallskoncernens sysselsättningsmål på regional basis.

2000/01:A223 av Barbro Feltzing (mp) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett kooperatörsbidrag bör utgå vid arbete i sociala arbetskooperativ.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten till ett stimulansbidrag för handledarlöner i sociala arbetskooperativ.

2000/01:A228 av Lars Wegendal m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av verksamheten på Samhall i syfte att stärka de arbetshandikappades ställning på arbetsmarknaden.

2000/01:A230 av Lena Sandlin-Hedman och Ingemar Josefsson (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en arbetsmarknadspolitik för hållbar integration.

2000/01:A234 av Margareta Andersson och Kenneth Johansson (c) vari yrkas

Riksdagen begär att regeringen utreder möjligheten att överklaga Kontaktrådets beslut när ett företag anser sig ha blivit utsatt för osund konkurrens av Samhall.

2000/01:A235 av Laila Bäck och Helena Zakariasén (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om friår.

2000/01:A236 av Barbro Hietala Nordlund m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebidraget.

2000/01:A237 av Ann-Kristine Johansson och Helena Zakariasén (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skogsvårdsjobb och arbetsmarknadspolitik.

2000/01:A241 av Åke Gustavsson m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om funktionshinder på arbetsmarknad och behovet av samordning.

2000/01:A244 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av reformer för att bryta det växande utanförskapet och tudelningen av Sverige.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att möta framtidens utmaningar.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behoven av att skapa ett dynamiskt samhällsklimat.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behoven av att skapa förutsättningar för arbete åt alla.

2000/01:A247 av Ola Karlsson m.fl. (m, kd ,c ,fp) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Samhalls uppgifter.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om större flexibilitet med de individuellt anpassade kostnadsersättningsarna.

2000/01:A248 av Ragnwi Marcelind (kd) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utvärdera vinstsyftet med Samhall, så att detta inte leder till att rekrytering från Samhalls egentliga målgrupp minskar.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetet med utbildningsinsatser intensifieras så att fler övergångar kan ske.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att närmare utreda frågan om lönebidragen.

2000/01:A254 av Cristina Husmark Pehrsson och Anne-Katrine Dunker (m) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nödvändigheten av att unga arbetshandikappade får möjlighet till lönebidrag framför sjukpension.

2000/01:A255 av Cristina Husmark Pehrsson (m) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att beakta behovet av undersköterskor för framtiden och därmed i dialog med Arbetsmarknadsverket se positivt på vårdutbildning såsom en arbetsmarknadsåtgärd.

2000/01:A256 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari yrkas

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av ett friår.

2000/01:A258 av Cristina Husmark Pehrsson (m) vari yrkas

Riksdagen begär att regeringen uppdrar åt Arbetsmarknadsverket att ta fram metoder för validering av tidigare inhämtad kunskap i enlighet med vad som i motionen anförs.

2000/01:A260 av Johan Pehrson (fp) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den låga nivån på lönebidraget.

2000/01:A263 av Elver Jonsson m.fl. (fp) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den djupa arbetsmarknadspolitiken.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadspolitikens tre ben.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunal arbetsmarknadspolitik.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetets goda värde.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en bredare arbetsmarknad.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tjänstejobb.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av åtgärder för fler jobb genom företag.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsförmedlingarnas uppgifter.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de privata arbetsförmedlingarna.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rörlighet på arbetsmarknaden.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jämställdhet på arbetsmarknaden.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fler kvinnliga företagare.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadsutbildningen.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en utvärdering av aktivitetsgarantin.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en utvärdering av åtgärden arbetspraktik.

16. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till hur åtgärden förstärkt anställningsstöd kan fasas ut.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de långtidsarbetslösas situation.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de äldre på arbetsmarknaden.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ungdomsarbetslöshet.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om invandrades möjligheter på arbetsmarknaden.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kompetensutveckling.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de arbetshandikappades situation.

27. Riksdagen, med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag, anvisar anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag	Anslagsförändring
22:1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	4 458 277	-800 000
22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättningen och aktivitetsstöd	38 962 000	-4 400 000
22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	5 761 086	-1 490 000

22:4	Särskilda insatser för arbetshandikappade	6 975 607	120
22:10	Bidrag till Samhall AB	4 262 419	50
Summa utgiftsområde		63 030 635	-6 520 000

2000/01:AU1
Bilaga 5

2000/01:A267 av Marina Pettersson (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om "50 000-kronan" som arbetsmarknadsåtgärd.

2000/01:A268 av Lennart Kollmats (fp) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjligheten att använda s.k. otraditionella medel bör finnas kvar även efter den 31 december 2000.

2000/01:A269 av Torgny Danielsson m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om svensk-norska avtal om gemensam tillämpning av flyttbidrag samt deltidsarbetslösas rätt till arbetslöshetsersättning.

2000/01:A270 av Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadspolitik för Värmland.

2000/01:A273 av Margareta Sandgren (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att överväga ett stimulansbidrag vid av arbetsförmedlingen anvisad aktivitet.

2000/01:A274 av Hans Hoff m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadspolitiken med fokus på högkvalitativa insatser och ökade möjligheter för rehabiliterade att återvända till arbetsmarknaden.

2000/01:A278 av Stefan Attefall m.fl. (kd) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadspolitikens inriktning.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om målen för arbetsmarknadspolitiken.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsförmedlingens resurser och roll.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om långtidsarbetslösa.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anställningsstödet storlek och regelverk.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ungdomsarbetslösheten och ersättningen för deltagande i den kommunala utvecklingsgarantin.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översyn av AMV och besparingar inom myndigheten.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inriktningen och förenklingen av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lärlingsutbildning som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sabbatsår/friår.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om datortek och datautbildning.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om starta-eget-bidraget.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statliga myndigheter och finansieringsbidraget för arbetspraktik.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avskaffande av flyttningsbidraget.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att om det vid en omförhandling av nivån på lönebidrag föreligger risk för uppsägning skall en sänkning av lönebidrag inte genomföras.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nivån på lönebidrag i ideella organisationer.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Samhall AB.

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Arbetarskyddsverket.

30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Arbetslivsinstitutet och dess utbildningsinsatser.

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en svensk handlingsplan för att genomföra de åtgärder mot arbetslöshet vilka EU-länderna gemensamt kommit fram till.

32. Riksdagen beslutar att för budgetåret 2001 anvisa anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad med följande uppställning:

Anslag		Regeringens förslag	Anslagsförändring
22:1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	4 458 277	-50 000
22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	38 962 000	-7 030 000
22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	5 761 086	-2 060 000
22:4	Särskilda insatser för arbetshandikappade	6 975 607	+100 000
22:10	Bidrag till Samhall AB	4 262 419	-100 000
Summa utgiftsområde		63 030 635	-9 140 000

och utgiftsområde 14 Arbetsliv med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag, enligt uppställning (tusental kronor):

Anslag		Regeringens förslag	Anslagsförändring
23:1	Arbetskyddsverket	550 413	-70 000
23:2	Arbetslivsinstitutet	321 318	-50 000
23:3	Särskilda utbildningsinsatser	46 000	-20 000
23:9	Medlingsinstitutet	45 207	-26 000
Summa utgiftsområde		8 541 971	-166 000

2000/01:A281 av Alf Eriksson m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gröna jobb och reglerna inom arbetsmarknadspolitiken.

2000/01:A282 av Siv Holma och Lena Olsson (v) vari yrkas

Riksdagen begär att regeringen kommer med förslag till förändringar i enlighet med vad i motionen anförs om att omvandla sjukbidrag till lönebidrag inklusive annan ersättning när man arbetar.

2000/01:A286 av Lena Sandlin-Hedman m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att ändra benämningen utomnordiska medborgare till utrikesfödda som prioriterad grupp inom arbetsmarknadspolitiken.

2000/01:A287 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om projektet Gröna jobb i Värmland.

2000/01:A288 av Ana Maria Narti (fp) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att flytta en andel av AMS resurser till Kulturdepartementets budget som en direkt förstärkning av kulturens ekonomi.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bildande av nya konst- och kulturfonder och stiftelser som regelbundet delar ut långvariga stipendier och garanterar att täcka kulturens investeringsbehov.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om etablering av fristående agenturer och distributionsfirmor inom kulturens områden.

2000/01:A289 av Lena Sandlin-Hedman m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadsutbildning.

2000/01:A292 av Lennart Klockare och Birgitta Ahlqvist (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av regelverket för att en arbetskraftspendling skall komma till stånd.

2000/01:A294 av Raimo Pärssinen (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förmedling av arbetskraft till företag.

2000/01:A295 av Ann-Kristine Johansson och Helena Zakariasén (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att aktivt använda kooperativa företag som ett medel att minska arbetslösheten.

2000/01:A300 av Paavo Vallius m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de handläggande myndigheterna för arbetshandikappade.

2000/01:A301 av Mikael Odenberg m.fl. (m) vari yrkas

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om införande av en allmän arbetslöshetsförsäkring i enlighet med vad som anförs i motionen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förändrad arbetsmarknadspolitik.

3. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 13 politikområde 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader för år 2001 4 358 277 000 kr.

4. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 13 politikområde 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd för år 2001 37 019 000 000 kr.

5. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 13 politikområde 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader för år 2001 4 896 923 000 kr.

6. Riksdagen beslutar att låta anslaget till utgiftsområde 13 politikområde 22:9 Bidrag till administration av grundbelopp till icke anslutna för år 2001 utgå i enlighet med vad som anförs i motionen.

7. Riksdagen besluta att låta anslaget till utgiftsområde 13 politikområde 22:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för år 2001 utgå i enlighet med vad som anförs i motionen.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om privatisering av Lernia AB.

9. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik i enlighet med vad som anförs i motionen.

10. Riksdagen avslår regeringens förslag att inkomster från finansieringsbidrag vid arbetspraktik skall redovisas mot ramanslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd i enlighet med vad som anförs i motionen.

11. Riksdagen avslår regeringens förslag om lägsta ersättningsnivå i aktivitetsstödet i enlighet med vad som anförs i motionen.

12. Riksdagen avslår regeringens förslag om förändringar i Samhall AB:s bolagsordning i enlighet med vad som anförs i motionen.

13. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 14 politikområde 23:1 Arbetarskyddsverket för år 2001 460 413 000 kr.

14. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 14 politikområde 23:2 Arbetslivsinstitutet för år 2001 303 646 000 kr.

15. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 14 politikområde 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m. för år 2001 43 700 000 kr.

16. Riksdagen beslutar att låta anslaget till utgiftsområde 14 politikområde 23:4 Arbetsdomstolen för år 2001 utgå i enlighet med vad som anförs i motionen.

17. Riksdagen beslutar att låta anslaget till utgiftsområde 14 politikområde 23:8 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning för år 2001 utgå i enlighet med vad som anförs i motionen.

18. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 14 politikområde 23:9 Medlingsinstitutet för år 2001 25 207 000 kr.

19. Riksdagen beslutar att låta anslaget till utgiftsområde 14 politikområde 24:1 Jämställdhetsombudsmannen för år 2001 utgå i enlighet med vad som anförs i motionen.

20. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 14 politikområde 24:2 Särskilda jämställdhetsåtgärder för år 2001 6 853 000 kr.

21. Riksdagen beslutar att uppföra ett nytt anslag till utgiftsområde 14 politikområde 1:3 Ombudsmannen mot diskriminering och anvisar för år 2001 32 193 000 kr i enlighet med vad som anförs i motionen.

22. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområdet Arbetsliv i enlighet med vad som anförs i motionen.

23. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområdet Jämställdhetspolitik i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:A302 av Sofia Jonsson (c) vari yrkas Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statligt stöd för projektet Gröna jobb.

2000/01:A303 av Ola Rask och Eva Arvidsson (s) vari yrkas Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det kloka i införande av ett pendlingsstöd för byggnadsarbetare.

2000/01:A304 av Mikael Odenberg m.fl. (m) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att arbetshandikappade behandlas med respekt.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade möjligheter till valfrihet också för arbetshandikappade.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tydligare regelverk och föreskrifter avseende stöden till arbetshandikappade.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka de arbetshandikappades möjligheter till rehabilitering och arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av att incitamenten ändras för rehabilitering och nyanställningar.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stöden till arbetshandikappade kontinuerligt skall utvärderas och offentligt redovisas.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de grundläggande principerna för stöden till arbetshandikappade.

2000/01:A305 av Tullia von Sydow och Nikos Papadopoulos (s) vari yrkas Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bristyrkesutbildning inom vård- och omsorgssektorn.

2000/01:A306 av Margareta Andersson m.fl. (c) vari yrkas

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag	Anslagsförändring
22:1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	4 458 277	-4 458 277
22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	38 962 000	-3 439 000
22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	5 761 086	-5 761 086
22:4	Särskilda åtgärder för arbetshandikappade	6 975 607	-6 975 607
22:5	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	92 400	-92 400
22:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 1995-1999	234 344	-234 344
22:7	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006	1 663 000	-1 663 000
22:8	Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	20 093	-20 093
22:9	Bidrag till administration av grundbelopp till icke anslutna	63 244	-63 244
22:10	Bidrag till Samhall AB	4 262 419	-4 262 419
22:11	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	7 229	-7 229
22:12	Bidrag till lönegarantisättningen	530 000	0
22:13	Anslag Lernia AB	936	-936
Summa utgiftsområde		63 030 635	-26 977 463

2000/01:A307 av Margareta Andersson m.fl. (c) vari yrkas

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt uppställning:

2000/01:AUI
Bilaga 5

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
22:10	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	3 874 237
23:11	Köp av arbetsmarknadsut- bildning och övriga kost- nader	5 656 086
23:12	Särskilda åtgärder för arbetshandikappade	7 000 053
23:13	Rådet för Europeiska soci- alfonden i Sverige	92 400
23:14	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 1995- 1999	234 344
23:15	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000- 2006	1 663 000
23:16	Institutet för arbetsmark- nadspolitisk utvärdering	13 979
23:17	Bidrag till administration av grundbelopp till icke an- slutna	63 398
23:18	Bidrag till Samhall AB	4 262 419
23:19	Bidrag till Stiftelsen Ut- bildning Nordkalotten	7 229
23:20	Lernia AB	936
Summa utgiftsområde	8 541 971	22 868 081

Riksdagen beslutar uppta nya anslag enligt ovan för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

2000/01:A311 av Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen an-
förs om lönebidragen.

2000/01:Fi210 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari yrkas

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen
anförs om inrättandet av övergångsarbetsmarknader.

2000/01:Fi211 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

17. Riksdagen anvisar för budgetåret 2001 anslagen under utgiftsområde
13 Arbetsmarknad, utgiftsområde 14 Arbetsliv enligt uppställningen i bilaga
2.

2000/01:Sk323 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari yrkas

57. Riksdagen beslutar om att återgå till enhetliga regler för anställningsstöd i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:Sk795 av Mikael Odenberg m.fl. (m) vari yrkas

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behoven av att skyndsamt lösa problemen med s.k. gränsgångare i samråd med övriga nordiska regeringar.

2000/01:Sf611 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari yrkas

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individualisering av och samordning och samverkan på lokal nivå kring arbetsmarknadspolitiken.

2000/01:Sf617 av Ana Maria Narti m.fl. (fp) vari yrkas

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om självständiga aktivitetscentrum drivna av arbetslösa svenskar och invandrare.

2000/01:So354 av Kenneth Johansson m.fl. (c) vari yrkas

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett utökat och mer flexibelt lönebidragssystem.

2000/01:So358 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari yrkas

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en decentraliserad och flexibel arbetsmarknadspolitik för ökad livskvalitet.

2000/01:So457 av Ragnwi Marcelind och Maria Larsson (kd) vari yrkas

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildnings- och arbetsmarknadspolitiska insatser inriktade på unga, lågutbildade mödrar.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att som förebyggande insats initiera gruppverksamheter för unga, lågutbildade och arbetslösa mödrar till hjälp för återuppbyggnad av självförtroende och att utarbeta individuella framtidsplaner där studie- och yrkesinriktning ingår.

2000/01:So538 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en höjning av krontalstaket för lönebidraget så att stimulansen och kompensationen även kan komma mer kvalificerade tjänster till del.

2000/01:Kr345 av Inger Davidson m.fl. (kd) vari yrkas

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om projektet Kulturarvs-IT.

2000/01:Kr346 av Lennart Kollmats och Kenth Skårvik (fp) vari yrkas

9. Riksdagen begär att regeringen återför möjligheter till s.k. otraditionella medel till länsarbetsnämnderna.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett rådgivningscenter för dansare.

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kultur- och arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

2000/01:Kr701 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari yrkas

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att överväga att föra över mer pengar från arbetsmarknad till kultur.

2000/01:Ub280 av Patrik Norinder och Anne-Katrine Dunker (m) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bristen på yrkesutbildad arbetskraft i Gävleborgs län.

2000/01:Ub281 av Mikael Odenberg m.fl. (m) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadspolitikens konsekvenser.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det växande utanförskapet på arbetsmarknaden.

2000/01:Ub323 av Stefan Attefall m.fl. (kd) vari yrkas

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lärlingsutbildning som arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

2000/01:T229 av Owe Hellberg (v) vari yrkas

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra Gävleborgs län till försökslän för att använda arbetsmarknadsutbildningsmedel inom NO/TE-utbildning.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra Gävleborgs län till försökslän för starta-eget-bidrag till icke arbetslösa, där en samfinansiering sker mellan ALMI, länsstyrelsen och länsarbetsnämnden.

2000/01:N266 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behoven av en arbetsmarknadspolitisk reform.

2000/01:N268 av Yvonne Ångström m.fl. (fp) vari yrkas

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetsmarknadspolitiska medel skall kunna användas friare.

2000/01:N324 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari yrkas

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om framtidens arbetsmarknad.

2000/01:N325 av Runar Patriksson (fp) vari yrkas

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de arbetsmarknadspolitiska medlen skall användas friare i samtliga län.

2000/01:N388 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari yrkas

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att också arbetande skall få starta-eget-bidrag.

Sammanfattning.....	1
UTSKOTTET	3
1. Allmänna frågor.....	3
1.1 Propositionen	3
1.2 Förslag från Riksdagens revisorer om arbetslinjens tillämpning för de äldre	5
1.3 Oppositionspartiernas alternativ till regeringens förslag i budgetpropositionen.....	6
Moderata samlingspartiet	6
Kristdemokraterna.....	8
Centerpartiet.....	9
Folkpartiet.....	10
Övriga motioner	11
Motion med anledning av förslag från Riksdagens revisorer om arbetslinjens tillämpning för de äldre.....	12
1.4 Arbetsmarknadsutskottets syn på inriktningen av arbetsmarknads- och arbetslivspolitiken m.m.	12
2. Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	29
2.1 Allmänna frågor.....	29
2.2 Arbetsmarknadspolitiska program	35
2.3 Anslagsfrågor.....	45
Anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader.....	45
Anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	51
Anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader.....	58
Anslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade.....	64
Anslaget 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	74
Anslaget 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 1995–1999.....	75
Anslaget 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006.....	76
Anslaget 22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	78
Anslaget 22:9 Bidrag till administration av grundbelopp till icke anslutna.....	79
Anslaget 22:10 Bidrag till Samhall AB.....	80
Anslaget 22:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	86
Anslaget 22:12 Bidrag till lönegarantiersättning	88
Anslaget 22:13 Lernia AB.....	89
2.4 Sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen m.m. på utgiftsområde 13 Arbetsmarknad	91
3 UO14 Arbetsliv.....	91
3.1 Arbetslivspolitik.....	91
Allmänna frågor	91

Anslaget 23:1 Arbetsmiljöverket.....	94
Anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet	96
Anslaget 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.....	98
Anslaget 23:4 Arbetsdomstolen	99
Anslaget 23:6 Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar	100
Anslaget 23:7 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	100
Anslaget 23:8 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	101
Anslaget 23:9 Medlingsinstitutet.....	102
3.2 Jämställdhetspolitik.....	104
Allmänna frågor	104
Anslaget 24:1 Jämställdhetsombudsmannen	105
Anslaget 24:2 Särskilda jämställdhetsåtgärder.....	107
3.3 Effektiv statsförvaltning under utgiftsområde 2.....	108
Anslaget 1:1 Stabsuppgifter vid Arbetsgivarverket.....	108
Anslaget 1:2 Statliga tjänstepensioner m.m.	108
3.4 Sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen m.m. på utgiftsområde 14 Arbetsliv	110
Hemställan	111
Avsnitt 1 Allmänna frågor.....	111
Avsnitt 2 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	112
Avsnitt 3 Utgiftsområde 14 Arbetsliv	117
Reservationer.....	119
1. Allmän inriktning av politiken (mom. 1)	119
2. Gränsgångare (mom. 3).....	124
3. Arbetsmarknaden för invandrare (mom. 4).....	125
4. Arbetsmarknaden för invandrare (mom. 4).....	125
5. Arbetsmarknaden för ungdomar (mom. 5).....	126
6. Arbetslinjens tillämpning för äldre (mom. 7).....	127
7. Mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik (mom. 9).....	127
8. Undanträngningseffekter m.m. (mom. 10).....	128
9. Förenklingar av programstrukturen (mom. 14).....	129
10. Förenklingar av programstrukturen (mom. 14).....	129
11. Anställningsstöd (mom. 17).....	130
12. Konkurrenssituationen vid stöd till start av näringsverksamhet (mom. 18)	131
13. Datortek (mom. 20).....	132
14. Utvärdering av arbetspraktik och aktivitetsgaranti (mom. 21, motiveringen).....	132
15. Utvärdering av arbetspraktik och aktivitetsgaranti (mom. 21)....	132
16. Åtgärder för unga arbetslösa kvinnor (mom. 22).....	133
17. Arbetsmarknadsverkets förvaltning m.m. (mom. 25)	133
18. Privata arbetsförmedlingar m.m. (mom. 26)	134
19. Arbetsmarknadsverkets organisation (mom. 27).....	135
20. Kvalitetskrav på arbetsmarknadsutbildningen m.m. (mom. 34)..	136
21. Lärlingsutbildning (mom. 36, motiveringen)	137
22. Lärlingsutbildning (mom. 36).....	137
23. Bemötande av arbetshandikappade (mom. 42)	138

24. Samhalls målgrupper m.m. (mom. 47).....	139
25. Samhalls regionala ansvar (mom. 48).....	140
26. Ändringar i Samhalls bolagsordning (mom. 49).....	141
27. Ändringar i Samhalls bolagsordning (mom. 49).....	142
28. Privatisering av Lernia AB (mom. 51).....	143
29. Anslag på utgiftsområde 13 för 2001 (mom. 55).....	144
30. Mål för politikområdet Arbetsliv (mom. 56).....	147
31. Mål för politikområdet Jämställdhetspolitik (mom. 57).....	148
32. Anslag på utgiftsområde 14 för 2001 (mom. 58).....	148
Särskilda yttranden	149
Anställningsstöd.....	149
Situationen för dansare	149
Politiken på utgiftsområdena 13 och 14 m.m.....	150
Anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader. 153	
Anslaget 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.....	153
Anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	153
Anslaget 22:9 Bidrag till administrativt av icke anslutna	153
Anslaget 23:1 Arbetsmiljöverket.....	153
Anslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet.....	153
Anslaget 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.	154
Anslag	155
Politiken på utgiftsområdena 13 och 14 m.m.....	156
Politiken på utgiftsområdena 13 och 14 m.m.....	162
Bilaga 1	
Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområdena 13 och 14.....	164
Bilaga 2	
Propositionens lagförslag utgiftsområde 13.....	166
Bilaga 3	
Utskottets förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program	168
Bilaga 4	
Av utskottet avstyrkta motionsyrkanden (mom. 55 och 58) i hemställan.....	169
Bilaga 5	
Proposition 2000/01:1.....	173
Förslag från Riksdagens revisorer	175
Motionerna	176